Carit Etlar

Første forsøg

Fem fortællinger af "Carl" 1838

Carit Etlar

Første forsøg

Fem fortællinger af "Carl" 1838

eBibliotek 1800

2025

Ophavsret og brugsbetingelser

Denne ebogsudgave af Carit Etlar: *Første forsøg* er baseret på originaler, som er public domain i hele verden.

Nærværende ortografisk opdaterede og redigerede udgave af teksten kan frit downloades og videreformidles under Creative Commons-licensen BY-NC-SA – Kreditering-IkkeKommerciel-DelPåSammeVilkår 4.0 International.

Generelt forbehold: *Vær opmærksom på, at denne ebog er baseret på en tekst, som stammer fra en længst svunden tid. Normer og udtryksmåder mm. var anderledes dengang, og der kan derfor forekomme indhold, som på nogle virker stødende. Bogen skal, ligesom alle andre kunstneriske værker fra andre tider, ses i sin kulturelle og tidsmæssige kontekst, og udgiveren kan og vil ikke påtage sig noget ansvar for forfatterens verdensbillede og udtryksmåder.*

Copyright and conditions of use

This ebook edition of Carit Etlar: *Første forsøg* is based upon sources in the public domain worldwide.

This orthographically updated and revised edition is free to download and reuse under Creative Commons BY-NC-SA Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International.

Disclaimer: *Please note that this book is based on an original text dating from another era. Norms and language were different then, and some readers might find offensive content. We believe that any work of art from previous times should be viewed in its cultural and temporal*

context and not in the light of latter-day prejudices, and we can and will not accept any responsibility for the author's views or language.

De to studenter

Det går i verden sælsomt til,
men jeg vil lystigt sjunge:
det går dog, som Vorherre vil
med gamle og med unge.

Ingemann.

1

Enhver, som i året 18.. frekventerede det lærde institut i Fredericia, vil uden tvivl fra den tid endnu kunne erindre sig en discipel, der blandt sine jævnlige almindelig var bekendt under navnet: *Ludvig Lillmarn*. Det var vel hverken det ualmindeligt geniale hos ham, eller en udmærket åndsoverlegenhed over de øvrige, som berettiger mig til denne formodning. Tværtimod kunne man i begyndelsen af hans skolegang med føje regne ham blandt den store hob af vordende akademiske borgere, som enten af ulyst til enhver anden kunst eller videnskab vælger studeringer – for dog at være noget – eller som betræder denne bane for at følge papas vilje – som om det alene beroede på den.

"Min søn skal studere!" er omkvædet på visen, uden at man i nogen henseende bekymrer sig om, hvorvidt den håbefulde yngling er skikket dertil, eller ikke. Ludvigs stammenavn var vel ikke "Lillemarn", men da han og pårørende endnu ikke har fundet for godt at omskifte livet med evigheden, så ser jeg mig nødt til at udelade det, ligesom også de øvrige heri forekommende personer og familier har ombyttet deres virkelige navne med andre. Lillemarn var egentlig blot det spotord, han stedse i skolen nævntes ved; det hidrørte fra den tid, han endnu gik i nederste klasse og en dag for læreren skulle fremsige navnene på de forskellige provinser af hertugdømmerne i sit fødeland. Ludvig opremsede dem hurtigt uden at standse en eneste gang, indtil han kom til inddelingen af Holsten; her holdt han lidt op, og påbegyndte igen ufortrødent: – "Vagrien – Stormarn – Stormarn", men de øvrige navne var det ham umuligt at mane frem for erindringen,

forgæves fremstammede han de allerede nævnte. Rektor R. fremtog derfor det apparat, som han almindeligvis brugte for at bibringe sine disciple hukommelse. Den arme Ludvig, som allerede så den frygtelige tamp i lærerens særdeles øvede hånd, gentog i sin angst det allerede sagte: "Vagrien – Ditmarsken – Stormarn – Stormarn og Lillemarn –" Her udbrød naturligvis enhver af de tilstedeværende, lige fra duks til fuks, i en umådelig latter, selv på den gamle lærers jernansigt blev et smil synligt. Disciplen slap vel denne gang for prygl, men bar sidenefter stedse navnet: Lillemarn. Det være nu, som det vil, Ludvig Lilmarn, som man sidenhen for ordbesparelsen kaldte ham, blev snart en af de flinkeste i skolen. I utrolig kort tid gennemgik han de forskellige klasser, og kom i den øverste. Den ringeagt, hvormed hans kammerater forhen havde betragtet ham, veg efterhånden for venskab, og den beundring, som de mindre duelige bar for hans utrættelige flid og kundskaber, bragte dem snart til at glemme hans næsten latterlige påklædning og manerer. Med fordoblet glæde og flid fortsatte disciplen fra den tid sine studier. De første anstødsstene var nu heldigt bortrykkede, og skønt enhver, som han mødte på sin vej fra og til skolen, uvilkårligt vendte sig om efter ham, og enten med et undertrykt smil, eller aldeles utilbageholdt latter betragtede hans favnelange skridt, og den lysegrå, med hvidt indsprængte frakke, der i bund og grund vanskabte figuren, var dog Ludvig ikke den, der lod sig anfægte af sligt. Han besøgte derimod endog om søndagene og i ferietiden stadigt byens sædvanlige promenade: Carolinelund, og frydede sig i stilhed over, at han, og næsten han alene, var genstanden for damernes og herrernes almindelige og fortsatte

opmærksomhed. På den måde forløb fire år. Ludvig blev konfirmeret, og var den samme, som førhen. Man vænnede sig efterhånden til hans melerede frakke, det lange krøllede hår, der hang ned over den, og den lille voksdugskasket, der dækkede det. Det gik her, som det i sådanne tilfælde sædvanligvis plejer at gå, de gode indvånere glemte ham for genstande, der var nyere, men lige så smålige, man fik andet at tale om, og lod vor discipel uomtalt gå og komme forbi vinduerne.

Siden Ludvigs konfirmation er han sikkert også blevet glemt af de fleste af de samtidige meddisciple, thi det ville næppe være noget nyt, om jeg fortalte, hvorledes det i almindelighed plejer at gå med det venskab, der sluttes i skolerne. Når de gyldne år er endt, ophører gerne venskabet og bekendtskabet med dem; man glemmer, – man bliver fremmed for hinanden, idet man skilles ad, for siden efter hver for sig at optræde på verdensteatret i den ethvert subjekt tildelte større eller mindre rolle. Imidlertid vil jeg dog, både for dem, der havde kendt og ikke kendt Ludvig Lilmarn, fortælle hans videre tildragelser, og lægge dem, og de i dem implicerede personer til grund for min fortælling. Ludvig Lilmarn var efter sin konfirmation blevet privat dimitteret af en af skolens adjunkter; i sit sekstende år tog han med et skib til København, for at tage *eksamen artium* og fortsætte sine studeringer. Blandt de flere passagerer, der i selskab med ham befandt sig ombord, var Johannes Harre, dimitteret fra Fredericia skole. Skønt der næppe kunne tænkes større forskel imellem to menneskers karakterer, end den, der fandt sted imellem Ludvig og Johannes, havde dog et inderligt venskab allerede i en del år knyttet dem til hinanden; lå måske

grunden hertil alene i deres karakterers modsætninger, som så ofte i livet på en forunderlig måde finder lyst i at parre sig med hinanden, eller fordi den ene der fandt behag i det hos den anden, som han manglede selv? Nok er det, at Johannes var aldrig mere tilfreds, end når han i selskab med Ludvig røg sin pibe, oplivedes af dennes altid *in mente* havende vittigheder og gode indfald. Ludvig besad vel også en dybere følelse, mere ånd, forbundet med et anstrøg af sværmeri og opvakt begejstring, som aldeles manglede Johannes, men dette gjorde ikke brud i deres forhold til hinanden, og således var og blev de venner.

Rejsen, som de tilbagelagde sønden om Sjælland, havde noget poetisk ved sig, som ret stemte overens med Ludvigs gemyt. Med den varmeste følelse sværmede han for de egnes og kysters skønhed, de passerede forbi. Johannes synes nu, at det klædte ham så godt, og kunne i hele timer, mens hans ven tilfredsstillede sin trang til at give sine følelser luft i ord, være en stum tilhører.

Således sad de en sildig aften på dækket med deres dampmaskiner i munden. Solen var ved at gå ned. Den vestlige horisont rødmede, og mens de afskedtagende stråler legede i det fjerne i lange dansende striber på søfladen, dukkede dens runde skive sig ned i de let henåndede skyer, og blev stedse mindre og mindre for de stirrende venners blik.

Enhver der har bevaret den medfødte sans for naturen, og hvis sjæls grundlag ikke er hårdere, end at den mægter at modtage de indtryk, en sådan scene er i stand til at gøre, vil vist næppe fortænke Ludvig i, at han, efter længe at have iagttaget alt, pludselig greb sin vens hånd, og med tindrende øjne og

dæmpet stemme udbrød i en strøm af ord, der i den grad både henrev ham selv og hans tilhører, at tårerne stod begge i øjnene.

"Ja, du har ret, kære Ludvig," svarede Johannes, "du har nu sådan alt på rede hånd, og ved at give enhver af dine følelser sit navn; men tror du da ikke, at jeg også kan føle naturen og dens skønheder, uden at udbrede mig vidt og bredt derover?"

"Nej, Johannes," svarede Ludvig, "du føler ikke for naturen, og må tilstå det selv. Husk blot! hvor ofte blev du ikke hjemme, når jeg i Fredericia om aftenen kom for at hente dig til en spadseretur på voldene – "Er det umagen værd," svarede du mig for det meste på din sædvanlige lakoniske måde, – "lad os hellere blive hjemme, stop dig en pibe," – og sådan noget."

"Ja, jeg blev hjemme," sagde Johannes, "men blot for at læse; bliv kuns, lad os først komme til København op for de grønne borde, der skal du høre, at jeg kan både føle og sværme med Virgil og Plato – mine idealer for jordisk fuldkommenhed. – Mens du glemte disse for at sværme omkring i vor kolde nordiske natur, fandt jeg min største glæde i at fordybe mig i dem. Hvor jeg skal læse, når jeg først kommer derover! Hør Ludvig! vi to vil glemme alle adspredelser og fornøjelser, som København tilbyder; selv damerne – og om dem har vi dog hørt så meget – vil vi ikke tænke på. Ja! til dig tør jeg sige det, vi skal blive beundrede og bekendte alene for vor flid."

Hvem skulle vel have tænkt, at denne yngling, som med så faste forsætter og gode grundsætninger drog til det sted, der smittede så mangt et godt, ufordærvet bryst med sin snigende gift, skulle to år efter træde frem i en ganske anden rolle, nærende følelser, som stod i den værste disharmoni til hans nuværende.

Det var en tidlig skøn septembermorgen, da de lå på rheden inden for Trekroners batteri. Alt på skibet var i bevægelse. I Johannes og Ludvigs bryst rørte sig glade og uvisse forventninger. Solens stråler skinnede klart på det i frastand fremragende Frue kirkes kors, og øjet blændedes ved de mange hvide sejl, som i enhver retning mødte det. Stedse åbenbarede sig nye genstande for vore forundrede venner; – en munter brummen, som af en flittigt arbejdende bisværm, lød over værfterne, da de nærmede sig Toldboden. Båden sattes ud, og passagererne steg i den, få kraftige åretag førte dem til den by, der var udset til skueplads for deres fremtidige bedrifter. –

Efter mange omstændigheder og ad omveje indtraf begge vennerne hen imod middag hos deres fremtidige vært, justitsråd Holst i St. Petersstræde, der i forvejen var blevet underrettet om deres ankomst, og ventede dem.

2

"Brand! Brand! Brand!" råbte en aften klokken elleve den gamle vægter Wulff i St. Petersstræde, og ledsagede sin hæse stemme med rædsomme hvin af vægterpiben.

Det var i november måned. Vore to venner havde heldigt bestået *eksamen artium*, og begge var de, som laudabilister, lønnet for deres flid.

Man sad just i fortrolig kreds i justitsrådens lune stue og lyttede til Otilias, hans ældste datters henrivende klaverspil, da vægterens varsel således på engang afbrød spillet og forjog den muntre stemning. "Hvad betyder disse råb?" spurgte Ludvig fruen, idet han rejste sig op fra sit sæde og gik hen til vinduet.

"Gud!" læspede den adspurgte med en affekteret angst, idet hun udstødte et gennemtrængende suk, "nu er der da atter ildløs, det er tredje gang i vinter. Kære, søde Holst! Løb endelig ned for at høre, hvor ilden er, jeg er så bange, det skulle være i Toldbodgaden, hvor Hanne og Christine er. Hvor mon også det skarn, Rikke, bliver af, som jeg for over 3 timer siden sendte derned for at hente de søde unger? Hun sværmer nu sikkert omkring med sin guldsmed. Det er også fatalt, at tjenestefolk skal have lov til at inkommodere deres herskaber og holde kærester. Gud! Holst, gør dog det, som jeg beder dig om, hvorledes kan du nænne så ligegyldigt at se mig halvdød af angst, grusomme mand!" Med disse ord sank fruen grædende og med ansigtet skjult af de små, med en halv snes ringe besatte hænder tilbage i divanen.

"Giv dig tilfreds, kone! jeg tror du primer, du stiller dig an, som om ilden allerede brændte dig over hovedet, – jeg kan ikke

gå ned på gaden, så forkølet, som jeg er og med tøfler på, ved jeg! Herr Ross!" – under dette navn, vil jeg for fremtiden lade Ludvig Lilmarn passere – "åbn De blot vinduet," vedblev justitsråden, "og spørg vægteren, hvor ilden er; men vogt Dem endelig, min kære, papegøjen står der endnu, den Fandens tøs, Mille, har i aften igen glemt at sætte den i sit bur."

Ludvig havde allerede vinduet oplukket, førend justitsråden havde sagt det. "Hvor er ilden, vægter?" skreg han med vældig stemme. "I Store Kongensgade, herr justitsråd!" brølte denne nedenfra.

"Kan du nu se, kone," udbrød justitsråden, da han hørte dette, "sagde jeg dig det ikke forud, at det ikke var i Toldbodgaden, du ængster dig altid uden grund."

"Kom Johannes," sagde Ludvig – "vi må hen til den stads, jeg har endnu aldrig set en ildebrand."

"Jeg ikke heller," svarede Johannes.

"Gud!" hviskede fruen med næppe hørlig stemme, "kære venner! Gør det ikke, det er slet ikke smukt at se på, man står så ækelt imellem den grusomme mængde pøbel, bliv hellere hjemme, jeg er bange for at være alene."

"Snik snak," udbrød justitsråden – "hvor kan du kalde det at være alene, når jeg bliver hos dig."

"Ja du!" svarede fruen sukkende.

"Imidlertid er det under enhver omstændighed tid, at vi søger vore værelser" ytrede Ludvig, for på en passende måde at komme bort. Man ønskede derfor godnat og forlod stuen, men blot for derfra at liste sig ned på gaden.

Her var alt i liv og bevægelser. Vinduer og døre åbnedes; de første for at høre, hvor ilden var, og af de sidste styrtede folk ud,

og ilede til brandstedet, for der at trykkes, puffes, stødes til side, og uden at kunne se noget af det, hvorfor man var kommet, men dog sidenefter at indbilde sig og andre at have set og hørt alt. – Med hurtige skridt tog Ludvig og Johannes vejen ned gennem Vimmelskaftet. Her fortalte vægteren, at ilden var på Amalienborg; længere henne skreg en anden sit Halløj og Varsko for de forbirullende sluffer og karrer. På Kongens Nytorv meldte vægteren, at det brændte i Gothersgaden og ikke på Amalienborg.

"Det må være en alvorlig ildebrand, siden det brænder på så mange steder på engang," sagde Johannes til sin ven.

"Ja vist," svarede Ludvig, "der bliver noget for os at se, kom blot hurtigt."

Allerede var de kommet brandstedet så nær, at de tydeligt kunne se de ophvirvlende funker, der, som tøsne om vinteren, i alle retninger gennemskar horisonten og forandrede den bælgmørke nat til den klareste dag. Fra alle sider strømmede vandbærere, brandfolk og brandsluffer til i hele skarer, derimellem listede sig langsomt en og anden af det borgerlige militær, med geværet på nakken, ved hvert skridt så småt forbandende den ubelejlige ildebrand, der havde jaget dem op af den kære seng. "Det måtte hellere brænde om dagen, når galt skal være," sagde én af dem til sin bekendt, han mødte.

"Du har min sjæl ret!" gentog denne, "så slap vi i det mindste for den dumme patruljering; egentlig burde det aldrig brænde, det er et dårligt brandvæsen, vi har, at det ikke sørger derfor."

Over alt lød råb og skrig, blandet med alarmtrommen, piben og piskeknald og efter længe at være blevet trængt frem og

tilbage i den tætte menneskemængde, ankom vore to jyder omsider overfor selve brandstedet.

Med en blanding af forundring og skræk betragtede de fra en stentrappe det imponerende og rædsomt skønne syn. Gavl og tagværk stod allerede i ét ildhav, og fra vinduerne på øverste sal slikkede lange ildtunger ud i luften, og slog ned på gaden og de nærliggende tage.

"Slå løs!" skreg brandmajoren med gennemtrængende stemme, og hvislende skød lange, som sølv glinsende vandstråler ind i de gnistrende flammer. "Pump! Pump!" råbte strålemesteren. – "Vand! Vand!" en anden, og målløse af forbavselse over dette usædvanlige skue stod vore venner midt inde i den hele sammentrængte menneskestimmel. For enhver uindviet måtte det synes, at der her herskede det største kaos, og at enhver tanke om organisation var forsvundet i det almindelige virvar, – og dog øjnede man af og til en bestemt og kold rolighed, midt i den mest tilsyneladende uorden den største nøjagtighed, forenet med en ivrig, utrættelig anstrengelse. Pludselig lød et alt overdøvende brag – det var hele tagrejsningen, som sank sammen og de lyse luer bredte sig – efter et øjebliks ophold, hvori de ligesom studsede over deres egen ødelæggelseskraft – med fornyet styrke over den. Vennerne så på hinanden, men ingen af dem talte et ord, så mægtigt følte de sig begge grebet af dette imposante syn. På samme tid hørtes en mumlen ovenfor af dem, som stod på stentrappens øverste trin. "Gør plads dernede," skreg en stemme, og da Ludvig vendte sig for at erfare grunden til denne opfordring, da så han gadedøren åbnes, og to damer, ledsaget af en aldrende mand, trådte frygtsomme og vaklende ud.

"Hold eder kuns tæt til mig, børn," således talte den gamle, idet han arbejdede sig igennem mængden ned ad trapperne. "Vor vogn er, som jeg ser, ikke kommet, og det kunne da heller ikke nytte, thi passagen er spærret – tillader De, mine venner, at jeg kommer frem med mine døtre."

Ludvig og Johannes gjorde så megen plads for de ubekendte, som stedet tillod, den første fik netop tid til at kaste et flygtigt blik på den ene af damerne, idet hun gik forbi, og studsede over hendes udmærkede skønhed.

"Gud, hvor hun dog var dejlig!" hviskede han, som for sig selv.

"Ja, den lille" svarede Johannes, som hørte det.

"Nej, jeg mener den største af dem, den anden så jeg ikke."

"Ja så må de begge være smukke, thi et yndigere ansigt end den mindstes har jeg endnu aldrig set."

"Hører du ikke, Ludvig," udbrød Johannes lidt derefter, idet han stødte sin ven i siden, "der var nogen, som skreg hist nede i klyngen, det er sikkert de to smukke piger, som nylig kom ud herfra, vil du som jeg, så trænger vi os ind iblandt folkene og kommer dem til hjælp."

"Hjertelig gerne, kære Johannes," svarede Ludvig, "jeg kan mærke, at du forandrer dig til det bedre, og får følelse."

Med disse ord steg den håndfaste ven ned ad trapperne med Johannes og arbejdede sig hurtigt igennem folkesværmen.

"Jo, rigtigt," udbrød Johannes, "der, som jeg tænkte, ser du den lyse hat og grå pels der midt i trængslen?"

Ludvig så det, og arbejdede sig med hænder og fødder hurtigt fremad.

"fader! Fader! – hvor er du? – hjælp os!" skreg fortvivlet en yndig pigestemme, idet en lang karl greb fat i hende.

"Gør ingen støj, min engel!" råbte karlen. "I to skal hjælpe med pumpningen, når vor sprøjte skal frem"

"Ja, de skal pumpe med os," skreg på engang en halv snes stemmer, "hvad ville de ellers herinde, afsted med dem til sprøjten, bryd dig kuns ikke om, at de skriger, den sort damer er i grunden ikke så bange af sig, som de lader."

"Nej stop lidt, kammerater," skreg den første, "dersom de godvilligt giver hver af os et kys, må de slippe fri, ikke sandt, gutter?"

"Vel talt," brølte andre. "Jørgen Trebolt er dog altid den fornuftigste af alle, nu stiller vi os i rad, og så kysser de os én for én efter tur."

Unyttige var her alle de ulykkelige pigers modstræbelser og rørende bønner, allerede greb ordførerens frække hånd fat i den ene, da i det samme et velført næveslag faldt mellem damen og voldsmanden, og strakte denne i sin fulde længde hen ad brostenene. Det var Ludvig.

"Tilbage, hund!" skreg han forbitret, "skammer du dig ikke for således at behandle værgeløse damer? – og giver deres svaghed dig ret til slige voldsomheder? Kom søstre! Følg med mig, eders broder, bort herfra."

Damerne, som var kommet sig af deres første skræk, betragtede forundrede deres ubekendte frelser, og da de indså, at af to onder var det bedst at vælge det, han tilbød, tog de imod hans arm.

"Stop den halunk! Den laps af en Kielerstudent!" skreg den faldne, "sejl ham ned i brostenene, eller bi lidt, lad mig komme til, hvor er min kniv? Hvor er min lange kniv? Den skal han få at smage."

"Rør ham blot med en finger, om du tør, dit afskum!" tordnede en stemme ved Ludvigs side, "så skal du få studenternæver at føle."

"Mandskabet til sprøjten! Træd an!" skreg i dette øjeblik den kommanderende. – "Nu hurtigt! hurtigt!"

Mængden skiltes ad og ordnede sig pludselig, og således slap vore venner heldigt bort herfra, så hurtigt som muligt.

"De tilgiver, mine damer," tog Ludvig til orde, da han med de frelste kom ud af Gothersgaden, "at jeg således *sans façon* nærmede mig Dem, jeg, tillige med min ven her, var i trængslen vidne til Deres ubehagelige stilling og pøbelens uforskammetheder, og vi følte os derfor på en måde kaldet til uopfordret at ile Dem til hjælp."

"Vi har intet at tilgive," svarede den ene af damerne med en blød klangfuld stemme, "tværtimod føler vi os Dem usigelig meget forbundne for Deres højst velkomne hjælp. I sandhed! Den kunne ingenlunde være kommet i et mere belejligt minut. Vi havde været på besøg hos oberstinde R. og efter længe forgæves at have ventet vognen, som skulle bringe os hjem, drev angsten os til at gå bort uden den med fader, hvem vi uheldigvis blev skilt fra i trængslen."

"Blot han nu ikke går og søger efter os iblandt menneskemængden, han kunne let komme til skade der, stakkes fader!" ytrede den yngste.

"Henriette! Emma!" råbte i dette øjeblik en stemme bag dem.

"Gudskelov!" udbrød begge damerne glade – "der er han – der er vor broder Erik."

Et ungt menneske ilede dem i møde, og studsede ikke lidet, da han fandt sine søstre i selskab og ledsaget af fremmede.

Snart fik han imidlertid det hele overståede eventyr at høre, og da vejen til Nørregade, hvor de fremmede boede, just var den samme, som den vore jyder skulle, fulgtes de ad. Samtalen drejede sig undervejs naturligvis ene om aftenens begivenheder, og Erik beroligede sine søstre med hensyn til faderen, idet han fortalte, at just han havde sendt ham for at opsøge dem, og allerede var hjemme og i god behold.

Ludvig og Johannes var hver for sig særdeles tilfredse med det gjorte bekendtskab, både i henseende til damerne, som deres i sandhed elskværdige broder Erik, hvem de dog allerede forhen havde set og talt med på høresalene.

"Vi må blive venner!" sagde hin, da de var kommet til hans bolig, "og fortsætte et bekendtskab, som denne nat begyndte på en så eventyrlig måde."

Hertil var jyderne aldeles ikke uvillige, med stadigt hensyn på studentens smukke søstre, og derpå tog man da afsked, som Erik og begge de unge piger ledsagede med den varmeste tak for udvist ridderlighed.

"Ludvig!" udbrød Johannes, da de var på hjemvejen, "så du hende, jeg bød armen? Gud, hvor var hun dejlig, nej, jeg kan ikke beskrive det. Ansigt, figur, gang, holdning, den dannelse, ethvert ord røbede, o, der kan ikke tænkes noget mere fuldendt end hende. Plato har dog ret, når han siger, at Guds mesterværk er fremstillet i kvinden, men dersom han blot et eneste sekund kunne se og føle det, jeg har følt i aften, ville han have skrevet ganske anderledes om kønnet i almindelighed."

"Johannes!" svarede Ludvig smilende, "er det muligt, er det virkelig dig selv som taler? eller hører jeg fejl? thi jeg genkender dig ikke mere. Når talte du forhen således? og med en så varm

og skøn begejstring, som nu? – ja kære ven! du har ret, de var begge to lige gode og elskværdige, og ganske andre piger, end din gamle inklination jomfru H. C. E. B."

"Tør jeg bede dig, Ludvig – ingen spydigheder," svarede Johannes stødt, "kommer du nu igen med den gamle forbandede historie, som du altid har på rede hånd, grib dig i din egen barm, og husk blot på C. F."

"Nej! nu vil vi hverken huske på det ene eller andet, hører du? Vægteren råber To, lad os derfor gå til. St. Petersstræde må være nær herved, vi vil udsove den rus, som eventyret i nat har bragt os."

"Sove! jeg tror du vil," sagde Johannes, "gå hjem gad jeg nok, men sove nu vil være ligeså umuligt, som det var giganterne at storme himlen; jeg kan ikke få den smukke pige ud af mit hoved."

"Så behold hende i hovedet, men gå blot hurtigt til," svarede Ludvig. –

Et par uger efter den ovenfor fortalte tildragelse genfinder vi Ludvig og Johannes hos etatsråd Holters. Men jeg vil foreløbig gøre læseren noget nøjere bekendt med denne familie, hvis medlemmer fremtidig vil blive nogle af hovedpersonerne i min nærværende fortælling.

Faderen selv var deputeret i et af de kongelige kontorer; han var meget rig, og forresten en gammel, redelig, hjertensgod mand, hvis største glæde var hans børns lykke, hvilke han elskede højt og inderligt, og virkelig retfærdiggjorde Henriette og Emma i enhver henseende den omhu og kærlighed, som ødsledes på dem. – Emma var 12 år gammel. Endnu ganske det gode, uskyldige barn, der elsker hele verden, og over hvis livssti

endnu aldrig nogen storm har åndet. Hendes hele væsen var blot en sammensætning af elskværdig, barnlig naivitet og munter sorgløs livslyst; hun var som sommerfuglen, der om våren i overgiven glæde flagrer fra blomst til blomst, fryder og bader sig i øjeblikkets solskin, og er lykkelig, fordi den ikke frygter eller ængstes for den stormfulde tid, den endnu ej kender. Fuld af livsfro munterhed kunne hun i samme øjeblik, hun med leende lyst overgiven fikserede og spøgte med enhver, der kom i berørelse med hende, pludselig synke hen i stille alvorlig tænken, som om et glimt af den ældre jomfrus værd og dybere følelser allerede gennemtrængte hende. Besjælet af den ømmeste kærlighed og mest grænseløse fortrolighed til forældrene og søster Henriette, var hun igen elsket af disse, og således svandt barnets år i en så stadig og uafbrudt lykke, som nogensinde blev noget jordebarn tildelt. – Henriette havde nået den gyldne alder, som ethvert yngre pigebarn ønsker sig henflyttet i, og de ældre med stille suk så ofte kalder tilbage, – det syttende år. Endskønt hun i mange henseender var forskellig fra Emma, fandt dog en fuldkommen overensstemmelse sted imellem dem. Hun var ikke længere barn, og besad alligevel dets hele uskyld og ynde. Hendes eget bryst udgjorde med sine anelser og længsler den verden, hvori hun mere stille og tilbageholden levede og følte sig fuldkommen lykkelig. Man måtte, for at beundre hende ret, se hende, ikke når hun tav, men i det øjeblik hun talte, eller blev bevæget over noget; thi da stod det rene jomfruelige hjerte præget i de sværmeriske mørkeblå øjne, og viste tydeligt deres indre skønhed forklaret i ansigt og udtryk. Dersom man kan antage, at der eksisterer nogen kvindelig skabning på vor klode,

i besiddelse af skønhedens alt tiltrækkende magnet, uden tillige at kende de våben, hun derved får i hænde til at dominere over så mangt et stakkels hjerte – da var Henriette den eneste, der ikke kendte de gaver, som naturen ved hendes fødsel havde udstyret hende med.

Moderen overlader jeg til læsernes egen fantasi at udmale sig, som de selv finder for godt, og vil blot gøre den bemærkning, at hun var, som konerne over de halvtreds sædvanlig plejer at være, og levede kuns i og for sine børn. Erik vil vi af det følgende lære at kende, og således optager jeg igen tråden i min fortælling. –

Lidt tvungne og forlegne trådte jyderne ind i den store sal, hvor etatsråden med sin hele familie var forsamlet. Efter given og modtagen hilsen fra alle sider bød man dem tage plads. Erik var ordentlig stolt af at kunne introducere sine venner i sin familie.

"Her har jeg da endelig fået fat i eders befriere fra pumpningen, og det som værre var. I kan tro, kære søstre, det holdt hårdt, inden jeg fik dem overtalt til at følge med mig herop; altid havde de et eller andet påskud til at undgå det, især var hr. Ross altid færdig med tyve modgrunde, hvorfor han ikke kunne komme. Nå! jeg har tilgivet dig alt, kære Ludvig. Fru D. er ellers nok den eneste, som er ubekendt med vore gæster, jeg har altså herved den ære at forstille Dem to særdeles elskværdige unge mænd af min profession, som jeg lærte at kende ved ildebranden sidst i Gothersgade, hvor de reddede begge mine søstre. Ikke sandt, Jette og Emma? sig dog også lidt smukt om dem, jeg synes I to har størst grund dertil. Nå

venner, lad som I var hjemme, skal vi stikke på piber eller cigarer? Hvad behager?"

De fremmede undslog sig naturligvis for at gøre brug af de tilbudte røgapparater, endskønt etatsråden i denne henseende foregik dem med eget eksempel.

Skulle nogen af mine læsere i øvrigt tro, at Ludvig Ross endnu som yngling var den samme, som den uledelige skoledreng, der i Fredericia med sin hvidmelede frakke og voksdugs kasket gjorde furore just ikke på den bedste måde, ville man tage meget fejl. De herrer af nålen, hvis kunst ikke alene ophjælper og sætter en glinsende politur på den stundom mangelfulde natur, men endogså skaber en ganske ny, fortjener unægtelig den største pris af nutiden, hvad enten så pekuniær interesse eller blot skønhedssans er drivfjederen dertil, og hvad Ludvig og Johannes angik, da var de allerede i de første dage efter deres ankomst til hovedstaden blevet forvandlet fra top til tå, for at tilfredsstille den civiliserede verdens afgud – modens fordringer.

"Deres korte ophold her i byen har allerede givet Dem lejlighed til eventyr," ytrede etatsråden, "for hvis heldige udfald vi alle er Dem meget forbundne."

"I det mindste," svarede Ludvig, "hører vort eventyr fra hin nat til de lykkeligste, der kunne møde os."

"Den lykke var vist såre fin," pludrede den lille Emma, der ikke kunne betvinge sin naturlige snaksomhed, "sæt nu, at de i kampen for at frelse os var blevet overmandet af den store menneskemængde, hvad var da enden blevet, og hvori havde da deres lykke bestået?"

"I bevidstheden om at have gjort, hvad vi formåede for at frelse de svagere fra pøbelens uforskammethed," svarede Ludvig.

"Men om nu pøbelen havde pryglet Dem," vedblev Emma overgiven, "De må vide, her i byen er den langt værre end noget andet sted, ikke sandt fader? Det sagde du selv forleden ved middagsbordet."

"I det mindste har deres optøjer en lavere sfære til virkekreds end i de fleste andre hovedstæder," bemærkede etatsråden smilende.

"Gud! kære Emilie," – således hed fru D. ved fornavn – sagde Emma, idet hun klyngede sig op til hende, "du skulle have set, hvor komisk det klædte det lange menneske, som så frit nærmede sig Jette, og i det øjeblik han ville tage fat på hende, sank næsegrus ned for vore fødder; jeg kunne ved Gud næppe bare mig for at le ganske højt, da jeg så ham der trille omkuld på brostenene, og skrige efter sin lange kniv, selv min alvorlige søster, tror jeg, kunne gerne have smilet, dersom hun ikke, som sædvanlig, havde fundet det flovt. Ikke sandt, Jette?"

"Kære Emma!" ytrede Henriette venligt, "hvor du dog snakker! Tror du virkelig, at vor stilling i hin uheldige scene var skabt til at le ad!"

"Jo, hvorfor ikke det? Moder! du lo jo selv, da vi kom hjem og fortalte dig det; – men hvad vædder vi, jeg gætter hvem af herrerne det var, som først hjalp os, det var den høje der – ikke sandt! jeg har gættet rigtigt?"

"Fuldkommen, min frøken!" svarede Ludvig, "jeg stod på det nederste trin af den trappe, De gik ned af, som en følge deraf var jeg også den første, der kom ind i klyngen; havde min ven

været karlen lige så nær som jeg, ville han sikkert have givet ham samme hilsen."

"Der hører dog virkelig mod til, således at vove sig ind i en stor trængsel af mennesker for at redde folk, man aldeles ikke kender til," udbrød Emilie.

"Ja," svarede fruen smilende, "men de herrer jyder, ved man nok, har hjertet på det rette sted."

"Da ved jeg dog den, som kunne trænge til at lære af eksemplet og gå i skole i dette kapitel," gensvarede Henriette.

"Jeg ved, ved Gud, hvem De mener, Jette," råbte Emma triumferende, "det er bestemt fætter Ulrik, der var her i besøg i fjor, og som lod dig slå, da den fulde flintestensmand antastede dig."

"Ti stille, du lille sladdertaske," sagde Henriette, idet hun venligt klappede søsteren på kinden, "jeg navngiver ingen."

Under slige samtaler gled aftenen bort. Etatsråden fortalte, hvorledes han var blevet skilt fra sine døtre i tumulten, og efter længe at have søgt dem, endelig var gået hjem for at sende sin søn Erik ud, fordi han selv var faldet over en brandsluffe og havde forslået sit ben. Efter tebordet blev vore venner mere utvungne og muntre.

Den enhver jyde ved sin første ankomst til hovedstaden egne ængstelse og forknythed for at bevæge sig frit og let i de højere cirkler, som alene hidrører fra et fuldkomment ubekendtskab med den tone, man træffer her imod den i provinsstæderne, tabte sig snart, og man fandt sig gensidigt tilfredse med hinanden.

Da der var taget af bordet, udbrød etatsråden: "Vi må have en sang, Jette! Du kender min livarie, Marseillaner-hymnen, syng

den. Nå! Ingen undskyldninger, de gælder aldeles ikke, Emma, slå klaveret op!"

"Kære fader," sagde Emma ironisk, "du må endelig have Jette undskyldt i aften, hun kan virkelig ikke synge på grund af hendes umådelige forkølelse, hun er jo så hæs, at hun næppe kan tale, ikke sandt Jette?"

"Du lille gås, pas dig selv," svarede Henriette, "Emilie, du hjælper mig da, du ved, at jeg ikke gerne synger solo."

"Meget gerne, kære Jette!" svarede fru D., idet hun lagde sit strikketøj til side, "kan min ringe stemme være til nogen bistand, er den ganske til disposition."

"Det skulle nu blot siges for at være fin," hviskede Henriette leende, idet hun satte sig til klaveret.

"Ludvig synger også," udbrød Erik, "han skal tage sit nummer med."

"Tilgiv mig," svarede denne undseligt, "jeg kan virkelig ikke synge."

"Snak om en ting, hørte jeg dig ikke i går aftes hjemme at synge slutningskoret af *De Danske i Paris*, her hjælper ingen indvendinger, enhver, som kan synge, synger."

Sidenefter måtte Ludvig og Johannes alene opvarte med jyske nationalsange; dernæst kom talen på Jylland selv, og alt for tidligt lød fra gaden vægterens brøl: "Klokken er slagen elleve!"

Det var for vore venner tegn til opbrud og de tog afsked. Etatsråden og fruen inviterede dem til snart at komme igen. Fru D. lavede sig også til at gå.

"Gør mig den tjeneste at følge hende hjem," hviskede Erik sagte til Johannes, "hun bor rigtignok på Købmagergade, men jeg er så satans træt, og har forresten den fortjeneste, hver

aften, hun beærer os med sit selskab, at slæbe afsted med hende den forbandede lange vej, derfor løber det mig også som iskoldt vand ned ad ryggen, hver gang jeg ser hende her – ikke sandt? du bliver ikke vred, fordi jeg anmoder dig derom, kære ven?"

"På ingen måde," sagde Johannes, og udbad sig altså tilladelse dertil af fru D. selv.

"Jeg takker," svarede fru D. venligt, "men det er virkelig en skam, at De skal gå den lange vej for min skyld. Hr. Holter er nok så god, som sædvanlig, at have ulejlighed dermed."

"Jeg ville ved Gud gerne, kære frue," bemærkede Erik, "men min fod er så dårlig, at jeg næppe kan stå på den."

Fru Emilie D., som Johannes nu ledsagede hjem, var enke efter den hovedrige sekretær D. Med denne havde hun kuns været gift et halvt år, da han forlod det timelige, og efterlod den attenårige skønne enke, foruden sorgen over sin død, en kapital på henved 20.000 rd. og en lige så stor sum i kongelige obligationer. Under sådanne omstændigheder vil enhver af mine læsere sikkert indse, at det ikke kunne falde den unge kone meget tungt at glemme sin næsten tresindstyveårige gemal. Emilie i det mindste bar sit savn med største sjælsfasthed. Hendes naturlige letsind hjalp for en del, og resten den skare af tilbedere, som samlede sig omkring hende, og blandt hvilke flere bejlede til pengene end til ejerinden. Hun selv kendte intet andet ønske end det at behage. For det meste blev dette hendes ønske også opfyldt, fordi hun forstod den kunst at sætte sig i et gunstigt lys hos alle, og benytte de menneskers svaghed, som hun kom i berørelse med, til sin fordel, dertil besad hun en temmelig stor grad af bestandighed, når det kom an på at drive en forudfattet plan eller beslutning

igennem, af hvis opfyldelse hun ventede sig nytte eller fornøjelse. Hun var ikke blottet for ånd, men det var hin art af ånd, som ikkun giver sig til kende ved vittige ord, muntre indfald, spøgefulde og træffende svar, og derfor var latteren bestandig på hendes side. Hendes lyst til at stikle og satirisere over andre skaffede hende vel undertiden fjender; men når hun endog krænkede en eller anden, hvis hævn hun frygtede, vidste hun straks derefter at indsmigre sig således, og med så megen ømhed i stemme og væsen at bede om tilgivelse, at man snart glemte fornærmelsen. Med alt dette var Emilie meget henrivende og yndig, hun besad et godt og følende hjerte, og om man end ikke kunne kalde hendes træk ganske regelmæssige, var de dog tilsammentagne skønne, og oplivedes af et par mørkebrune, fyrige øjne til en frisk teint. I hendes latter herskede finhed og skælmeri, og det i forening med en yppig veldannet figur, ledsaget af gratie i den mindste bevægelse, skaffede hende til enhver tid mange tilbedere, der lig elskværdige sommerfugle i alle retninger omsværmede den blomstrende rose; mens disse udsuger blomstens kalk, forvandler smigrerne den unge pige almindelig til en kokette.

Siden sin mands død kom Emilie næsten daglig til etatsråd Holters; hun havde kendt Henriette i instituttet, og der lagt grunden til sit venskab med hende. Etatsråden selv, skønt ikke blottet for menneskekundskab, så dog gerne den unge enke i sit hus.

Emilie så Johannes og Ludvig, og vant til alle de unge herrers hyldest og beundring, som hun kom i selskab med, undrede hun sig over, at hine to alene ikke udmærkede hende. Forgæves var her den fine måde, hvorpå hun gjorde sig gældende,

forgæves lod hun sine vittige indfald ved bordet frit løb. De syntes at henglide aldeles ubemærkede, og Emilie så sig for første gang upåagtet. Den stille ydmygelse, som denne bevidsthed forårsagede, ansporede blot end mere hendes forfængelighed til at forskaffe sig den tribut, alle andre ydede, og for hvilken hun alene levede. "Vent kuns," tænkte hun med en hemmelig glæde, da hun støttende sig på Johannes arm skred igennem gaden; "den tid kommer nok, da Emilie lægger tømme på dig, min ven, og ser dig for sine fødder."

"Var han ikke dejlig," udbrød den lille muntre Emma, da Johannes og Ludvig var gået. "Hvor ædel forekom han mig ikke i det øjeblik, han talte om sit fødeland, – hvilken hellig begejstring lyste ikke af hans mørke, sværmeriske øjne, da han udviklede sig over heden og de andre ukendte skønheder der, som vi aldrig har anet; hver lyngtop fik ved hans fortælling en betydning, som jeg aldrig før har kendt. Henriette! synes du ikke bedre om ham end om fætter Ulrik? Sig du kuns din mening, han hører det jo ikke."

"Men hvad i al verden går der af dig i aften? kære Emma!" spurgte moderen, idet hun kærligt klappede datterens kind. "Jeg har aldrig før hørt dig tale således, hvem er egentlig genstanden for din overvættes roes?"

"Ih! kære moder, det kan du da nok tænke, ham som frelste os, den høje student – herr Ross! hans ven kan jeg ikke udstå, fy! hvor han er ækel, med det lange hår, som hænger ham så grusomt langt ned i panden."

"Man skulle næsten tro," bemærkede Henriette smilende, "at den begejstring, herr Ross røbede i sin lovtale over Jylland, har meddelt sig dig, han har gjort min lille søster til sværmerske."

"O!" svarede Emma meget naivt, "han kunne såmænd gøre mig til meget mere end det." –

3

Fra denne aften kom begge venner, især Johannes, ofte til etatsråd Holters, og underligt nok traf det sig, at Emilie D. altid var til stede, når de kom, og traf sammen med dem der. Hendes plan var lagt, og hun udførte den med en kvindes hele snildhed. Hun var nu engang bestemt på at forøge sine erobringer med jyderne, det måtte koste, hvad det ville. – Hun behandlede derfor begge, men i særdeleshed Johannes, hvem hun foretrak for Ludvig, med en forekommende venlighed, og udmærkede ham, dog på en så fin og skjult måde, at han, den begunstigede, ene bemærkede det. Hvilken fristelse for Johannes! – hun, hvem den halve hovedstad forgudede og bejlede til, fremsøgte ham af de ubetydeliges række, og udmærkede ham med sin velvilje. Johannes kunne umuligt blive ligegyldig derfor, hans egenkærlighed følte sig smigret; og uden anden grund end just denne, droges han nærmere til tryllerinden. Hendes vittigheder og gode indfald blev bemærket og beundret; når hun talte var han lutter øre, og med en skjult, men overvældende glæde bemærkede Emilie de fremskridt, hun dagligt gjorde.

Ludvig derimod kom sjældnere til etatsråden, og syntes også at være Emilie mere ligegyldig end Johannes. Overhovedet måtte det forekomme iagttageren, at han i den seneste tid påfaldende havde forandret sig: han var ikke længere den muntre, livsglade yngling, der anser verden med dens sorger for noget, der ikke er værd at tage sig til hjerte. Hele timer kunne han sidde i sit værelse og stirre stift hen for sig, uden at tale et ord, og når Johannes deltagende spurgte ham, hvad ham fattedes, fo'r han pludselig op, som om hans, så at sige

bevidstløse tilstand blot havde været en drøm. "Mig fattes intet, slet intet, kære Johannes," svarede han engang, "og dog mangler jeg alt, thi jeg savner kraft til at bekæmpe mig selv." – Stille og indesluttet skyede han omgang med enhver fremmed, og selv vennens selskab, var ham i mørke øjeblikke til byrde. Johannes var bekymret derover, uden at kunne begribe, hvad der havde omskabt den før så livsglade yngling til et indesluttet og melankolsk væsen.

Det tidsrum, som vi kalde et halvt år, var rullet bort på tidens bølger, siden vore to jyder første gang så København, og i det var så meget blevet anderledes. Den understøttelse, som Ludvig fra sin første ankomst til hovedstaden havde modtaget af sin fader, der var præst i omegnen af Horsens, blev stedse mindre på grund af dennes indskrænkede formuesomstændigheder. Han var flyttet fra Johannes, fordi han ikke længere kunne præstere den halve part af huslejen for deres værelse, omendskønt hin tilbød ham at betale det; men Ludvig rystede dertil på hovedet, og svarede: "Det går ikke an, kære Johannes, jeg erkender dit gode tilbud med den største taknemmelighed, men må afslå det; jeg flytter herfra, men det skal aldeles intet brud gøre i vort venskab for hinanden." Således boede han nu for sig selv på en kvist i Studiestræde. At han til anden eksamen, som nu var til ende, blev *ornatus publico encomio*, var noget, der slet ikke formåede at forjage hans tungsindighed. Ingen kendte grunden dertil, og som følge deraf var ingen i stand til at hæve den. For at erhverve sig det fornødne til sit udkomme, nødtes han til at søge informationer, og næppe hørte Erik Holter, som uagtet alle Ludvigs særheder dog var vedblevet at søge hans omgang, dette, førend han skaffede ham

timer i fransk hos sine søstre, et sprog han selv ikke var så mægtig som Ludvig, der havde gjort det til sit yndlingsstudium. – Endskønt denne vel modtog de tilbudte timer med største ulyst, tvang hans pekuniære omstændigheder ham dog dertil, og derved kom han atter i etatsrådens hus, ikke som gæst, men dagligt som lærer. –

Nogen opmuntring fandt han vel ved stadig at omgås to så elskværdige væsener som Henriette og Emma. Når han sad imellem dem, kunne han for øjeblikket have et anstrøg af munterhed; hans forrige venlighed og tilfredshed med alt vendte da tilbage, men det var kuns for øjeblikket; som oftest stod den for enhver uforklarlige mørkhed, hans indre var omhyllet af, tydeligt præget i hans åsyn, og det gav det et så rørende og ubeskriveligt blidt udtryk, at hans elever over læreren glemte deres lektier.

"Men hvad fattes Dem dog, kære herr Ross?" – spurgte en dag den lille Emma, da hun var alene til stede i stuen hos Ludvig, på den samme ligefremme og fortrolige måde, hun brugte mod alle mennesker. "Hvorfor er De altid så bedrøvet, som om noget ret grueligt var hændet Dem? Vi alle, og jeg i særdeleshed, er meget bekymrede derover, selv Henriette talte med moder derom i går aftes, sig mig, hvad fattes Dem?"

"Kære gode barn," svarede Ludvig rørt, "den deltagelse, De nærer for mig, glæder mig uendelig meget. – De har ret, jeg er ikke længere den samme muntre Ludvig, som jeg var i førstningen, da jeg lærte Dem at kende, men grunden dertil er af den art, at jeg ikke kan betro den til noget menneske. Jeg er blot ulykkelig, og vil stedse blive det, uden egen brøde, det er alt, hvad jeg kan sige Dem."

Tårerne stod Emma i øjnene, mens Ross talte således – "Så ung og god, og dog allerede ulykkelig," hviskede hun, "hvad kan De vel have gjort, som skulle hidkalde en så mørk skæbne over Dem? Herr Ross! De er ikke så fortrolig mod mig, som De burde være, De ved jo selv, hvor kær jeg altid har haft Dem, lige fra den første gang jeg så Dem, og De kan nok tænke, at det må gøre mig ondt, når jeg i vore undervisningstimer ser Dem mørkt stirre ned i bogen, som om De glemte alt omkring Dem, undtagen den sorg, der fra et fornøjet og glad menneske har gjort Dem til en misantrop, og den ville jeg så gerne, at De skulle være fri for!"

"Min forandrede sindsstemning kan jeg selv ikke gøre for; den er kommet aldeles uventet og pludselig, men des smerteligere har den også overvældet mig, – dog, lad os ikke mere tale derom, kære Emma! det leder til intet, jeg må tie, bestandig være tavs, og det bliver næppe nogensinde anderledes."

Mere fik Emma ikke at vide, og mere vidste ingen.

"Han er dog et godt, ædelt menneske, og just den kummer, som han bærer med så megen sjælsfasthed, må forøge enhvers agtelse for ham, der kender ham, ikke sandt Henriette?" Således talte Emma, da hun den næste aften sad med sin søster på deres værelse ved sytøjet. Henriette forblev tavs, og svarede intet. – "Ja, jeg ved det nok," vedblev Emma. "I kunne ikke lide ham, blot fordi han ikke kan føre sig op som de andre unge lapse af vort bekendtskab, – men det er også det samme, foragte ham må I, jeg – jeg alene vil ikke gøre det, jeg skal stedse elske og beundre ham, og være stolt deraf, – han er dog

den bedste af alle. I indser slet ikke, hvor tung en sorg eller ulykke er at bære, end den man uden skyld pådrager sig."

Et smerteligt suk undslap Henriette, og et par hede tårer trillede ned af kinderne på hendes sytøj. Emma bemærkede det, og glæden spillede ud af hendes øjne.

"Henriette!" udbrød hun glad, og faldt søsteren om halsen, "søde, kære Jette! Er det muligt? Har jeg taget fejl af dig? Du føler deltagelse for min egen Ludvig? – Du – du elsker –"

Henriette trak den lille til sit heftigt bankende bryst, og standsede hendes tale med brændende kys – "Ti, ti, kære søster! Dersom du elsker mig, så ti, lov mig aldrig mere at tale derom, lad det være dig nok, at jeg føler den varmeste deltagelse for vor lærer."

"Du lykkelige!" hviskede Emma stille, "du ved ikke, hvor højt han elsker dig, kuns jeg alene har bemærket, hvor kærligt ømt hans blik dvæler på dig i undervisningstiden, når han troede sig ubemærket. O! hvor jeg misunder dig, kære Jette, dersom du ikke var min søster, jeg skulle hade dig, alene fordi han foretrækker dig for mig – dog nej – Ludvig holder også meget af mig, han har trykket min hånd, og kaldt mig sin egen kære veninde, Jette! vi taler ikke mere herom, vi er begge lykkelige."

Mens dette foregik, sad Ludvig hjemme på sit kvistkammer, og stirrede tankeløst i en bog, som lå opkastet for ham. Pludselig faldt hans øjne på et sted, som han syntes at skænke interesse, han gennemlæste det nogle gange, og lagde derpå stiltiende bogen bort med et dybt suk.

"Bed! skriver han, et menneske, som vel aldrig vidste, hvorvidt bønnen kunne hjælpe, eller at der gaves en tilstand, en kummer, som den ikke formår at ændre eller forjage. Også jeg

bad, men hvortil har det ført? Er jeg ikke endnu den samme som forhen, og kan bønnen forvandle virkelighed til drøm? O! kvælende bevidsthed, som jeg bærer på, og må gemme dybt i mit indre, fordi den, ligesom Pandoras æske kuns forårsager dobbelt sorg og ulykke ved at meddeles til nogen. Hvor er nu den lykke, der bestod i min sindsro og tilfredshed med alt? Hvor er mine glade udsigter og forhåbninger? Har ikke skæbnen lagt en lænke på mig, der med gigantisk kraft tynger mig i jorden, lamslår mine kræfter, og lader mig skue barn- og ungdommens gyldne drømme som et flygtigt irlys, der som intet forgår i sig selv? Alt var en drøm, jeg er vågnet, og bedre også at leve uden at drømme, end at svæve i en indbildt, navnløs fryd, hvoraf virkelighedens kolde hånd hurtigt og ublidt vækker; og dog vil mennesket så gerne drømme, det er så skønt at leve i sin selvskabte verden, og, mens fantasien på sin kraftige vinge fører os hen i et ukendt elysium, at glemme livets trættende byrder og lænken, der binder os. Her ligger det blad, af hvis følger jeg nu i fire måneder lider. Usle papir! Du alene skulle være i stand til at forandre mig således, jeg burde tilintetgøre det, det skulle for længst være sket, og dog kan jeg ikke, jeg føler det umuligt for mig. Hvorfor skulle jeg også berøve mig selv den udtolkning, man har givet på min fremtidige skæbne? Jeg læser og læser, uden dog egentlig at kunne blive fortrolig dermed."

Således talte Ludvig. Men jeg vil nu ikke længere trætte mine læsere med at nedskrive de udbrud, hans fortvivlelse aftvang, men hellere afsløre den gåde, som bragte ham i denne forfatning, ved at åbenbare ovennævnte brevs indhold, det lød således:

Skærup præstegård,
den 15. marts, 18..

Kære søn!
Jeg skulle med dette brev have sendt dig den sædvanlige understøttelse, som du plejer at modtage fra mig, men jeg kan ikke, fordi jeg intet har, og ikke ved, hvorfra jeg skal tage penge. Så snart det bliver mig muligt at tilvejebringe nogle, skal jeg ikke dvæle et øjeblik med at sende dig dem; indtil den tid lede Gud alt til det bedste for dig. Du forlanger i dit sidst brev underretning om din egentlige familie, hvo og hvem du er. Ludvig! betænker du, hvad du derved fordrer; ved du, hvorvidt det ville være dig tjenligt at løfte det fortidsdække, som jeg stedse har søgt at lade være nedtrukket for dig? Dog! da du vil det, opfylder jeg dit ønske. Selv har jeg undertiden troet, at det var det bedste for dig, om du vidste alt, men stedse udsatte jeg tiden, der skulle skænke dig det lys, du ledte efter; jeg troede at burde vente, indtil den sjælsstyrke, der udfordredes til at bære denne hemmelighed, var dig tildelt. Nu er tiden kommet, jeg har ifølge verdens gang ikke længe tilbage, og skønt det måske var bedre for alle, om jeg tog denne ulykkelige hemmelighed med mig i min grav, vil jeg dog ikke lade dit ønske – måske det sidste, du gør din plejefader – blive uopfyldt. Læs altså det følgende, som jeg uden at bruge omsvøb eller forvanskninger nedskriver, fordi jeg holder

det for bedre, at tømme den beske drik på engang, end at tage den dråbevis.

Fire mile fra Horsens ved Skanderborgvejen boede, da jeg var præst i Stavringe, en fattig væver, ved navn Matthias Abel, med sin hustru og tvende børn. Endskønt manden var en duelig arbejder, der til fulde forstod sit fag, indbragte det ham dog ikke så meget, at han kunne soutenere sig og sin familie. Grunden hertil var dels, at byens gård- og husmænd for det meste vævede selv, eller også lod deres arbejder forrette i den nærmeste købstad. Det gik derfor Matthias meget slet, dagligt blev hans nød større, og han så ingen udvej til at skaffe sig og sine brød i huset. Forgæves tilbød han flere steder sin tjeneste som daglejer, ingen ville, eller rettere ingen kunne give ham tilstrækkeligt arbejde. Jeg kendte manden fra en meget honnet side, og hjalp ham af og til med det lidet, jeg formåede. Hvad skulle han gribe til? Hjemme skreg kone og børn om brød, og fra luften kunne Matthias da intet hente. Han gik altså til skoven for at samle brænde, og brugte i flere år denne erhvervskilde. Hver dag så jeg ham på sin ryg bære sit sammenstuvede knippe brænde, som det syntes uden mindste anstrengelse, thi han var over alt bekendt for sin umådelige styrke. "Hvorledes går det ham, Matthias?" spurgte jeg ham en aften, da jeg kom fra marken og mødte ham ved byleddet, hvor han stod og hvilede sig. "Tak, herr pastor,"

svarede Matthias, idet han tørrede sveden af sin pande, "nu går det dog så tåleligt, brændet her bringer mig mine visse penge ind, og siden min Karen hjemme blev rask, er alting bedre med os. Blot skovfogeden var noget mere rimelig, han er så streng mod fattigfolk. De kunne gøre mig en tjeneste, fa'er! siden vi nu engang er truffen sammen, tal med ham herom, og bed ham være mere manerlig mod os stakler; De kan tro, det er ikke så let, således at trave den lange vej frem og tilbage hver dag, især ved vintertide." Rørt lovede jeg Matthias at opfylde hans begæring, og bød ham en drikkeskilling, men han afslog den. "Nej tak, fa'er," svarede han, "behold I selv jeres penge. I har givet os nok endda, nu trænger jeg ikke mere, så længe Vorherre blot sparer mig helsen, skal det nok gå."

Hvor stor forekom den fattige mand mig ikke i dette øjeblik, hvor mangen misfornøjet skabning burde ikke tage ham til mønster og hvor mange ville ikke rødme ved at stilles over for ham, og se den nøjsomme tilfredshed, den sande lykke – thi just i resignation består lykken – her stillet til skue. Nok er det, Matthias rørte mig til tårer, som jeg søgte at skjule ved at vende mig om og forlade ham. Det var påskeaften, vi holdt denne samtale, jeg vil aldrig kunne glemme det.

Otte dage derefter hørte jeg en usædvanlig larm og støj på gaden. Folk strømmede ud af deres huse,

og trængte sig omkring to karle, der kom bærende med en såret mand, hvem blodet randt ud af. Bag dem vaklede Matthias Abel, bleg, og så aldeles sønderknust, at jeg i hans åsyn næppe genkendte ham. "Hvad er her på færde," spurgte jeg, idet jeg gik hen imod klyngen, som nogle øjeblikke hvilede sig uden for min bolig. "Matthias! Hvad betyder vel dette optog? og hvem er den sårede der?" – "Det er skovfogeden," svarede han med rolig kulde, "jeg har slået ham ihjel, fa'er!" – "Du? Matthias," gentog jeg forfærdet og betaget af en indre angst. "Ja desværre, pastor, jeg har gjort det af med ham, men det skete blot af nødværge, han anfaldt mig først, og hidsede sine to store hunde på mig, jeg måtte værge mit liv, og derfor slog jeg først hundene og siden ham på skallen, jeg har længe tænkt på, at det engang ville gå således." – "Ulykkelige!" udbrød jeg, "og hvad vil vel enden blive på denne frygtelige historie?" – "Hvad Vorherre vil have," svarede Matthias med en rolighed, som om sagen ikke angik ham. "Hør, fa'er! Et menneske kan tåle meget, det har jeg måttet bevidne mit hele liv igennem, men for meget er dog for meget. Således går det i verden! Da vi to sidst talte sammen – husker fa'er hvor det var? – anede ingen af os det, som ville ske i dag, men det måtte være således – Nå! folkene bærer ham bort, og jeg må med dem." "Hvorhen Matthias?" – "Naturligvis til sognefogeden,"

svarede han vemodigt. "Jeg har jo gjort ondt og må lide derfor. Levvel, hr. pastor, vi to træffer vel hinanden næppe mere. Tak for det gode, I altid har vist imod mig, og tænk på Karen – den stakkel! – det gør mig mest ondt for hendes skyld, hun ved intet af den hele ulykke. Gå ud til hende, herr Ross; I er en mand, og forstår sådan at belægge eders ord, at det er bedre, at hun får sagen at høre af eder, end af nogen anden. Gud i vold! hr. Pastor. Ikke sandt, I glemmer ikke Karen og de to små unger derhjemme." Ved disse ord randt de store tårer ned ad Matthias' brune kinder, han tørrede dem hurtigt af, som om ham skammede sig over disse vidner på svaghed, og ilede bort med lange hurtige skridt, for at indhente de forudgangne bønder.

Således, kære Ludvig! er denne tildragelse passeret, som havde så meget ulykke til følge i fremtiden. Man førte Matthias lænkebundet til Skanderborg og i arrest, hvor han sad i halvandet år. Skovfogedens sår var imidlertid ikke af den betydning, som enten jeg eller hans banemand selv troede. Efter fire måneders forløb blev han af lægerne erklæret for at være uden fare. Af de optagne forhør fik jeg at vide, at Matthias, den dag ulykken skete, var gået ud i private skovstykker og havde der afhugget unge træstammer, uagtet skovfogeden, efter sit udsagn, flere gange havde advaret ham derfor og betydet det urigtige deri.

Det havde imidlertid ikke frugtet, Matthias vedblev at tage brænde af fredskovstykkerne for at forsyne sin brændedragt. Opsynsmanden greb ham på frisk gerning, og bød ham følge med sig til sognefogeden. Matthias modsatte sig, det kom til håndgemæng mellem dem, dets udfald var fodens lemlæstelse. Således skulle det være gået til, og skønt jeg interesserede mig meget for Matthias, og anvendte alle mulige midler til hans befrielse, var mine forsøg dog frugtesløse. Forgæves gjorde jeg forestilling til højere vedkommende. Matthias Abel blev for skovtyveri og attenteret mord dømt i slaveriet på 3 år.

"Det er dog vel meget at gøre af så lidt," sagde han til mig med sørgmodig mine, da jeg en dag trådte ind til ham i fængslet. "De måtte hellere tage livet af mig straks, så var jeg da død som en ærlig mand, og det var bedre end at gå i slaveriet mellem røvere og skælme, men det er nu engang bestemt, og får at gå. Folk ved da i grunden nok, at jeg egentlig ingenting har gjort, undtagen værget mig for en gal mand, og slået to af hans hunde ihjel. Hvorledes går det Karen? Hun er nok bedrøvet den stakkel! bed hende kuns være ved godt mod, det kunne dog være værre end det er, dersom fogeden var død af sine sår." – "Karen ønsker at tale med dig her," svarede jeg, "vil du ikke lade hende komme til dig, førend du tager bort?" – "Nej fa'er! Lad det heller' være, det er til ingen nytte, det kvindetuderi

ville blot gøre mig blødere, og det duer ikke. Sig hende blot fra mig af, at hun skal give sig tilfreds, om tre år kommer jeg igen tilbage, så synger jeg min gamle morgensang, mens jeg slæber brænde hjem for hende." – Dette sagde Matthias, da jeg sidste gang så ham i fængslet – o! jeg ville ønske, at de følelser, som i hint øjeblik overvældede mig, havde et navn, jeg skulle da fremstille dem tydeligere for dig, end jeg er i stand til, men Ludvig! du vil kunne tænke det, jeg ikke kan skrive. Jeg omfavnede Matthias og græd, han selv græd, den stakkel, derpå gik jeg og så ham ikke mere dengang. "Hils vor præst," skal han have sagt, da man førte ham til straffestedet, "han var dog den bedste af alle dem, jeg kendte, thi han foragtede ikke Matthias Abel." Næste søndag tog jeg denne scene til tekst i min prædiken, aldrig har jeg, som jeg tror, holdt nogen bedre, og aldrig har den rørt mig selv og mine tilhørere mere. Mangen gang sidenefter, når jeg om lørdag aften sad alene på mit studerekammer for at nedskrive min prædiken til næste dag, stod Matthias for mig, som jeg sidste gang så og talte med ham i hans fængsel; jeg glemmer aldrig det indtryk, han gjorde på mig; selv nu i dette øjeblik, da alderen og tidens sne er faldet på mig, har erindringen herom overvældet mig så meget, at jeg flere gange har måttet afbryde mit brev. Siden den tid hørte man ikke mere tale om ham, men to år derefter døde hans kone af

sorg og nød. Deres ene barn, en datter, kom i huset hos en rig proprietær; det andet, en søn, tog jeg til mig og opdrog det, da jeg selv var uden børn, som mit eget. Jeg blev få år derefter forflyttet til Skærup kald ved Vejle, som vel i indtægter var ringere, men i henseende til omgangstonen mellem mine sognefolk langt bedre end det forrige i Stavringe. En sildig vinteraften, da jeg sad oppe ved mit arbejdsbord, og de øvrige i huset for længe siden var gået i seng, bankede det pludseligt på vinduet. "Hvem kan det vel være," tænkte jeg, rejste mig og lukkede op. En mørk skikkelse, som jeg ikke kendte, stod for mig. "God aften fa'er," udbrød han fornøjet, "I kender mig nok ikke længer?" – "Nej," svarede jeg, "ikke det jeg ved." – "Jeg er Matthias Abel," vedblev han, "som I nok erindrer fra Stavringe af." – "Store Gud!" råbte jeg forundret, "Matthias, er det dig? Hvor kommer du her?" – "På en underlig måde," svarede han med en fæl latter, og da månens stråler i dette øjeblik faldt på hans træk, bemærkede jeg med en indre gru den store forandring, som var foregået hos ham, siden vi sidst taltes ved. Det ansigt, hvoraf før en from og ærlig sjæl fremlyste umiskendeligt, var nu blevet til et blegt hentæret fysiognomi, gennempløjet af alle lastens symboler. God og ædel kom han til sit straffested, – men hvorledes vendte han tilbage derfra? "Jeg har nu sat i slaveriet derovre i lang tid," vedblev han, "og er blevet gjort uret der, derfor

brød jeg ud tillige med to af mine kammerater, og kommer til eder, for at få at vide, hvorledes det går min kone hjemme; jeg hørte just, at præsten her hed Ross, og så tænkte jeg nok, at det da sikkert måtte være eder." – "Din kone er død, Matthias," svarede jeg. "Død!" gentog han i en hul, dog næsten ligegyldig tone, "det var det bedste for hende, og ungerne, jeg efterlod, hvor er de blevet af?" – "De er antaget af fremmede folk." – "Godt! Godt!" svarede han, "så er der intet mere tilbage for mig. – God nat fa'er! – Glem, at I har kendt Matthias Abel, han er ikke længer værd at tænke på." Med disse ord løftede han på sin lodne hue og gik. Forgæves kaldte jeg på ham, han hørte ikke, eller ville ikke høre mig, jeg så ham i måneskinnet forsvinde nede på vejen, fulgt af to andre mørke skikkelser, – blive borte, og har aldrig set ham siden. Nogle dage efter fortalte man, at papirmølleren fra Haraldskær var blevet overfaldet i Bredstrup skov, da han kørte fra Fredericia med klude, – kusken myrdet, og alle hans penge ham frarøvede. Nogle af bønderne ville også have set tre mænd, hvoraf den ene efter beskrivelsen måtte være Matthias, luske om i nærheden af skovvejen, dog glemte man snart denne tildragelse, og alle forsøg på at opdage gerningsmændene var uden nytte.

"Det jeg her har nedskrevet, er alt, hvad jeg ved, og jeg har fortalt dig meget, som du forhen var uvidende om, i den forudsætning, at den styrke og

kraft, som udfordredes til at bære en sådan
tidende ikke må mangle dig, min søn. Om hans
datter har jeg siden aldrig hørt det mindste, hun
kender vel næppe sin fader, og det er også det
bedste for hende; måske den ulykkelige allerede
har fundet den død, der for ham var det største
gode, livet kunne byde. – Hans søn – er *du*." –

Det indtryk, som et sådant brev måtte gøre på modtageren, den stemning, det satte ham i, kan enhver nok begribe. Fra den tid var han et ganske andet menneske, han afskyede og foragtede de glæder, som han før havde fundet behag i. – "Du," tænkte han, "søn af en røver, en morder – herligt! herligt!" Hans forfatning udartede endog til enkelte tider til en art vanvid og sindsforvildelse, hvori han ej var sig selv bevidst, og som endtes med en fuldkommen åndssløvhed – en art vågen søvn.

Således sad han i dette øjeblik og stirrede på brevet, som han holdt i sin hånd, uden dog at læse et eneste ord deri, da pludselig en banken på døren vakte ham. På hans "Kom ind!" trådte værten, en ærlig høker, ind, rakte ham et brev og gik. Stiltiende betragtede Ludvig brevet nogle minutter; han måtte kunne kende udskrift og segl, thi en ligbleghed overtrak hans kinder, – han bævede, og udbrød med hul stemme: "Uheldsvangre brev, det er altså det andet, jeg får fra ham, skulle du i indhold ligne din forudsendte broder, – da – *har* Ludvig Ross levet!" – Langsomt brød han seglet, og læste med indre skælven disse ord:

"Kære Ludvig!
Jeg skriver dig til igen, jeg føler den inderligste
trang til at underholde mig med det eneste

menneske, jeg har tilbage af alle min kære. O! elskte søn, måtte du dog have modtaget min i marts sendte skrivelse i et af de øjeblikke, da du følte i dig den indre kraft og sjælsstyrke, jeg så ofte har beundret hos dig, – måtte det siden efter blot ikke have sløvet din opadstræbende ånd! – dog nej, jeg vil ikke hengive mig til denne tanke, jeg tror at kende min Ludvig som den, der kan gå sorg og smerte i møde, – som den, der har mod og styrke nok til at bære det uundgåelige. Hvor skulle det glæde mig, om mit brev, skønt overensstemmende med sandheden, dog måtte have været således, at det formåede at mildne og læge den blødende vunde i dit ungdommelige hjerte. Nu, min Ludvig! kan jeg ikke mere; din plejefader står allerede med den ene fod på gravens rand, og bedre at gå i den med bevidsthed om at have fulgt pligtens og sandhedens stemme, end at plette den sidste tid af sit liv med en løgn, som dog tidligt eller sildigt kunne blive afsløret for dig. Siden forrige gang jeg skrev, har, med hensyn på mig, meget forandret sig, og jeg føler, at jeg ikke har længe tilbage at leve. Min gamle svaghed er vendt tilbage med en kraft, som vist vil besejre de få livsgnister, der endnu brænder i mig. Kære søn! jeg ville ønske, at det måtte være mig forundt at se dig, – og endnu en gang at trykke dig til mig bryst; hvor glad skulle jeg da ikke forlade en tilværelse, som alt længe var mig til byrde. Kan du komme, ønsker du selv at se

> din gamle plejefader og tale med ham, o! så il så hurtigt, som det er dig muligt hertil. Kom, min søn! Din fader kalder dig."

Et øjeblik sad Ludvig i stum eftertanke, da han havde læst brevet. "Ja!" udbrød han – "bort må jeg, hurtigt bort, – jeg kan ikke udholde at fortsætte et sådant liv, som det jeg her fører; allerede i morgen forlader jeg København – og måske for stedse, men først må jeg tale med etatsrådens og ønske Henriette mit levvel, – og så til Jylland, der vil jeg glemme alt – jeg vil glemme mig selv."

4

"De vil altså rejse, herr Ross?" spurgte Henriette, da Ludvig fortalte hende sin plan og beslutning.

"Hvorfor tager De fra os, kære lærer?" sagde den lille Emma derimellem, "har De det ikke godt her?"

"Jeg skal rejse, kære Emma," svarede Ludvig, idet han venligt greb den lilles hånd, "min plejefader ligger for døden hjemme, og jeg må se og tale med ham endnu engang. Jeg kommer derfor for at tage afsked, og takke for den venlige forekommenhed, som stedse vistes mig hos Dem."

"Og når kommer De igen? Hvor længe skal jeg savne min kære lærers undervisning?" vedblev Emma.

"Måske en måned, og måske for stedse," svarede Ludvig vemodigt, "i det mindste ville det sikkert således være bedre for mig."

"For stedse!" gentog Emma med en sælsom stemme, "men vil De da ikke længes efter mig? Jeg holder dog så usigelig meget af Dem."

"Længes," gentog Ludvig mørkt, "o! længsel og savn har jeg allerede længe lært at kæmpe imod, og det vil ikke være første gang, når disse følelser ved Deres minde genlyder i mit indre. Imidlertid vil jeg altid, hvorledes det end skulle gå mig, ret ofte glædes ved at tænke på Dem og de mange glade timer, De og Deres familie har forskaffet mig; og, ikke sandt, De vil også love, undertiden at mindes mig?"

"Ja, kære Ross," vedblev barnet med rindende tårer, "jeg vil stedse tænke på Dem, men De må komme igen, De skal komme

tilbage, for atter at blive min gode, kære lærer. Ikke sandt, De kommer, når jeg beder Dem derom."

I dette øjeblik trådte etatsråden og fruen ind. Emma fløj dem i møde og fortalte, at Ludvig var her for at tage afsked, førend han rejste bort, "og tænk dig blot, kære moder! han vil ikke mere vende tilbage til os."

"De tager til Jylland?" spurgte etatsråden Ross, som med den inderligste deltagelse betragtede barnet, der så meget ønskede hans genkomst.

"Ja, herr etatsråd" svarede han, "i Skærup, to mile fra Vejle, bor min plejefader, pastor Ross, til ham rejser jeg, da han er meget syg."

"Måske at vi da møder hinanden derovre," sagde etatsråden. "thi også vi tager til Jylland i besøg om en ganske kort tid. Rejs De med gud, min unge ven! De har godt deraf. Den jyske hede kan måske atter gøre Dem til den muntre yngling, som De var, da vi lærte Dem at kende."

Man tog afsked, Emma græd, og trykkede sig op til Ludvigs bryst. – "Kom igen," bad hun med sin bløde, rørende stemme. "Kom! Herr Ross, De må love mig det, jeg ville blive ulykkelig, når jeg aldrig mere skulle gense Dem. Kommer jeg med de andre til Jylland, tager vi bestemt til den by, hvor De bor."

Bevæget trykkede Ludvig hendes hånd. "Ja, kære Emma, jeg kommer igen, jeg vil atter gense Dem, og være Deres lærer som før."

Han gik. "Nej!" tænkte han, da han kom på gaden, – "bort med enhver drøm, ethvert håb, som er bygget af fantasi og hjernespind, jeg er Henriette ligegyldig, hun elsker mig ikke, og jeg – vil glemme hende."

Men Ludvig fejlede i sin mening om Henriette Holter, han var hende ikke ligegyldig, hun elskede ham af hele sit varme hjertes fylde uden selv egentlig at vide det, hendes kærlighed var vokset så sagte, så langsomt og uformærkt, så hun troede, at hendes følelse for Ludvig ikke var andet end deltagelse og venskab; og hvad er vel kærlighed, uden at være begyndt med og begrundet i den agtelse for personligt eller intellektuelt værd, som nærmere omgang med hinanden affordrer besjælede skabninger? Denne agtelse er nødvendig til at knytte og vedligeholde ethvert venskabsbånd. En uforklarlig, dejlig, dyb sympati, en fuldkommen sjæleoverensstemmelse, bringer forudfattet venskab på sit kulminationspunkt, og udstrør frøkorn, af hvis frugter, når de modnes, en ren, adlet kærlighed udspringer. Dette forstod Henriette ikke, hun kendte ikke kærlighedens teori, – vidste ikke, hvor let medlidenhed og deltagelse bliver spiren til dybere og ømmere følelser.

Først da hun var alene med Emma, formåede hun ikke at betvinge sig længere. Hede tårer styrtede ud af øjnene, hun trykkede sin søster til sit bankende hjerte, og holdt hende længe tavs omslynget.

"Hvorfor bad du ham slet ikke om at blive?" sagde Emma, idet hun kærligt klappede søsterens blussende kind. "Du var dog den eneste af os, som formåede noget over ham."

"Kære, bedste søster," svarede Henriette, "tro mig, jeg kunne ikke, det var mig umuligt at tale, mit bryst var ligesom sammensnøret, så underligt greb den tanke mig, at skilles fra ham, og ikke se ham oftere. O! jeg er langt ulykkeligere end du, thi du turde fortælle ham, hvor meget du holdt af ham og hvor nødigt du så ham rejse, mens jeg var nødt til at tie."

Ludvig tog til Jylland. Hvor forskellige var de følelser, hvormed han gensά sit fødeland, fra dem, hvormed han havde forladt det. Ikke søen eller det ophøjede skuespil, den tilbød, ikke den velgørende frihed, den tilviftede ham, formåede at forandre hans sindsstemning. Han gensά de steder, hvor han som barn havde leget, uden at det gjorde indtryk på ham. "Dengang var jeg lykkelig," tænkte han, "og nu – en *slavesøn*."

Venligt kom hans gamle bekendte ham i møde, han genkendte dem næppe, det lod i det mindste således. "Hvor er han blevet underlig," tænkte de, når de forlod ham. "Ja, ja! det vidste vi forud, således forandrer man sig efter at have været i København."

Det var om aftenen temmelig silde, at han ankom til præstegården i Skærup. Alt var stille og tyst der, kuns det sædvanlige lille lys skinnede mat ud af de solbrændte vinduer i dagligstuen, men ingen lænkehund tudede som sædvanlig, ingen munter sang lød oppe fra gården. Aftenen var mørk og skyfuld, og der herskede en uhyggelig, sælsomt imponerende stilhed over alt, som Danmarks digter Oehlenschlæger i et af sine værker så herligt beskriver:

Den skønne sol er dalet dybt bag skoven,
og hisset luer månen blodigrød;
den muntre aftenstund forsvinder skummel,
alt hæver sig den barske nattevind;
fra horisonten trækker skyen frem
og mørkner himlen, som en fængselhvælving,
et gravkapel – hvor hist og her en lampe
mat stråler med sit blege skælvelys.
Den store dagens lampe svandt,
og rosen lukker sig, og skoven skuler,
og slangen kryber frem af sine huler.

"Også her må meget være anderledes, siden jeg sidst forlod Skærup," tænkte Ludvig, da han stod for porten. "Men hvorledes kunne det vel også være andet, er ikke alt i verden lige fra det mindste til det største undergivet forandringer og omskiftelse, det er jo engang bestemt således ifølge naturens løb."

Med disse tanker trådte han ind i gården, og gik henimod den lille dagligstue, hvor en del af hans barndom i skyldfri leg var svundet. Da åbnedes døren, og den gamle Karen, der i et halvt sekulum havde fungeret som præstens husholderske, trådte ud deraf. "Hvem kommer her til gården så sildigt?" spurgte hun, da hun blev Ludvig va'r uden at kende ham. "Hvad vil I her i dette sorgens hus?"

"Karen! kære Karen! kender du mig ikke mere," råbte Ludvig, "det er jo mig, din plejesøn!"

"Ludvig? – præstens Ludvig!" udbrød hun forundret og overrasket. "Gode, kære dreng, er det dig? – så skulle du da komme her i aften, ja, jeg anede det jo nok i morges, da jeg så hanen stå på byleddet, det plejer altid at være et sikkert tegn til,

at man får fremmede. Ak! Du er kommet hertil i en ulykkelig stund; den gamle præst derinde, Gud velsigne ham! ligger for døden, så får han dig da at se endnu engang førend Vorherre ta'er ham, som han så inderligt ønskede."

Dette sagde hun med en af tårer kvalt stemme.

"Græd ikke, kære Karen!" trøstede Ludvig, "det bliver nok godt med fader, det har ikke så stor fare, som du tror."

"Ja, det mener han selv, at det bliver godt, men hernede sker det næppe."

"Kom Karen," sagde Ludvig, "lad mig gå med dig ind til han; jeg længes inderligt efter at se ham, efter så lang tids forløb."

"Nej, lille Ludvig, det går ikke an, nu er søvnen faldet på ham, og det er såmænd første gang i de sidste 48 timer; han må ikke vækkes, følg heller' med mig over i det lille blå kammer mod haven, så skal du få noget at bide på; du trænger sikkert dertil, men lad mig se, at du går stille igennem borgestuen. – Nu, da du er blevet student, passer det sig egentlig ikke længer, at jeg siger Du til dig, som forhen, men det er alene glæden, der lader mig gamle glemme det."

"Sig du kuns Du, som sædvanlig, kære Karen, jeg er den samme, jeg altid har været."

"Nå, det sagde jeg nok, Ludvig var altid en god dreng, og ikke storagtig, fordi han har været derovre mellem fine folk. Du kan da nok finde vej i mørke gennem stuen, ikke sandt lille Ludvig? Jeg sad derinde hos vor fa'er, da han slukkede for lyset, thi når jeg vil tænke, holder jeg mest af tusmørke. Gå nu over i kammeret, så skal jeg skaffe lys; men vogt dig, at du ikke falder ude på gangen over det store dejtrug, der står."

"Herrejemine!" udbrød Karen forundret, da hun kom tilbage med lyset, "hvor du ser mager og forsultet ud! Nå, der kan man rigtignok se, at der er forskel på jysk og på københavnsk grød, – men du er dog blevet stor og køn alligevel; fa'er vil ret blive glad, når han ser dig. Hver eneste dag har han talt derom, og ønsket dig herover, før han døde. – Forresten hænger det vist ikke rigtig sammen med vor præst, thi ligsom han bedst ligger, farer han undertiden op og taler en hel del uforståelige ord; jeg siger vel intet dertil, men Karen er en gammel ko i stald, og tænker sin del. – Nu, Ludvig, læg din store kavaj af og sid ned, du er vel træt kan jeg tænke. Trine kommer straks med fitalli *(viktualier)* til dig."

"Kære Karen," svarede Ludvig, "jeg har ingen ro førend jeg har set og talt med fader. Hvorledes har han det egentlig? Er han meget syg?"

"Ja jeg kan vel tænke, at du længes efter at se ham – Gud bedre det – han har det kuns dårligt, den stakkel! Sidste gang doktoren var her, rystede han tavs på hovedet, og det er dog en belæst og klog mand; desuden har uglen og hunden nu i tre nætter efter hinanden tudet således, at det gyste i mig, og det betyder bestemt intet godt – og han er dog så god og tilfreds med alt det, jeg gør for ham," tilføjede hun og tørrede sig en tåre af øjet.

Kokkepigen bragte nu brød, smør og ost, og hilste glad på Ludvig; hun hviskede halvhøjt til Karen: "Gud! hvor han dog ser bleg og afpillet ud!"

"Ja! Ja! Trine, er det ikke det jeg siger, – han har forandret sig meget – men gå du nu ud igen. Folkene kommer snart hjem fra marken, og så ved du nok, de ville have natter *(aftensmad)*." –

Trine gik, og mens Ludvig skar og spiste med en ynglings naturlige appetit af de fremsatte madvarer, pudsede Karen lyset, og satte sig derpå stille og betænksomt ned i en af de store halmstole, betragtende sit plejebarn.

"Du har vel læst meget derovre, siden det således har taget på dig?" spurgte hun Ludvig venligt.

"Ja Karen," svarede han, "du har ret, jeg har just ikke været doven."

"Ja, det er nu den ting, jeg ved mig selv så meget spekulerer på, hvad nytter det vel, at en præst – thi det vil du vel være – læser så mange bøger fulde af latinske og fransøsiske talemåder? Han behøver jo blot at kunne forklare Guds ord på dansk, thi det andet djævleri forstår vi lægfolk dog intet af; mig synes, at man i stedet for dette burde holde de unge folk til at handle og skikke sig således, som de præker og taler for os andre, thi jeg har desværre kendt mangen god prædikant på prækestolen, men når han kom derfra, var han værre end den værste kældring *(sigøjner)*. Du husker nok ham, jeg fortalte om, da du endnu var hjemme og sad hos mig i borgestuen, ikke sandt? – ham, som spillede trekort hele julenat, og slog tilvæds med spillekammeraterne, at han næste morgen skulle skrige tre gange trumf fra prækestolen."

"Jeg erindrer det nok, kære Karen," svarede Ludvig smilende, idet han uhindret lod den snakkesalige gamle udbrede sig over de temaer, hun fandt for godt at bringe på bane.

"Der er nu doktor Nielsen," vedblev hun, "som kommer til fader, han skriver op, hele sider fulde af udenlandske ord, navne på dråber og piller, og hvad hjælper det så alt sammen til? Forleden dag, da vor Niels red ind til byen for at hente noget fra

apoteket, mødte han den kloge Sidsel fra Andkær, og viste hende sedlen på det, hun skulle hente; den gamle grinte, da hun så den. 'Det hjælper alt sammen ikke,' skreg hun, 'inden nymånen kommer igen, ligger præsten med næsen i vejret,' og det er dog tungt, Ludvig, ikke sandt?"

En klokke lød i dette øjeblik fra et af de andre værelser.

"Hør!" hviskede Karen, idet hun rejste sig, "nu er fa'er vågnet, bliv du her en liden stund, mens jeg går ind og forbereder ham på dit komme, den gamle kunne ellers have skade af at se dig så uformodet for sig."

"Nej," svarede Ludvig utålmodigt, "nu venter jeg ikke et øjeblik længere, fader er jo vågen og jeg går derind."

Med disse ord rejste han sig og var ude af døren, mens Karen stille rystede på hovedet og mumlede for sig selv: "Stridig var han da altid, den kære dreng, men sådan går det, børn vil nu til dags være klogere end gamle folk. Sørgelige tider vi lever i!"

"Ludvig! min kære søn Ludvig!" skreg præsten, da sønnen styrtede ind og grædende sank ned for faderens seng. Tårerne styrtede ud af den gamle mands øjne, og overvældede af øjeblikkets følelser tav de begge en stund. "Så skulle jeg dog se dig endnu engang her," udbrød den syge, "og Gud ske tak derfor. Jeg har også længtes ret meget efter dig, hver dag, hver time imødeså jeg, siden mit sidste brev afgik, med forventning om at have dig hos mig, førend det var for silde."

"Kæreste, bedste fader! tal ikke således," sagde Ludvig, "du må ikke dø, men endnu leve til glæde for mig og alle dine kære."

"Du kender ikke min tilstand, Ludvig," svarede præsten og rystede på hovedet, "jeg har kuns ganske kort tilbage, men jeg er rolig og forberedt på døden. 60 år gik jeg den i møde, uden

frygt så jeg den nærme sig, og nu da den allerede står ved min side, dens ånde allerede trænger mig i møde, er hver tvivl om dens tilstedeværen forsvundet. Dog tro ikke, at den står ved mit leje som en fjende, eller træder for mig som et skrækbillede – nej kære søn – overensstemmende med min pligt og samvittighed har jeg stedse bestræbt mig for at handle, og om endog de svagheder, der klæber ved ethvert menneskebarn, stundom bragte mig til at glemme hine indre stemmer, tager jeg dog den overbevisning med mig, at det kuns sjældent skete. Engang, – men det er længe siden, – var jeg bange for døden, jeg så hen til den med rædsel og gruede, men dengang var jeg ung, mange og kære bånd knyttede mig til livet, og jeg var lykkelig og tilfreds med min tilstand. Alle disse bånd er brustne, – sønderrevne – hustru, børn og venner er døde for min øjne, jeg begrov dem selv og jordede med dem den lykke, der gjorde mig livet til et elysium. Jeg stod alene tilbage, og tænkte mig da livet hinsides som bedre end dette, og ønskede mig did, hvor de andre var, og nu, da parcen står beredt med saksen til at afklippe min møre livstråd, ser jeg frygtløs det bud i møde, som kalder mig bort til de forudgangne."

Tårerne trængte sig frem i Ludvigs øjne, mens plejefaderen talte. Han så hans blege udtærede åsyn, de matte glansløse øjne og blånende læber, og overbeviste sig alt for snart om, at det håb, han nærede om hans helbredelse, var ubegrundet.

"Du er også blevet bleg og dårlig, kære Ludvig!" vedblev den gamle, idet han betragtede ynglingen. "Stakkels dreng! Dig måtte jeg da vække så ublidt af den gyldne drøm, du svævede i; ja jeg vidste det forud, det var tungt, men sorgen vil også have

sin gavn, den modner den menneskelige sjæl, hærder den, og giver kraft til lykkeligt at bestå fremtids kampe."

"Han Matthias Abel er altså min fader," spurgte Ludvig, som om han endnu håbede på et benægtende svar.

"Han er det," svarede præsten sagte, "dog lad os ikke berøre den streng oftere, det volder os begge kuns sorg."

"Jo min fader," sagde Ludvig, "jeg må tale derom, jeg må have lys i alt, min lykkes bygning er jo nu engang nedstyrtet, af dens ruiner vil slavesønnen rejse sig en anden. Vær oprigtig, fader! Fortæl mig alt, hvad du ved! hvor er han, hvem jeg skylder takken for min tilstedeværelse? Kender du hans opholdssted? ved du intet om min søster? sig mig alt, thi nu kan jeg bære alt."

"Jeg ved intet andet, end det jeg allerede har fortalt dig, kære søn. Siden den aften, jeg sidst så og talte med Matthias Abel, har jeg aldrig set ham; og hvad rygtet siger, tror jeg ikke, måske allerede jorden skjuler ham, glem ham og det, jeg har betroet dig, vær igen den muntre, med alt tilfredse yngling, som da du forlod mig, og lad mit ulykkelige brev ikke stække din vinge til at hæve dig op på det trin af lykke, som du fortjener at stå på."

"Glemme!" svarede Ludvig med kulde, "kunne jeg blot glemme alt, hvor gerne gjorde jeg det da ikke; jeg har forsøgt det, men det lykkedes kun slet, der må tid til at leve med rolighed i den bevidsthed, at min fader er en tyv, morder – og jeg – en slavesøn."

Under slige samtaler svandt aftenen, det blev silde, og endnu havde Ludvig altid noget nyt at spørge om, og præsten at besvare. Endelig slog klokken tolv, da trådte den gamle Karen ind, og mindede Ludvig om at forlade den syge, og selv gå til

sengs. Han greb sin plejefaders hånd, ønskede godnat, og fjernede sig.

Flere dage gik, i hvilken præsten syntes af og til at befinde sig bedre, men det var som lampen,

> hvis blege lille lue flammer
> med dobbelt klarhed, før den slukkes ud.

Den påfølgende lørdag var han særdeles slet. Fra om morgenen lå han i en tilstand, som man kunne kalde livløs, dersom ikke pulsens sagte slag havde overtydet om, at livet endnu ikke var bortflygtet. Ludvig veg ikke fra hans side, bleg af sorg og blegere af nattevågen, var han næsten lige så syg, som den, der lå på lejet for ham, og hvis svage åndedræt han begærligt lyttede til. Om eftermiddagen slog den syge pludselig øjnene op. "Ludvig!" hviskede han med en næppe hørlig stemme, "er du her? Våger du endnu hos mig, min elskte søn?"

"Ja kære fader," svarede Ludvig, "hvorledes er det med dig, din lange søvn, vil jeg håbe, har styrket dig. Ikke sandt, du befinder dig bedre?"

"Jo!" sagde den syge næppe hørligt, "jeg befinder mig bedre, end nogensinde førhen – søvn! Du tror jeg sov, nej, jeg var vågen, og dog drømte jeg, jeg så ting, som ikke hører jorden til, og snart vender jeg tilbage i denne lykkelige tilstand. Det bliver aften, hvor mange er klokken?"

"Den er seks," svarede Ludvig.

"Allerede seks," gentog den syge, "den sidste dag er gået hurtigt for mig. Ludvig, træk min seng lidt længere hen mod vinduet, og lad mig se solen endnu engang – når den er borte, har jeg udstridt. Se engang, hvor smukt den farver toppen på mit kirketårn, hvor venligt dens lys dvæler og spreder sig over

det hellige sted, mens den tager afsked med egnen. I morgen er det søndag, men den gamle præst vil næppe fortælle sine sognebørn noget mere, den sidste gæst nærmer sig med stærke skridt, dødens klamme hånd fatter allerede om mit hjerte. O! for den redelige er den let at gå i møde. Der, Ludvig, læs lidt for mig, lad mig endnu engang høre de herlige ord, som så ofte trøstede mig."

Ludvig tog den opslagne bog, som præsten pegede på, – det var Thisteds *Andagtstimer*. Han læste:

Bøj dit hjerte dybt for nådestolen
natten viger snart for morgensolen.
Snart – det er den trøst, hvormed ved staven,
mødig du dig lister ned mod graven.
Snart – det er den trøst, hvormed du møder,
smerten, som alene støvet døder.
Snart – det er den vinge, som dig løfter,
over dalens skød og bjergets kløfter.
Snart – alt nu den hyrdes stemme kalder,
sjælen frelst i nådens arme falder.

Her holdt Ludvig op, og lagde bogen fra sig på bordet. Hans blik faldt på præsten. Stille og rolig var denne under læsningen sunket tilbage i puderne uden en lyd, et blidt forklaret smil spillede om de halvåbne læber, men øjnene var lukkede. Sagte rejste Ludvig sig op, og bøjede sig over ham; han lyttede i tavs spænding efter åndedraget, men det var endt. "Fader!" råbte han fortvivlet, "kære fader, vågn op!"

Var det måske den sidste livsgnist i det døende legeme, der vaktes, eller blot et bedrag, som Ludvigs fantasi i dette øjeblik

foregøglede ham? Han troede at føle sin hånd fast trykket, og en sagte stemme hviske til ham: "Min kære Ludvig – levvel."

Præsten var død. – I dette sekund brød en stråle af solen ind igennem vinduet, og faldt med et svagt roligt skin som en glorie på den dødes ansigt. Det var, som om den ville endnu engang tage afsked med den redelige, eller føre hans sjæl med sig til evigheden. I det næste sekund gik den ned bag skoven hinsides kirkegårdsmuren. Stum sank Ludvig ned ved siden af den hensovede. Hans bryst hævede sig, men ingen tåre vædede hans øje. Han sad ved den døde selv som en død, og lyttede til kirkeklokkernes monotone klang, der i dette øjeblik ringede, som man kalder det, solen ned. Således gik en stund, endelig sprang han op. "Han er død," hulkede han – "borte! og tabt for mig. Han! den eneste, som holdt af mig, som elskede mig, og jeg står nu ganske ene, uden nogen støttestav tilbage." Med disse ord styrtede en tårestrøm ud af hans øjne, han kastede et blik på den døde og trykkede de brustne øjne til, derpå fo'r han ud af værelset.

Nede i gården var en mængde af sognets bønder kommet sammen, for at høre, hvorledes det stod til med præsten. Da de så Ludvig ile ud, trængte de sig omkring ham. "Hvorledes står det sig derinde? Hvorledes har vor præst det? Er han meget syg?" således råbte man til ham fra alle sider. "Han er død, børn!" svarede ynglingen med en klangløs stemme. "I ser ham ikke mere. Da solens sidste stråle tog afsked med jorden, gik han med den, og havde udstridt." Med disse ord fløj han igennem mængden ud i marken. Men forsamlingen skiltes stille og nedslået fra hinanden uden at sige et ord. Tårer blinkede de gamles øjne, de så tavse op mod vinduerne til det

værelse, hvor den døde var henslumret, og derpå gik enhver til sit.

Otte dage derefter bar man en kiste ud af præstegården. I den lå præsten Ross med foldede hænder rolig og smilende. En talløs skare ledsagede den, og nabopræsten holdt en kort, men herlig tale, fordi han her blot fra virkeligheden hentede stoffet dertil. Ludvig var til stede, kold og følelsesløs, som en billedstøtte, betragtede han ceremonien. At ligfølget efter talen fjernede sig, og han alene var tilbage med graverkarlene, var noget, han ikke bemærkede. Bleg og bevidstløs hørte han muldets dumpe klang på kistelåget; han stirrede ned i den allerede tilkastede grav, sukkede, vendte sig om, og vaklede tilbage til sin bolig.

5

I Skærup kro gik det lystigt til. Hen imod aften var ankommet en karet med et fremmed herskab som agtede at overnatte der. De tog de få gæsteværelser i besiddelse. Sådanne gæster hørte ikke blandt de sædvanlige, der besøgte stedet, og som følge deraf voldte deres ankomst temmelig megen opsigt i hele byen og travlhed i kroen. Da den forlangte te var drukket, besluttede de fremmede, som bestod af en aldrende herre, en yngre, samt 3 damer, at nyde aftenens skønhed ved en spadseretur i egnen, og rådførte sig i henseende til vejen, de skulle tage, med værten.

"Ja ser De, nådige herskab!" sagde denne vigtigt, "her er Guds velsignelse af spadsereveje i vor egn. Der er nu først en, sønden om Poul Jensens bygmark ind i skoven, men samme er spærret om sommeren for kvægets skyld; nede om Avælsbakken er også en nydelig lille sti, men den er sagtens ikke god i aften, da duggen har gjort græsset vådt; vejen til kirkegården er også smuk, men lidt stenet, og den besøger alle de fremmede, som kommer her i godt vejr. Dersom vor præst blot have levet, kunne det nådige herskab have kommet ind i hans have, den er så smuk, som nogetsteds i København, men nu er ejermanden da død kan jeg tro."

"Hvem var eders præst?" spurgte den ene af damerne med en ivrighed, der lod formode, at hun havde kendt, eller interesserede sig for den afdøde.

"Han hed Ross," svarede værten, "De kan tro, min nådige frue eller frøken, det det var en ejegod mand, den samme hr. Ross, men han var så svagelig. Hvad der gør mig mest ondt, er en søn han har, som ellers er ovre i København for at lære at blive

præst, han kom hjem et par dage førend faderens død, og tog sig det meget nær til hjerte."

"Det er vist Ludvig!" udbrød den yngste af damerne.

"Ih! ja vist hedder han Ludvig!"

"Er han her endnu?"

"Ja jeg så ham i dag, da jeg var ude i marken for at se til mine folk, som kom fra skoven. Bleg og huløjet ser han ud af sorg, så det er en ynk. Jeg hilste ham, men tror De, han lagde mærke dertil, nej! Han gik mig marre forbi, uden at værdige mig et blik; nu træffer De ham sikkert på kirkegården, thi han er der hver evige aften, så sidder han på præstens grav, og taler med sig selv, og græder som et barn."

"Kære fader," sagde den ene af de fremmede damer, "lad os gå hen til kirkegården, jeg længes efter at se den."

"Som du vil," svarede faderen, og hele selskabet begav sig på vejen til Skærup kirkegård.

De rejsende kunne næppe have fundet en skønnere tid til spadseregang end netop denne aften. Det var en af de mange juni-aftener, som man må have levet på landet, dog lidt længere end en mil fra byen, hvor det allerede lugter for meget af hovedstaden, for at gøre sig begreb om, uden hvilket den svage skildring, som jeg formår at byde mine læsere, ikke vil være til nogen nytte. Hvo formår vel også i ord at gengive et eneste af skaberens mesterværker således, som han selv i naturen daglig fremstiller dem for beskuerens og iagttagerens øjne? Solen var gået ned, og havde efterladt en ren mørkeblå æter til månens uforstyrrede besiddelse. Klar og ufordunklet smilte dens blide venlige stråler og legede med de letflyvende småbølger i bække og damme, vemodig tavs oplyste den blomsterbuskene på

kirkegården, som idet de, tørstige efter dagens hede, begærligt opfangede dugdråberne i deres næsten visne bæger, udbredte en behagelig kvægende duft. Også stjernerne stirrede i tusindvis ned fra deres evige baner på ligstenene og de sunkne gravkors. Til gengæld for den forsvundne dags varme viftede nu en forfriskende vind og sang ligesom en vuggevise, der lullede naturen i søvn. En enkelt lille fugl gyngede sig endnu i de jomfruelige birkes grene eller nede blandt ligusterne, den bragte i sang Skaberen sin aftenbøn og tak for den dag, og med en underlig surren sværmede myggene i hvirvlende kredse omkring under bladenes hemmelighedsfulde hvisken. Læser! har du nogensinde oplevet en sådan aften? Slog dit hjerte naturen og dens ophøjede skønheder med varme i møde? Da har du vist fundet, at i et sådant minut falder sløret for frygt, sorg og kummer, livets småligheder, skæbnens byrder, alt er glemt, og opløst i en hellig blid vemod. En navnløs salighed gennemstrømmer vort hele væsen, vi aner hemmeligheder i naturen, som kuns indbildningskraften formår at fatte, men læben mangler ord at udtrykke. Fantasi, kærlighed og begejstring, alt virker til at fremkalde hine dybe, inderlige, hellige følelser, som adler og forbedrer mennesket, og bringer ham nærmere til sin gud. Sjælen føler sig fastholdt og knyttet med usynlige tråde til naturen; det er, som om gennem denne en tale lyder fra Skaberen til den skabte.

Således følte og tænkte i det mindste Ludvig, da han fordybet i sig selv vandrede omkring på den stille kirkegård. Hans tungsind, hans sorg var opløst i vemod, og ingensinde er hjertet modtageligere for indtryk end i et sådant øjeblik. "Hvad nytter det at sørge," tænkte han, "må jeg ikke langt hellere bekæmpe og

undertrykke det, der har fordunklet min før så lyse horisont; jeg står nu isoleret fra alle andre, og just derfor vil jeg søge at være mig selv nok, bedre er det dog altid, at blive noget ved egen kraft og flid end at skylde andres indvirken takken derfor." Han bemærkede under disse tanker ikke, at den lille gangdør i kirkegårdsmuren blev åbnet, og at de fremmede trådte ind; heller ikke, at de gik ham i møde, førend i det øjeblik han stod lige foran dem. Forskrækket slog han sit mod jorden vendte blik op, han studsede – og fo'r med det udråb: "Henriette!" forbavset tilbage.

Den største overraskelse og glæde stod præget i hans åsyn over dette uventede syn. Etatsråd Holter, fruen, Henriette, Emma og Erik, thi læseren aner sikkert, at de fremmede just var dem – stod foran ham. Forvirret og blodrød af undseelse over sit udråb, hilste han dem alle. Erik greb hans hånd. "Kære Ludvig," udbrød han venligt, "hvorledes har du det? Jeg hører, at du har haft stor sorg i denne tid."

"Ja Erik," svarede Ludvig alvorligt, "min plejefader, pastor Ross, er død, du står på hans gravhøj."

"Gudskelov, at vi fandt Dem, kære hr. Ross," sagde den lille Emma. "O! hvor er jeg glad ved at se Dem igen efter så lang tids forløb, først da De rejste, følte jeg, hvor usigelig kær jeg havde Dem, jeg længtes fra dette øjeblik af meget efter Dem, dersom det kunne have gået an, havde jeg skrevet Dem til, og bedt Dem vende tilbage, men da jeg ville sende brevet bort, opdagede fader det, og tog det fra mig, da han mente det ikke kunne gå an, og stred imod etiketten; men ikke sandt, kære forældre! det strider nu hverken mod konveniens eller etikette, om vi beder hr. Ross ledsage os hjem i aften og glæde os ved sin nærværelse

der; det kan dog ikke nægtes hverken af den ene eller anden, at I gerne ser ham."

"Kære Emma," svarede Ludvig, "det glæder mig inderligt, at De bevarer det venskab, De har for mig, fra den tid jeg var Deres lærer, også jeg har ret ofte tænkt på Dem og ønsket mig tilbage til København."

"Ja, De kan aldrig gøre Dem begreb om," udbrød etatsrådinden, "hvor høj en stjerne De har erhvervet Dem hos min lille datter, der er næppe gået nogen dag bort efter Deres bortrejse, uden at hun har holdt lovtaler over Dem."

"Erik ikke at forglemme!" tilføjede etatsråden.

"Ja," svarede Erik, "jeg havde også størst grund dertil, thi jeg har lært Ludvig at kende og agte hans karakter."

"Kende!" gentog Ludvig, idet et smerteligt smil overfo'r hans skønne ansigt, "du kender mig ikke ret, kære Erik."

"Jo, jeg kender dig bedre, end du selv tror," sagde han, "og nok til at kalde dig min ven."

"Jeg også," sagde Emma, "De er også min ven, hr. Ross, De skal være den eneste, jeg nogensinde vil have og jeg vil være Deres veninde, ikke sandt?"

"Min lille søster går over i det romantiske," ytrede frøken Henriette med et kærligt smil.

"Hvad behager? kære Jette! Du behøver slet ikke at satirisere over mig. Du kan sagtens undgå at fortale dig, ved slet intet at tale, dersom jeg ikke kendte dig bedre, skulle jeg næsten tro, at du var den eneste af os alle, der ikke interesserede dig for vor ven. Jeg kunne netop have lyst til at recitere vor samtale fra forleden af, eller sige, hvem det var, der proponerede vor spadseretur til kirkegården, da vi fik at vide, at det var hr. Ross'

yndlingssted, det er såmænd ikke, fordi du elsker kirkegårdene, tværtimod ved vi jo ret godt, hvor stor din antipati er derfor, især om aftenen."

"Det er alt sammen meget godt," sagde etatsråden, "men lad os glemme alle historier, kære børn, og gå hjem, jeg mærker, at det bliver køligt, ikke sandt?"

"Jo," svarede Erik, "men du, Ludvig, følger med, jeg længes meget efter at slå en sladder af med dig."

"Hjertelig gerne," svarede ynglingen, "jeg følger med."

"Det er ret, hr. Ross," sagde Holter, "på den måde får vi ende på tiden, thi den underholdning, vor vært formår at skænke os, vil næppe skaffe nogen moro." Med disse ord bød Holter sin kone, Ludvig Henriette armen, og man forlod kirkegården.

"Herre Gud!" sukkede den lille Emma vemodig, "hvor det dog er tungt at blive glemt og tilsidesat for andre, se om han skulle byde mig sin arm, nej, Henriette, hun må jo foretrækkes mig, – det er jo også sandt, jeg er kuns et barn."

"Kom, lille søster," sagde Erik leende, som havde hørt monologen, "må jeg byde dig min arm, du skal ikke klage, fordi du er nødt til at renoncere på Ludvig."

"Ja, din ledsagelse og hans – derimellem er ved Gud en himmelvid forskel; dog lad gå, kære broder, jeg modtager dit tilbud af mangel på bedre."

"Jeg skal ikke nægte," sagde Henriette halvhøjt til Ludvig på hjemrejsen, "at Emma har ret, når hun taler om min modbydelighed for kirkegården, jeg er meget glad over, at vi forlod den. Det er hverken angst eller frygt, der er skyld deri, men der påkommer mig dog stedse et slags uforklarlig rædsel, hver gang jeg ser dette menneskenes sidste hvilested."

"De har ret, kære frøken," sagde Ludvig alvorligt, "jeg forstår Dem. Også jeg tænkte engang således, men de samme grunde, som jeg tror afholdt Dem, havde just den modsatte virkning på mig, jeg finder nu en art glæde i at vandre iblandt de små stille jordhøje, der bliver målet for så mangen bekymrets sorger, for den ærgerriges higen og stræben. Det virkede altid såre gavnligt på mig: der med ro at anstille betragtninger over livet, thi intetsteds skuer man det i et renere og mere uomtåget lys, end ved sammenstilling med døden og den undergangne virkelighed. Nu især er min trang stor til at besøge stedet, siden min sidste velgører bor der."

"Men jeg antager just, at det er så meget mindre gavnligt for Dem, således ganske at hengive Dem til Deres sorg, og derved stedse opfriske de sår, som hans død har voldet Dem, i stedet ved adspredelse at søge at bekæmpe den; det er måske alene slige filosofiske betragtninger, der efterhånden har forandret Deres sindsstemning i en for os alle så påfaldende grad."

"De tager fejl, Henriette," svarede Ludvig med et smerteligt smil, "der måtte mere til, således ganske at forandre mig, end tanken om døden eller filosofering blandt gravene."

"Og hvad er da grunden dertil?" spurgte hun. "Siden vi engang taler derom, – er den ikke af den natur, at den tåler meddelelse, og finder De ingen lettelse ved at betro årsagen til Deres kummer til et menneske, der tager så megen del i Deres skæbne som jeg?"

"De? frøken! Hører jeg ret? De tager virkelig del i, hvad der angår mig?" spurgte Ludvig, idet han trykkede Henriettes hånd fast i sin, og så på hende med blikke, der tindrede af glæde.

"Ja," hviskede den unge pige, idet hun rødmende sænkede sit blik mod jorden, "tvivlede De nogensinde derom? Alene som en, min broder så kær ven, ville vi alle interessere os for Dem, meget mere nu da jeg kender Dem personligt og bærer agtelse for Deres karakter; men desto smerteligere har det derfor også været mig, i København dagligt at se den kummer, der så aldeles henrev Dem og forjog Deres forrige munterhed." –

"Jeg ville være lykkelig," svarede Ludvig, "om grunden var af den beskaffenhed, at jeg kunne meddele Dem den, men det er umuligt, jeg kan ikke, jeg tør aldrig tale derom til noget menneske; indesluttet i mit bryst alene må den trykkende hemmelighed hvile, og derfor tifold tungere og mere byrdefuld."

"Men De må derfor søge adspredelse og opmuntring, som vi nylig talte om, i stedet for at dvæle og give efter for ulykken."

"Og hvorved?" spurgte Ludvig, "gives der vel nogen adspredelse, som er stor nok til at lade mig glemme mig selv? Og det må jeg gøre, hvis jeg skal blive tilfreds. Som skyggen sin genstand, følger en mørk skæbne mig, og forbitrer hvert glad minut, jeg selv eller andre forskaffer mig."

"De skulle rejse," sagde Henriette rørt, "tage bort herfra, besøge Deres priste heder, det ville sikkert være Dem gavnligt. Jeg vil åbenbare Dem en plan, som min broder Erik allerede for længere tid siden har lagt og betroet mig, jeg burde vel egentlig just af den grund ikke røbe den, men det får være. Hans spekulation var, efter at han i aften havde formået fader til at indlogere sig i bondebyen, at opsøge Dem og overtale Dem til at ledsage os på vor nærværende rejse igennem Jylland; han vil nok selv siden, når lejlighed gives, bringe dette forslag på bane. For

at gøre ham en glæde, og i særdeleshed for Deres eget vels skyld håber jeg, at De indvilger. Ikke sandt?"

"Følge med Dem gennem Jylland!" gentog Ludvig forundret – "nej frøken! Så meget som jeg end sætter pris på en slig lykke, må jeg dog afslå det; det er mig ikke muligt."

"Mulighedernes rige er temmelig udstrakt," svarede Jette smilende, "hvorfor kan De ikke? Hvori består denne umulighed for Dem? Der er jo intet, som kan holde Dem tilbage her nu, da Deres plejefader ikke er mere. Var det ikke ulige bedre, så hurtigt som muligt at løsrive sig fra det sted, hvorved så mange smertelige erindringer hæfter?"

"Jeg indrømmer fuldkommen gyldigheden af Deres grunde," svarede Ludvig, "men jeg kan dog ikke."

"De *vil* ikke, skulle De sige, og hvorfor?"

"De ved ikke, kære frøken, hvor meget De miskender mig, når De tror, at det i denne henseende mangler mig på lyst; grunden til min vægring er alene fordi jeg – –"

"Fordi De ænser mit og min families ønske og Deres eget vel for lidt til at reflektere derpå. – De må ikke vægre Dem ved at opfylde min broders kæreste ønske; det er mine forældres, min lille søsters og – også mit. Med dobbelt interesse vil jeg se lyngheden, kæmpehøjene, og det stolte Vesterhav, når jeg har Dem til fører; – misforstå mig ikke, min ven, det er fordi De har følelse for disse skønheder; jeg tror ikke, at jeg selv mangler denne følelse, men den trænger til at vækkes, i København går den til grunde, og derfor ønskede jeg så inderligt at komme til Jylland. Den tale, De første aften, vi så Dem hos os, holdt over heden og de andre naturfænomener der, fandt genklang hos mig; men jeg erkender, at jeg trænger til at gøres opmærksom

på mange småting, der ellers uformærkt ville undgå mit blik, og hvori dog det hele, store skønne udtaler sig og består. Jeg beder Dem derfor at følge med os, for Eriks og min skyld; De kan ikke have nogen gyldig grund til at undslå Dem derfor, i særdeleshed da Deres eget gavn derved fremmes. – Der kommer Erik og Emma, vi må nu ende vor samtale, men De tager med; jeg stoler ganske vist derpå, og – ikke sandt, De vil ikke lade mit ønske være ytret forgæves."

Med disse ord så den skønne pige ham ret bønligt ind i øjnene. Tavs trykkede Ludvig hendes hånd, og – man var ved krostedet.

Værten modtog dem ved indgangen af porten, og studsede ikke lidet, da han så Ludvig Ross i selskab med sine gæster. "God aften, herr Ross," udbrød han nikkende til ham, "det er, hille den sorte! længe siden De sidst var her – nå, behager det nådige selskab at trine op i storstuen, der har jeg ladet aftensmaden anrette for Dem." Etatsråden takkede og gik.

"Hør, kære Ludvig," ytrede Erik inde i gæstestuen, "det kan ikke nytte, at du undslår dig; jeg tror, at du i grunden selv har stor lyst til sådan en tur, men at du måske af undseelse vægrer dig for at tage imod mine forældres velmente tilbud."

Forgæves havde Ludvig allerede forsøgt at fremsætte alle de grunde, han vidste; den egentlige årsag – Henriettes farlige nærværelse – kunne han dog ikke tilstå.

Henriette tav, men hendes blik hvilte bedende, endog ømt på ham. Den lille Emma hviskede til ham: "Jeg dør af kedsommelighed, dersom De ikke tager med." Han måtte endelig give efter, takkede for tilbuddet, og lod sig overtale.

"Gud, hvor jeg er lykkelig!" jublede Emma, idet hun klappede i hænderne og valsede omkring i værelset, "nu kan jeg da vente mig nogen glæde af at se de kolde, melankolske heder, siden den kære Ross følger med."

"Dersom du var et par år ældre, kære Emma," mente etatsråden smilende, "ville din opførsel mod hr. Ross høre blandt de uforsigtige."

"Det ville da for længe siden være kommet til en erklæring mellem eder," bemærkede Erik, "ikke sandt, Ludvig? og som, fordi Emma måske fandt det pikant, sikkert ville blive indledet fra hendes side."

"Gud! hvor du dog våser, kære broder," svarede Emma, "du finder altid glæde i at stikle på mig, men det er lige meget, du skal blot ikke tro, at jeg bliver vred derover, og jeg behøver ikke at skamme mig ved, at jeg er glad over, at hr. Ross følger med os."

"Jeg rejser bort i morgen, kære Karen," sagde Ludvig muntert, da han trådte ind i præstegården, "sørg for, at mit tøj bliver indpakket og lad en af karlene bringe det hen i kroen til Markus. Klokken seks må jeg være rejsefærdig."

"Du rejser, Ludvig?" spurgte Karen forundret, "og hvorhen?"

"Igennem Jylland. Jeg har truffet en familie her, som jeg kender fra København; med dem tager jeg bort."

"Er det måske de fornemme fremmede, som før spadserede op til kirkegården? Jeg så dem, da jeg var ude og tog lærredet ind fra blegen."

"Ja, just dem," svarede Ludvig, "de har tilbudt mig en plads i deres vogn, og jeg tror at have godt af en sådan adspredelse."

"Hm! Hm!" mumlede Karen, idet hun dækkede bordet, "ja det er vel også det bedste for ham, måske rejsen kunne opmuntre ham lidt, den stakkels knøs. Ja, Ludvig," vedblev hun højere, "jeg tror selv, at det er bedst for dig, at du rejser, endskønt jeg hellere beholdt dig længere hos mig. Hør nu, jeg har en ting at tale med dig om, som længe har lagt mig på hjerte; jeg er jo, som De ser, gammel og skrøbelig, og det bliver vist sidste gang, at vi to taler sammen. Du ved, lige så godt som jeg kan sige dig det, at vor salig præst i de sidste åringer var kommet noget tilbage i sine pengeanliggender, og at han derfor ikke har kunnet sende dig det fornødne over til hjælp ved dine studeringer; nu er han død og borte og kan ikke mere understøtte dig, hvordan skal det så gå dig, min dreng?"

"Jeg håber godt, kære Karen, jeg har informationer, og dermed kan jeg nok fortjene det, som jeg har behov for at slå mig igennem."

"Det vil sikkert holde hårdt, kære Ludvig, det er slemme tider, vi lever i. Jeg vil gøre dig et tilbud, men du må lade mig tale ud. I de mange år, jeg har holdt hus for vor fa'er, har min løn altid været større, end jeg har kunnet forbruge; jeg lagde dem derfor hen, og tænkte på mig selv, måske en anden kan have godt deraf; det er nu blevet til 40 rd., som du her ser." Med disse ord tog Karen et sammensyet strømpeskaft op af sin lomme, og rystede 20 specier ud deraf, "disse penge behøver jeg ikke, men du derimod; derfor beder jeg dig modtage dem lige så villigt, som Karen gav dem. Det er vel ikke meget, men noget er altid noget."

Inderlig rørt hørte Ludvig den gamle kone tale. Da hun tav og skød pengene over mod ham, greb han hendes hånd og udbrød,

idet tårerne stod ham i øjnene: "Karen, kære gode Karen! jeg takker dig for din godhed, men hvor kan du tro, at jeg skulle kunne bære det over mit sind at modtage din surt erhvervede og sammensparede løn? Nej aldrig, det gør jeg ikke; jeg er ung og rask, og kan nok ved flid og sparsomhed fortjene det fornødne til mit udkomme, du derimod er gammel og svagelig, og går den tid i møde, da du ikke længere kan arbejde og fortjene dit brød; det ville jo være lavt af mig, om jeg berøvede dig den sum, som da ville komme dig til gode, thi hvorledes vil det vel gå dig selv nu, da din gamle herre er død?"

"Mig," svarede Karen tillidsfuldt, "vil han nok hjælpe, som altid hjalp mig, når jeg trængte dertil; desuden har pastoren skaffet mig en plads i Taulovs fattighus, og der er det godt at være, når man bliver affældig. Tag derfor kuns disse skillinger, kære Ludvig, jeg giver dig dem af et godt og venligt hjerte."

"Jeg ved det, kære Karen, du mente mig det altid vel, men jeg kan dog ikke benytte dit tilbud; det er mig umuligt, gem du igen dine penge for dig selv, thi også mig vil Gud hjælpe."

"Stridig og storagtig var du da altid, kan jeg tro," svarede Karen noget stødt, idet hun igen gemte pengene i strømpen, "men det er nu engang ungdommens vane."

6

Næste morgen, da klokken slog seks, rullede en vogn ud af kroen; den bar etatsrådens familie og vor ven i flyvende fart igennem bondebyen.

"Farvel," hviskede Ludvig vemodigt, da de kørte forbi kirken. "Levvel, I steder for barnets svundne glæder, lang tid vil gå bort, førend jeg atter ser eder."

"Hvad gjaldt din hilsen, kære ven?" spurgte Erik, hos hvem Ludvig sad.

"Stedet, hvor min lykkessol gik ned," svarede Ludvig mørkt.

"Gik ned!" gentog Erik, "måske, men blot vel for atter at stå op så meget klarere."

"Jeg tror det næppe."

"Ikke?" sagde Erik, "husk, hvad Aristoteles siger, at lykken på tusinde måder, og i ligeså mange forskellige skikkelser hver dag lader sig tilsyne for mennesket, og at det alene beror på, i selve øjeblikket, den viser sig, at gribe og fastknytte den til sin egen fordel."

"Meget muligt," bemærkede Ludvig, "jeg vil også indrømme den sætnings sandhed, men kuns på det vilkår, at indbegrebet af lykke tages i en så udstrakt betydning, at opnåelsen af det allerubetydeligste gode henføres derunder; i modsat fald må enten lykken have ladet sig tilsyne i et så rigt overmål, at den for stedse forbandt sig med den enkelte, eller den fremtrådte for andre så forblommet og indhyllet i dunkelhed, at der udfordres mere end menneskelige evner til at blive den va'r; thi kan man vel antage at mennesket, der så at sige lige fra barnevuggen til sin grav kuns i det fjerne skimtede det vi kalder lykke, – men

som desværre ofte viser sig just at komme i kollision dertil, – skulle stedse have forsømt at nyde eller anvende den til sin fordel, når den, erholdelig, så ofte viser sig for ham?"

"Se, hr. Ross!" råbte i dette øjeblik den lille Emma og slog sit slør tilbage, "hvem er den gamle kone, som hist til højre oppe på bakken står og hilser ad os?"

Ludvig vendte sig om og så op mod det betegnede sted. Det var den gamle husholderske, Karen, der stod på den såkaldte Præstestedshøj, og vinkede plejesønnen sit sidste levvel. Rørt hævede Ludvig sig fra sit sæde og svingede sin hue til besvarelse, han kunne se, at Karen talte, men hendes ord henvejredes lydløse i luften. Med deltagelse var de øvrige på vognen vidner til denne scene. Ludvig var dybt rørt.

"Hun elsker Dem højt, den gode gamle," udbrød Henriette, og så venligt på ynglingen.

"Hun var min plejemoder," svarede Ludvig, og vendte sig om for endnu engang at tilvinke Karen et levvel. Endnu stod denne på samme plet som før, og stirrede med hånden over de svage øjne efter den bortrullende vogn. Hendes hvide forklæde flagrede i morgenvinden, hun greb det, tørrede øjnene, og vendte tilbage til gården. Ludvig så hende aldrig mere. Da han engang mange år senere kom til Skærup, var hun gået samme vej som hendes gamle præst, og på kirkegården stod over hendes nedsunkne grav et beskedent trækors, der betegnede den trofaste ærliges sidste sovested.

Hurtigt tilbagelagde vore rejsende vejen igennem Vejle og Horsens. Det gunstige vejr, årstiden, situationernes skønhed, alt bidrog til at vedligeholde den muntre stemning, som herskede blandt dem, selv Ludvig lod til at have tabt en del af

sin tungsindighed; han deltog i de muntre samtaler, og var fornøjet og glad som de andre. Den lille Emma, der sad på sædet foran ham, vendte sig af og til om mod ham. En inderlig glæde lyste ud af hendes skønne øjne, da hun så, hvor tilfreds hendes kære Ludvig var.

"Ser du," råbte hun triumferende til sin søster, "jeg vidste jo forud, at rejsen ville gøre hr. Ross munter, må De nu ikke selv takke mig, fordi De gav efter for min overtalelser og fulgte med."

Ludvig så smilende på Henriette og tav.

Allerede straks på den nordre side af Horsens begyndte vegetationen at svinde; vejen blev mere og mere sandet og enkelte lyngris steg i vejret.

"Nu mærker vi allerede, at vi er på heden," sagde Ludvig, "se hvor revlingen springer frem og fortrænger de øvrige planter, som ikke kan trives på de steder, under hvilke alen breder sig." (Alen er en svovlagtig jord og stenrevle, der strækker sig igennem heden, én til to alen under jorden, og kvæler træ- og planterødderne).

"Vi ser det, kære Ross," svarede Emma, "men dersom disse gule blomster er det eneste, De priser og foretrækker heden for, da må jeg tilstå, at min smag ikke stemmer med Deres. Det er langt smukkere rundt omkring over alt på engene i Sjælland, hvor kællingetænder, violer og morgenfruer blomstrer i tusindvis."

"Vent kuns, frøken," svarede Ludvig, "det, som De her ser, er alene begyndelsen. Her ligger først de øvrige planter på dødslejet, og giver efter for de masser af lyng og revling, som den næste dag vil vise Dem, i morgen skal De se heden i sin

storhed, og da vil De sikkert beundre den, og føle det samme for den som jeg."

"Det kommer dog an på en prøve," ivrede den lille, "det er så melankolsk, trist og øde her, og stemmer på ingen måde overens med det, jeg forudsætter for at finde naturen skøn."

"De tillader, at jeg derpå bliver Dem svaret skyldig til i morgen; De har endnu set for lidt til at kunne gøre sammenligninger og dømme."

"Gid det var morgen!" sukkede Emma og tav.

Den ønskede morgen kom. Efter om natten at have logeret i Soneberg, steg man kl. 4 til vogns og kørte videre.

"Hvorledes befinder I eder, børn, ved således at være på benene ved første morgengry?" spurgte etatsrådinden smilende, da de var kommet ind på landevejen. "Det er imod sædvane og falder eder sikker noget tungt."

"Ikke det ringeste, kære moder," svarede Emma, som i dag absolut ville sidde hos Ludvig, og derfor efter mange bønner havde fået Erik til at bytte plads med hende, – "jeg har næsten ikke haft et øje lukket den hele nat, så længselsfuld var jeg efter, at det skulle blive dag. Men se! hvad er det for en rød kugle, som kommer frem på himlen? Månen plejer dog aldrig at stå op om dagen, i det mindste ikke i København."

"Det *er* solen, du lille nar," svarede faderen smilende, idet han slog ild til sin morgenpibe.

"Gud, hvor det dog er dejligt at se!" jublede den unge pige fornøjet, "det har jeg aldrig før været vidne til."

"De begynder at forandre Deres mening fra i går, kære Emma," bemærkede Ludvig spøgende, "ikke sandt, der er dog skønt herude på heden?"

"O, dejligt! guddommeligt!" hviskede den lille. "Ludvig! Herr Ross ville jeg sige – hvor jeg er lykkelig – glad, som jeg aldrig forhen har være det, og De er ene skylden deri."

Med disse ord greb hun ynglingens hånd og trykkede den fast til sit af underlige følelser dansende hjerte, mens de klare tårer perlede ud af kinderne. Varmt gengældte Ludvig barnets håndtryk. Han følte i dette øjeblik for første gang, hvor kær Emma var ham.

"Nu ser De heden, frøken," udbrød han begejstret, vendende sig mod Henriette, "her og over alt, så langt øjet rækker, ligger den grandiøse, bølgende lyngflade udstrakt for Deres blik."

"De har ret," svarede Henriette, "nu fatter jeg først, hvad De mente hin aften, De fortalte os om den. Den står rigtignok i en højst sælsom kontrast til ethvert andet prospekt, jeg har set, men måske jeg just derfor finder den så interessant."

"Ja," vedblev Ludvig, "det er hverken det romantiske eller afvekslende, der begejstrer mig for den: tværtimod her er alt ensformigt, vildt og råt. – Alting en i århundreder fortsat naturlighed, som vidner om skabelsens første periode, men just denne vildhed, denne uforfalskede rene natur virker imponerende og højtidelig. Ser De hist i vesten, hvor fortørrede og vantrevne de enkelte træstammer står, som den største møje og flere gange gentagen plantning fremtvang; egnen og jordbunden passer sig ikke for dem, og derfor tilintetgøres de; blot lyngen og revlingen blomstrer og trives i en stedse fortsat frodighed. Hør hedefuglen! hvor skønt passer sig ikke dens sørgmodige, melankolske klynken til den egn, den bebor. Her! i denne egn har jeg tilbragt de lykkeligste timer af mit liv. Som barn var jeg oppe med solen, og så den liste sig frem bag hine

fjerne høje. Her bad jeg min morgenbøn, skjult af det alenlange lyng, og fløj glad omkring efter fuglereder med hyrdedrengene, mine eneste legebrødre –"

"Hør Ludvig!" afbrød Erik ham, "kom! lad os stige ud af vognen, vil du, så går vi en tur, man nyder alt bedre på denne måde. Kusken er desuden også nødt til at køre langsommere."

"Må jeg være med, kære broder?" spurgte Henriette, "jeg har alt længe tænkt derpå."

"Du!" gentog Erik, "hvad kan det nytte? Du bliver straks træt."

"Mener du," svarede Henriette smilende, "måske du tog fejl."

"Jeg vil også gå," udbrød Emma; "ikke sandt, herr Ross, De tillader mig nok at følge Dem?"

"Hjertelig gerne," svarede Ludvig.

Erik bad sine forældre om at vognen måtte holde lidt, og samtlige unge steg ud.

En rejse gennem Jylland, foretaget i forsommeren, har noget poetisk og imponerende over sig, noget så velgørende og opmuntrende, som kuns den kan fatte, der engang har gjort en sådan. Til at nyde et fuldkomment skue af heden, kunne vore rejsende aldrig have valgt et bedre terræn, end det, de just befandt dem på. En fortrolig stilhed og alvorsfuld rolighed herskede over alt, der kuns blev afbrudt af vognens ensformige raslen i det høje sand.

Ludvig bød Emma og Erik Henriette armen, og således skred de, holdende skridt med den langsomt kørende vogn, på en af de mange fodstier, der i alle retninger snor sig igennem lyngen, temmelig hurtigt fremad.

"Se hvilken umådelig mængde af de små høje, der ligger adspredte til alle kanter," bemærkede Henriette, "hvad betyder

de?"

"Det er kæmpehøje," svarede Ludvig, "forfædrenes gravsteder – og:

> Derinde hæver sig af mørkt granit et kammer,
> hvor kæmpers lig, – forrustent kobbersværd,
> med brynje, panser, skjold, af flint udhugget hammer
> alt længe tro er gemt fra sidste ledingsfærd."

"Hvad giver heden?" udbrød Erik smilende: "se poeter."

Ludvig lo og tav. Således gik de en stund, enhver fordybet i sine egne betragtninger, mens urhanens eller hjejlens monotone skrig af og til lød op fra lyngbuskene.

Efter en halv times gang kom selskabet forbi et lidet hus, opført ene af lyngtørv og ris. To små børn – næsten *in puris naturalibus* – legede muntre og i glad uskyldig tilfredshed i sandet uden for den lave hytte, mens faderen længere borte med største møjsommelighed pløjede sin stenede ager med en stud. Henriette så de små børn, henreven at sin naturlige medlidenhed ved deres usle tilstand nærmede hun sig dem venligt. Frygtsomme vege børnene tilbage, da de så de fremmede komme. Ludvig kaldte flere gange forgæves ad dem. Endelig vovede den ældste, en lille solbrændt, gullokket dreng, sig ud af sit smuthul bag tørvestablen, og gik gravitetisk hen imod Jette.

"Hvad vil I mig?" spurgte han, idet hans fromme, store blå øje forundret hvilede på den fremmede dame. "Vil I have noget at drikke? – er I tørstige? vi har vand nok derinde."

"Nej, du lille, elskelige dreng," svarede Henriette og klappede hans tykke kinder. – "Jeg er ikke tørstig – hvad hedder du?"

"Jeg hedder lille Jens," sagde drengen, "og min søster der hedder Trine."

"Trine!" vedblev han, "kom kuns frem, det er skikkelige folk, de gør os intet ondt."

Bange trådte den lille pige hen til broderen, og skjulte sig undselig bag ham.

"Hvilken uskyld!" udbrød Henriette med et tindrende blik, og vendte sig mod Ludvig, "jeg har aldrig før i mit liv truffet sådanne skabninger."

"Nej, frøken," ytrede Ludvig, "sådanne børn trives kun på de jyske heder."

"Herr egoist," svarede Henriette smilende og vendte sig igen til børnene. "Hvad bestiller I to her?" spurgte hun venligt.

"Jeg gør et hus til Trine," svarede Jens, "for hun må vide, at når vi to blive store, skal jeg være hendes mand og hun min kone. Ikke sandt, lille Trine? – Nå så svar dog, du sounge, som skolemesteren siger, hvorfor er du så forknyt? – se her er vor plov med studen for, og denne klynstump er vor ko."

"Der du lille," sagde Henriette, idet hun rakte drengen en rigsdalerseddel, "giv din fader disse penge."

"Penge? – Er det penge?" spurgte Jens forundret. – "Trine, kom skal du se, hvad tykkes du om sådan en penge? Det slags bruger vi nok ikke hertillands, vores er anderledes skabte og runde."

I dette øjeblik trådte moderen, en vel meget fattig, men dog renligt klædt kone ud af husdøren.

"Moder!" skreg drengen fornøjet, da han så hende, "se hvad jeg fik af den fremmede kone der – er det penge?"

"Hvad? Jens!" udbrød konen overrasket, "er det din?"

"Ja det er, kære kone," svarede Henriette bevæget, meden Emma fandt scenen så morsom, at hun skoggerlo deraf; "jeg har givet ham den, anvend den til klæder for ham, og skulle det lidet ikke strække til, da har I noget mere."

"Gud evigt lønne jer derfor, kære kone eller pige, hvad I er!" sagde bondekonen taknemmelig, og greb Henriettes hånd for at kysse den.

"Jens!" vedblev hun, vendende sig til drengen, "spring straks ind efter din fløjte, så skal du og Trine synge for de fremmede, thi andet kan vi fattige folk ikke lønne deres godhed med."

Jens ilede ind, og kom straks derefter tilbage med en lille træfløjte, hvorpå han ufortrødent begyndte at blæse melodien til salmen: "Et lidet barn så lystelig." Søsteren sang ordene dertil, og sælsomt følte tilhørerne sig bevægede ved denne kunstløse, og dog i enhver henseende hjerterørende, barnlige musik. I Henriettes øje dirrede en tåre, og Emma trykkede rørt Ludvigs hånd til sig, mens hun stille hviskede: "O! hvor heden er skøn."

De forlod hytten og gik videre.

"Ja, Ludvig!" udbrød Erik, "når du kommer til København og næste gang taler om din hede, da skal jeg kunne hjælpe dig at istemme dens ros, jeg har aldrig oplevet en dag som denne."

"Jeg vidste det," svarede Ludvig, "allerede længe i forvejen var jeg overbevist om, at den virkning, som alen gør på ethvert godt og ufordærvet menneske, ikke vil forfejles hos dig; også De, kære Emma, er vist af en anden mening, end den De ytrede i går, og hvad har bevirket denne forandring? Det er hverken det romantiske eller fortryllende, der tiltaler sanserne her, ikke mangfoldighederne i afvekslinger eller forandringer i denne

øde hede; alt er ensformigt mørkt, hvilende i uforstyrret ro. Men denne simpelhed og jævne prunkløshed, denne stolte, rå natur, – dog, jeg vil tie, ikke tale om det, som mangler ord for at udtrykkes; følelserne i vort indre taler i dette øjeblik langt kraftigere. Se, hist holder vognen, etatsråden vinker, lad os skynde os til ham!"

"Kom nu, børn!" sagde Holter, da de kom til vognen, "sid op, vi må køre hurtigere, der er endnu langt til vort bestemmelsessted, og jeg ville dog nødig bivuakere med eder i nat under åben himmel."

"Det kunne ellers være ret herligt," sagde Emma, da hun havde sat sig, og svøbte sin støvkåbe om sig, "dog én nat at blive på heden; jeg antager, at natten her ikke er mindre skøn end dagen."

"Spar dit ønske, min datter," svarede faderen, "dersom det blev opfyldt, ville du vistnok angre det."

Man kørte nu så hurtigt, som brinkerne og sandfløjet i de dybe hjulspor tillod. Egnen blev stedse vildsommere, de enkelte småhytter forsvandt efterhånden, over alt hvorhen øjet så, mødte det ikke andre genstande, end den blå luft, den brunklædte hede og de fra den sig hævende kæmpehøje. Ethvert vindpust var forsvundet, og solens brændende stråler faldt med en fortærende kraft på de rejsende, der til liden nytte værnede sig mod dem med de tynde silkeparasoller. En stille døsighed bemægtigede sig alle, hvilket intet forstyrrede uden af og til en forbiskridende barfodet hedeboers: "Gudsfred!" På denne måde var middag gået forbi. Erik, Henriette og Emma lå alt længe roligt sovende tilbage i agestolene. Ludvig derimod stoppede

sin pibe, og nød, tilfreds rygende, det ham så velgørende syn af den umådelige lyngflade.

"Hvad pokker betyder den talløse mængde hvide punkter hist i det fjerne?" spurgte etatsråden Ludvig; "jeg har allerede længe betragtet dem, og det forekommer mig, som om de bevæger sig."

"Ganske rigtigt, herr etatsråd," svarede denne, "de bevæger sig, og De vil snart nyde et skue af en ganske ualmindelig slags, det er nemlig den første fåredrift, vi endnu har truffet på."

"Ja jeg tror, De har ret, nu ser jeg dem allerede tydeligere. Men hvem ejer dog denne umådelige mængde får?"

"Gårdmænd og proprietærerne i omegnen. Dyrene lever her hele sommeren af lyngtoppene og de enkelte græsstrå, de finder mellem disse, bevogtede af smådrenge, som jeg håber De snart både vil få at høre og se."

"Lad os kalde på vore syvsovere," ytrede fru Holter, der selv først i dette øjeblik var vågnet, "et sådant syn vil vist være dem højst velkomment."

Med temmelig stor møje fik Ludvig damerne og Erik vågnet, og i førstningen målløse af forundring betragtede de alle den fjorten til femtenhundrede stykker store fårehjord.

Da lød pludselig i nærheden et flere gange gentagent hundeglam, og en tre til fire små drenge, hvis hele klædedragt næsten ikke bestod i andet end det, de var kommet til verden med, rejste sig ved dette signal op fra de høje lyngbuske, hvor de i god ro havde holdt deres middagssøvn. Muntre hoppede de igennem heden, hen imod vejen, mens de af deres hyrdetasker fremtog nogle træstykker, samlede dem og stillede sig ved siden af hinanden i vejkanten, hvor de, da vognen kom nærmere,

blæste en efter omstændighederne harmonisk og vellydende selvkomponeret march. Da den var endt kastede etatsråden nogle skillinger ud til dem, som de enten opfangede i deres huer, eller med største taknemmelighed og glæde opsamlede på vejen, og blæste derpå til afsked en munter rigl, der fortsattes, så længe de troede man kunne høre dem på vognen.

"Hvor går vejen til Holdenæs og Højrup?" spurgte etatsråden hen imod aften en hedemand, som de mødte.

"Til Holdenæs," gentog denne forundret, idet han lettede på huen, "her går ingen vej til Holdenæs, og Højrup ligger jo en fire stunder (mil) længer vester på."

"Hvorledes!" råbte etatsråden fortrædeligt, "skulle det være sandt, min ven? – Vi agter os dertil i aften, men har altså, ved at følge denne vej, forfejlet den rigtige?"

"Naturligvis," gensvarede bonden ligegyldig, "som jeg siger, denne vej fører kuns til Falslev og hverken Holdenæs eller Højrup, jeg er jo barnefødt på heden, og skulle tro, at jeg kender enhver sten på vej og sti i de første ti stunders omkreds."

"Jeg tror dig gerne, kære ven, og det er just dette kendskab til vejen, som vi mangler; men kan du da ikke sige os, om vi, ved at fortsætte vor kørsel i denne retning, kommer til et krosted eller en bolig, hvor vi kunne få vore heste ind og overnatte?"

"Ja ser De," vedblev bondemanden i en langtrukken tone, "en stunde herfra ligger rigtignok en kro, men den har ikke det bedste relimi (renommé) på sig, kan jeg tænke; dog noget er bedre end ingenting, sa'e spillemanden og fik et øredask, – og natmændene er skikkelige folk, som ikke gør nogen fortræd."

"Natmændsfolkene!" gentog Ludvig forundret og nysgerrig, "holder de til der?"

"Ja vel gør' de det," svarede bonden.

"Om hvem taler De?" spurgte Henriette forskrækket, "De mener dog aldrig taterne her på heden, som Blicher har beskrevet? Jeg ville såre nødig være nødsaget til at tilbringe en nat i samme hus, som de folk. Kære fader," vedblev den unge pige, "lad os endelig ikke overnatte på et sådant sted, men hellere tilbringe tiden, til dagen bryder frem, på vognen, vi kommer da i morgen så meget tidligere til vort bestemmelsessted."

"Og tror du da," svarede etatsråden i et ilde lune, "at hestene ville kunne udholde hele natten at fortsætte den forcerede kørsel, som vi har drevet dem til i dag? På den måde får Emma da sit før så uoverlagt ytrede ønske opfyldt, at tilbringe natten mellem lyngbuskene."

"Vær ikke vred, kære fader!" svarede Emma, "jeg angrede det straks. Du ved jo nok," tilføjede hun med en indsmigrende kælen stemme, som aldrig forfejlede sin virkning, "at din lille Emma er et barn, og tilmed et meget stort barn." –

"Der er altså ingen udsigt til at få bolig i nat noget andet sted, end det, du før omtalte?" vedblev etatsråden til bonden, der imidlertid havde holdt skridt med vognen, og som ved sig selv beundrede det i hans egn så usædvanlige elegante køretøj, han her første gang så.

"Nej," svarede han, "som jeg siger, er Farslev kro den nærmeste; men jeg mærker nok, at herskabet er bange for taterne, dog dem behøver De min sjæl ikke frygte, det er lutter hunette folk, og gør aldrig andre end undertiden fårene fortræd, det skal jeg være Dem mand for. Jeg vil desuden give Dem et godt råd, førend jeg nu stikker over gangstien herind i

heden, dersom De vil nå kroen betimelig, skal De køre til, – lad bæsterne smage pisken, hun trækker svart op i sønder og vi får snart en dygtig skylle, det har længe lavet sammen dertil; inden en halv time er bygen over hovedet på jer, og sådanne folk, som I hører til, er vel ikke vant til at køre over en hede i tordenvejr."

"Tak, min ven!" svarede etatsråden smilende, "jeg vil følge dit råd. Levvel! og der har du en drikkeskilling for din velmente advarsel."

"Ærbødig tak!" udbrød bonden, idet han stak sin senefulde klo ind i vognen efter pengene. Han bukkede dybt. Kusken piskede på de næsten trætte heste, og i hurtigt trav rullede de bort.

Efter en ganske kort tids forløb blev de rejsende overtydede om sandheden af bondens spådom, thi allerede begyndte enkelte store regndråber at falde, de tunge, hurtigtflyvende skyer blev mørkere, og trak sig tættere og tættere sammen over horisonten. Nattens dæmrende slør udfoldede sig, og skjulte endog de nærmere genstande for det iagttagende blik.

"Kør til, kusk!" råbte etatsråden, "vi har nu intet andet valg end at slå os til ro i det betegnede krosted, det være så, som det vil."

"O nej, kære fader!" bad Henriette, "ikke derind, lad os hellere køre, vi kommer nok til et andet sted, jeg er så bange for taterne, der ikke kender nogen anden lov end deres egen vilje. Desuden kan jo regnen ikke gøre os våde, vi vil svøbe os dygtig tæt ind i vore kåber."

"Og lidt regn smelter os såmænd heller ikke," mente Emma, der, endskønt lige så bange som søsteren, dog ikke kunne undertvinge sine lystige indfald.

"Måske regnen kunne smelte din sundhed," ytrede Erik. "Lad os kuns komme ind i kroen, det er altid bedre end at blive gennemblødt på åben mark, desuden har jeg stor lyst til at lære det så meget omtalte og omskrevne taterfolk at kende. Ludvig og jeg skal nok være eders beskyttere, dersom de frygtede får i sinde at skræmme eder, thi hvad andet er I vel ellers bange for?"

"Der ligger kroen," råbte i dette øjeblik kusken, "hist til venstre ser jeg lys. Skal jeg dreje ind på vejen dertil?"

"Ja!" svarede etatsråden, "det bliver det bedste," og næppe havde han givet ordren, førend regnen i strømme styrtede ned over hovedet på de rejsende.

7

Krostedet, man holdt uden for, var, så vidt mørket tillod at se, mere lig en stald, end en bolig for mennesker. I de tre fag vinduer, hvorfra beboerne fik alt deres lys om dagen, fandtes næppe en eneste hel rude, men i stedet derfor var hullerne enten udfyldte med lyngvisker eller tilklinede med papirsstrimler og blærer. Væggene var opførte af ubrændte lersten, hvilke regnens, for ikke at sige tidens, tand havde ædt store huller i. Det lave tag var tækket med grene og lyngris, og fra midten deraf ludede en skæv, halvt nedfalden skorstenspibe, af hvilken en tyk sort røg stadig uddampede. En stor og langhåret lænkehund gav, da vognen holdt, ejeren af dette sjældne hotel ved sin gøen tilkende, at fremmede var ankommet. Døren fløj op, og en skikkelse med en tændt hornlygte i hånden trådte ud. Var Henriette og Emma ikke allerede bange ved det ydre skue af deres tilkomne nattelogis, da behøvede de blot at betragte det fremtrædende menneske, i hvem værten åbenbarede sig, for at have tilstrækkelig årsag dertil. Man tænke sig i denne person en mand, som holdt sine fulde tre alen, og hvis hele klædning bestod i en hvid vadmels trøje og ligesådanne benklæder, der stumpede af midt op på benene og fortsattes af et par lange gråspraglede uldstrømper, der endte sig halvt på foden som sandaler. Hans fysiognomi var just heller ikke det ærligste, og forværredes ved et langt, uredt, brunt hår og en ditto bakkenbart.

"Velkommen her!" udbrød han, efter et øjeblik ved hjælp af lygten at have betragtet sine gæster.

"Kan vi få logis her i nat, og plads til vogn og heste?" spurgte etatsråden.

"Ja, dersom De vil tage tiltakke med simpel lejlighed," svarede bonden, "så har jeg husrum nok for Dem selv, men vogn og bæster må blive udenfor."

Hvad var vel her at gøre? Regnen piskede stærkere og stærkere ned, og trætte var alle efter den foregående dags kørsel. Uagtet Henriettes og Emmas indvendinger steg man derfor af vognen.

"Vi er jo tvunget dertil," bemærkede etatsråden. "Natten bliver mørk, og vejen er os ubekendt, bedre altså at tage lejligheden som den falder."

"Vær så god, træd indenfor!" udbrød værten, idet han lukkede stuedøren op, "for bæsterne skal kusken og jeg nok sørge, vi slår en line om halsen på dem, og sætte dem ud i lyngen, vognen kan vi dække til. Gå blot indenfor, mine herrer og damer."

Efter at Holter havde befalet sin kusk at holde et vågent øje med alt, trådte han med de øvrige ind i stuen, hvor en for dem uvant atmosfære i første øjeblik næsten hæmmede åndedraget. Fire vildt udseende mænd rejste sig op fra et lille træbord, hvor de med dampende piber havde beskæftiget sig med en del små blade, der engang havde haft navn af kort, men nu af ælde og smudsighed havde antaget en marmoration, som lod enhver, der ikke var kender, forblive uvidende om deres betydning. Sin eneste belysning erholdt scenen af en stor, fra loftet nedhængende tranlampe, som osede utåleligt. I det ene hjørne af stuen var anbragt et ildsted, hvorover en stor sort gryde hang i en lænke. En gammel, næsten firsindstyveårig mutter havde der sit sæde, og drejede flittigt på sin rok, hvis snurren

akkompagneredes af en tyk gråspraglet kat, som lå ved hendes side i en uldkurv. Enhver af mine læsere kan sikkert tænke sig, hvorvidt Henriettes moder, hun selv og Emma, der i hovedstaden var vant til enhver tænkelig bekvemmelighed, som luksus, mode og forfinet smag nu om stunder gør til nødvendighed, kunne finde sig tilfredse i dette asyl.

"Velkommen i stuen," råbte de spillende, og rejste sig fra deres sæder.

"Tak!" svarede etatsråden, idet han for første gang i sit liv betragtede et sådant hul. "Hør mo'er!" sagde han, og henvendte sig til den gamle i skorstenskrogen, "kan hun skaffe noget vand kogt? Vi trænger højelig til te."

"Jo!" svarede konen i en langtrukken tone, som lød lig en gravstemme, "vand har vi da Guds flauen *(Guds velsignelse)* af, men te har her ikke været i huset i mands minde, med mindre herskabet lyster hyld, det har vi dog noget af fra i fjor."

"Nej tak! gode kone," sagde etatsråden, idet han smilende så over til fru Holter, der tillige med Henriette havde trukket sig tilbage i en krog. "Kog os blot vandet, vi har selv et flaskefoder med i vognen, og ville da se at hjælpe os uden hyldete, men kan hun skaffe os et værelse for os selv?"

"Et værelse? Ja vi har da rigtignok et sovekammer foruden denne stue, men der må først ryddes lidt op derinde, vil De imidlertid vente her, så skal jeg gå ind og bringe det i orden; det er så sjældent, at her tager andre folk ind end sådanne, som siger tak for et bundt lyng på et logulv."

"Ja, hvad os mandfolk angår," ytrede etatsråden, "da kunne vi nok tage lejligheden, som den falder, men vore damer fordrer lidt mere."

"Kan nok se," svarede den gamle, "at de ikke længe har spist deres davre på lyngen; også jeg har engang været mellem andre folk end disse, der blev Maren slå mig ikke sunget for min vugge, at jeg skulle dø i en lynghytte, jeg var født til noget højere, men sådan går det. For de tre kvindfolk bliver der vel nok plads derinde, men dermed er stuen fuld."

Med disse ord forlod den til noget højere fødte kvinde værelset, efter at hun først havde pålagt den ene af spillerne at passe den over ilden hængende gryde: "det er til jeres og folkenes natter," bemærkede hun, "svies grøden, må I selv slikke skoggerne."

"For Gud i Himlens skyld, kære fader!" udbrød Henriette halvt grædende, "lad os da ikke blive indlogeret i det værelse, hun taler om, hellere vil vi blive her hos dig."

"Vær du kuns rolig, kære Jette," svarede faderen, "du har aldeles intet at befrygte, vi følger med eder derind; når I siden vil sove, skal vi nok bevogte indgangen. Nå, Emma hvad synes du om denne lejlighed? Dit ønske er næsten opfyldt; thi langt værre end her, kan det næppe være mellem taterne."

"De har ret, herr etatsråd," svarede Ludvig sagte, "de eneste gæster, som søger dette sted, er sikkert også natmænd, selv hine fire ved bordet kan jeg ikke antage for stort andet."

De omtalte fire mænd havde imidlertid under denne samtale uforstyrret fortsat deres arbejde med piber og kort, mens de af og til nysgerrige så over til de fremmede.

"Det klarer op i sønder!" råbte pludseligt den ene af dem glad, idet han så ud af vinduet.

"Ja!" sagde hans sidemand, "regnen trækker bort, månen kommer op, nu må de da snart være her."

"Tror du, de kommer så tidligt?" spurgte den tredje.

"Naturligvis!" var svaret, "tre stunder efter unnen *(tre timer efter middag)* talte jeg med Søllen, han mente at de ved midnat ville være forbi Falslev."

I dette øjeblik trådte etatsrådens kusk ind med rejseklæderne og flaskefoderet, efterfulgt af værten.

"Nu, herre," udbrød den sidste, idet han slukkede hornlygten og rystede vandet af sin kofte, "er alt i orden. Bæsterne boltrer sig så glade ude i lyngen, at det er en lyst at se, og vognen er trukket ind i laden og dækket til. Slå Dem altså til ro her; alt hvad vor ringe evne formår, kan De befale over, og De kunne aldrig være kommet på en muntrere tid end just i aften."

"Og hvorfor det?" spurgte Holter nysgerrigt, "kommer her måske flere fremmede?"

"Justement, nådig herre!" svarede værten fornøjet, i den tro, at det ville glæde hans gæster. "Her kommer en mængde af folkene i nat, de drager i denne tid alle sammen sønder på, og tage sig da gerne undervejs en lille springer hos mig. Der skal herskabet se skabninger – karle og piger, mænd og koner, alle ser de ud, som om de var støbt. De må snart være her, thi hun klarer op, og regnen trækker bort."

"Man har rigtig i sinde, at gøre vort ophold her så behageligt som muligt," hviskede Ludvig smilende til Henriette.

"Ja det ved Gud!" svarede hun, "o, hvor jeg ville ønske, at vi dog aldrig var taget herind; jeg kan nok lide at blive bekendt med sigøjnerne igennem romaner, men i virkeligheden selv at være blandt dem, er mig højst pinligt."

"De skal ikke frygte, frøken! Taterne er fredelige folk, som aldrig fornærmer nogen. Desuden" – vedblev Ludvig – "vil vi i

enhver henseende vide at beskytte Dem, dersom De skulle blive fornærmet."

"Derom er jeg allerede engang før blevet overbevist, herr Ross!" svarede Henriette, med et venligt takkende blik, "men jeg vil dog bede Gud, at han ikke giver Dem lejlighed til i aften atter at vise Deres tjenstagtighed."

Nu trådte den gamle kone ind, og berettede, at værelset var beredt og opryddet.

"Så lad os gå ind," ytrede Holter, "Laurents, bring du tøjet efter os!"

Og de rejsende begav sig samtlige ind i værelset.

"De må tage til takke," bemærkede værten, idet de gik, "lejligheden er kuns lille."

Intet kunne være mere sandt; thi da de alle havde taget plads – damerne på træstole og herrerne på de store, langs væggen stående egekister, – var værelset så opfyldt, at det ikke var muligt for flere at få plads derinde. Efter at man i kort tid havde kritiseret omgivelserne, og den nuværende stilling, kom værten ind, belæsset med ost, brød og smør i den ene hånd, og en lille, sort, dampende tekedel i den anden.

"Vær så god," udbrød han, "her er levemåde og vand, som herskabet ønskede; men De må undskylde, vi ejer krone død ikke mere end én eneste hel spølkum i huset, jeg skal bringe den straks!"

"Godt, min ven," svarede etatsråden, "lad os kun få den, vi kan vel nok drikke én for én."

Manden bragte den hele spølkum, og selskabet nød tilfreds sit frugale måltid; etatsrådinden lavede limonade, og damernes angst forsvandt efterhånden ved opmuntrende samtaler, som

Ludvig og Erik bragte på bane. En pludselig støjen uden for huset afbrød dem på engang. Krodøren reves op, og latter og børneskrig, blandet med rå dybe basstemmer, der talte et ukendt sprog i en uendelig blanding, lod sig høre, og lod ingen tvivl til overs om, at den forventede taterbande nu var ankommet.

"Brød!" skreg én. "Vand!" en anden. "Tobak!" en tredje, – og som enhver læser kan tænke sig, gik det helt lystigt til. Den angst og skræk, som overfaldt vore tre damer, var ubeskrivelig.

"Selskabet derude tager dygtigt til," hviskede etatsrådinden til sin mand. "Enden bliver sikkert, at når det ydre værelse bliver forsamlingen for indskrænket, vi da nyder den ære at se dem hos os. Kære Holter! gå ud og se, hvorledes det står til, måske du kunne sikre os mod deres besøg."

"Gerne, lille Line!"

"Vi følger med," sagde Erik. "Kom Ludvig!"

"Ja, kom," sagde Holter, "vi vil lade vore damer alene, måske de da, når vi som keruber bevogter døren, kunne glemme deres uheldige situation i søvnens arme."

Da Ludvig, Erik og Holter trådte ud i forværelset, forårsagede deres ankomst en pludselig almindelig tavshed der. Forundret betragtede hele den noble forsamling de tre fremmede, og begge Holterne kunne i det første øjeblik ikke fatte sig af deres overraskelse. Man forestille sig en bande på henved fem og tyve personer, hvoraf de to tredjedele var mandfolk, de øvrige fruentimmer og børn. De første var iført trøjer og kofter af groft uldent tøj, hvide eller grå knæbenklæder, og blottede fødder. Om livet var enten snoet et langt stykke reb, eller en læderrem, hvori forskellige værktøjer,

henhørende til kedelflikkeri, var stukket. Omkring halsen hang i en snor en sammenfoldet kniv, som ligeledes var stukket ind under bæltet. Deres af naturen mørke teint havde sol og vind gjort endnu mørkere og vildere. Fruentimmernes klædedragt var som den, bønderne i Jylland almindeligt bruger. Mødrene var godt at kende, thi de bar deres attributter – børnene – bundet i kurve eller pjalter på ryggen. På grund af mangel på bænke havde de fleste lejret sig rundt omkring på gulvet. Nogle af kvinderne tørrede deres klædningsstykker ved skorstenspiben, andre gav småbørnene die. Mændene derimod røg af sorte, små kridtpiber og bødede deres klædninger, og således retfærdiggjorde denne forsamling det overraskende blik, som viste sig hos de indtrædende. Efter at taterne nogle øjeblikke tavs havde betragtet dem, begyndte deres forrige støjen igen. Nogle sang og spillede på skalmejen, andre talte sammen, men ingen gjorde mere alarm, end to vilde halvnøgne karle, som havde posteret sig ved bordet, og var kommet i strid under en pengefordeling.

"Gør som jeg siger," skreg den ene, "*hakalmaja juksa perta (du er en kæltring.)*"

"Du er selv en kæltring, og snyder mig for seks skilling, *makka dayra mur farglippe (men jeg skal snyde dig, din fåretyv.)*"

Dog jeg vil ikke beskrive denne pøbelagtige strid videre, men blot bemærke, at den således under skældsord og eder fortsattes en tid, uden nogen synderlig overvægt fra nogen af siderne, indtil endelig en høj, frygtelig skikkelse, indhyllet i en fåreskindstrøje, med et vildt martialsk ansigt, som omsnævredes af et tykt, sort, krøllet hår og skæg, rejste sig op fra en krog i stuen, og nærmede sig de stridende. "*Alka*

makaldeja maus hatti nosezens delsa (stille, kammerater, ingen alarm mellem eder)," råbte han med en stemme, som fordrede lydighed. "Her er grønspæt *(fremmede)* i stuen og du Fåreanders! gør du spektakler igen, skal jeg træde dig en skomagerdans i synet, så du i morgen skal spørge dig selv, hvor næsen blev af."

Hans tale virkede øjeblikkelig, og striden var endt. Uden videre at agte derpå, forlod tateranføreren (thi man kunne ikke antage ham for noget ringere) de stridende, og gik hen imod de rejsende. "Skal De ikke spås, gode herrer?" spurgte han med et buk, "eller lyster De at høre et muntert natmandsstykke? Giv os et par skillinger, så skal vi more Dem, blanke herrer!"

"Der, min ven!" udbrød Ludvig, som på en underlig måde følte sig tiltrukket af den imponerende tater, "der har du penge!"

"Tak! Tak!" råbte høvdingen glad, og skjulte pengene i sit bælte. Derpå vendte han sig til forsamlingen. "Lystig! Lystig *jukka makaldeje dolmi qvidre!" (Kammerater, syng vor marchérsang)*.

Efter denne opfordring rejste en tre, fire brune mænd sig op, hver med en skalmeje i hånden, og begyndte at blæse et stykke, som de akkompagnerede med dygtige tramp i lergulvet, mens den hele bande stemmede i *en chor*.

Forundret hørte vore rejsende på tatersangen, der i sine kraftige, dybe toner rungede i hele huset. Da den var endt, tilråbte Ludvig og Erik dem bifald, og etatsråden vinkede ad anføreren, som han gav en håndfuld kobberskillinger. Gerne havde han indladt sig i samtale med ham – taterens ansigt syntes, uagtet det vilde i trækkene, dog at være præget af noget så ligefremt og grundærligt, at han uvilkårligt indtoges deraf –

men det var umuligt i denne sværm, der kaldte ham snart hid, snart did.

"Vi skal nu vise herrerne en dans, som De ikke har set før," udbrød en af dem, "kom *makaldeja*, lad os stille op til *Kedelflikkeren*!"

Villigt rejste de fleste sig op fra deres sæder. Mændene lagde piberne bort, og stillede sig derpå i en række langs væggen til deres yndlingsdans. Da – i det samme, som der blev givet tegn til begyndelse – reves krodøren hurtigt op, og en ung dreng på en 10 à 12 år styrtede ind.

"Matthias Abel!" skreg han, "*perta deja, grønspæt* og *høvl (fogeden er på spor efter os)*."

"*Grønspæt* og *høvl*," råbte hele banden forskrækket, og almindelig tumult opstod, mens enhver fremtog og sammensnørede sin bylt.

"Vi må bort," sagde anføreren roligt og bestemt, "der bliver ingen dansen af denne gang. Nu er de os atter i hælene, vi drager dybere over i heden. *Makaldeja*, pak hurtigt sammen!"

Alarm, råb og skrig hørtes over alt i stuen, mens hans befaling blev adlydt. Mødrene forsynede deres små børn med sugeklude og svøbte dem ind i uldne pjalter, hvorpå hver fastbandt sin dukke i rygkurven.

Anføreren alene stod midt i tummelen rolig og besindig, hans blik fløj rundt omkring i værelset, og at fogeden var i nærheden anfægtede ham ikke det mindste. Ligegyldig derved stoppede han sin vandringspibe, og da han så, at hans staldbrødre var færdige til opbrud, kaldte han på en stor, mørkebrun bulbider, der under deres ophold havde taget logi på en bunke fåreskind under bordet. Derpå greb han sin hue og

en vældig tyk vandringsstav, gjorde et næsten majestætisk buk for Holter, og forlod med sin hele forsamling huset.

På Ludvig havde imidlertid de sidste optrin gjort et betydeligt indtryk. Han hørte næppe – af den indtrædende dreng, som advarede banden – navnet "Matthias Abel" nævne, førend han pludselig følte sig ligesom lynslagen, en ligbleghed overtrak hans kinder, det sortnede for hans øjne, og han ville være faldet omkuld, dersom han ikke havde støttet sig op mod døren. Til lykke forhindrede tumulten, som herskede rundt omkring, Erik og hans fader i at iagttage ham, og gav ham tid til nogenlunde at fatte sig. Idet taterne brød op, gik han ind i klyngen blandt dem, og kom på den måde ubemærket ud af døren. Da anføreren trådte ud, gik Ludvig hen imod ham og gav ham et vink om at følge med sig. Denne studsede først forundret, men adlød derpå. Efter at de nogle minutter havde skredet tavse fremad på heden i modsat retning af den vej, ad hvilken de øvrige drog, og var kommet bag en liden toftindhegning, hvis skygge forhindrede dem i at bemærkes, stod Ludvig stille og vendte sig om mod tateren, idet han udbrød med en hul og dæmpet stemme: "Jeg har noget at tale med dig om, vi er her alene – uden noget levende væsen til vidne, – blot Gud hører os, og du må derfor være oprigtig. Sig mig, hvad er dit navn?"

"Mit navn!" gentog tateren noget bestyrtet, idet hans vilde øjne stift betragtede Ludvig, "hvorfor spørger du mig derom? Og hvem er du selv, som kunne ønske at vide, hvad jeg hedder, måske en af politibetjentene, som i denne tid snuser herom på heden efter os. Ikke sandt? – du tier! – jeg har gættet det – men vogt dig, unge mand! Vi er, som du nylig sagde, alene, og se!

denne nøgne, senefulde arm førte allerede engang før et slag, som bragte et menneske til bestandig tavshed. Jeg er ikke våbenløs."

"Altså dog en morder," stammede Ludvig med rædsel. "Vær uden frygt," vedblev han højt, "jeg er ikke kommet for at gøre dig skade, sig mig blot dit navn, det er for min egen skyld, jeg ønsker at vide det."

"Vel," svarede tateren, idet han trådte Ludvig nærmere, og trohjertet betragtede ham. "Jeg tror dig, hvorfor skulle du vel også gøre den ondt, som aldrig fornærmede dig – du ville vide mit navn? – Jeg har intet navn, slet intet – jeg er blot anfører for den bande, som hist trækker ind i heden: men hør! – engang, for lang tid siden, var jeg bedre end nu, jeg var en ærlig karl, og hed Matthias Abel. Da jeg kom i Slaveriet, fordi jeg ville fortjene brødet til mig og kone og børn på en reel måde, døde mit navn med min ære, og nu kalder man mig blot "Bryderen", fordi jeg er lidt stærkere end de øvrige af vore."

"Altså dog ham," hviskede Ludvig sagte, "jeg har desværre ikke taget fejl. – Og hvor blev de børn da af, som du talte om, hørte du aldrig siden noget til dem, eller var de dig så aldeles ligegyldige, at du glemte deres tilværelse?"

"Nej!" svarede Matthias alvorligt, "jeg glemte dem ikke, jeg bliver gjort uret, når man mener det, men jeg tænkte sådan ved mig selv, at det var bedre for dem, om de aldrig fik deres fader at se eller høre, thi det gjorde dem dog kuns skam. Min datter har jeg alligevel set, hun bor på Lundinggård, seks mile nord på, og har det godt der; i går aftes talte jeg sidste gang med hende, for at sige hende farvel, thi vi drager nu ned af marsken til, fordi fogeden er efter os. Men om min søn ved jeg ikke

andet, end at han bor hos en præst i Skærup, der har taget ham til sig som sit eget barn, han kender ikke sin rette fader og skal heller aldrig lære det, endskønt det egentlig er tungt; ja, det er tungere, end du tror, for en fader aldrig at turde se og tale lidt med sin egen søn, jeg er egentlig ikke så slem nu. Vel kan du nok indse, unge menneske, at derovre i Slaveriet gives mange slette drenge, som godt forstår at ruinere en ærlig karls sind; når man lever med dem et par år, bliver man fordærvet; det var jeg også, da jeg løb fra dem, men siden jeg nu er kommet herud på heden, er jeg langt bedre. Jeg har mangen nat, når vi sådan havde lejret os her mellem lyngene, tænkt over min stilling; og når det så var mørkt i vejret, og blæsten greb imellem lyng og revling, da syntes jeg ordentlig, at jeg blev så underlig om hjertet; da fortrød jeg hårdt, at jeg var blevet ugudelig og bad Vorherre om forladelse derfor; ja – du vil måske spotte mig, fordi jeg fortæller det, jeg kan jo ikke belægge mine ord så godt, – men tit kan jeg føle og fornemme mange ting, som jeg egentlig ikke kan forklare for nogen anden."

Idet tateren talte således, tørrede han sine øjne med bagen af sin brede hånd, og bøjede sig mod sin hund, som han venligt klappede.

"Der er nu dette dyr," vedblev han i bevægelse, "du kan ikke tro, hvor meget jeg holder af den; jeg tænker undertiden ved mig selv, at den dog må forstå mig, for når jeg er munter og fornøjet, så ved den ikke, hvordanne den skal skabe sig af bare glæde, men er jeg forknyt eller melankolsk, så sidder den og ser på mig, og luder med hovedet, ret som om den også sørgede, – ja, Massa, du er et godt dyr, du har voldt mig megen glæde, når jeg var ked af det liv, jeg fører der imellem natfolkene. – Men se!

unge mand, hvorfor er I så bedrøvet? – I græder, – nu Gud hjælpe mig! det er længe siden, nogen græd for min skyld."

Ludvig kunne ikke beherske sig længere, – "Matthias!" råbte han, og tårerne kvalte hans stemme, – "fader! jeg er din søn." Med disse ord sank han til hans bryst og holdt ham længe fast trykket til sig.

Enhver muskel spillede i taterens ansigt i dette moment, han ville tvinge sig, men kunne ikke.

"Hvorledes!" udbrød han, "du Ludvig? – min søn – er det sandt?"

En voldsom kamp hævede hans bryst, han bøjede sit hoved mod Ludvig, han græd, og forblev nogle minutter ganske stum.

"Ja, du er min søn," sagde han endelig både mismodig og glad, "jeg behøver ikke anden vished derfor end din egen tilståelse, du ville ellers næppe erkende en foragtet natmand for din fader. Nå gudskelov det går dig godt, som jeg ser, og jeg er fornøjet derover; mine børn er bedre end deres fader. Lev nu vel, jeg tør ikke blive længere hos dig; hør, hvor min folk råber efter mig, jeg må over til dem."

"Hvorfor går du? Skilles vi således, i samme øjeblik, som vi mødes?"

"Ja, det må vi, du går din vej, den fører dig til lykke, jeg en anden, som det er bestemt med mig."

"Trænger du intet til? Her! jeg har penge, tag dem til dig," sagde Ludvig og rakte faderen sin tegnebog.

"Tage dine penge gør jeg nu ikke," svarede Matthias, "for det var skammeligt af mig, behold du dem selv, og nu farvel, du min eneste søn!"

Med disse ord trykkede Matthias Ludvigs hånd, og ville fjerne sig; men denne holdt ham fast.

"Fader! bliv, jeg har endnu noget at spørge dig om – husker du det mord, som skete i Bredstrup skov et par nætter efter, at du sidste gang talte med præsten Ross? Mølleren fra Haraldskær, døde han for din hånd?"

"Papirmølleren!" skreg Matthias, med vredegnistrende øjne, "hvem vover at sige det? Har du også hørt denne løgn fortælle om mig? – nej – Gud evig straffe mig om ikke jeg taler sandt, når jeg siger, at han faldt for Filemortens kniv, den hund. Jeg forbød ham i forvejen at myrde eller gøre manden fortræd, men han måtte nu se blod den nat. En måned efter fik han også i sinde at pumpe Rye møller på samme måde, en gammel mand på henved fire snese; det var mere end jeg kunne døje, derfor slog jeg ham på skallen; at han kreperede deraf var hans egen skyld, og ikke min. Og nu ved du det hele; – havde man ikke sat mig i Slaveriet mellem de andre skælmer, var din fader altid vedblevet at være en ærlig mand, og hans børn behøvede da ikke i mørke og mulm at liste sig ud på heden for at tale med ham. Men det får at være, jeg kunne dog være ganske anderledes; og nu farvel min søn, min kære Ludvig! vi to træffes aldrig sammen mere. Kommer du ad den kant, hvor din søster bor, så hils hende fra mig, hun er også et godt barn og mellem fine folk."

Matthias trykkede Ludvig til sit bryst, og ilede med lange skridt bort over heden, efterfulgt af sin hund, som ledsagede ham med en lydelig gøen. En tung byrde var ved Matthias Abels sidste ord væltet fra Ludvigs bryst, da en kvælende frygt for at hans fader skulle være møllerens morder, var forsvundet.

Længe stod han stille på samme plet; hans i tårer svømmende øjne stirrede ud i natten efter den bortdragne fader, indtil efterhånden hans mørke omrids svandt bort i den mørkegrå baggrund, der indhyllede ham. Hundens gøen lød stedse svagere – og Ludvig havde for sidste gang hørt og set sin fader.

"Han fejlede," udbrød han halv højt, "men var dog ingen skurk, jeg vil ikke fortvivle derover, hvad vi talte, hørte kuns han og jeg – –"

"Jeg også" råbte en stemme bag ham, og et menneske svang sig over lyngdiget, der havde skjult ham – det var Erik.

"Erik!" skreg Ludvig med græsselig vildhed, "du her? – Afskum! nedrige, lurende skurk! Hvo gav dig ret til på en så lumpen måde at liste dig til at belure vor samtale? – Menneske!" vedblev han rasende, idet han greb den forfærdede Erik i brystet, og med umenneskelig styrke hævede ham i ét tag op fra jorden, "jeg burde dræbe dig, tilintetgøre medvideren i den hemmelighed, som kuns jeg og én til tør bære."

"Ludvig! kære, gode Ludvig," skreg Erik, idet han forgæves søgte at slide sig løs fra den rasendes jerntag – "betænk hvad du gør, – hør mig blot, – du er jo ude af dig selv –"

"Vel," råbte Ludvig, idet han slap ham, "tal og retfærdiggør dit lureri!"

"Jeg har hverken luret, eller sneget mig på eder, ved den evige Gud! Jeg sværger dig dertil, jeg kom gående ganske åbenlyst ud af bagdøren for at søge efter dig; da jeg i måneskinnet så dig sammen med tateren, blev jeg forundret stående, for at overveje, hvad jeg burde gøre: gå eller blive. I talte for højt – jeg vil tilstå det – til, at jeg ikke skulle have hørt den afsked, han tog med dig; men hvorledes kan det bringe dig i et sådant raseri? I

særdeleshed når jeg overbeviser dig om, at det jeg har hørt i aften, var ikke nyt, men blot en bekræftelse på noget, jeg allerede længe var vidende om, og som jeg hidtil har fortiet for dig."

"Hvorledes!" råbte Ludvig, "du vidste – –"

"Alt," svarede Erik, "og dersom det var lyst nok dertil, skulle jeg give dig troen i hænde ved at forelægge dig et brev, som jeg har, men nu vil jeg blot fortælle dig, hvorledes det er gået til – kom lad os gå lidt ind på vejen, jeg er bange for, at fader skal få i sinde at se til hestene histhenne, og ved den lejlighed komme bag på os, som jeg på dig. – Du erindrer vist, at student Schmidt var blandt de passagerer, der tog til Jylland på samme skib som du; du må have tabt et brev ombord, hvori din plejefader afslører dig din families historie. Dette har Schmidt fundet, og sendt det til en af dine fjender i København, som i den tanke at kunne skade og nedsætte dig hos os, igen sendte mig det *per couvert*. At jeg ikke har gjort noget menneske bekendt med indholdet, kan du nok tænke, og længe har jeg forgæves ventet på en passende lejlighed, og været tvivlrådig, om jeg skulle give dig det tilbage, eller – for ikke at lade dig komme til kundskab om, at jeg var medvider i denne hemmelighed – tilintetgøre det. Jeg bar det altid hos mig, og nu" – vedblev han idet han tog papiret op af sin brevtaske – "leverer jeg dig det tilbage. Du vil sikkert efter denne forklaring indse, hvor ubilligt du har handlet mod mig, og at jeg på ingen måde fortjener de navne, hvormed du før i din hidsighed krænkede mig."

Stiltiende havde Ludvig hørt vennens forklaring; da han tav, greb han hans hånd, og udbrød angrende: "Erik! min tro, eneste

ven, kan du tilgive mig? Er det muligt, at du kan glemme den uforskammede adfærd, jeg nylig viste mod dig? Jeg indser, hvor overilet jeg handlede, og angrer det."

"Ti stille, kære Ludvig!" svarede Erik godmodigt, "jeg har glemt alt; vi er, som altid, sande venner; jeg vidste nok, at du ikke mente mig det så slemt, som dit trofaste håndtag antydede. Der er min hånd, vi tænker ikke mere derpå."

Bevæget gengældte Ludvig vennens håndtryk.

"Kom," vedblev Erik, "lad os vende tilbage, thi mine forældre og søstre er sikkert bekymrede over vor lange udeblivelse, de bør ikke vente længere på os."

8

Den næste dags middag nåede selskabet deres bestemmelsessted: Lundinggård. Her antog egnen en blidere og mindre vild karakter. De før enkeltliggende huse og gårde samlede sig til egentlige byer, omkransede af veldyrkede marker, hvor kornet endnu grønt krusedes i muntre bølgeflader af den letluftende vind. Højene og kæmpegravene var enten ganske udpløjede og jævnede med den øvrige jord, eller i det mindste bevoksede med græs, hvor får og køer boltrede sig. På en bakke oven for bondebyen Lyngsted, lå en temmelig tyk skov, igennem hvilken gårdens røde tage og hvide murtinder pippede frem.

Da vognen holdt i gården, åbnedes en dør i våningslængen, og en gammeldags, landligt klædt dame trådte ud på trappen, mens af og til et par hoveder tittede frem bag vinduesgardinerne, for at se, hvem de ankomne var. Næppe var den føromtalte dame blevet selskabet va'r, førend hun glad overrasket ilede det i møde med det udbrud: "*A mon Dieu, Holter!* er det eder? Velkommen til mig – nå, det kan man *parbleu* kalde uventet, kunne jeg formode, at I skulle komme her i dag. Sukke! Læne! Bisse! – hvor er I dog? – Kom med en vogntrappe og spænd hestene fra! – Kom dog ned – og I, kære Jette og Emma, vil ret være pigebørnene heroppe velkomne. Skade, kære Erik! at min Ulrik just i disse dage er rejst til væddeløbene i Viborg, han har længe ønsket at se og tale med dig."

Under denne monolog fra oberstinde Lundings side steg de rejsende af vognen, og fulgte hende ind i stuen, hvor de blev

modtaget af tvende unge, elegant klædte damer, fru Lundings døtre Julia og Elisa nemlig.

Ludvig blev, som fremmed, præsenteret af sin ven Erik, og mønstret med synlig tilfredshed af damerne. "Det var da guddommeligt, at I kom til os i vor klosterlige ensomhed, kære kusiner," udbrød frøken Julia, "jeg har ret længtes meget efter jer begge, siden vi forrige sommer var samlede med hinanden i København."

"I var da rigtignok de rette til at skrive os til, som I lovede," bemærkede frøken Elisa lidt ironisk.

"Undskyld, min pige," svarede Henriette, "du lovede såmænd at skrive hver fjortende dag til os, men har kuns holdt det løfte slet, og kan ikke klage mere på os, end vi på dig."

"Hvor dog din lille Emma er blevet stor, søster," ytrede fru Lunding, "det er ret en vakker lille pige, kom hen til mig, du søde unge, lad mig kysse dig."

Emma gik, for at modtage det tilbudte gode, og frøken Julia havde imidlertid travlt med at udspørge Henriette angående komedier, baller, venner og veninder.

"Nå, mester Erik," sagde fru Lunding, idet hun vendte sig til ham, "jeg kan da gratulere dig personligt, du har jo allerede to eksaminer. *Ah mon ciel!* hvad det dog må være ypperligt at være student, jeg ville *parbleu* ønske, at min Ulrik havde valgt denne vej i stedet for at slå sig til forstvæsenet; han havde såmænd ho'ede nok dertil. Nå! han er gudskelov en dygtig fyr i sit fag, du skal se ham manøvrere sin bøsse, hest og hund, – han vil vistnok blive overrasket på det behageligste, når han ved sin hjemkomst træffer et så kært og elskværdigt selskab her."

Med disse ord hvilede oberstindens blik ret betydningsfuldt på Henriette, som besvarede det med en dyb rødmen. Ludvig bemærkede det og erindrede sig allerede engang før at have hørt Ulrik omtale, skønt på en måde, der ikke lod ham frygte meget.

"Men, hvor er dog din plejedatter, Caroline Annette eller Inna, kære søster?" spurgte fru Holter, efter at hun havde skilt sig ved rejseklæderne og taget plads i divanen, "jeg synes slet ikke jeg ser hende."

"Inna – har uge!" svarede oberstinden ligegyldigt, "hun er vel nede i køkkenet blandt pigerne. Lise! gå ned til hende og sig, hun straks skal komme op *si elle est ainsi habillée qu'elle se peut montre devant nous.*"

"Julia, gå De," bad frøken Lise, "jeg har noget at tale med Emma om."

"Nej, det ved Gud jeg ikke gør, jeg skal alletider være tjener for dig; gå selv, som Mama siger, – jeg har også noget, som jeg taler med kusine Jette om."

"Bi du!" ytrede Elisa heftigt, idet hun gik, "jeg skal huske det."

Et øjeblik derefter kom hun tilbage, og efter hende et væsen, ved synet af hvilket alle de fremmede studsede. – Jeg som skriver dette, har set Inna og kendt hende personligt, og dog er det mig ikke muligt, at give min læsere det begreb om hende, jeg så gerne ville; enten er sproget dertil for fattigt, eller måske snarere evnen, der skulle benytte det, – men så meget er vist, man behøvede ikke stadigt at se hende for at vedligeholde det totale indtryk, hun gjorde på enhver, – blot én gang var nok, og få glemte hende siden.

Det var en af Raphaels idealsk beåndede konturer, hans æteriske fine omrids besad hun, forenet med den ynde og gratie i alle bevægelser, som han alene forstod at antyde. Hendes klare, næsten gennemsigtige teint havde af naturen erholdt en bleg carnation, som endmere forøgedes ved et tykt, mørkt hår, der omhvælvede pande og kinder. Fra hendes rene blå øjne strålede en himmel af barnlig from uskyld og kærlighed, mens den lille munds godmodige træk parredes med et smerteligt smil, der lod ane den kummer, hendes hjerte gemte.

Stille og fordringsløs gik Inna hen imod de ankomne og hilsede dem med et sagte beskedent "Velkommen", idet en svag rødme overfo'r hendes blege kinder. Venligt gengældte de den unge piges hilsen. Erik stod ligesom bedøvet ved synet af hende, og uden at træde mit udkastede billede af hende for nær, gad jeg sammenligne den magiske virkning, hun i øjeblikket øvede på ham, med den, klapperslangens blik siges at have på småfuglene. Ludvig stod som en støtte, en dunkel stemme i hans indre sagde ham, at Inna – var hans søster.

"Hvorledes har du det, søde Inna?" spurgte Henriette deltagende, idet hun kærligt greb begge Innas hænder, "du er blevet bleg siden jeg sidst så dig hos os i København."

"Jeg har det godt, meget godt," svarede Inna med en yndig, blød stemme; men to store tårer, som rullede ned af hendes kinder, modsagde fuldkomment hendes ord. "Du har også forandret dig meget, kære Jette," vedblev hun, "siden vi sidst sås; du er blevet højere og – smukkere," hviskede hun med et blidt smil, og trykkede hendes hånd.

"Gå nu ud igen, mit barn," udbrød oberstinden, der med et vredt, fortrædeligt blik havde iagttaget Inna, "dine forretninger

i køkkenet fordrer din nærværelse der. *Mais que vois je!* Jeg tror *mon Dieu*, du græder! Barnagtige pige, er det passende for din alder? Hvor ofte har jeg ikke bebrejdet dig det flæberi. Du tror måske det klæder?"

"Jeg kan ikke gøre ved det, kære frue!" svarede Inna med en rørende stemme, "jeg blev så underlig til mode ved her uformodet at træffe min veninde, Jette, og tænkte på det meget, der har forandret sig, siden vi sidst sås."

"Gå, barnagtige!" hviskede oberstinden, og bøjede sig blodrød af arrighed hen imod Inna, "straks bort fra mine øjne, og dersom du blot med et ord, en eneste mine, lader nogen af de fremmede mærke det mindste, da skælv for min vrede, *tu me connais!*"

"Jeg tier, kære frue, af mig skal ingen erfare noget, derom kan De være overbevist, men vær ikke længere vred på mig, jeg vil gerne gøre alt, som De vil have det."

Med disse ord greb Inna fruens hånd, for at kysse den, men denne forhindrede det uvilligt og udbrød harmfuld: *"Ah des folies vat'en vitement."*

Inna gik.

"Den stakkels pige," hviskede Emma til sin søster, "hun har det vist mindre godt her hos tante."

"Stille! stille! kære Emma," svarede Jette, "lad ingen høre din mening."

Ludvig og Erik havde vel ikke hørt, men desbedre set den hele scene mellem oberstinden og Inna. En bitter smerte nagede den førstes bryst ved at bemærke den behandling, som hans formentlige søster måtte lide af plejemoderen. "Også dig, stakkels søster," tænkte han ved sig selv, "har skæbnen rakt

malurtsbægeret at tømme, vi må begge bøde for vor faders fejl – arme Inna." –

"Vi må være muntre, *mes chers*," ytrede oberstinden i en smigrende, venlig tone, da hun bemærkede den almindelige tavshed, som Innas bortgang havde forårsaget. "Gå I, Julia og Lise, ud med eders kusiner, fætter Erik og herr Ross i haven, ved spisetiden skal jeg lade Dem kalde op, vi ældre bliver da her, og slår en sladder af om et og andet."

"Ja kom, kære kusiner," sagde Julia, "vi skal vise eder vore blomster og småpartier, som Lise og jeg selv have ladet anlægge."

Et par dage senere sad hele selskabet, på Ludvig nær, i havesalen, hvor fru Lunding havde ladet tebordet dække. Samtalen satte alle i et muntert, godt lune, man spøgte, lo og talte imellem hinanden. Da man havde drukket te, foreslog oberstinden en spadseretur gennem marken ned i bondebyen, hvilket blev optaget med almindeligt bifald, og de lavede dem til at gå.

"Men hvor i al verden er dog din smukke, melankolske ven blevet af i aften, kære fætter?" spurgte frøken Julia, idet hun affekteret bandt sin stråhat om hovedet.

"Han befandt sig ikke vel efter middagsbordet," svarede Erik undvigende, "og blev derfor efter mit råd på sit værelse, jeg vil imidlertid nu gå, for at hente ham til os, da jeg tror, at den foreslåede spadseretur vil have en gavnlig virkning på ham."

"Gør det, elskværdigste af alle fættere," sagde frøken Elisa, "bed ham følge med os, såfremt han, som jeg vil håbe, foretrækker vort selskab for ensomheden på sit værelse. Vi går

nu foran, kom snart tilbage, men ikke uden din ven, vort selskab skal nok gøre ham rask."

Erik gik.

Den foregående aften havde Ludvig fundet lejlighed til uformærket at tale med Inna i haven, hvor hun på denne tid plejede at spadsere. Ganske uforbeholdent fortalte han hende, hvad han vidste om faderen. Hellige tårer vædede Innas kinder, og i den roligt slumrende natur, mens alt lå i dyb stilhed omkring dem, hvilede broder og søster for første gang ved hinandens hjerte. Inna kyssede ham og hviskede sagte: "Broder! kære broder! jeg er glad ved at have fundet dig, ved dog at have én, én eneste, som jeg tør klynge mig til, der ikke lønner min varme med kulde, min kærlighed med foragt; og dog er jeg ikke lykkelig, din søster har lidt såre meget, hun er ulykkeligere, end nogen aner. Jeg ville gerne betro dig årsagen dertil, for om muligt at lette mit eget bryst ved at dele den frygtelige byrde, som tynger det, med dig, men det er umuligt."

"Giv dig tilfreds, kære søster," svarede Ludvig ømt, "nu kan du roligt betro mig alt. Naturens bånd, og vor fælles skæbne har sammenknyttet os, jeg er hærdet i ulykkens tunge skole."

"Jeg tror dig, du stakkels broder," vedblev Inna, idet hun kærligt klappede Ludvigs kind, "men lærte du deri nogensinde at kende en kummer så stor, at du manglede ord til at tolke den med, og som du kun kunne anklage dig selv for? – Du tier broder – Du kender intet dertil, det er alene forbeholdt mig – tro ikke, at den grusomme hårdhed, hvormed min plejemoder behandler mig, eller hendes døtres ringeagt og spot er grunden dertil, en sådan skæbne ville jeg bære med rolighed, – nej! det, jeg mener, har en højere, mere indvirkende betydning, men her

er ikke stedet til videre forklaring, og jeg må gå tilbage. I morgen aften, ved samme tid som nu, skal jeg levere dig en lille pakke, der vil åbenbare dig alt, men jeg beder dig, åbn den ikke straks, gem dem, – du må love mig det, kære broder – ikke at bryde dens segl, førend du er vendt tilbage til København og har tilkæmpet dig den ro og fasthed, der udfordres for at være i besiddelse af min hemmelighed. Når den tid er kommet," vedblev hun, og så med et tilfreds og tillidsfuldt blik mod den stjernebesåede himmel – "er jeg ikke mere den sørgende, forladte; mine dage er talte."

Forgæves anvendte Ludvig alle de trøstegrunde, han kunne opfinde; han selv trængte til trøst, og med et smerteligt vantro smil rystede Inna på hovedet dertil.

"Trøst mig ikke, kære broder, det er uden nytte," sagde hun, greb Ludvigs hånd, og lagde den på sit hjerte – "her i dette bryst bor den form, som søndergnaver min livskraft, først når den urolige banken har ophørt, når hjerte og puls står stille, har jeg fundet, hvad jeg så længe ønskede mig; og nu godnat, kære, eneste broder, her skilles vi, – man må ikke se os sammen deroppe, i morgen kommer jeg igen herned til dig."

Voldsomt trykkede Ludvig den kære søster til sit bryst, og et glødende kys på hendes pande; stum og opfyldt af en martrende bitterhed stirrede han efter den bortgående, indtil det sidste glimt af hendes hvide klædning faldt sammen i et med dunkelheden mellem alleens mørke træstammer; derpå rystede han bedrøvet med hovedet, og styrtede igennem haven ud i marken.

Så meget ved nu læseren, men dette havde frøken Julia og hendes søster ingen anelse om, heller ikke Erik var bekendt

med grunden til Ludvigs tilbagevendende sørgmodighed.

Da Erik, som ovenfor fortalt, gik ud for at hente vennen til spadsereturen, mødte han Inna i haven. Han gik hende i møde, endskønt hun ved synet af ham tog en anden vej.

"Kære Inna," udbrød han venligt og greb hendes hånd, "hvorfor undviger De mig stedse, og skyr enhver lejlighed til at være sammen med mig? Er jeg da siden vor bekendtskab i København blevet Dem så aldeles ufordragelig, og har De glemt den, der engang gjorde alt muligt for at fortjene navn af Deres ven, og endnu ofte glædes ved at tilbagekalde den svundne tid i sin hukommelse?"

"Jeg har ikke glemt Dem, herr Holter," svarede Inna og drog sin hånd tilbage, "den velvilje og kærlige modtagelse, en ulykkelig pige nød i Deres hus, har efterladt et for dybt indtryk, til ikke stedse at beholde en kær plads i min erindring."

"Men hvorfor undviger De da stedse min nærhed? Jeg gemte engang et saligtgørende håb i mit bryst ved tanken om, ikke at være Dem ligegyldig, – skal jeg se det uigenkaldeligt forsvinde, efter at det i to år var mit højeste ideal af lykke?"

"De misforstod mig dengang, herr Holter," svarede Inna rødmende, "og jeg opdagede det for sildigt til at kunne rive Dem ud af Deres vildfarelse; for at forebygge en gentagelse her, undgik jeg så meget som muligt synet af Dem, jeg tænkte mig Dem stedse, som en kær ven, men mere må De aldrig gøre fordring på. Adieu, herr Holter! mine forretninger kalder mig bort."

Med disse ord ville Inna forlade Erik; men han holdt hende tilbage, og udbrød lidenskabeligt bevæget:

"Inna! tillad mig at tale, vent blot et øjeblik, og hør mig, jeg bønfalder Dem derom. – Det vil ikke være noget overraskende eller Dem ubekendt, når jeg tilstår, at jeg elsker, at jeg tilbeder Dem allerede fra hin tid af, da De med tante besøgte os i København. Nu er øjeblikket kommet, da jeg fordrer vished i min skæbne, udtal det ord, som gør mig til den lykkelige dødelige, eller – nej! nej! den sjæl, som i dette minut spejler sig i Deres skønne øjne kan ikke ville min ulykke, kan ikke udtale det bitre Nej."

Blegnende hørte Inna stiltiende på Erik, hun bævede, voldsomt arbejdede hendes bryst, en tårestrøm vædede hendes kinder, og krampagtigt hulkende dækkede hun ansigtet med hænderne, idet hun udbrød:

"Evige Gud! Dette mangler endnu." Hun ville gå, men vaklede, og var faldet, dersom ikke Erik havde holdt hende oprejst.

"Inna!" råbte han henrykt, "søde, kære Inna! er det sandt, tager jeg ikke fejl? De gengælder min kærlighed, jeg er Dem ikke ligegyldig – o Gud! så er jeg den lykkeligste under solen."

"Nej! Nej!" svarede Inna, med en møjsomt tilkæmpet fatning, "De misforstår mig aldeles, jeg elsker Dem ikke, kan aldrig blive Deres. De kender mig ikke, nævn ej oftere ordet kærlighed for mig, jeg er en ulykkelig, forladt, fader- og moderløs skabning, som aldrig ville passe for den fremtid, der venter Dem; lad det være nok, at De ved Dem i besiddelse af mit inderligste, uforanderlige venskab, det er det højeste, jeg formår at skænke Dem, kære Holter, thi jeg – ja, jeg, tilhører allerede en anden."

Tårerne kvalte hendes stemme, hun var borte, og som lynslagen stod Erik ved hendes sidste ord.

"Hun tilhører allerede en anden – en anden," råbte han, "og jeg enfoldige dåre står her som barnet, der efter længe at have bygget på et korthus og møjsommeligt sammenstillet det, pludselig ser det falde sammen til intet."

Med disse ord styrtede han igennem haven op i gården og ind i Ludvigs værelse. Forundret betragtede denne sin vens vilde blik, og den fortvivlelse, som stod præget i hans åsyn.

"Hvad fejler dig, ven Erik," spurgte han deltagende, "er det for at sympatisere dig med mig, du møder med dette ansigt, eller hvorfor har du stjålet udtrykket af mit i dit eget?"

"Ja, du har ret," svarede Erik, "vi to sympatiserer fuldkomment; kom, tag din hue og følg med mig, så skal jeg fortælle dig, hvorledes man er til mode, når glædens ligklokker ringer for én. Jeg har noget smukt at betro dig."

"Gerne," svarede Ludvig, "også jeg kan give en lille historie til bedste."

Begge forlod nu værelset, og ilede ud i det fri, hvor Erik fortalte Ludvig alt, lige fra begyndelsen af hans bekendtskab med Inna i København til det øjeblik, hun i haven forlod ham med de ord: "Jeg tilhører allerede en anden."

Med den største forundring hørte Ludvig til, han åbenbarede sit eget forhold til den ulykkelige unge pige, og mens selskabet, på spadsereturen nede i landsbyen, flere gange standsede for at vente på de tvende venner, valgte disse en anden vej, og åbenbarede hinanden deres gensidige hemmeligheder.

9

Nogle dage efter det sidst forefaldende herskede en tidlig morgenstund en usædvanlig larm og støj på Lundinggård. Hundeglam lød mellem piskeknald, eder og skældsord, hestetrav hørtes i gården, – og da Ludvig, forundret over denne tidlige færdsel, gik hen til vinduet for at erfare grunden dertil, så han et ungt menneske, iført en grøn ridefrakke med hvide sølvknapper, holdende midt i gården på en stor sort hest, og omgivet af en syv til otte vældige jagthunde. Tvende gårdskarle mønstrede en anden hest, lod den trave og paradere for den unge mand.

"Så!" råbte han, efter med synlig glæde at have iagttaget, og som kender vurderet alle de fordelagtige egenskaber, hesten lod tilsyne –, "det er nok, træk den kuns nu ind i stalden, lad den stå i båsen ved siden af gamle Føløg, hun er den troligste. Det er krone og bitre død det smukkeste dyr, jeg nogensinde har set, – og tænk dig engang, Sukke! 40 species – det er røverkøb for et sådant dyr, den er gudstraffe mig det dobbelte værd mellem brødre."

Med disse ord steg taleren af hesten, klappede den djærvt på halsen, overgav den derpå til en af karlene og karesserede hundene, der med glad tuden sprang op ad ham.

Den ankomne var fætter Ulrik, som nu vendte tilbage fra væddeløbene ved Viborg, og medbragte den nys roste hest.

Fløjtende en munter jægermelodi steg han op ad trapperne og slog takten dertil på sine fine ridestøvler med en tyk ridepisk. Ulrik var af naturen, hvad man almindelig kalder et grundærligt menneske, der aldrig gjorde en hund, mindre et

menneske fortræd, uden når han troede sig på en eller anden måde forurettet; men var dette tilfældet, da var fornærmeren også sikker på hans eftertrykkelige hævn og gengældelse. I sin omgang med fremmede var han vel undertiden lidt kejtet, og manglede den fine politur og ydre afslibning, som nutiden stundom fordrer med langt større iver end et godt ufordærvet indre, dog kunne han blandt sine daglige omgivelser til enkelte tider være ret elskværdig. Aldrig tålte han hjemme, hvor han førte kommandoen over moder og søster, at se Inna tilsidesat og behandlet med ringeagt, ved enhver lejlighed tog han hendes parti og beskyttede hende, de andre måtte da tie og krybe til korset.

Men Inna selv erkendte Ulriks retsfølelse, han forekom hende dobbelt stor og ædel, fordi han var den eneste, der nogensinde havde antaget sig hendes sag og beskyttet hende mod hendes omgivelsers hån og drillerier. Ludvig og Erik kunne ret godt lide Ulrik; vel overså de ikke hans fejl, men hans livlige munterhed, hans ligefremme naturlighed var efter deres mening så overvejende herimod, at de glemte dem. Jagtture og rideture var fra den første dag efter hans ankomst deres stadige tidsfordriv. Fætter Ulrik var en udmærket skytte, forstod at tage sin høne på kornet, og sjældent vendte de hjem uden at medbringe en flok urhøns eller andet fuglevildt. Disse ture skaffede dem også begge nogen opmuntring, og således var Ulrik blevet dem på en måde uundværlig.

En sildig aften vandrede Ludvig og Erik fra en jagttur arm i arm gennem bondebyen op mod gården. Deres samtale gjaldt Inna, med hvilken, siden Ulriks tilbagekomst, der var foregået en mærkelig forandring. Hun kunne hele dage igennem

forrette sin syssel i huset uden at tale et eneste ord; ved bordet var hun lige så tavs, – og spurgte man da hende, hvad hun fattedes, svarede hun enten blot med et stille "Intet," – eller med tårer. Selv mod broderen var hun tilbageholden og tavs, og grunden til hendes forandrede opførsel var ham, lige så vel som de øvrige, en gåde. Derom talte nu de to venner. Enhver havde en egen mening, enhver søgte og fremførte beviser for sin, og således indhentede de en flok af herregårdens bønder og karle, der med leer og river på nakken vendte hjem fra slet i engene. Talen mellem disse blev på sædvanlig vis ført så højt og tydeligt at Ludvig og Erik endte deres, for at lytte derefter.

"Ja ser du," sagde en gammel, hvidhåret og hvidkoftet bonde, idet han lettede den vældige øldunk, han bar, over på den anden skulder, "så meget er vist, at der krone død går meget for sig deroppe, som ingen af os drømmer om. Tre nætter efter hinanden har jeg selv, som jeg her går, lysvågen set en lang hvid skikkelse spadsere over manningen af våningshuset ned mod havelågen. I må nu vide, at jeg er et søndagsbarn, og ser derfor ting, som andre ikke tænker på. Den ene gang, jeg så gespenset, kom jeg gående ud fra foreloen, hvor jeg gav bæsterne natter, og ganske tydeligt kunne jeg ved måneskinnet se hendes ligblege ansigt og foldede hænder."

"Og hvad gjorde du da, Mikkel?" spurgte en af de yngre i hoben, idet han gik nærmere den første.

"Hvad jeg gjorde, Ole! Ih, hvad skulle jeg vel gøre andet, end at bede en herrensbøn, og gå min vej, thi jeg mente, at når man rager i asken, brænder man gerne fingrene, det sa'e min salig fa'er altid."

"Ja," ytrede en anden, "Claus Gartner har fortalt os det samme som Mikkel, han har også set en hvid skikkelse gå op og ned ad taget i måneskin, men hun havde ildøjne. Uh! det gyser i mig, som om jeg ved juletid blev dumpet ned i et kar vand, når jeg tænker på at møde et sådant postyr, men derfor har jeg maren ri'e mig også sagt op Mikkelsdag. Fanden blive her længere, og lade sig spolere på lemmer og halsen ved at møde dette tøjeri."

"Jeg har også sagt op," bemærkede en anden, "jeg vil krone død heller ikke bo hus i hus med dette djævleri. Fruen blev gal i parykken, da jeg fortalte hende det, og skældte mig ud for en dumrian, at jeg ville tro på sligt, men jeg lod hende sige, hvad hun ville; egentlig tror jeg selv, at hun er i ledtog med gespenset. Har I set den blege selle *(pige)* deroppe, som hun er så ond imod? For et halvt år siden så hun ud som mælk og blod, og nu ligner hun én, som maren har redet, jo hun er bestemt også ægte."

"Krystere og kujoner er I alle sammen," udbrød en høj bredskuldret karl, iført en gammel lansenéruniform, der tilligemed et tykt knebelsbart antydede, at han engang havde tjent under denne slags militær, og som hidtil havde gået ganske tavs i klyngen, uden at tale et ord.

"Jeg har Djævlen fare mig stået i 14 samfulde år ved lansenererne i Hadersleben, og der er sådan noget hverdagsmad. I skulle blot have ronde en nat eller to i Kolding slot; syv, otte, ti, tolv hekse og spanioler uden hoved ser man der hele natten igennem i alle kroge, men hvad gjorde vi; uden videre, palasken ud, en tryksekssten i planeten på den første den bedste, og ingen fanden gjorde os noget sidenefter. At tage et par spøgelser på samvittigheden er for mig blot som at æde et

smørrebrød. Vor gode, gamle chef, oberst P., kendte også godt dertil. Engang fortalte jeg ham om det uvæsen, som jagede omkring deroppe. "Karle!" sagde han på sin højtysk, "wenn I was solche Gespäntßer möde, so nehm I uden weiter en knap von Jeres Uniform, und lader damit Jeres pistolen, und so puffen I auf das Gespäntß."

"Død og krone! hvor du er rask på det, Søren Christensen, ja, ja! man kan nok høre på dig, at du har været mellem kongens karle, turde du da binde an med spøgelset på gården?"

"Ja det kan du, Djævlen fare i dig, Mikkel Krænsen, være stødt på, jeg har gjort det før, og vil nu, siden vi engang taler derom, fortælle dig en historie i denne anledning. Hører efter alle."

Karlene trængte sig nærmere om lanseneren, denne rømmede sig et par gange, og begyndte:

"Engang stod jeg på post i slotsgården i Kolding. Det var en mørk nat, og ikke som i aften, men på de tider man søger sengen, og soldaten ta'er sig til næsen af kulde, for at føle, om den endnu sidder på sit rigtige sted. Hvad sker? Som jeg sådan går i mine egne tanker, og tænker, som skrevet står, på slets ingenting, rasler det pludseligt oppe fra bakken, som om nogen kom nede fra søen af, det lød livagtigt for mine øren, som når man slæber med svære jernlænker, eller slår på kobberkedler. Det kommer stedse nærmere, og endelig står et sort, loddent uhyre, der spyede ild ud af munden, ved siden af mig. Hvad ville I have gjort, dersom sligt var hændet jer, – hvad folkens?"

"Uh! Herrejemini," råbte alle enstemmigt, "vi ville have løbet, det bedste vi ha'de lært, Fanden stå på et sådant sted."

"Ja det tror jeg nok," vedblev den forrige lansener, idet han selvtilfreds strøg sin knebelsbart, – disse minder om fortids

storhed, – "men jeg tænkte nu anderledes, ser I! Når man først får munderingen på, og smager camissen *(kommisbrød)*, så får man mod i kludene og la'er sig ikke gå på, I ved jo desuden, at jeg var med i bataljen ved Sehested, og der – nå, lad det være godt! – jeg brød mig om nichts. – Hvem der? skreg jeg med en stemme, så det rystede i alle mine lemmer. – Ingen svar. Hvem der! skreg jeg nok engang, men spøgelset blev tavs – Bi lidt go'e karl, tænkte jeg ved mig selv, jeg skal, Fanden ... nok lære dig at svare; på minutten trækker jeg sablen fra læderet, og hutsch! hatsch! flyver den ned i tingesten for mine fødder, så at gnisterne fløj af den; nå! hvad sker? Hans hoved fløj rigtignok af, men i samme øjeblik sad det atter fast på halsen, han vendte sig om og gloede på mig med et par øjne, – ja når jeg fortæller jer, at de var så store, som tintallerkener hjemme, lyver jeg ikke; da tog jeg en håndfuld sand, hug igen til uhyret, så hovedet fløj af, og strøede i det samme sandet på halsstumpen, thi så ved I jo nok, at det ikke kan gro sammen igen. Nu lød en frygtelig brølen, hele kroppen fløj afsted som en hvirvelvind, jeg bagefter, og fik endelig fat i hovedet, men da jeg griber om det, ser jeg – hvad tror I vel? en ugle! –"

"En ugle!" gentog hele forsamlingen forundret.

"Som jeg siger, en ugle holdt jeg i hånden, og væk var den, som en røg, men det er nu et af mine mindste eventyr, en anden gang skal jeg fortælle jer nogle, så hårene skal rejse sig på eders hoveder. – Husk mig kuns derpå ved lejlighed, jeg har krone død oplevet meget i mine dage."

Bønderne gjorde store øjne ved denne fortælling, og betragtede lanseneren med stum ærbødighed.

"Turde du da, Søren Christensen," udbrød endelig Mikkel efter en lang tavshed med en alvorlig mine, "i nat stille dig alene mod spøgelset på gården og anholde det?"

"Om jeg turde! Bagateller! Giv I mig hver til en pægl korn *(brændevin)*, så skal jeg nok ekspedere tingesten og gøre det af med den i en snup."

"Ja vi gør," skreg alle, "det er et ord."

"Vel," svarede lanseneren bestemt, "jeg holder ord, men I andre må blive borte, ikke en moderssjæl må komme i gården i nat, hører I?"

"Nej, det kan du lide på, at vi ikke skal, Vorherre bevare's for det."

"Nå!" vedblev Søren Christensen, "dernæst holder I ren mund med den hele sag; den som mukker et ord derom, kan være overbevist om, at spøgelset drejer ham ansigtet i nakken i morgen." Med stille latter hørte Ludvig og Erik på bøndernes samtale; da den var endt, drejede de fra landevejen ind på gangstien, der igennem haven førte op til gården.

"Lad os blive lidt herude," udbrød Erik, "jeg er ikke oplagt til at gå op til de andre; jeg keder mig uendeligt i selskab med kusinerne."

"Som du vil," svarede Ludvig, "jeg finder selv kuns lidet morskab i at være sammen med dem."

"Du har ingen grund til at klage," bemærkede Erik spøgende; "Julie og Lise er begge formelig skudte i dig; mærker du ikke, hvorledes de stedse trænger sig om dig deroppe, og ved hver lejlighed hylder og beundrer dig? Du skulle vide, hvor de spørger efter dig, så snart du blot få øjeblikke er borte, og opdynger ros og lovtaler over dig til Henriette og Emma."

"Snak!" svarede Ludvig smilende. "Jeg interesserer dem vist forlidet dertil, – og om det end var tilfældet, er de mig ved Gud aldeles ligegyldige, men tys! hvem taler hist? Se engang," vedblev han med dæmpet stemme, "er det ikke Inna i sin hvide kjole, som står derhenne i allégangen?"

"Jeg tror det," svarede Erik, "hun er ikke alene, der står en anden hos hende, – det er – det er, så vidt jeg kan se, fætter Ulrik, de kommer os i møde, lad os gå dybere ind i mørkningen blandt stammerne."

"Ja, men stille," hviskede Ludvig, og trak sig med sin ven tilbage.

Erik havde ikke taget fejl; de kommende var Inna og fætter Ulrik, – de talte temmelig højt, så at Ludvig og hans ven let kunne høre deres samtale, da de gik dem forbi, og lidt efter blev de stående stille.

"Og hvad skulle vel den billet betyde, som du sendte mig i morges, hvorom er det egentlig, at du vil tale med mig?" udbrød Ulrik vrantent.

"Ulrik," svarede Inna med en smeltende stemme, "hvorfor sårer du mig så dybt, at du spørger derom, fatter du ikke bevæggrundene dertil, har jeg ikke ofret dig alt – alt, – det dyrebareste jeg ejede på Jorden, intet syntes mig for meget at skænke dig – Du ved min forfatning, hvormed lønnede du mig?"

"Inna!" udbrød Ulrik vredt, "kom mig nu ikke med disse romanfraser, du ved, at jeg ikke kan fordrage det, du lader mig altid høre, hvad du har gjort for mig, og hvor meget du har opofret for min skyld, har jeg da intet gjort? Har jeg ikke elsket dig lige så højt, som du mig, og hvem siger at jeg ikke længere

gør det? Jeg ved nok, at du vil have, jeg altid skal hænge over dig, at jeg ikke skal kunne leve og ånde, uden i din nærhed, og al sligt forrykt sludder."

"Min kære, søde Ulrik," svarede Inna kærligt, "vær ikke vred på mig, du ved jo, at jeg kun er et svagt barn, som intet er, uden ved dig, jeg vil jo så gerne hengive mig til den lykkelige tro, at du endnu er den samme som før; men hvorfor skal vi da ikke fortælle din moder alt, som jeg så ofte har bedt dig om? Kom lad os gøre det! O! på mine knæ bønfalder jeg dig derom, følg med mig til hende, nu på denne tid er hun alene på sit værelse; giv du hende blot vished for det, hun dog allerede længe har anet; fortæl hende, at du elsker mig, at jeg bærer et pant på vor kærlighed under mit hjerte, hun er dog undertiden så god, så venlig mod mig, måske vi træffer hende i et sådant øjeblik, dig kan hun jo intet nægte og mit inderligste ønske blev da opfyldt."

"Nej, Inna! det går ikke an; moder er ikke alene, nu sidder tante hos hende, lad os vente, jeg vil overveje alt til i morgen, måske der da gives bedre lejlighed end nu."

"Ulrik!" svarede Inna grædende, "du min eneste kære Ulrik! hvorfor overveje, hvorfor opsætte?"

"Hvorfor," gentog Ulrik vredt, "fordi jeg vil have det; jeg er intet barn, som lader sig føre i ledebånd af nogen, mindst af en kvinde; det skal min salighed være således, nu ved du min beslutning: i morgen aften kan vi gøre det, det haster ikke så forskrækkelig stærkt, og lad os nu skilles ad, Inna! det begynder at regne, gå du først, jeg følger da efter dig ad en anden vej."

"Ja," svarede Inna mat og klangløst, "jeg går og bøjer mig under din vilje uden at beklage mig, blot græde, græde kan jeg,

så længe øjet har en tåre, og til dette knuste hjerte hører op at slå. God nat, Ulrik."

Med disse ord vaklede Inna bort, Ulrik tog en anden vej. Begge forlod haven.

En navnløs gysen gennemfo'r Ludvig under deres tale. Afsløret lå derved alt, hvad hans stakkels søster så omhyggeligt havde søgt at skjule. Rasende ville han flere gange have styrtet frem, dersom ikke den mere rolige Erik havde holdt ham tilbage og styret ham. Skælvende over alle lemmer og møjsomt dragende sit vejr stod han nu, hældende sig mod et træ, efter at Inna og Ulrik for længst var borte; voldsomt knugede han hånden mod sit sammenpressede bryst, og en strøm af tårer styrtede ud af hans øjne; det var hverken sorg eller vemod, der afpressede disse, nej! også raseri og fortvivlelse har tårer.

"Ven!" hviskede han, idet han greb Eriks hånd og trykkede den med kæmpekraft, "dersom der nogensinde gives et øjeblik, hvor mennesket må tvivle om forsyn og evighed, dersom man tør fornægte troen på Guds retfærdighed og den højere styrelse, der leder alt, må det for mig være i et minut som dette. Jeg kunne forbande mig selv min tilværelse," vedblev han med funklende øjne, "thi overmål af pinsler og ulykker følger efter mig ved hvert skridt; jeg har båret alt, hvad den overlæssede mig med, så længe jeg stod alene, men nu – hende – dette gode, fromme væsen, jeg så op til som noget højere, som en ånd, der endnu ikke har kastet sin larve – at kende hendes tilstand, at høre hendes opofrelse og den grusomme spot, der lønner den, det er for meget – o! min stakkels, ulykkelige søster!"

Erik tav, han trøstede ikke Ludvig, thi han kendte sin ven, og vidste, at hans tilstand var således, at enhver trøst, enhver

beroligelsesgrund var spildt, han lod ham derfor skaffe sig lettelse ved at rase ud, desuden var han selv så aldeles sønderknust ved opdagelsen af Innas forhold til fætter Ulrik og hendes tilstand, at han ikke vidste, hvad han skulle sige. Længe vandrede de derfor omkring i havens dunkle gane. At det blev mørkere og mørkere og at de tunge skyer, der hvert øjeblik i ilsom fart fløj forbi og fordunklede Månen, truede med regn, var noget som aldeles ikke blev bemærket, ikke heller de tolv dumpe slag fra den fjerne kirkeklokke, som bebudede midnatstimen.

Hvor længe Ludvig og Erik således gik, vidste de sidenefter ikke det mindste at forklare om, blot så meget var dem bevidst, at de begge svor, ved tvang at bringe Erik til det skridt, som Inna ønskede, men han selv undslog sig for. Endelig tog de vejen op gennem alleen for at søge deres værelser og gå til sengs. Da de kom op i gården, modtog den gamle lænkehund dem med en frygtelig gennemtrængende tuden.

"Det er vist over midnat," udbrød Ludvig, "i det mindste synes hundens hyl godt at passe dertil."

"Du har ret," svarede Erik, "den bringer mig bøndernes samtale om husånden her på gården i erindring, lad os vente her, måske vi kunne få den at se, jeg har ingen lyst til at sove."

"Jeg ikke heller," sagde Ludvig, "vi vil sætte os hist på bænken under det høje valnøddetræ og vente på eventyret; lad ske, hvad der vil, om også alle de ånder, som Helvede har i eje, fik i sinde at komme frem, jeg skulle med glæde stille mig imod dem, og enten tugte dem, eller danse med ned i svovlpølen."

Ikke længe ventede vennerne, førend de hørte en sagte tummel ovre på den modsatte side i borgestuen. Døren

lukkedes op, og ud trådte lanseneren Søren Christensen. I sin ene hånd holdt han en lang, blottet og rusten sabel, i den anden en stor, tændt staldlygte. Sagte og med næsten lydløse trin steg han ned af trapperne, og stillede sig, idet han så sig om til alle sider, midt i gården. Tiden faldt ham vist noget lang, thi efter at have ventet en stund, gik han igen tilbage op imod havelængen og forsvandt der gennem en låge i muren.

"Det varer mig temmelig længe, inden spøgelset finder for godt at lade sig tilsyne i nat," udbrød Ludvig, "det har måske en anelse om, at vi venter det, og ræddes nu for at komme frem."

"Stille! Stille! Tal ikke så højt," hviskede Erik – "ved den evige Gud! der er det, jeg har længe bemærket noget hvidt deroppe."

"Hvor! Hvor!" spurgte Ludvig nysgerrigt, idet han greb sin ven i armen.

"Hist oppe på taget fra altangangen kom det ud, ser du hvor roligt det går over gesimsen, så fast og sikkert, som om det var hen ad en landevej."

"Jeg ser det," stammede Ludvig, "men hvad er det? Gækker et blændværk mig, eller er jeg blevet blind? Det er jo Inna, min søster, så sandt som jeg ønsker Gud gøre mig salig – hun går i søvne, ser du det, Erik? Hvor Månens stråler falder på det blege, farveløse, og dog så skønne ansigt; øjnene er lukkede, og hænderne foldede over det smertefulde bryst – Gud! hvorledes skal jeg kunne hjælpe hende? Hun må styrte ned, det er umuligt andet – o Gud! dersom hun – –"

"Stille, kæreste Ludvig," hviskede Erik, rystende af skræk, "nævn hende ikke ved navn, hun lider under somnambulismens virkninger, og har vist allerede ofte gjort denne tur om natten,

faren er ikke så stor, når hun blot ikke vækkes, eller bliver forskrækket over noget."

"Jo," stammede Ludvig, og angstens sved brød ud af alle hans porer, "hun er redningsløs fortabt, hvorledes vil det være muligt at vende tilbage på den kvartersmalle rygning, se – hun står stille, hun bøjer sig forover mod den svimlende dybde! Se, hvorledes hun ryster, – hun strækker hænderne ud for sig, o – evige Gud! tag mit liv, hver lykkelig time fra mig, men skån, frels min søster."

Det formentlige spøgelse var Inna, Ludvig havde ikke taget fejl. Stille og rolig fortsatte hun sin gang frem og tilbage på den smalle gesims. Den sagte, lumre natvind bevægede hendes tynde klædning, og da Månens stråler for et øjeblik brød frem, og dens lys i vertikal retning faldt på den unge piges slanke, æteriske figur og ligblege åsyn, måtte hun forekomme enhver som en af Hekates tjenerinder, der i midnattens stille puslede omkring deroppe.

Mens Ludvig åndeløs, og med en næsten synlig hjertebanken stirrede op mod nattevandreren, havde hun forandret sin spadseregang, og steg nu med sikre og svævende lethed ned af taget, og ud på den noget lavere liggende havelænge. I samme øjeblik blinkede et lysskær ud fra et af glamhullerne, lidt efter faldt en lem fra lugen, og lanseneren blev synlig indenfor med sabel og lygte i hånden. Dristig krøb han ud af hullet, og efter at have kravlet lidt over taget, hævede hans høje skikkelse sig med ét, og vandrede derpå lige oprejst hen imod nattevandrersken, idet han holdt lygten frem for sig og skreg:

"Stå! Hvem der i Guds navn?"

Et hvinende skrig svaredes fra Inna, hun vågnede ved lysskæret, vaklede og tumlede tilbage endnu et skridt – hun rullede ned fra taget og derfra knust og blodig ned på stenbroen i gården.

Ved dette syn sortner alt for Eriks øjne, han synker bevidstløs tilbage, og falder mod havestakittet. Ludvig derimod styrtede som et lyn hen imod den faldne og hævede hende i vejret.

"Inna!" skreg han med en gruelig gennemtrængende stemme: "Inna! – kære søster, vågn op! Det er mig, det er din stakkels ulykkelige broder, som beder dig derom."

Inna stønnede svagt, stærke konvulsioner sammenknugede alle hendes lemmer.

"Læg mig ned, kære broder!" hviskede hun, "jeg kan ikke tåle at sidde oprejst. Hvor er Ulrik? Ulrik! kommer du ikke – jeg beder dig nu for sidste gang derom – o! kære – kære broder! – der – på mit bryst – har jeg gemt den pakke – som jeg lovede dig. – Du skal tilgive – Ulrik – som jeg gør det – o, mit hoved! – jeg dør – levvel, broder – nu er det forbi med mig – jeg anede det i aftes – Ulrik! – elskte Ulrik – jeg velsigner – jeg tilgiver dig – med mig kunne du ikke blive lykkelig, vær det nu uden mig! – tilgiv ham – min – broder Ludvig!"

Hun sank tilbage med et dybt suk, et suk, som mennesket kun en eneste gang i livet lader høre, og det er når sjælen siger sin bolig farvel. En strøm af blod styrtede ud af hendes mund og næse, ganske sagte trykkede hun broderens hånd endnu engang, og – Inna var død. Fortvivlet kastede Ludvig sig ned over søsterens knuste lig, forgæves kaldte han hendes navn og trykkede den marmorhvide, alt stivnede hånd fast imellem sine

hænder – det var for silde, Innas ånd havde allerede sprængt de bånd, der fængslede den til Jorden.

Gården fyldtes med folk, oberstinde Lunding og hendes døtre, Holter, fruen, Henriette og Emma dannede en gruppe omkring den døde; men den ved ligets side knælende broder agtede ikke derpå, han syntes ikke at kende nogen af dem, et vanvittigt smil spillede omkring hans læber, mens han med sit tørklæde tørrede blodet af Innas ansigt! "Hm!" hviskede han med en fæl latter, "det var underligt nok, at hun skulle dø så pludseligt – hun er dog så smuk, men det er sandt – hendes fader – og jeg – ja det er vel straffen, som hjemsøger børnene – og hun bad mig jo så inderligt at tilgive ham – ikke engang hævne tør jeg – og Erik – den stakkel."

Han tav og stirrede vildt op på de omkringstående. – Pludselig vendte hans ligesom bortvegne bevidsthed tilbage, han sprang op, og styrtede med et lydeligt skrig igennem mængden. Da trådte lanseneren hen imod ham: "Herre!" udbrød han bleg og sønderknust, idet tårer randt ned over kinderne: "vil I tilgive mig arme karl den ulykke, der er sket; thi det er mig, som var skyld i det hele?"

"Du?" udbrød Ludvig næsten vanvittig, idet han ved hjælp af lygten, som lanseneren endnu holdt i hånden, stirrede på ham, "hvem er du? – Ah, det er jo sandt, det var dig, som lyste for min søster på hendes vandring. Vær du rolig, kære ven, du er uskyldig, – men den anden skurk, som Gud fordømme, skal jeg straffe, dog nej, – hun bad mig tilgive ham, hun tilgav ham selv, jeg gør det også."

Med disse ord styrtede han hen over gården ned i haven, lanseneren derimod rystede på hovedet: "Jeg har dog myrdet

hende," hviskede han halvhøjt og forlod gården. Aldrig så nogen ham siden. Nogle år senere fandt en tørvegraver, ved at oprydde en mose, et halvt ukendeligt lig af en mand, iført en gammel lansenéruniform. Nogle mente deri at genkende Søren Christensen.

Otte dage efter Innas død fulgte Ludvig og alle Holters hendes kiste til jorden, og samme dag tog de tilbage til København. –

10

Tid! – Du store, underfulde, velgørende læge for hvert sår! Med håbets tændte fakkel skuer den lidende dig i møde. – Din vinge vifter glemsel og trøst til alle. Alt er forgængeligt, lige fra Kjølens granitfjeld til den svageste plante. Intet kan bestå, førend Atropos afskærer det bånd, der binder os til Jorden; selv vore helligste, dybeste følelser forgår og glemmes, og andre træder i deres sted, således har naturens første grundlov bestemt det. Glemmer træet i skoven ikke løvet, der forrige år stolt prangede dets krone? engen dets visne blomster og græsset, som beklædte dens barm? Havet jævner sig igen, når den storm er endt, som tårnede dets bølger himmelhøjt over hinanden og piskede dem sammen i sprudlende skum. – Skulle sorgen ene være mindre forbigående? Nej! også for den bringer tiden i glemsel os en helende lægedomsurt; er dens spor end stundom dybe, dens smerter voldsomme, dens ånde nedtrykkende, gav dog det Forsyn, der sendte ondet, også kraft til at bære, bekæmpe, og forvinde det. Først når kilden er i os selv, når den orm, vi kalder "en ond samvittighed", bor hos os og dagligt gnaver sig dybere ind i vort hjerte, og fortærer det indre, højere liv: mægter tiden ikke at helbrede os.

Også på Ludvig virkede tiden velgørende, – tilbagerejsen fra Jylland til København forekom ham blot som en drøm, han kendte kuns omstændighederne derved af sin vens forklaring; lige så lidt var han sig bevidst, at han fra vognen blev ført ind i etatsråd Holters hus, og lå der næsten to måneder i et vedvarende anfald af vanvid, som mindre lægens hjælp, end han egen ungdommelige, gode konstitution besejrede.

At tænke på igen at flytte derfra, efter at han nogenlunde var kommet sig, var noget, som enhver af familien kuldkastede. Ludvig blev derfor, og boede sammen med Erik. Således gik en tid. Dagligt blev patienten bedre og mere munter, han havde vel ikke glemt scenerne i Jylland, men de slumrede i hans hjertes baggrund, og den nærværende tid med de glæder, den skænkede ham ved dagligt at leve i en så elskværdig kreds som etatsråd Holters, stod mellem ham og smerten over søsterens skæbne.

Imidlertid nød han dog, lige så lidt som noget andet menneskebarn, glæden ublandet; Henriette var den, der var årsag dertil. Ludvig elskede hende så højt og inderligt, som et menneske af hans dybe og sværmeriske karakter var i stand til, og i enkelt øjeblikke blev det salige håb til vished for ham, at han var genelsket. Til andre tider derimod kunne Henriette komme ham så tilsyneladende kold og fremmed i møde, at hans håb forsvandt og efterlod sig al den bitterhed, som tanken om at være hende aldeles ligegyldig var i stand til at fylde ham med.

Ludvig tog fejl; grunden dertil lå alene i hans mangel på kundskab om kvindehjertet. Han vidste ikke, at om det endog, efter at have prøvet sig selv, finder, at det slår af kærlighed for sit fundne ideal, om endog denne bevidsthed udgør kvindens højeste salighed, anvender hun alligevel sin omhu og finhed for at indeslutte denne følelse og kaste et uigennemtrængeligt slør derover, som vel undertiden for et øjeblik hæves, men i almindelighed tilhyller hendes sindelag i et så kaotisk mørke, at det bliver usynligt og ubemærket. Ludvig kunne heller ingen anelse have om, hvorfor Henriette og Emma under hans sygdom hemmeligt havde stået ved hans leje, hvor deltagende

og omhyggeligt de hver dag spurgte til hans befindende hos broder Erik, og med hvilken inderlig glæde de modtog budskabet om hans gradvise bedring og helbredelse. Lige så lidt vidste han, hvor meget han i sin sygdom havde røbet sig selv og sit hjertets hemmelighed for begge pigerne, nævnt Henriettes navn, og sig selv ubevidst tolket hende sine følelser.

Mens sagerne nu her stod således, tror jeg, uden at afbryde historiens tråd, at kunne vende mig til Johannes Harre, med hvem der imidlertid var foregået en temmelig stor forandring.

Johannes Harre var ikke længere den flittige, utrætteligt studerende yngling, som i førstningen efter hans ankomst til hovedstaden. Forlystelser og de talrige adspredelser, København tilbyder, indtog det meste af hans tid, efter at anden eksamen heldigt var overstået. Hans omgang med Ludvig var hævet, og det venskab, han før havde båret for ham, dunstet bort og druknet i adspredelsernes strøm.

"Han passer ikke for mig, det hældeøre," mente han, "jeg må søge mig en anden ven, som jeg bedre både i det ydre og det indre kan sympatisere med."

En sådan fandt han snart. Adolf Bredahl, en student af den sort, man kalder: *vom rechten schlage,* blev det, som Ludvig ikke kunne være. Johannes traf ham første gang på et billard, hvor han stod ham tappert bi i en lille affære, uden i øvrigt at kende ham. Fra den dag af var et bekendtskab hurtigt indledet, fortsat og vedligeholdt mellem dem. Adolf Bredahl var vel af naturen ikke ond, men en tidlig vakt lyst til sværmen, en letsindig eller fuldkommen mangel på karakter, og uagtsomhed i valget af sine venner gjorde ham til en af hine beklagelsesværdige og

ulykkelige skabninger, som først forførte, siden forfører, og trækker andre med sig ad den vej, de selv vandrer.

Nu måtte bøgerne bort, for at gøre plads for kort og terninger, hver dag fandt Adolf Bredahl og Johannes sammen; enten spilledes hjemme, eller også gik Bredahl med sin ven på et eller andet berømt billardsted, ikke fordi han selv havde nogen lyst til spil – nej, gudbevares! – blot for at lære jyden det, og skaffe ham en fuldkommenhed deri, han hændelsesvis var i besiddelse af. Det var jo også så rask engang imellem for tidsfordriv at tage del i et parti *à la guerre* eller *pyramide*, og hørte til nutidens *bon ton*.

Nå! Johannes benyttede og anvendte Bredahls lærdom og leveregler, han havde i denne henseende et utroligt godt nemme og fattede let. Hans skønhedssans havde den senere tid også betydeligt forbedret sig, han kunne skønne, beundre og sværme så godt som nogen. I stedet for at han før havde ladet de småpiger og damer, han mødte på Københavns boulevard *(Østergade)* passere sig ganske uænsede forbi, begyndte han nu flere gange at vende sig om og skue tilbage på en slank figur, en regelret oval, eller en smuk fod; ja, man så ham endogså undertiden som et lyn at stikke igennem tværgaderne, alene for at lade en eller anden skønhed passerede revue anden gang.

Som enhver kan tænke, var Johannes på gode veje, og blev daglig fuldkomnere. Bredahl lagde mærke dertil og glædede sig i stilhed.

"Jeg kan ikke begribe," sagde han en dag til Harre, "hvorledes du nogensinde har kunnet slutte dig til et sådant menneske som student Ross; jeg har for min part aldrig fundet en mere

vederstyggelig karl end han er, – vel kender jeg ham blot flygtigt, men dog nok til at foragte ham."

"Du har ret, kære Bredahl," svarede Johannes, "siden Ludvig forandrede sig så pludseligt, passede vi to ikke længere for hinanden, ellers var han i grunden et godt menneske."

"Han er en elendig, skinhellig hykler, det siger jeg; og student Schmidt, som læser på parti med ham, er af samme mening; dog lad os ikke spilde tiden med at tale om ham, jeg glæder mig blot over, at du ganske har brudt med ham."

Hvad Emilie D. angår, som mine læsere erindrer sig fra andet og tredje kapitel, da havde hendes triumf aldrig været fuldstændigere end nu. Johannes var overvundet og bøjede sig under hendes scepter, han elskede hende med den størst mulige varme; og hun, der før troede sit hjerte tillukt for enhver kærlighedsfølelse, som uskadt svømmede i den strøm af hyldest og smiger, man overøste hende med, – erkendte sig selv såret af de våben, hun brugte mod Johannes.

I etatsråd Holters hus havde Johannes allerede længe været ked af at komme, i særdeleshed da en hændelse endelig engang åbnede de længe lukkede øjne for Emilies adfærd, og lod hende stå demaskeret som en letsindig kokette. Et brud mellem hende og Henriette var følgen. Han troede også at bemærke, at Holters i den senere tid ikke længere behandlede ham så venligt og forekommende som i førstningen; Bredahl, hvem han meddelte denne tanke, gav straks Ludvigs bagtalelser skylden derfor, og fra det øjeblik var Johannes' ligegyldighed mod Ross forvandlet til had.

Han besluttede ved første givne lejlighed at hævne sig på Ludvig, og da Bredahls ven, student Schmidt, havde, som

allerede fortalt, på rejsen til Jylland med Ludvig fundet plejefaderens brev til denne og sendt det til Bredahl, troede Johannes der at have fundet lejlighed til at skade sin forrige ven og skikkede det derfor i omslag til Erik Holter.

Det øvrige ved vi allerede. Johannes var imidlertid nær ved at fortvivle, da Emilie, efter sit brud med Henriette, spærrede enhver adgang for ham til at se og tale med sig; forgæves brød både han og hans fiffige ven, Bredahl, deres hoveder for at finde en udvej i denne knibe, deres granskning blev frugtesløs, indtil endelig hændelsen opfyldte Harres ønske.

Justitsråd Holst, hos hvem han endnu logerede, flyttede i maj måned ud på et lyststed i Frederiksberg Allé, hvor de boede om sommeren. Johannes tog med, og havde nær skreget himmelhøjt af glæde, da han erfarede, at Emilie D. boede i etagen nedenunder i selskab med sin onkel oberst S. Intet sted kunne være bedre skikket i sammenkomster og møder, og naturligvis – student Harre blev straks inviteret ned til obersten, og kom der fra den dag af ret jævnligt. Om aftenen spadserede han med Emilie i slotshaven og romantiserede over sol, måne og stjerner; således gik det for sig, at han en aften, da begge var ret højtidelig stemte, efter fra Frederiksberg Bakke at have set Solen gå ned bag slotshaven, sank ned i græsset for den elskedes fødder, og i en ordstrøm, der skulle tolke hans hjertes brand, tilstod hende sin brændende kærlighed, og bad om gengældelse.

Emilie græd, hun følte sig måske for et øjeblik gennemtrængt af en følelse af sit bedre jeg. Den skorpe, hendes hjerte som oftest var omgivet af, smeltede. Hun sank i Johannes favn, til hans bryst – og hviskede næppe hørligt: "Johannes! Jeg er din,

og var det allerede længe; elsk mig stedse så varmt, så ømt og inderligt som i dette øjeblik, og mine fordringer på lykke skal aldrig gå højere!"

Han var altså nu forlovet, og Bredahl jublede i stilhed over den herlige udsigt, der åbnede sig for ham til et stadigt vellevned på Emilies pengekisters bekostning.

Det er om formiddagen, klokken slår ti. Vi finder Johannes Harre endnu i sengen efter et svirelag den foregående nat. Han kan ikke sove, hovedet er svimmelt, og uroligt vender han sig frem og tilbage på lejet. Da banker det på døren. Én gang, to gange, tre gange, men intet "Kom ind!" lød den uden for stående i møde; Johannes havde så sine egne vægtige grunde, hvorfor han fandt for godt at lade, som om han ikke var hjemme, – enten det nu var frygt for den sort af selvbudne gæster, som man her i byen benævner ved "rykkere", eller fordi han ikke ønskede at forstyrres i sine filosofiske livsbetragtninger, hvilke han virkelig i dette øjeblik anstillede, – nok er det, han tav.

"Luk kuns op," skreg endelig den uden for ventende ind gennem nøglehullet, "jeg ved ret godt, at du er hjemme, jeg skal og må absolut tale med dig, og forlader ikke huset, førend det er sket."

"Hvem Fanden er det, som gør en så bestialsk alarm og forstyrrer folk i deres søvn så tidligt på morgenen?" spurgte endelig Johannes vredt.

"Morgen!" gentog den uden for stående. "Ha! Ha! Ha! er det nu først morgen for dig? For mig er allerede fire lange timer

siden den tid er gået bort. Gør nu ingen omstændigheder, men luk blot op, du kender nok din ven Villing."

"Ah, er det dig! Ja, så vent lidt, nu kommer jeg."

Med disse ord lukkede studenten op, og et temmelig højt, dygtig koparret menneske, iført en blå kalmuks frakke, trådte ind.

"Godmorgen i stuen!" råbte han, og nedlod sig derpå uden videre på den første den bedste stol, han fandt. "Nå! Det må jeg tilstå, du forstår at pleje din mageliged, min bro'er. Mens andre skikkelige folk, for at fortjene den smule føde, fra årle morgenstund må gennemrejse byens gader som en kurer, finder du din regning ved at ligge til middag i sengen; dog mig er det jo ligemeget, hver mand fejer for sin egen dør, som ordsproget siger, og jeg har s'gu nok med at holde min ren. Men apropos! bro'er, hvad jeg ville sige – du kan da nok tænke, hvad mit morgenbesøg egentlig gælder, og i hvilket anliggende jeg kommer? Ikke sandt! Du gætter det?"

"Nej, det ved Gud, jeg ikke gør," svarede Johannes udvortes rolig, skønt han dog ikke mægtede at bekæmpe den indre angst, der ved disse Villings ord gennemfo'r ham.

"Ja så!" sagde Villing, "du aner det altså ikke? eller rettere: du vil ikke gætte det, thi så ganske uventet kommer jeg dog ikke. Ser du, min ven! det gør mig sandelig ondt, meget ondt, at jeg nødes til at inkommodere dig med en lille regning. Du kender jo min ubehagelige stilling som håndlanger for retten, og i kvalitet af en sådan kommer jeg til dig med venskabelig bøn, at honorere de 40 rd., du skylder auditør Læne; han vil ikke vente længere på sine penge, og har bildt mig ind, at han allerede en

halv snes gange uænset af dig har ladet dig summen affordre ved betjent Babe og Sick."

"Kæreste ven!" svarede Johannes i samme ironiske tone, "du har ret, det forekommer mig også ganske dunkelt, at den karl, du nævner, har en bagatel til gode hos mig, men da jeg just i går har haft en temmelig betydelig udbetaling, er det mig ganske umuligt *pro tempore* at tilfredsstille ham, han får altså vente, til jeg atter bliver *per casse*."

"Hør Johannes!" vedblev rettens håndlanger alvorligt, "ét er spøg, et andet alvor, som ordsproget siger. Du skal og må betale. Manden er nu så stødt og opsat på sine penge, at han enten øjeblikkelig vil have dem, eller også fordrer sig din person forsikret indtil videre. Du har altså at vælge, enten betaling eller arrest – et af to, – *qui non habet in ære, luat in corpore*, siger ordsproget, og vi jurister gør kort proces."

"For Djævlen," svarede Johannes tilsyneladende vred, "jeg har ikke en eneste skilling, jeg kan ikke betale nu, og at lade mig sidde i gældsarrest, stemmer vel næppe overens med denne gniers tarv."

"Men han gør det alligevel, det forsikrer jeg dig for, du har jo også båret dig galt ad ved således at hundse de bude, han før har sendt, vær høflig, venlig, smigrer dem, lov guld og grønne skove om en kort tid, og hold dit løfte, hvad du finder for godt, det er efter min mening det, en udhaler bør tage *ad notam*, når han er i sådanne tilfælde som du."

"Ja hør, Villing, det er nu godt nok, men lad mig nu se, at du viser dig som min ven, og hjælper mig med at dreje auditøren en knap denne gang; du har dog før frelst mig ud af lignende affærer."

"Jeg ville på ære gerne hjælpe dig, kære Johannes, men jeg ser her ingen udvej dertil, jeg har alt for bestemte instrukser. 'Enten pengene eller arrest!' skreg auditøren mig i øret, da jeg gik fra ham, hvad er herved at gøre? Jeg kan ikke illudere de givne ordrer under noget påskud."

"Villing!" udbrød Johannes rent forbløffet, da han mærkede at Villings tale var alvor – "jeg vil tale oprigtigt med dig. Du har nok hørt tale om mit forhold til den hovedrige enkefru D. Overmorgen eftermiddag holder jeg bryllup med hendes penge i Rundekirke [Note 1)], og tager hende selv som tilgift for obligationernes skyld. Jeg er nu ked af at være forlovet længere med hende, og får efter mit giftermål valuta under hænder. Dersom du kunne give mig respit af et par dage, skulle jeg klare alt til den sidste skilling og oven i købet stikke dig, min ven, en lille blåhammer [Note 2)] i næven; forstår du mig, Villing?"

Denne troede næppe sine egne øren, da han hørte denne tidende.

"Fanden heller!" udbrød han forundret, "er det muligt? Du ægter Emilie D., den forgudede guldfugl, som jeg selv i bedre dage havde i kikkerten?"

"*Volente Deo* [Note 3)]," svarede Johannes med en triumferende mine.

"Johannes, Johannes!" ytrede Villing med tvivlende hovedrysten, "du har nok i sinde at slå mig en rigtig alarmplade ved at binde mig dette eventyr på ærmet, men vogt dig, jeg kender dine fif. Hvorledes skulle du således være blevet begunstiget? At du var skudt i hende, har jeg nok vidst, men forlovelse! ægteskab! troede jeg *sit venia verbo* [Note 4)], ikke du var i stand til at nå."

"Jeg forsikrer dig på ære, at det forholder sig, som jeg siger," svarede Johannes ivrigt, "her ser du trolovelsesringen, purt guld, min fa'er, og hist på bordet ligger hendes egenhændige brev, som hun i nat, eller efter din tidsregning i morges, lod mig fordøje på fastende hjerte, det er jo en sand finansoperation for mig, og den unge enke føler sig, efter at have smagt en mundfuld af ægteskabets glædesfrugter, højst ulykkelig i sin nuværende enlige stilling, hun trænger til en mand, en mand som mig – naturligvis jeg griber lykken med begge hænder."

"Herr Harre!" skreg Villing ude af sig selv af glæde, da han havde overtydet sig om sandheden af Johannes' beretning ved at læse billetten fra Emilie, "kæreste, bedste, guddommelige ven, kom lad mig trykke dig til mit varme broderhjerte! Jeg gratulerer, jeg lykønsker dig, Gud! Hvilket solskin er ikke kommet over os begge, som ordsproget siger; thi jeg kender jo dig, min ven, som den mands søn, der ikke glemmer sine gamle bekendte."

"Nå! Nå! Villing," svarede Johannes fornøjet, "lad os blot se tiden an, jeg er den gamle Johannes Harre, – men død og pine, står jeg ikke her og væver, mens jeg glemmer at byde dig en pibe – Villing! ægte Barinas! – her ser du en stadselig ting af et merskumshoved, ægte sølvbeslagen, alt sammen present fra min henrivende brunøjede enke."

"Nej tak, min ven!" ytrede Villing, "jeg har ingen stunder til at ryge nu, jeg må gå."

"Vin da! Vin ved jeg da du før som student altid var passioneret for, og jeg vil ikke håbe, at du, siden du skiftede kulør, har glemt flasken. Se her! Hundredårig portvin."

Med disse ord fremtog Johannes en velforseglet flaske ud af et skjult skab i væggen, brød seglet, og skænkede i to glas.

"Altså, du venter med pengene til i overmorgen aften, eller hellere dagen efter, nemlig på torsdag, så er du sikker på dem, – ikke sandt?"

"Naturligvis vil jeg vente," svarede Villing, idet han med synligt velbehag drak sit glas ud. "Auditøren får at smøre sig om munden med tålmodighed, som ordsproget siger, og sandt at tale, jeg havde heller ikke den ringeste tro til at erholde så meget af de 40 rd. hos dig, som der kunne ligge bag på min bare negl, men nu mærker jeg, at bladet har vendt sig; gudskelov derfor! Og hermed anbefaler jeg mig i den hovedrige Johannes Harres fremtidige gunst og bevågenhed, Villing var dog den, der før hjalp dig ud af mangen knibe, da dine finanser røg bort, lig en røg, som sproget siger."

"Ja! og bragte mig ind i flere," bemærkede Johannes leende, "husker du –"

"Ti, kære ven!" svarede Villing, "mind mig for Guds skyld ikke om forbigangne dage; jeg forsikrer dig, at hver gang jeg tænker på den gyldne tid, da jeg var student, står vandet mig i øjnene, og jeg må hyle som et pisket barn. Tænk dig! hvilken fornedrelse for mig! – Jeg – som var bestemt og skabt til at vorde en strålende sol fra et kateder eller en prædikestol, er nu blevet – en ussel prås i et tyvehul. Nå – '*quæ nocent, docent*' Note 5), siger ordsproget, du hører, jeg endnu ikke har glemt mit latin, og det er også det eneste, som skaffer mig reputance frem for de øvrige af mine jævnlige. Adieu, Johannes! – dog holdt, endnu et par dråber af det, som hjertet kvæger og sorgen læger, som ordsproget siger!"

Med disse ord stak Villing endnu et glas vin ud, trykkede Johannes' hånd, og gik. Johannes ledsagede hans bortgang med en umådelig latter.

"Gå ad Helvede til," råbte han efter Villing, "og tag din fordring med dig på vejen, at jeg aldrig betaler en skilling af de penge, som den lumpne auditør snød mig for. Nu hurtigt i stadsklæderne, hen til Emilia – død og pine! klokken er allerede over elleve, og jeg lovede i det seneste at komme klokken ti – men det siger intet, jeg har været på forelæsninger, hos min manuduktør, holdt latinske taleøvelser med Grønning – med sådanne små hjælpemidler må jeg slå hende en plade, – som rigtignok ikke er den første, og min salighed end mindre skal blive den sidste."

I dette øjeblik bankede det atter på døren.

"Kom ind!" skreg Johannes, som ved det forrige besøgs gode udfald havde fået mod. "Det er formodentlig igen en rykker, men lad gå!"

Den indtrængende var en lille spinkel hjulbenet person, som intet manglede undtagen halsen, thi hovedet sad begravet midt imellem skuldrene.

"Ah, herr O'chum!" udbrød Johannes, "er det Dem? Formodentlig med mine bryllupsklæder, det kan man kalde en ordholden mand."

"Ja!" svarede den lille, i hvem en skrædder præsenterede sig, "ich holder immer af at være ordholden mod honette folk – ach Gott, man ist ja nødt til at arbejde fletik (flittigt) i disse tider, um das liebe Brod zu bekommen."

"Ja, De har ret, kære herr O'chum! Det er trange tider nu om stunder for skikkelige folk. Behag at lægge tøjet fra Dem på

sofaen hist, i overmorgen skal jeg sende Dem pengene derfor."

"Gott behütte! erst im Ubermorgen? Das thut mich weih, kæreste herr 'Arre, aber bis zum Ubermorgen kann ich inte warten, må have penge straks, har haft betydelige udlæg i denne tid."

"Straks er det mig ikke muligt at honorere beløbet!" svarede Johannes, "men De kan være sikker på at erholde hele summen udbetalt til den bestemte tid. I overmorgen holder jeg bryllup med sekretær D.'s enke, hun har skillinger."

"Gratulerer ergebenst," sagde skrædderen med et dybt buk, "men ich må alligevel have penger, oder ich nehme die Kleider zurück."

"Så De anser mig altså ikke for et menneske, der holder sit ord? – Fy, herr O'chum, det havde jeg ikke troet om Dem. Men det er mig lige meget, De kan gerne, som enhver anden skakkerjøde, få pant for summens værdi, se her!"

Johannes fremtog nu en meget kostbar brillantring af en æske på bordet og gav skrædderen den, "denne ring kan De tage, den er dobbelt så meget værd, som beløbet for klæderne, jeg indløser den på torsdag. Nu er De vel uden risiko fra Deres side?"

"Gott behütte uns, herr 'Arre, jeg holder meget af at tjene hunette folk, De ved det! De skal også have kredit til på Donnerstag, ikke alene for det beløb, som stikker in diese hersens kleider, men auch for de 36 rbd., die ich beinahe halvandet år har haft tilgode hos Dem, und obgleich in jeder henseende Deres ærewort var mig noksom borgen, vil jeg dog, da Sie mich es anbiethe, tage ringen, som et lille pant. Diener, herr 'Arre! Ubermorgen bin ich wieder hier."

Skrædderen bukkede og gik.

"Sataniske plageånder!" udbrød Johannes, da han var alene, "står de ikke her og holder mig op den hele dag med snak, i stedet for at jeg burde skynde mig afsted til Emilia. Gudskelov! tøjet fik jeg da, – herligt fint sort klæde. Johannes! Du er lykkens pampilius."

Næppe var skrædderen gået, førend et tredje besøg meldte sig, og ind trådte, eller rettere styrtede – Bredahl – Johannes Harres uadskillelige ven og staldbroder i enhver affære.

"*Salver salve, amice!* [Note 6)] – Hvorledes står det sig efter sviren i nat?"

"*Gratias frater* [Note 7)], ret godt, endogså meget godt, på den ærgrelse nær, at måtte tabe de to boller afbrændt til Schmidt, han vandt dog væddemålet ved at få bugt med den smukke sypige, hvem skulle have troet det?"

"Jo! Jo!" svarede Bredahl leende, "Schmidt kender *feminum* godt, han har studeret fra grunden af. Jeg misunder ham sin sejr."

"Ja, jeg med; – men ophold mig endelig ikke, jeg skulle allerede for en hel time siden have været hos Emilia, og får så alle ulykker på halsen, fordi jeg forsømmer hende således."

"Johannes! Johannes!" ytrede vennen i en advarende tone, "fortsætter du således, da vil det se galt ud for os begge."

"Og hvorved, kære Bredahl? Jeg synes just, at jeg ingensinde har handlet klogere, end i denne tid."

"Hør, jeg vil sige dig det, jeg har alletider gjort meget af dig, og givet dig fyldestgørende beviser for, hvor kær du var mig, men siden Emilia står dig i hovedet, er du blevet et ganske andet menneske, og begynder at skeje ud fra den vej, min

broderlige omhu og hensyn på dit sande vel førte dig ind på. Gud lade aldrig Adolf Bredahl leve den dag, at han således skilles fra Johannes Harre, ved at se denne som ægtemand bære sin stillings slavemundering – trældom – begå for Guds skyld aldrig den dårskab, at blive bestandig forelsket i en kone! Mennesket, og manden især, er skabt til frihed, og intet bånd må hindre ham fra at svinge sig op til den højde, han fødtes til. Kærlighed har stækket vingerne på så mangen ellers brav karl, idet dens usynlige tråde omslyngede ham og fængslede ham; hvad bliver så enden på legen? Enten bringer denne dårskab ham til sidst under tøflen, til at danse efter konens fløjte, eller også bliver han, som tyran, vranten, bister, fortrædelig, dog blødagtig, kort en usling. Mærk dig mine ord, broder! de indeholder en gylden livsfilosofi: sværm for Emilia, elsk hende, men ikke højere end du elsker hele kønnet i almindelighed. Glæd dig ved dem, men lad det være indskrænket til visse begejstrede øjeblikke, "*omnia suo tempo* [Note 8)]", siger Horats og jeg giver manden ret heri."

"Men bliver du gal, Adolf?" spurgte Johannes leende, "eller tror du måske, at jeg er blevet det, siden du træder ind til mig med en sådan prædiken. Når har jeg vel nogensinde tænkt således, som du behager at pådutte mig? Ser jeg da virkelig ud som et menneske, der er forliebt, og tror du ikke, at jeg, lige så godt som du, kan definere kærlighed, som en rus, der ophører til sin tid? Jeg har desforuden nu engang gjort fader Evan [Note 9)] til min gud, og med mit valg af Emilia, ved du, lige så godt som jeg kan sige det, at jeg aldrig har haft anden hensigt end at gøre hende til præstinde i hans tempel, og lade hende bringe ham sit guld, som et villigt og velbehageligt offer."

"Vel talt, elskværdige ven!" sagde Bredahl idet han glad omfavnede Johannes, "vi to forstår hinanden, min frygt var ugrundet, som jeg mærker."

"Du har aldrig haft nødig at frygte mig, jeg ynder for meget glædens rosensti, til at jeg skulle forlade den. – Men gå nu, jeg har ingen stunder til at tale længere med dig, Emilia venter mig med sin hele kærlighed, jeg må hen til hende."

"Fanden heller! der kan du sagtens komme tidsnok, thi du bliver der da vist den øvrige del af dagen – og måske natten med, kan jeg tænke."

"Er du gal, Adolf? Husk på den smukke syjomfru i Store Kongensgade, hun har sat mig stævne kl. 9, og det forsømmer jeg ikke at indfinde mig til. Vær hos Knirsches i aften kl. 8, så spiller vi først et parti sammen, førend jeg drager ud på eventyr."

"Jeg skal ikke mangle," svarede Bredahl, "men hvorledes vil det være dig muligt at slippe bort fra Emilia så tidligt? Jeg kender nok damerne, når de først lykkeligen er sluppet til en kæreste, gør de prætentioner og fordrer, at man den hele dag skal være omkring dem, blot leve af deres velsignede ånde, ikke tænke, føle andet, ikkun have øje for deres usigelige ynder – ja rynk kuns brynene, du forliebte stær, jeg er nu vant til i sådanne kapitler at tale rent ud af posen."

"Tal du!" sagde Johannes leende, "intet skal imidlertid være mig lettere end at dreje min lille Emilia en knap, jeg har allerede forsøgt hende i den henseende. Tror du måske, at hun aner, at vi to i dette øjeblik står med den sande filosofi på vore tunger og harcelerer over det, som Skaberens mesterstykke kalder hellige følelser? nej! 'Nu' – siger hun til sig selv – 'er min gode, ærlige

Johannes såmænd på forelæsninger. Hver nat sidder han til klokken tre, fire over sine bøger, ja det ved Gud han gør.' Selv har hun ofte med sine grædende tårer – Gud! du skulle se hende græde, Bredahl – bedt mig, ikke anstrenge mig over evne; du ved, at jeg troligt følger hendes råd. I aften altså øver jeg, min ven Adolf Bredahl, og vor manuduktør os i opløsning af matematiske kvæstioner, som følge deraf må jeg være hjemme kl. 8."

"Gud! Johannes, ædleste, bedste af alle mennesker, jeg kunne omfavne dig, synke ned, tilbede dig, thi du er langt fuldkomnere end jeg; jeg skammer mig som en hund over at lærlingen så aldeles har overgået sin lærer; altså *vale* broder! I aften kl. 8 ses vi igen hos Knirsches, du skylder mig revance fra i går."

Med disse ord styrtede Bredahl ud af døren og var borte.

"Endelig gik han da, det vrøvlehoved!" udbrød Johannes, da han var alene. "Gudskelov, derfor nu hurtigt i klæderne!"

Snart var vor værdige ven færdig og vandrede til Emilias bolig.

Dersom nogen af min læsere havde set Johannes for sig, således som han nu stod, og således som han kom herover fra Jylland, da ville de have studset og ikke uden møje genkendt ham. Alt, hvad kunst og mode kunne præstere, var anvendt og forenet, naturligvis ligeledes alt "på puf", eller for de uvidende, som er ubekendte med dette kunstord – på borg, for at forskønne og elskværdiggøre vor student.

Hurtigt greb han i dørklokken til Emilias bolig. En i et brillant livré klædt tjener lukkede op, og gjorde, da han så sin

tilkommende herre træde ind, et dybt buk, som kuns blev flygtigt besvaret.

Værelset, hvorhen Johannes ilede, var udstyret med en elegance og finhed, som fuldkomment harmonerede med dets skønne ejerinde. Tykke røde silkegardiner bugnede i maleriske folder ned fra vinduerne, som de halvt skjulte, og udbredte et dæmrende halvlys. Gulvet var dækket med et spraglet, tyrkisk gulvtæppe, der spillede med en broget blanding i alle regnbuens farver. I en niche i væggen stod en smukt forarbejdet blomstervase, fyldt med sommerens skønneste blomster, som opfyldte værelset med en livlig aromatisk duft; de fineste og mest moderne møbler stod rundt omkring, og en stor smuk papegøje hoppede muntert frem og tilbage i vinduet, uden nogensinde – efter sin herskerindes vilje – at have været fængslet i et bur. Ejerinden af alt dette, den skønneste af det hele, gik, uden at lægge mærke til noget, uroligt frem og tilbage over gulvet med små hurtige skridt; nogle gange trådte hun hen til vinduet, så derpå på uret; hendes gang og udtrykket i det yndige ansigt viste tydeligt, at hun ventede med utålmodig længsel den elskede Johannes. Hun var endnu iført en let hvid silke-morgenkjole, der med et smalt bælte knyttedes om det smækre liv, og tydeligt viste omridset af det svulmende bryst og figurens fine former, det lange, mørke hår hang i tykke lokker ned over hals og skuldre, sammenhæftede med sirligt koketteri i et bredt bånd. – Hendes spillende, livfulde øjne udtrykte til fulde den søde længsel, hvormed hun beskæftigede sig; kort, Emilia måtte, således som hun fløj imod den indtrædende Johannes og med lidenskabelig heftighed omslyngede ham, selv forekomme ham henrivende og yndig.

"Hvor længe du bliver borte i dag, du elskte utro," hviskede hun i en øm bebrejdende tone og gengældte sin elskers flammende kys. "Hvorledes kunne du nænne at lade mig vente så længe, da du ved, at min lykke alene er koncentreret i din nærværelse?"

"Min egen søde Emilia," svarede Johannes, "du martrer mig ved den tanke, at dersom det mindste gran mulighed havde været for mig til at komme før, jeg da skulle have forsømt det. Kollegier, manuduktører må du alene skyde skylden på; jeg har for første gang i dag forbandet dem, fra kl. 11 var det mig ikke muligt, et eneste øjeblik at samle min tanker for studeringerne, jeg tænkte, drømte kun om dig."

"Jeg tror dig gerne, kære Johannes, tror dig måske alt for godt, men det er nu engang i naturen, mens kvinden i genstanden for sin tilbøjelighed og kærlighed skaber sig et ideal, tænker I mænd kun på os som på ganske almindelige væsener. Nå, Johannes! alt er glemt, jeg er igen din lykkelige Emilia, siden du er hos mig; kom lad os sidde ned."

Med disse ord førte hun ham hen til sin med bløde hynder og sovepuder belagte divan, og satte eller rettere lagde sig ved hans side. Alle de følelser, som et godt, ufordærvet menneske, der tror at have fundet kopien af det ideal, han har bygget sig i sit indre, gennemstrømmes af, fremhyklede Johannes med en mageløs lethed og utrolig grad af natur. Emilia svømmede i salighed, troende sig elsket, forgudet, som endnu aldrig nogen kvinde var blevet det, – og dog blot en bold for en bedragers spil. Dog gaves der tider, da Johannes, virkelig gennemtrængt af sin bruds elskværdigheder, følte den kærlighed, han viste. En gnist af hans bedre natur sendte i sådanne øjeblikke sin

lysstråle i hans bryst, og en forbigående, bitter og nagende smerte gnavede da med samvittighedens tænder i hans hjerte over den tvungne stilling, han viste sig i. Dog jeg siger, at det kun var øjeblikke, for det meste måtte hans kunster erstatte, hvad hans engang gode, men nu fordærvede og misledte natur manglede.

Aldrig havde Johannes fundet Emilia mere indtagende end i dag, han glemte sig selv. Masken, han sædvanlig bar, var faldet bort, og virkeligheden, sandheden af hans kærlighed erstattede den fuldkomment; de følte sig begge lykkelige. Fortid, fremtid – alt svandt bort, som den dæmrende tåge for øjeblikkets sollys, og af følelsernes væld øste de overjordisk glæders berusende nektar.

"I overmorgen," hviskede Johannes, idet Emilia i hans favn lænede sit lokkede hoved mod hans bryst, og med sine klare, glinsende øjne kærligt så op på ham, "i overmorgen er Emilia ganske min, og jeg er Jordens lykkeligste skabning."

"Er jeg ikke allerede din, søde Johannes," sagde Emilia, og lagde sin rødmende kind op mod hans. "Har jeg ikke allerede skænket dig alt, og just derved føler jeg mig så tilfreds, så overvættes salig; rang og frihed ofrede jeg, og den misundelsesværdigste skabning bliver dog din egen – egen Emilia. Mit liv, min tilstand før jeg så dig, var blot en tom værdiløs drøm, først nu finder jeg min tilværelse skøn ved din kærlighed."

"Emilia! ti! jeg kan ikke lide at høre dig tale således, måske blot fordi jeg misunder dig din veltalenhed. Alle de hellige følelser, mit bryst gemmer, alle de ophøjede tanker, min ånd

nærer, fatter du, og udtrykker dem blot skønnere end jeg formår."

"Kære Johannes," svarede Emilia ømt, "jeg fordrer ikke, at du skal indklæde dine følelser for mig i ord, besvar dem i dit bryst; det er mig allerede nok, at de lever og eksisterer, og jeg tør håbe, med større magt, end ord kunne udtrykke."

Nye kys og omarmelser bekræftede det, som Johannes ikke overensstemmende med sandheden kunne besvare. Emilia rejste sig op fra hans side, hentede sin guitar fra væggen, og ledsagede sit spil med sin skønne stemme. Dagen henrandt, og aftenens slør faldt, uden at de elskende mærkede det, tættere og tættere over Jorden.

"Du bliver her vel i aften?" spurgte Emilia, da Johannes så på sit ur.

"Gud ved," svarede denne, "jeg blev gerne hos dig for evigt; men jeg må gå."

"Og hvorfor, søde Johannes?" spurgte Emilia bedrøvet med tårer i øjnene, "du kunne dog gerne opmuntre mig og tilbringe aftenen hos mig."

"Jeg kan ikke, kæreste Mille! jeg skal til min manuduktør og holde latinske taleøvelser med ham og Bredahl."

"Taleøvelser!" gentog Emilia smerteligt, "hvortil nytter vel det? hvad behøver du at kunne den grusomme mængde latin, – du kan jo dansk, og det er fuldkommen nok; se jeg er jo rig, og har tilstrækkeligt for os begge, hvorfor vil du da plage dig selv, og fordærve dine smukke øjne og teint, når du ikke har det behov. Skulle vor lykke måske være afhængig af, at du blev kandidat? – en titel, som dog må være dig aldeles ligegyldig, da den ikke kan bringe dig til noget højere mål, end jeg kan?"

"Du har ret, elskte Emilia, men jeg ved, at de venter på mig, og må, som en mand af ære, holde mit løfte, og gøre afkald på min glæde her, for at opfylde det."

"Vel! så gå, lad mig alene tilbage i en dræbende kedsomhed, jeg bøjer mig under din vilje."

Med disse ord trængte tårerne sig atter frem i den skønne kvindes øjne, og et bebrejdende blik faldt på Johannes. Til hans ære må man sige, at i dette øjeblik overfo'r en blussende rødme ham over den falske rolle, han spillede, ved synet af den i sandhed yndige Emilia. Tavs holdt han hende længe i sin favn uden at sige et ord; hans blod bruste vildt, men han bekæmpede sig selv og var næste minut igen den gamle.

"Fra i overmorgen," hviskede han, "skal intet skille os mere, indtil den tid må jeg lyde pligtens jernhårde bud."

"Så lev vel, du kære mand, levvel til i morgen, drøm sødt om mig."

Med disse ord trykkede Emilia hans hånd til sine læber, endnu et langt, langt kys, og – Johannes gik. En sådan følelse, som den han i dag forlod Emilia med, havde han endnu aldrig kendt. I dette øjeblik stod hans indre, måske for første gang, ret afsløret for ham og viste ham sig selv i et usselt, elendigt lys. Fortvivlelsens og angerens tårer styrtede frem af hans indre, han knugede hånden mod sit voldsomt bankende hjerte og stirrede mørk og vild op mod den stjerneklare himmel, hvis højtidelige, fredelige stilhed stod i så stor en modsætning til kampen i hans indre.

Der gives visse skrækkelige sandheder, siger en menneskekender, som man ikke kan drikke bort i berusende vine, ikke sove bort på silkehynder, ikke kan slå hen i lystig spot;

de lever altid, om de endog stundom slumrer, og står med sejrende højhed for tyrannens trone, såvel som i den vrå, hvor misdæderen skjuler sig.

"Samvittighed," skreg Johannes, "lever og bor du i mig, jeg tvivlede længe – hvorfor sover du? Hvorfor vågnede du ikke, da jeg stod mellem godt og ondt? Hvorfor skaber du først nu et helvede i mit bryst med alle dets utænkelige pinsler? – Gud!" vedblev han med skælvende stemme, "så vidt er det da kommet, hvor ussel og elendig er jeg ikke! – o! jeg afskum, jeg elendige skurk, ved siden af hende, denne engel. Hun aner ikke, at Jorden nogensinde bar et menneske som jeg, og end mindre, at dette uhyre er genstand for hendes varme kærlighed, i samme øjeblik han lønner hende med falskhed og bedrag. Hun fatter ikke min usselhed fra den højde, hendes fine sjæl svæver på. O! Johannes, således skulle altså de glimrende forhåbninger ende, du med et fromt, uskyldigt hjerte byggede, da du første gang så København, således forældrenes forventninger brat tilintetgøres! – Jeg står på mennesket laveste trin og forbander jer, I lumske, nedrige forførere! hvis lokkende sirenestemmer først gød lastens gift i et uerfarent hjerte. Gud! hjælp mig, – jeg vil igen trække mig tilbage, atter blive god, som forhen – eller – er det sandt? er jeg allerede kommet så vidt, at enhver vej til omvendelse er spærret? er der ikke længere nogen mulighed for mig at vende tilbage, til at blive det, jeg så gerne vil være? – Nej! Nej! elendige, det er for silde! – Syndens tusindfoldige polyparme omfatter mig fra alle sider, de drager mig redningsløs med sig, jeg skal til bunds. Slangebid sønderslider mit hjerte, jeg kan ikke andet, ser ikke længere nogen vej til forbedring stå mig åben – Velan, Johannes, bliv ved, som du har

begyndt! dæmp de stemmer, hvis råd du ikke kan følge, mon de vil kunne martre mig evigt? eller har det stof, som giver branden i mit bryst næring, ikke snart udtømt sig? Kvæle det, dæmpe det vil jeg, nyde livet, ile fra den ene bedøvende glæde til den anden, og vende mig sky fra det moment, der lader mig skue enden på min dåd. Bredahl! min ven! dit eksempel vil jeg følge, vi to vil endnu slutte os fastere til hinanden, og Satan i Helvede skal være den tredje i vort forbund."

Med disse ord stormede han vildt afsted, en krampagtig fæl latter skraldede fra hans mund, og – mørkhedens fyrste triumferede, idet han skrev Johannes Harres navn op i sin forbundsbog.

Klokken på Kongens Nytorv slog 9, da Johannes tog afsked hos Knirsches med sin værdige ven, Adolf, for at begive sig ud i Store Kongensgade til det omtalte stævnemøde. Den stakkels pige lod ham ikke vente længe, førend hun kom. Det var en af de mange ulykkelige skabninger, som forældres eller frænders trykkende stilling driver ud fra hjemmet, for iblandt fremmede at sørge fortjeneste ved deres nål. Mangt et godt, ufordærvet væsen, mangen elskværdig, yndig pige er på denne måde blevet hvervet til lastens offer. En dame, som ser sig nødt til alene om aftenen at gå hjem gennem gaderne i København, er i enhver henseende udsat for meget, men er hun på denne sin vandring så uheldig at møde et menneske af den klasse, Johannes Harre eller Bredahl var – da vil hun vist næppe længe kunne tjene som præstinde i Vestas tempel. Så vidt man ved måneskinnet kunne iagttage det, var Louise Hald, således hed hun, meget ung og smuk. Den arme var for lidet bekendt med verden, til at hun skulle have gjort sig nogen betænkning ved at modtage

Johannes' følgeskab. Fra store Kongensgade til Christianshavn var en grusom lang og kedelig vej at gå alene, og den fremmede herre var smuk og artig; hun modtog derfor hans tilbudte arm, ja lod ham endog bære sin sypose.

"Vejret er så smukt i aften," udbrød Harre, "skulle vi ikke profitere deraf ved en spadseretur? Det ville uden tvivl være Dem tjenligt, smukke Louise, efter at have siddet hele dagen."

"Men, Gud bevares, min herre! jeg kender Dem jo slet ikke, ved ikke engang Deres navn, hvorledes tør jeg da vove at modtage en sådan invitation? Jeg burde ikke engang have tilladt Dem at følge mig de forrige aftener."

"Kæreste Louise," svarede Johannes i en smigrende tone, "lad dog Deres skrupler i denne henseende fare. For hvem holder De mig? og hvorfor behøver De da at kende mig nøjere? Naturen skrev Dem i faddergave et godt pas: ynde og skønhed; det respekteres hele verden igennem, jeg påtegner det også med min hyldest. Mit navn er Carl Steiner, jeg er student."

Louise Hald gjorde endnu mange indvendinger, men Johannes overtalte hende og besejrede dem. Stakkels Louise! –

11

Endelig frembrød den dag, som skulle bringe Johannes Harre til målet for hans ønsker, – hans bryllupsdag med Emilia D. I en tilstand, hvor søvnen endnu kæmper for besiddelsen af det allerede halvt vågnende legeme, lå han i sengen, overtænkende og beregnende sine planers heldige udfald, da en voldsom banken på døren afbrød ham i hans betragtninger.

"Hvem pokker mon den ubudne gæst kan være?" tænkte studenten ved sig selv, "jeg vil forholde mig ganske *piano*, og lade mennesket blive i den tro, at jeg allerede er på støvlerne."

"Luk op, for Satan!" brølede en dyb basstemme udenfor, "eller jeg sprænger hele kassen."

Da Johannes forblev passiv, hørtes en tilrenden og døren fløj bragende op, efterfulgt af en bredskuldret matros af den sort, som man bærer tvivl om, hvad enten Gud eller mørkhedens fyrste bor i dem.

"Hvad betyder dette?" spurgte Johannes, halvt bange, men dog forbitret, "hvem giver jer, I uforskammede karl, lov til således at tage afsted i fremmede folks huse?"

"Ih!" svarede matrosen ganske roligt, "den lov har jeg så skam taget mig selv, min herre, jeg måtte absolut ind, i hvad det så skulle gælde – ser De, der er nu jøden Levis, som har en slump skillinger til gode hos Dem; han hyrede mig i morges tidlig til at fordre dem her, selv, kan jeg tro, israelitten var bange for at besøge Dem; thi han lod sig forlyde med, at han to gange på den allergesvindteste måde var kommet ned af trapperne, nemlig på hovedet; det er mig nu lige fedt, hvorledes det er gået jøden, men da jeg dette øjeblik forestiller hans person – Levis, ser De,

– så må herren også klare Deres gæld til mig, enten med det gode eller det onde, ser De."

Disse ord ledsagede matrosen med et tegn og en mine, som forekom Johannes meget imponerende, og tydeligt viste ham, på hvilken måde mennesket agtede at tage sagen, i tilfælde af at han ikke betalte. Imidlertid lod han sig ikke mærke med den frygt, som overfaldt ham, men udbrød leende:

"Ha! Ha! min ven, du er altså sendt fra Levis, for at modtage det, som han har til gode hos mig for noget klæde; jeg forstår dig nok."

"Det skulle jeg også mene," svarede manden kold, "jeg taler dog dansk, og her har De den lap papir, som jøden kaldte beviset."

"Ja, min kære ven, men sagen er, at jeg just ikke i dag kan betale ham hans tilgodehavende."

"Godt nok! men jøden mente dog, at han ville have pengene i dag; han sagde, at dersom han ikke fik dem, kunne jeg ikke vente mig en døjt for min umage, og det var da en synd, ser De."

"Men når jeg nu ingen penge har, – jeg er i dette øjeblik ganske læns, altså kan jeg jo ikke afgøre mit mellemværende med ham nu."

"Ja, når De ingen penge har, så kan De heller ikke betale, den sag er klar, som rent vand; men så må jeg da selv – som en klog general – se at hitte på råd."

Som karlen således talte, så han sig omkring i værelset, og fik øje på de parat liggende bryllupsklæder.

"Siden De, som De siger, ingen penge har, gode herre, ser De, så bruger De vist heller ikke disse fine munderingsstykker, thi det var jo en synd, om sejlene skulle gøre nar af skroget på

skuden, jeg vil altså se at bjerge dem, og tager disse hersens klæder med mig, for at bringe dem til jøden, indtil han får sine penge; det vil hjælpe djævels, kan De tro."

"Hvad har du i sinde?" skreg Johannes forskrækket, "mine bryllupsklæder! menneske! er du gal?"

"Intet mindre, gode herre, ser De! jeg tager kuns tøjet med mig som et slags pant; når De betaler jøden, hvad De skylder, kan De hente klæderne igen. Adieu!"

Karlen bukkede ganske roligt og gik sin vej.

"Holdt! Din tyv! Din røver! Stop ham den raner! Han har stjålet, hold på ham! grib ham!"

Således skreg Johannes ganske fortvivlet efter den bortgående, idet han sprang ud af sengen, og teede sig som en besat; men det var for sildigt; selv kunne han naturligvis ikke indhente ham, og ingen frelser viste sig til hans hjælp. Ganske lakonisk fortsatte pantemanden sin vej. Nogle folk fra første sal, som han mødte, spurgte, hvad alarmen ovenfor betød.

"Å," svarede han, "det er blot en fuld student, som har fået et tilfælde, fordi der er pantet hos ham," og dermed skred han ud på gaden og hen til klædekræmmer Levis, uden at bryde sig om videre.

Aldrig havde Johannes befundet sig i en større knibe. I dag skulle han holde bryllup. Alt var allerede dertil arrangeret på det prægtigste, og nu manglede han klæderne dertil. Gode råd var dyre. Forgæves lamenterede han, bandede og skældte, det hjalp ikke. Matrosen var borte og klæderne med ham.

I dette øjeblik trådte Bredahl ind. Han studsede ved at se sin ven i en så sælsom stilling, og udbrød forundret:

"Men Johannes! hvad Fanden går der af dig, er det et ansigt at møde med på en bryllupsdag? Du ser jo ud, som om du havde ædt din oldefader, hvorledes er det fat med dig?"

"Djævelen har fat i mig," svarede Johannes bistert, "tænk dig engang, Adolf, i dette øjeblik kommer en ulk ind til mig, efter først at have sprængt døren til mit værelse, og forlanger de penge, som jeg skylder jøden Levis for det sidste klæde, jeg tog hos ham på puf; da jeg fortæller, at jeg ikke kan betale, går bæstet hen til stolen der, og tager mine bryllupsklæder bort lige for næsen af mig."

"Og du lod ham gå med dem?"

"Naturligvis! Jeg kunne jo intet gøre ham, jeg var endnu ikke stået op, og endda skulle jeg nok have vogtet mig for at lange til ham, han lod til at have en særdeles øvelse i at slå løs."

"Gratulerer, broder," råbte Bredahl, idet han gned sine hænder, "gratulerer af hjerte, det er en dejlig historie."

"Ja, det har du sgu ret i," svarede Johannes næsten grædende, "men hvad skal jeg arme stakkel nu tage mig til? hvor får jeg andre klæder fra? Om en time kommer Emilias karet for at hente mig, og jeg øjner intet andet råd til at afhjælpe min trang."

"Jeg ikke heller, det er jo en forbandet *casus*."

"Hør Bredahl," udbrød Johannes, efter nogle gange stiltiende at have gået op og ned af gulvet og overvejet sin stilling, "jeg får en idé, har du penge på lommen, så kan du redde mig ud af denne knibe."

"Er det sandt?" spurgte Bredahl muntert. "Victoria, broder! Du er reddet, se her er en splinterny femhammer, vundet i går i

keglespil hos fatter på Nytorv, men hvorledes kan det hjælpe dig?"

"Jeg kommer til at leje mig en klædning for i dag, til lykke bliver det næsten mørkt, førend stadsen begynder, det vil derfor ikke sige noget, om den ej er så fin, som man kunne ønske."

"På min ære, Johannes! det går an," ytrede Bredahl, "jeg hjælper dig gerne, du kan snart komme til at gøre gengæld med mig."

"Og skal ikke glemme det, gå nu blot hurtigt ned i Pilestræde, der bor en skrædder, der før har hjulpet sin næste, du behøver blot at hilse ham fra mig, så står alt til din tjeneste."

"Hilse fra dig? Jeg takker; men tror vist, at det var ulige bedre, om jeg hilste fra mine egne penge, du kan tro, det gør en bedre virkning."

"Gør som du vil, kære Adolf," svarede Johannes utålmodigt, "men vær blot hurtig."

Bredahl gik, og Johannes åndede friere.

Enhver af læserne har uden tvivl selv erfaret, hvad det vil sige at vente noget med længsel, og bemærket, hvor dræbende lang den tid forekommer, som ligger imellem personen og ønskets opfyldelse; timer bliver dage og minutter timer. Således gik det nu Johannes Harre, idet han utålmodig gik op og ned af gulvet med lange skridt, og flere gange så ud af vinduet for om muligt at få øje på karlen, som Bredahl skulle sende med klæderne.

"Det er da en frygtelig tid, han lader vente på sig," udbrød han endelig, "næsten en halv time er gået og endnu ingen klæder."

Endelig famler det op ad trapperne, døren flyver op, og den længe ventede træder ind.

"Her er jeg da igen," udbrød Bredahl forpustet og træt, idet han kastede sig ned på en stol. "Det er godt, min ven," vedblev han til den efterfølgende karl, "i morgen aften kan han hente klæderne igen, så skal han få drikkepenge for sin ulejlighed, jeg har ingen småpenge hos mig i dette øjeblik."

Karlen gik, og tillod sig at tænke, da han kom udenfor, at den fremmede herre vist hverken havde små eller store penge hos sig.

"Det stod hårdt, inden jeg fik klæderne til dig," sagde Bredahl, da de var alene. "Tænk blot, jeg måtte, foruden at hilse fra dig og mine penge, endogså sætte mit ur i pant for at få en nogenlunde anstændig klædning."

"Lige meget," svarede Johannes, "jeg skal nok erstatte dig alt tifold, nu gælder det blot at være hurtig, jeg kan vente min bruds vogn hvert øjeblik."

Ved sin vens hjælp stod Johannes i meget kort tid fuldkommen påklædt, og forvandlet til en smuk og elegant brudgom, og næppe var han færdig, førend rullen af en vogn fra gaden og piskesmæld meldte ham, at kareten holdt for døren.

"Der er vognen efter dig," udbrød Bredahl, og vedblev derpå i en vis patetisk tone, "nu, Johannes, kører du altså bort fra mig, for fra en fattig student at blive forvandlet til Krøsus nummer to, vil du kunne tåle det? – vil du mellem Emilias gulddynger vedblive at være den samme fri og lystige fugl som før? eller skal ægteskabet stække din vinge og binde dig i sin lænke? – vil du ikke glemme Adolf? den Adolf, der altid stod ved din side, og holdt fast ved dig, da pungen laborerede af tæring og finanserne var fløjtne? svar mig herpå, Johannes!"

"Bredahl," svarede Harre krænket, "kan du tvivle herom? Hvortil fører alle disse dumme spørgsmål om jeg vil, eller ikke vil; vi to kender jo hinanden til fulde, og er blevet ét under livets stormdage; i dets solskin vil vi begge være glade, og lige meget varmes af strålerne."

"Bedste ven," skreg Bredahl henrykt, "kom, lad mig trykke dig til mit bryst, du er dog –"

"Stille! Stille!" hviskede Johannes, "tjeneren kommer op ad trapperne."

"Nå! lev da vel til i morgen, så kommer jeg til dig med min underdanige gratulation."

Bredahl trykkede vennens hånd og gik. Johannes derimod steg i vognen og rullede i strygende fart hen til Emilia.

Her at beskrive bryllupsfesten, fortælle om gæsterne, den yndige bruds dragt, hendes rødmen om aftenen og illuminationen, samt sådant mere, som følger af et bryllup, går uden for denne fortællings plan. Jeg indskrænker mig derfor blot til at bemærke, at Johannes og Emilia nu var mand og kone.

Dagen efter rullede kareter i talrig mængde op og ned af Købmagergade, alle med personer, der kom for at gratulere de nygifte.

De første otte dage efter brylluppet svandt hen ligesom en glad drøm, således afvekslede selskaber og gæstebud med hinanden. Bredahl deltog, som herr Harres ven, i alt, og hjalp troligt til at tømme flaskerne og udbringe skåler og lykønskninger for det unge par. Johannes syntes hensat i et Elysium, så glad og lykkelig var han, og den fryd, som lysnede af hans åsyn, udbredte også sit genskin over Emilia, hun havde aldrig været mere munter og yndig end nu. Det eneste, der

stundom formåede at rive den unge ægtemand ud af sit paradis, og temmelig ublidt vågnede hans drømmende sjæl, var en eller anden ublu kreditors æselsrøst: "Penge!" Imidlertid var det ham let at bringe disse skurrende stemmer til tavshed. Nøglerne til Emilias pult var i hans hænder, og den unge kone følte sig for salig og tilfreds, til at hun skulle have ladet sig forstyrre ved de temmelig dybe greb, Johannes gjorde i pengeskufferne.

Dog, den gyldne tid, som man med rette kalder ægtestandens hvedebrødsdage, vedvarede ikke bestandig. Allerede en måned efter bemærkede Emilia med største smerte, at Johannes oftere end i førstningen blev ude, undertiden hele dagen, skønt det jo aldrig fejlede, at han efter sin hjemkomst havde tilstrækkelige og fyldestgørende grunde derfor. Enkelte gange traf det sig også, at han, efter om aftenen at være gået ud med Bredahl, lod hende vente på sig hele natten, og først om morgenen, temmelig beruset, vendte hjem. Den skønne kone tav længe hertil, hun beroligede sig selv med den forestilling, at hun vist også fordrede for meget af sin mand, ved at forlange, at han altid skulle blive hjemme hos hende, men at blive ude hele natten – ak! – Engang vovede hun at gøre ham en venlig bebrejdelse derfor, men Johannes var da så øm, så kærlig, kyssede tårerne bort af de smukke kinder, lovede bod og bedring for hendes tilgivelse, fik den, og – blev den samme som før.

"Du elsker mig ikke længere, søde Johannes," udbrød hun en aften, efter at Bredahl, – som nu var husets daglige gæst og den unge kones varmeste beundrer – var gået bort i nødvendigt

ærinde til Knirsches. "Jeg er dig ikke så kær, som forhen, uden dog selv at være skyld deri."

"Hvorfor antager du det, kære Mille?" spurgte Johannes, tilsyneladende forundret, skønt han ret vel kunne forklare sig grunden.

"Har jeg ikke dagligt de største beviser herpå," svarede Emilia klagende: "Du, som forhen svor og forsikrede mig til, at din største lykke var at være hos mig, at du altid manglede noget, når du ikke så og hørte mig, kan nu finde dig i, hele dage at forlade mig, endskønt du vel ved, at jeg imidlertid sidder hjemme og keder mig så grusomt, ja, du skyr endog lejlighed til at være alene sammen med mig."

"Emilia! Kære kone! Hvorledes kan det falde dig ind at tænke således? Hvor meget miskender du mig ikke derved."

"Nej, desværre," svarede Emilia med et dybt suk, "jeg har længe trøstet mig selv med en lignende tro, men den er forsvundet; hvor ofte udbrød du ikke, når vi tilfældigvis en aften sad alene: 'Gud, hvor jeg keder mig!' Lod du ikke dine venner, Bredahl, Schmidt og nogle flere hente, for at fordrive tiden – der i mit selskab falder dig lang – ved spil? Det skænker du din interesse, og mig – jeg stakkel, som kunne give dig verdner hen for dig, om jeg ejede dem, værdiges næppe nogle flygtige øjeblikke. Det er ikke ret af dig, kære, søde Johannes," vedblev hun grædende, "jeg havde dog fortjent mere."

"Emilia, græd ikke! Du ser mig i et slettere lys, end jeg fortjener, det er ikke så galt, som du tror, jeg er den samme, som forhen, elsker dig endnu lige så højt som altid, og føler mig helt stolt og lykkelig ved at kunne kalde dig min. Men hvorfor vil du også tage det så nøje med mig, om jeg af og til søger mig

lidt opmuntring uden for huset, ikke fordi jeg foretrækker fornøjelserne der for dem, jeg nyder i selskab med dig, men blot fordi jeg lige så vel som ethvert andet menneske ønsker og trænger til afveksling? Fordrer du da, at jeg ene skal vise min kærlighed ved at sidde og hænge over dig bestandig? Opmuntrede du mig ikke selv i førstningen af vor forbindelse til at søge den adspredelse, du nu så højligt dadler?"

"Ja du har ret," svarede Emilie, vemodigt smilende, "dengang var du den flittigt arbejdende student, der blot delte tiden mellem mig og dine bøger, nu derimod går hele måneder imellem hver gang, du kaster et blik i disse."

"Min kære, bedste Mille! vær dog ikke så forskrækkelig vred," ytrede Johannes, idet han kyssede hende, "jeg skal nok blive god igen, jeg lover dig, at jeg fra denne time ikke skal sætte min fod ud af huset uden i højst nødvendige forretninger, men tilbringe tiden hjemme hos dig og Bredahl, er du tilfreds dermed?"

"Du holder ikke dit løfte, bedste Johannes," svarede Emilia, idet hun lænede sig tilbage mod ham og kælent lagde sit lokkede hoved op til hans bryst.

"Nej, det ved Gud, jeg ikke gør," tænkte han, men anstillede sig dog som om han blev forskrækkelig vred. "Hvorledes, Emilia! Du tvivler om, at jeg skulle holde så ringe et løfte, når jeg derved kan købe din tilfredshed?"

"Nå, kære Johannes, vær ikke vred, vi vil se til, lad først herr Bredahl komme for at invitere dig ud, hvad vædder vi da, du følger ham og glemmer mig?"

Johannes benægtede det. Emilia tilgav og blev oprømt. Denne aften tilbragte han alene hos sin kone, men dagen efter var alt glemt og ved det gamle.

Emilia græd og klagede i stilhed over sin mands ligegyldighed imod hende. Hun elskede ham virkelig højt og søgte kuns at behage ham alene, men hendes bestræbelser i denne henseende var alle forgæves anvendte. Johannes forlangte blot tilladelse til at leve som han fandt for godt, og derimod lod sig nu intet sige. Forresten var han ikke den, der på den anden side fordrede mere af sin kone, end han selv viste mod hende. Mens han gjorde spillehuse og vinkældere til sit daglige opholdssted, havde Emilia frit lov til at fordrive tiden på den måde, hun syntes bedst om. Hun kunne gøre selskaber, så mange hun lystede, gå og køre ud, tage på komedie og koncerter, uden at den ømme mand gjorde den mindste indvending derimod, ja han overlod endog sin ven Bredahl undertiden at holde hende med selskab og ledsage hende i komedien eller til aftenunderholdninger. Bredahl adlød med glæde. Han havde lige fra det øjeblik han kom i Emilias hus, og hun fandt det værd at udfolde sine fuldkommenheder for ham, aldeles glemt den uvilje, han forhen nærede mod hende. Den første grund – frygt for at Emilia skulle berøve ham hans, i mange henseender uundværlige ven – var jo ugrundet, og dernæst var Bredahl, som kender, hverken blind eller døv for den skønne kvindes elskværdighed.

Emilia mærkede straks det indtryk, hun gjorde på ham. I førstningen brød hun sig ikke stort derom, hun elskede Johannes endnu for højt til at agte på andre, men efterhånden som denne blev hende ligegyldigere, søgte hun sin regres hos Bredahl, og brugte de samme våben mod ham som forhen mod sin mand. Nu brød hun sig lidet om Harres gøren og laden. Hun kendte ham, og Johannes troede ikke heller at have behov

for længere at bære sin påtagne maske. Emilia så, at hans kærlighed til hende kuns havde været hykleri, bestået i ord, uden at finde genklang i hjertet, og uden at en renere følelse havde ligget til grund derfor, end den, ved sit giftermål at komme i besiddelse af hendes formue. Hun græmmede sig vel i førstningen over denne opdagelse, men glemte snart ved Bredahls trøst sin sorg.

12

Vinteren havde skiftet om med vår, og vår med sommer, da etatsråd Holters flyttede ud i Frederiksberg Allé, hvor de ejede et lyststed, og sædvanlig tilbragte denne årets skønneste tid. Ludvig og Erik derimod måtte, for studeringernes skyld, begge to blive tilbage i byen, ihvorvel den første nødig så denne flytning og de forhindringer, der modsatte sig hans lyst til at drage med familien.

Det er en afgørende sandhed, at to elskende først ret føler omfanget og dybden af deres kærlighed i det øjeblik de skilles. En dræbende tomhed bemægtiger sig dem, og hjertet beholder kuns sans for sit savn. Som blomsten, der savner den kvægende, forfriskende dug, som dagen, der lyser uden sommersolens varme, således er den tilbageblevnes tilstand. Omgivet af det mest larmende liv lever han i en ørken; glæde, fryd og munterheden omkring ham udøver ikke længere sin virkning. Hvor virksom er i sådanne øjeblikke ikke den velgørende erindring for det savnende, længselfulde hjerte? Med hvilken inderlig, stille lyst dvæler ikke ynglingen, pigen på de steder, der minder stærkest om den forsvundne? Derfra kalder den drømmende sjæl sig det forsvundne tilbage, derfra fornyer den usynlige, hemmelighedsfulde sympati atter sin pagt, den elskedes ånd omsvæver ham der. Fantasien hentryller fortid i nutiden, han ser hende atter for sig, hører hendes stemme; den ubetydeligste handling, som knytter sig til stedet, bliver betydningsfuld, den mindste omstændighed træder tilbage i hukommelsen, og mens alt andet svinder bort i stoisk

ligegyldighed, lever og ånder han blot i det trøstende, venlige minde.

Således gik det med Ludvig, efter at han havde taget afsked med Henriette. Siden hun med forældrene var flyttet ud til lyststedet, følte han en aldrig før kendt ulyst og kede for sine studier, dem han ellers med liv og sjæl var hengiven. Endskønt Holters ikke var længere borte, end at han og Erik flere gange om ugen kunne besøge dem, var han dog ikke tilfreds dermed, han havde nu engang ved den daglige omgang med Henriette vænnet sig således til hende, at han, efter at hun var borte, ikke tænkte på andet, og med den største længsel imødeså, og talte timerne til den dag, han vidste at skulle gense hende.

Erik var allerede længe indviet i Ludvigs følelser for søsteren. Når man elsker med håb om genkærlighed, er hjertet så fuldt, at det villigt – at sige når ikke den smule forstand, som endnu ikke er aldeles underkuet, modsætter sig det, og klogskab aldeles forbyder det – meddeler sig for en ven, som Erik var Ludvig; han glædede sig over visheden af hans længe nærede formodninger, og at han derved i sin tid ville blive bundet til sin ven med bånd, som var stærkere end venskabets.

Men går det da Henriette bedre, føler ikke også hun, hvor fast kærlighedens fine tråde har omslynget hendes hjerte og knyttet det til Ludvig? Jo, den samme længsel, det samme savn gjorde hende, det muntre, både legeme og sjæl forfriskende landliv kedeligt og ensformigt. Hun ønskede sig tilbage til byen, tilbage til Ludvig. Før havde hun aldrig kunnet tåle at høre søster Emma bringe den kære jyde, som den lille kaldte ham, på bane, nu derimod sad hun hele timer nede i lysthuset ved hendes side, og lyttede stiltiende til alt, hvad det elskværdige barn med

klare glinsende øjne fortale om ham; hvorledes han fra et øjeblik, han kom i huset, kun havde haft øje for hende, hvorledes han lod sig fortælle enhver ubetydelighed, enhver småting, der angik den elskte, og hvorledes han glemte Emma selv for Jette. Tilsyneladende rolig hørte den unge pige på alt dette. Nedbøjet over sit arbejde besvarede hun kuns søsterens lovtaler og fortællinger med dyb rødmen, og af og til et saligt tilfreds smil.

Mon det er den elskende nok, at han selv, i sin inderste sjæl, er overbevist om det væsens værd og fuldkommenhed, som han skænker sin kærlighed, især når han ikke står isoleret, men omgivet af den mængde høje og lave ånder, der danner samfundet, og det vi kalder verden? Mon ikke selv den mest romantiske kærlighed skulle være blandet med så megen egenkærlighed, at han føler sig glad og stolt af at være i besiddelse af en genstand, der formår at vække mandens beundring og en smule misundelse. Jeg vover ikke ligefremt at fælde nogen afgørende dom i denne henseende, men indskrænker mig til den tro, at om end manden besidder så megen selvretfærdighed, at hans egen tro og overbevisning er ham fyldestgørende og andres mening ligegyldig, så føler dog kvinden – det mere afhængige, det mere af livets trange, byrdefulde forhold indskrænkede væsen – sig dobbelt glad og lykkelig, når ikke alene hendes egen, men også hendes omgivelsers gode mening og bifald retfærdiggør og billiger hendes valg. Derfor gennembæver en indre unævnelig fryd Henriette; derfor er hun så lykkelig; hun ved jo, at fader og moder, at enhver, der kender Ludvig, drages til ham og tvinges til at agte ham, og dog bliver det fulde, højt bankende hjerte

tavst, dog gemmer hun sin glæde, sin salighed i den verden, som hendes bryst indeslutter, og lønner kuns den fortællende søster med et langt varmt kys. Ludvig kunne ingensinde have ønsket sig en bedre patron til at føre sin sag hos Henriette end Emma, selv den lille blinde dreng, den mægtige evigunge gud, kunne ikke gøre mere nu. Imidlertid forekom det barnet, at Jette var alt for tavs og tilbageholden mod hende. Vel var hun fuldkommen overtydet om, at Ludvig var genforelsket, men selv havde søsteren dog aldrig tilstået det ved andet, end hvad hun kunne uddrage af enkelte ord og slutninger fra hendes opførsel i ubevogtede øjeblikke.

"Hvorfor tier du altid stille, kære Jette," spurgte hun en dag, efter at have holdt sin sædvanlige lovtale over vennen, "tror du måske, at din tavshed kan nægte, hvad jeg allerede længe ved, eller holder du mig ikke for værdig til at indlemmes i din hemmelighed, fordi du mener, at jeg er et barn? Du ved dog, at jeg ret godt kan tie, når jeg vil; og hvor ofte har jeg ikke hørt dig om natten i søvne hviske hans navn, drømme højt om ham, og nævne ham med de ømmeste ord, du kendte, – elsker jeg dig ikke højt nok, til at kunne fordre fortrolighed af dig? – Søster! du ved ikke, hvad jeg har gjort, og hvad jeg endnu kan gøre for din skyld!"

"Nej, søde Emma," svarede Henriette sagte, "du elsker mig ikke længere, siden du absolut stedse fordrer tilståelse af det, jeg ikke engang tilstår mig selv; du har jo ofte lovet mig, ikke at ville omtale dette punkt."

"Velan, Jette! jeg skal ved Gud aldrig mere nævne hans navn for dig, ikke i morgen eller overmorgen, når du selv begynder derpå, og giver hentydningen på Ross, det kan du stole på, min

pige; jeg ved meget godt, at du gerne hører mig tale derom, og dog lønner du min kærlighed og åbenhjertighed kuns med tavshed og dit sædvanlige hemmelighedsfulde væsen."

Henriette havde intet begreb om, hvor meget det kostede Emma, således at være vidne til Ludvigs følelser for hende. Hun vidste ikke, at i det øjeblik, søsteren fortalte om ham, hun da selv var opfyldt af den varmeste og ømmeste kærlighed til Ludvig, og dog betænkte dette gode, elskelige barn sig ikke noget minut på at gøre afkald på det, der udgjorde hendes eget største ønske, for derved at fremme Jettes. Hun følte selv ret godt, hvor meget hun hjalp til at oprejse den mur, der for bestandig skilte hende fra Ludvig, og anså sig selv med ædel resignation alt for ubetydelig og ringe til at skænke ham den lykke, han fortjente, om han endog inderligt elskede hende; Henriette derimod troede hun værdig dertil, og anvendte derfor alt, hvad hun formåede, for at befæste og vedligeholde deres gensidige kærlighed til hinanden.

"Ved du nyt?" udbrød Erik en middag, da han kom hjem fra sin manuduktør. "Gæt engang, hvem jeg i dag ganske uformodet har truffet på?"

"Nå, hvem da?" spurgte Ludvig nysgerrigt.

"Min fætter, Ulrik Lunding, – han er kommet hertil i dag, og han agter at skænke mig og min familie sit besøg en fjorten dages tid."

"Lunding!" stammede Ludvig forbavset, og blev som en kalket væg, "den satan, kommer han her?"

"Ja," svarede Erik, "jeg blev selv forundret ved at træffe ham; han kom ganske venligt og hjerteligt hen til mig, som om han ikke erindrede, at jeg havde været til stede ved begivenhederne i

Jylland forrige sommer. Hans første spørgsmål gjaldt min søster Jette, som jeg tror, han har et godt øje til. Vi må derud i aften, der bliver muntert, siden han er kommet."

"Ja, du har ret," sagde Ludvig iskoldt, "vi må derud, ud til Henriette, jeg kan ikke nære den tanke, at han, det afskum, skulle forpeste luften i hendes nærhed, uden at være ved hånden til hendes redning."

"Hvorfor? hvad går der af dig? – Han ville ikke kunne skade nogen her – mindst dit forhold til Jette."

"Skade!" gentog Ludvig med sælsom betoning, og det gamle lægte sår blødte frisk på ny, "han har dog skadet mig engang; du husker Inna, min søster, og ene hendes bøn afholdt mig fra at sende ham til Helvede, hvor han hører hjemme; kommer han nu i vejen igen, som sciroccoen over karavanen, skal selv ingen engel kunne stille sig mellem ham og min hævn."

"Vær du kuns rolig, kære Ludvig," sagde Erik, "det har ingen fare med ham, det forsikrer jeg dig; jeg ved fra Jette selv, at hun ikke kan fordrage fætter Ulrik, og den modbydelighed, som hun stedse har båret for ham, har siden Jyllandsrejsen forvandlet sig til foragt."

Længselsfuld så Ludvig aftenen i møde, og næppe slog klokken syv på Frue kirketårn, førend han og Erik ilede ud til lyststedet.

I haven var hele familien samlet ved tebordet. Ulrik, det eneste menneske i verden, som Ludvig hadede, sad ved siden af Jette, hvor han, med ansigtet iført et af disse evige smil, – hvis betydning er intet, og som tjener til et skilt for et tomt hoved – underholdt hende og forældrene med efterretninger hjemmefra. Så snart Henriette hørte, at havedøren blev lukket

op, og at nogen nærmede sig, anede hun straks, at det var Ludvig og Erik. Gerne var hun gået dem i møde, men anstanden – det trykkende panser, som kunsten har væbnet sig med mod naturen – forbød det. Emma derimod fløj straks afsted.

"Fætter Ulrik er kommet herud for at besøge os," hviskede hun til Ludvig, "det stygge menneske bliver her hele fjorten dage, tænk engang! er det ikke kedeligt?"

"Vi ved det allerede, lille Emma," svarede broderen, "jeg traf ham i middags på Toldboden, da han kom i land fra skibet."

Intet kunne lignes ved den forvirring, som synet af Ludvig frembragte hos Ulrik. Han blegnede og nedslog med sky hurtighed øjnene for det faste, rolige blik, der dvælede på ham. Hans livlige konversation og munterhed var forsvundet for i aften, forgæves søgte han at bekæmpe den pinlige tvang, som Ross' nærværelse pålagde ham; forgæves greb han igen flere gange efter den afbrudte tråd i sin fortælling; han var for forstemt og urolig til at fortsætte den.

Henriette var vel ikke nøjere bekendt med de enkelte omstændigheder og tildragelser i Jylland; men hun vidste, at Inna var Ludvigs søster, og tanken derpå lod hende ængstelig imødese Ludvigs sammenkomst med Ulrik.

Da teen var drukket, blev man enige om en spadseretur igennem alleen.

"I morgen," sagde etatsråden, for at begynde talen med noget, efter at selskabet havde gået en tid uden at sige et eneste ord, "bliver der stads i slotshaven. Kongen sejler da i kanalen, og vi vil ud med, som tilskuere ved denne fest, såfremt vejret bliver nogenlunde favorabelt."

"Gør han det?" sagde Ulrik, "det er vist ganske smukt at se, jeg antager nemlig, at der kommer en temmelig mængde folk ved en sådan lejlighed."

Hermed gik samtalen atter i stå for en tid; endelig udbrød Ulrik, idet han vendte sig til Erik, der gik på den anden side af Emma: "Nå, fætter, hvorledes har du levet, siden vi sidst sås?"

"Tak," svarede Erik koldt, "jeg har levet godt siden sidst; hvorledes har du levet?"

"Ved det gamle," ytrede Ulrik, "godt og slet, ligesom det kan træffe sig."

"Det fornøjer mig," svarede Erik, og hermed var deres konversation endt.

Emma kunne ikke undertrykke det smil, som ved denne lejlighed overfaldt hende.

"Hvorfor er De så tavs og stille i aften, kære Ludvig?" udbrød Henriette deltagende, da de var blevet noget tilbage efter de øvrige, "er han, denne mig så uvelkomne fætter, grunden dertil? eller hvad ellers?"

"Ja, Henriette," svarede Ludvig alvorligt, "jeg kan ikke nægte, at hans ankomst har forstemt mig, og det vil ikke undre Dem, når De erindrer det, som forefaldt i Jylland forrige sommer. Vel er De endnu uvidende om de fleste omstændigheder, og jeg kan ikke nu tilfredsstille min inderlige trang til at afsløre alt for Dem; men hav tålmodighed en ganske kort tid, det aner mig, at jeg snart vil kunne fortælle det og indvie Dem i den hele sørgelige historie."

"O, hvor jeg længes derefter," hviskede Henriette.

"Og jeg," vedblev Ludvig, "jeg kan ikke se det i møde uden frygt, thi den tanke kvæler mig, at jeg selv derved må rejse den

skillemur, der for stedse vil stå mellem os; dog er her ikke noget hensyn at tage på mig, når Deres egen ro og lykke mulig står i fare for at tabes, især hvis –" her blev Ludvig nødt til at holde inde, thi fru Holter trådte til, ikke heller fik han den øvrige tid af aftenen lejlighed til at åbenbare Henriette sine tvivl og advarsler mod fætter Ulrik.

Den følgende dag var vejret smukt, og etatsråden spadserede derfor, ledsaget af Ulrik, op i slotshaven, mindre for at se stadsen, end den store mængde mennesker, som den havde forsamlet. Fætteren morede sig særdeles godt på denne tur, ikke alene ved den frie munterhed, som herskede over alt, og den herlige musik, som lød igennem haven, men fordi han kunne, uden at Ludvig kom ham i vejen, byde Henriette armen og være hendes ledsager. På hjemvejen udbredte han sig vidt og bredt over den fornøjelse, som denne tur havde skænket han, og sagde frøkenen tusinde galanterier og smigrende ting, naturligvis alt i den genre som passede for ham. Henriette derimod var temmelig ordknap og stille; enten den umådelige hovedpine, hun foregav at være plaget af, var skyld deri, eller hendes samtale med Ludvig den foregående aften, skal jeg ikke kunne afgøre.

Fætteren syntes overhovedet at befinde sig meget tilfreds og fornøjet med sit ophold hos etatsråd Holters, at sige så længe Ross og Erik ikke var til stede. Den første især var ham ufordragelig, og formåede ved sin blotte nærværelse til enhver tid at gøre ham tavs.

Således var da de fjorten dage, som han havde bestemt til sit besøg, næsten forløbet, og endnu havde han intet resultat erholdt i henseende til Jette. Mellem fru Lunding og Holters var

allerede ønsket om denne forbindelse blevet omtalt; men lykkeligvis hørte etatsråden ikke til deres klasse, der tror, at børnenes valg og vilje i dette punkt er undergivet deres egen, og at hines fremtidige lykke beskæres dem i det menneske, de beregnende forældre bestemmer til deres fremtidige ægtehalvdel. Han lod derfor ikke alene sin datter råde sig selv, men besluttede endog, ikke at lade sig mærke med, at han gerne så denne forbindelse bragt til veje.

"Elsker hun ham," tænkte han, "klarer sagen sig selv; hvis ikke, skal mit ønske hverken tvinge eller bevæge hende til et skridt, hvoraf så meget vigtigt er afhængigt."

Den sidste onsdag, som Ulrik havde bestemt til sit ophold hos etatsråden, var kommet. Man besluttede, som sædvanligt, at spadsere op i haven. De foregående dage havde et ugunstigt vejr holdt familien inde. Endnu havde vort selskab ikke truffet en så umådelig menneskemasse i haven som i dag; over alt hvor de gik, mødte de hele skarer af spadserende damer og herrer, og damer og damer. Ulrik var igen Henriettes ledsager. Emma, etatsråden og fruen derimod gik sammen arm i arm.

"I dag," tænkte han ved sig selv og hjertet dansede ved den blotte tanke galopade i hans bryst; "i dag vil jeg tale med hende, det må så briste eller bære, der er ikke længere tid til udsættelse. Måske lykkes det mig i trængslen at få hende skilt fra de øvrige; vi går da alene hjem. Aftenens mørke er mig gunstig, den skjuler min forvirring en del. Blot jeg vidste, hvorledes jeg egentlig skulle begynde, thi her må" – nu svor han ved sig selv – "bruges større finhed, end jeg før har haft behov. Nå, med Guds hjælp går alt godt; dristigt vovet halvt vundet."

Det var vel Ulriks tanker, meden han gik med Henriette i haven. At hun imidlertid tænkte på Ludvig og anstillede sammenligninger, der just ikke var i favør af fætteren, drømte han næppe om.

Sejladsen var endt. Man begav sig op mod slottet, for fra bakken der at høre på den skønne musik. Undervejs blev Ulriks ønske opfyldt, uden at han selv gjorde noget dertil; han blev mellem den store klynge af folk, som fra alle sider trængte sig frem i gangene, skilt fra de andre af sit selskab. Da Henriette ikke straks bemærkede det, tav han også, og befandt sig nu alene med kusinen. For sildigt opdagede den ung pige, at hun var skilt fra sine forældre, og bad Ulrik følge hende tilbage, for at opsøge dem igen. Han gjorde det, men forgæves, de kunne ikke træffe dem.

"Ja, lad dem gå," udbrød Henriette smilende, "siden vi engang er her, vil vi også profitere deraf og høre lidt på musikken; der spilles hver aften så mange af mine yndlingsarier."

De blev altså; men Ulrik havde hverken sans for musik eller folk, han var alt for beskæftiget med at udspekulere den bedste måde, hvorpå han skulle begynde sit frieri, og befandt sig i en stilling, som i sandhed var pinlig.

Musikken var allerede længe hørt op. Folk vendte tilbage og:

> "End stod han der og beregned og tænkte".

"Kom, fætter!" udbrød endelig Henriette, "det gør mig ondt, at jeg må vække dig af dine betragtninger. Hvem er det dog, du således stirrer efter, at du ikke engang mærker, at alle er gået bort? Ikke at tale om den underholdning, du er mig skyldig."

"Beder at undskylde, elskværdigste kusine!" sagde Ulrik forlegent, idet han pludselig vågnede op, "jeg tænkte på noget –

noget andet."

De gik.

"De andre har sikkert været hjemme for over en time siden," ytrede Henriette endelig, efter at hun længe havde gået tavs ved Ulriks side.

"Ja, det har de vist," svarede fætteren. "Hør, kære kusine," udbrød han endelig stammende, "jeg har noget ret vigtigt at tale med dig om. I morgen rejser jeg, og da det træffer sig så heldigt, at vi i dette øjeblik er alene, vil jeg åbenbare dig en sag, som så længe har ligget mig på hjerte."

"Gud!" udbrød Henriette i en spøgende tone, – endskønt den enhver kvinde medfødte fine slutningsevne lod hende gætte sig til mere end hun syntes om – "du gør mig ganske nysgerrig; hvad vigtigt kan du vel have at meddele mig, fætter?"

"Ja, jeg vil fortælle dig alt, men du må love, ikke at afbryde mig, førend jeg har udtalt."

"Hjertelig gerne," svarede hun, "fortæl, fortæl blot!"

"Henriette," udbrød nu Ulrik i en patetisk tone og greb hendes hånd, "jeg – jeg elsker dig, langt højere end jeg formår at sige; jeg kan ikke længere leve uden dig, jeg har allerede uforandret båret denne følelse for dig i flere år, og siden du sidst var hos os i Jylland, har jeg ikke tænkt på andet, jeg ville – ville derfor blive uhyre lykkelig, dersom du elskede mig igen – gør du det, kære Henriette?"

Her tav taleren et øjeblik for at trække vejret, og samle resten af sin indstuderede deklamation.

"Du elsker mig?" spurgte Henriette, idet hun gjorde sig umage for at skjule sin forlegenhed under en smilende mine; "det er vist blot din spøg, fætter!"

"Min spøg, kære Henriette! tror du det? Ser jeg da i dette øjeblik ud som et menneske, der spøger?"

"Det just ikke," svarede Henriette leende, og hendes hele fatning var atter genvundet, "men hvorledes kan jeg antage det for andet? Jeg har i det mindste aldrig anet, at du bar slige følelser for mig, førend nu du fortæller det."

"Ja der er, min sjæl, ikke min skyld, kusine, ved du det! Men det er nu det samme; jeg elsker dig så usigeligt højt, som nogen kan elske en kvinde – gør mig lykkelig, sig, at jeg heller ikke er dig ligegyldig, det ville blive min død, dersom det var tilfældet."

"Fætter!" sagde Henriette alvorligt, "dit åbne ligefremme andragende fortjener et lignende svar; jeg vil tale ganske uforbeholdent med dig. Jeg kan aldrig blive din, det er umuligt."

Der stod nu Ulrik, med et ansigt, som om han pludselig var faldet ned fra Månen, eller som om man havde overøst ham med en spand koldt vand, så underlig blev han til mode ved kusinens afslag.

"Men, Herre Gud! hvorfor kan du ikke Henriette?" spurgte han, efter at have sundet sig lidt: "Dine forældres og min moders kæreste ønske blev herved opfyldt; for ikke oftere at omtale, hvor lykkelig jeg blev."

"Jeg lider dig ikke, Ulrik," svarede Henriette, "og lad os dermed ende denne samtale."

"Skurk! tænk på Inna!" hviskede i dette øjeblik en stemme bagved halvhøjt i øret på ham. Forskrækket vendte Ulrik sig om, og for ham stod – Ludvig – med et vredegnistrende åsyn. Jette, der ikke straks kendte den så pludseligt ankomne, udstødte et svagt skrig.

"Hvem er De?" stammede fætteren bævende, uden i halvmørket straks at kende Ludvig.

"Hvem jeg er! derom spørger De mig? Siger Deres samvittighed det ikke? kender De ikke broderen til Deres første offer? Lad Dem nøjes dermed, og kræv ikke flere."

Ulrik var ikke så dum, at han ikke straks skulle have overskuet den elendige rolle, han spillede i dette øjeblik. "Aha!" udbrød han tænderskærende, "herr Ross, eller rettere herr Abel, søn af en undvegen slave, er det Dem? Nu viger jeg for Dem, og renoncerer på den ære at følge min kusine hjem i Deres selskab; måske også slavesønnens ledsagelse er hende kærere end min."

"Menneske!" skreg Ludvig rasende, idet han med gigantisk kæmpekraft greb Ulrik i brystet, "hvad siger du? til hvem taler du således?"

"Slip mig! – slip mig!" stønnede Ulrik bævende og angst; "De kvæler mig."

"Ludvig! Kære Ludvig!" bad Henriette forskrækket, "hvad gør De?"

"Tilgiv mig, frøken!" svarede Ludvig, og kastede Ulrik fra sig, "jeg glemmer mig og den agtelse, jeg skylder Deres nærværelse; men den forklaring, som grunden til dette optrin fordrer, må tjene til min undskyldning."

"Bi kuns, elendige knægt!" råbte Ulrik, da han atter kom på benene, "jeg fordrer satisfaktion. Med dit hjerteblod vil jeg afvaske den fornærmelse, du i aften har tilføjet mig – og Dem, frøken kusine, ønsker jeg al mulig lykke til Deres inklinationsparti med slavesønnen, – Deres smag er virkelig så god, at jeg ikke håber nogen vil fortrænge ham fra den plads, han har vundet – Adieu! vi tales nærmere ved."

Han bukkede koldt og gik.

Enhver nerve dirrede af forbitrelse og vrede i Ludvig; blodet suste som sydende beg igennem alle hans årer, hans øjne sprudede ild – men han betvang sig. "Gå, skurk!" råbte han halvhøjt efter Ulrik, "og tak min fatning og denne dames nærværelse for, at jeg ikke knuser dig i dette øjeblik."

Ligbleg af skræk, og rystende af angst var Henriette vidne til denne scene, hvori alt var hende en gåde. Frygtsom og mistroisk betragtede hun Ludvig, og modtog i aften for første gang i sit liv ugerne hans tilbudte arm.

Uden egentlig selv at gøre sig til regnskab for grunden, var Ludvig om eftermiddagen gået ud til slotshaven, en dunkel forudfølelse ledede hans fjed. Han traf Henriette og Ulrik der, uden at blive bemærket af dem. I afstand fulgte han dem på hjemvejen, og da aftenen brød frem, og Ulrik under sin tale til Henriette standsede sin gang, nærmede han sig dem begge ved at krybe igennem et af kvartererne, og kom derved bag på fætteren i det allerubelejligste øjeblik. Til lykke forefaldt optrinnet mellem dem på et sted, hvor ingen spadserende bemærkede det.

Naturligvis skyldte han Henriette en forklaring over grunden til hans gådefulde, uforklarlige opførsel. Allerede længe havde han besluttet at åbenbare og fortælle hende alt; han kunne aldrig have fundet en tid, som bedre passede sig dertil end denne aften, – og således blev hun da medviderske i det, som læseren allerede ved. Uden udpyntninger og forvanskninger fortalt Ludvig alt, hvad der angik ham og Inna; hvorledes han havde fundet sin søster for at være vidne til hendes kvaler og død; heller ikke lagde han dølgsmål på sine følelser for sin

tilhørerinde; han havde ikke længere nogen hemmelighed tilbage, nærede ingen tanke, hvori Henriette var uindviet; og da hun nu, idet han tav, med et tåreblændet øje så ømt og kærlighedsfuldt betragtede den kære yngling, trykkede hans hånd, og med stille gråd lænede sit skønne hoved mod hans skulder, da fejrede naturen i deres bryst sin fest, da vovede Ludvig for første gang at trykke den unge pige til sit bankende hjerte, og englene opskrev den sluttede pagt i Livets store bog, og skuede fra Himlen med dens lysnende stjerneøjne signende ned på Ludvig og Henriette.

Da hun endelig var kommet hjem og havde forklaret grunden til sin lange udeblivelse, uden i øvrigt mere end højst nødvendigt at berøre scenen mellem Ludvig og fætteren, gik hun med søster Emma op på deres fælles værelse. En glædeståre perlede i hendes øje, hun trykkede den lille til sit bryst, og dækkede hendes kinder og mund med varme kys.

"Kære søster," hviskede hun stille, og en salig glæde spillede i hendes blik, "nu først tør jeg sige dig det, jeg elsker Ludvig, jeg ånder og lever kuns for ham."

Hun var forlovet med Ludvig Ross.

Næste dag hentede en karl fætter Ulriks tøj fra lyststedet. Han selv tilmeldte i et brev familien sin afrejse, uden dog at berøre, hvad der var forefaldet aftenen i forvejen. Samme dag tog han over land tilbage til Lundinggård og besøgte aldrig oftere etatsråd Holters. Et år senere fortalte etatsråd Holter en middag, at man i kollegiet havde modtaget en ansøgning fra en skovrider B. i Jylland, hvori han anholdt om bevilling til at

overdrage sin bestilling til sin svigersøn Ulrik Lunding, og han havde erholdt tilladelse dertil.

Og således lader jeg da fætteren forsvinde på heden i Jylland, hvor han, omgivet af hunde og heste, levede et mageligt, tilfreds liv, skændtes med sine undergivne, pryglede skovtyvene, spillede kort med nabopræsten og drak med sine ligemænd.

En måned efter hin tildragelse i slotshaven samledes et stort og udvalgt selskab på etatsråd Holters lyststed. Vogne rullede op og ned igennem alleen. Pyntede herrer og damer steg ud deraf, og dette, tillige med de tændte lysekroner i værelserne, bebudede de forbigående, at noget vigtigt foregik. Da højtideligholdt man Ludvig og Henriettes forlovelse. Den lille Emma var tilsyneladende den gladeste af alle, hun lo, dansede og sprang omkring over alt, og om endog af og til en lille tåre vædede barnets smukke øjne, skjulte hun det omhyggeligt, og tørrede den ubemærket bort.

Endnu står kuns tilbage at berette, hvorledes det senere er gået sekretær Harre, eller vor forrige bekendt Johannes.

To år fortsatte han det liv, jeg førhen har søgt at beskrive, og da endelig til sidst Emilias pengebeholdning også begyndte at laborere af tæring, fandt hun sig nødt til, temmelig alvorligt at gøre sin mand forestillinger om følgerne af hans levned, men valgte just ikke det bedste øjeblik dertil. Johannes var en eftermiddag kommet beruset hjem, og forlangte nøglerne til sin kones pult; hun vægrede sig ved at udlevere dem, og gjorde

ham drøje bebrejdelser over hans vilde liv, som Johannes optog meget unådigt.

"Hold mund med dit vrøvl!" udbrød han bistert, "ikke et ord vil jeg høre. Straks hid med nøglerne; hvis ikke brækker jeg pulten op lige for øjnene af dig."

Her hjalp ingen modsigelser; nøglerne måtte frem, Johannes tømte skufferne og begav sig bort.

Til sidst blev Emilias tilstand aldeles uudholdelig, og den stakkels kone så sig nødt til at søge rettens bistand; følgen var skilsmisse. Tre år senere ægtede hun Adolf Bredahl og tog med ham og to børn til Amerika.

I året 1836, den 7. august læste pastor Ludvig Ross aviserne for sin unge kone. Blandt andre bekendtgørelser stod følgende:

> *I Frederiksholms Kanal er i disse dage optaget liget af en druknet mand. Så vidt man kunne skønne af et i lommen sammenrullet brev, var den druknedes navn Johannes Harre.*

Stille lagde Ludvig avisen fra sig og hensank i en vemodig tavshed.

"Hvad fejler dig, søde Ludvig?" udbrød Henriette ængsteligt, og klyngede sig til sin mand, da hun bemærkede det indtryk, denne bekendtgørelse gjorde på ham.

Men Ludvig trykkede sin unge kone tæt til sit bryst, og udbrød:

"Den druknede var engang min ven, og kom hertil som et godt og ufordærvet menneske; han var dog svag og lod sig henrive af forførelser. Således endte han!"

Organisten i Jellinge

1. Uvejr og død

Det er vinter. Landskabet er øde og nøgent. Træerne har for længst mistet deres blade, og strækker sørgende og forfrosne deres lange grene i vejret. Dagen er gået bort, solens matte stråler varmer og lyser ikke længere. Tunge gråblå skymasser trænger sig i strygende fart ind imellem hinanden oppe i himmelrummet; ingen måne lyser imellem dem, ingen stjerne viser jorden sit klare, venlige øje. Fra den fjerne strandkyst trænger engang imellem det hule drøn af vrede bølger, der arbejder på at knuse isflagerne, som dækker dem og hæmmer deres raseri. Den barske nordenvind hyler igennem Uhre Skov, og ryster med kæmpevælde i dens gamle ege- og bøgetræer, mens den i hvirvlende danse fører tætte sneflokke ned mod jorden, der skjuler enhver genstand under et tæt tæppe.

Nede i en dal, der hvor vejen drejer om til Houer, lå engang et ensomt lille bondehus, omgivet af et ubetydeligt stykke agerland, som i mandsminde kun havde været beplantet med kartofler og roer. Allerede var sneen udenfor føget sammen så højt, at den næsten lå i lige linje med de to små vinduer på husets facade. Hytten var tækket med strå og risgrene, skrøbelig og ussel, og hvert vindstød truede med at rive den overende. Døren og de i bly indfattede ruder klaprede i et væk om kap med hinanden, og mange huller og åbninger i de sidste tillod stormen uhindret at drive sit spil med et gammelt forklæde, der indefra var ophængt i mangel af et gardin. – Det indvendige i hytten svarede fuldkomment til dens ydre. Et ormstukkent, men blankskuret egebord og tre halmstole var de eneste møbler, man så. To tintallerkener og en stor sort gryde

udgjorde alt køkkentøjet. Hele husets lejlighed bestod kun i ét værelse, der tjente beboerne både som køkken, dagligstue og sovekammer. Henne i baggrunden skelnede man skorstenens dunkle omrids, i hvilken nogle halvudbrændte gløder skinnede frem gennem asken. Alt var her et billede på den højeste grad af armod.

Denne aften var bordet trukket hen for sengestedet, hvori en gammel hentæret kvindeskikkelse, dækket med en pjaltet halmdyne, klagede og jamrede sig. Ved fodgærdet sad et ungt pigebarn, der, så vidt man kunne se ved hjælp af det lille viftende spedelys, – som var stukket i halsen af en ølflaske, og af og til kastede et svagt skær på den lidendes bleggule runkne ansigt – var meget smuk, men dødbleg, og de rødkantede øjenlåg vidnede om gråd og gennemvågede nætter. Hun læste højt i en huspostil, og når hun blev afbrudt af tårerne, der blændede hende, betragtede hun i disse mellemrum den gamle i sengen, med blikke, fulde af den mest rørende barnlige kærlighed, og dækkede hende omhyggeligt til med dynen, for at beskytte hende mod kulden og de regndråber, der piblede ned fra taget gennem loftet.

"Han bliver længe borte, den gode dreng," udbrød den syge, med en svag, stønnende stemme, efter en lang tid at have stirret stift hen for sig. "Bare han får tilladelse til at komme; kan ske sig, at præsten har nægtet ham det – og jeg ville dog så gerne se ham endnu engang. Hør, lille Line," vedblev hun, rejsende sig i vejret for at tage koppen med det kolde havregrynsvand, som stod på bordet – "om du gik hen til vinduet og så ud ad vejen til, måske du kunne få øje på ham; han lovede dig jo at komme mod aften, og det bliver silde."

Den unge pige gik til vinduet, skønt uden nytte; hun kunne ikke se en alen frem for sig, så stærkt og tæt styrtede sneen ned. Hun vendte derfor tilbage og der herskede længe en uhyggelig tavshed i stuen, som kun blev afbrudt ved stormens piben ned igennem skorstenen eller ved den gamles jamren. Pludselig sprang Line op, glædens rødme farvede for et øjeblik hendes blege kinder, og med en fornøjet stemme råbte hun: "Der er han endelig, jeg hører ham komme udenfor." Med disse ord fløj hun hen mod døren og løste den op, for den var bundet fast til stolpen, og i samme øjeblik trådte et ungt menneske, indsvøbt i et hestedækken, ind af den. Efter at have afrystet de mange snefnug, som klæbede i dækkenets tråde, rullede han det sammen og trådte nærmere hen for lyset. Det var en yngling på henved tyve år. Hans store blå øjne havde et anstrøg af sværmeri, som klædte ham godt; hans træk var regelrette og skønne. Det sorte krøllede hår hang vådt og uordentligt ned over kinder og pande, og bidrog meget til at forhøje den naturlige bleghed, som hverken kulden eller snefoget havde formået at forandre.

"Godaften, du kære broder," råbte Line og sank til hans bryst; "hvor du bliver længe borte! Moder og jeg var bange for, at du ikke skulle komme."

"Jeg har også måttet stjæle mig bort," hviskede han, og gik nu med søsteren hen til moderen. Med møje rejste den gamle sig over ende i sengen, strakte en mager, knoklet hånd ud imod ham, og trak ham ned til sig, mens Line med glad travlhed ragede gløderne sammen på skorstenen og lagde friske klynstumper på dem, for at varme en pande kartofler, hun havde sat af til ham.

Jeg fører her mine læsere ind til en jysk bondefamilie i Jellinge, en lille bondeby ved Vejlekanten. Den syge i sengen er moderen, og de to andre, broder og søster, hendes børn. Marie Stilling, således hed den førstnævnte, var en fattig husmandskone, som efter sin mands død intet andet havde at opholde livet ved, end hvad sognets formuende bønder og gårdejere skænkede hende. Hun boede ved udkanten af skoven, tillige med sin datter Line, moderens tro og kærlige plejerinde i dennes svagelige alderdom. Sønnen derimod var allerede for flere år siden antaget af præsten i Houer og boede hos ham. Carl var dengang 16 år gammel, hans søster 14; enhver, som så disse to børn hjemme, kunne ikke andet end føle den største godhed og velvilje for deres personlighed og medlidenhed med deres stilling. Det er vistnok også kun sjældent, at der har eksisteret et skønnere forhold, end det, som der fandt sted. Aldrig havde de været adskilte, førend nu da præsten tog drengen til sig. – Stedse sås de i hinandens selskab, enten det var til leg eller arbejde. Fik Carl noget godt nede i landsbyen, da delte han det altid med sin søster, det samme gjorde Line, kort sagt, de behandlede hinanden med den kærligste omhu, den ømmeste hengivenhed. Desto smerteligere var det dem derfor også at skilles ad. Line fik vel nogen opmuntring ved moderens selskab, men den stakkels broder havde det værre, for pastor Berg, som tog ham til sig, var en hård og næsten følelsesløs mand, der mindst af alt forstod sig på at opdrage et menneske som Carl. Den ringeste forseelse straffede han med slag; skældsord og trusler regnede ned over den ulykkelige hver dag. Den blødhjertede dreng led mere derved end nogen troede, han længtes tilbage til moder og søster, og ønskede i sit hjerte, at

præsten aldrig havde taget ham bort fra hjemmet. Berg havde besluttet, at Carl skulle studere, uden at tage den mindste notits af hans ulyst derfor. Allerede fra drengens tidligste barndom havde musikken haft en sjælden interesse for ham, som stedse tiltog med årene, og aldrig så man ham gladere, end når han om aftenen kunne smutte over til degnens, der, efter at have mærket hans tilbøjelighed, gav ham undervisning i fløjte og klaverspil. Det varede ikke længe, førend eleven heri var sin lærer voksen, og mens denne beundrede hans talent, bandede præsten den ulyst, han viste for studeringerne. Således gik fire år, da var det at Carls moder blev meget syg. Distriktslægen havde opgivet hende, og søsteren gik derfor op til Houer, for at bede broderen komme hjem og tage afsked med hende, hvilket præsten i sin vrede over "udskuddet", som han kaldte plejesønnen, på det bestemteste afslog. Denne havde derfor listet sig bort om aftenen, og kom nu, som ovenfor fortalt, hjem til moderen. – Efter denne foreløbige forklaring begynder jeg igen min fortælling.

Carl havde imidlertid, bedrøvet og bange, hørt hvor slet det stod til med den syge; han havde spist kartoflerne, som Line satte for ham, vendte sig nu til hende og udbrød, idet han klappede hendes blege kind: "Hvorledes er det med dig, gode søster? Du har haft det strengt i denne tid, ved at være ene om at pleje vor moder. Gud give," tilføjede han, og tårer randt ned ad hans kinder, "at jeg kunne blive herhjemme og hjælpe dig lidt, men det vil præsten ikke tillade."

"Det behøves ikke heller, kære Carl," svarede hun venligt, "jeg kan nok komme afsted med det selv."

"Ja," sagde moderen, "Line har rigtignok været mig god, det stakkels barn, Gud lønne hende derfor; nu i de sidste fire nætter har hun ikke været i seng et øjeblik, for at passe mig, skønt hun selv er meget dårlig; hendes bryst kan ikke tåle det, hun lider meget derved."

"Er det nu galt igen med brystet"? spurgte Carl deltagende, og så på Line med et ømt og smerteligt blik.

"Nej, kære broder," svarede hun sagte, "det er ikke så slemt, som moder tror, det er langt bedre, end det har været før, vær blot ikke bedrøvet derfor – det bliver nok godt alt sammen."

"Ja vel gør det det," sagde moderen med et vemodigt suk, "men først når Vorherre ta'er os to til sig, som du selv så tit ønsker, mit barn; hernede bliver det knap anderledes."

"Jo! Jo!" afbrød Carl hende, "I må ikke dø, ingen af jer, så bliver jeg jo alene tilbage og har ikke nogen, som vil være god mod mig. Du bliver nok frisk igen, lille moder; jeg har hver gang jeg læste min aftenbøn, bedt Vorherre derom, og han vil bestemt høre det."

Moderen svarede intet hertil; hun følte bedst, hvor liden grund der var til at antage nogen bedring med hendes tilstand; også var det tydeligt at se, at hun, siden Carl var kommet, gjorde sig umage for at dæmpe og undertrykke de klager, som hendes smerte aftvang hende.

Uvejret udenfor tog til. Vinden hylede stærkere ned gennem skorstenen, rudernes klirren og dørens klapren gjorde et rædsomt indtryk på Carl; han bøjede hovedet mod bordet for hvilket han sad, og græd højt.

"Det er et slemt vejr i nat," hviskede Line halvhøjt. "Stormen tager til, og månen vil ikke komme frem."

"Ja," udbrød den syge, "det er justement et vejr til at dø i, og derfor vil Vorherre også føre mig bort i nat. – Hør, lille Line," vedblev hun, "når jeg nu er død – nå, græd dog ikke for det, det er dog bedre, at jeg får en ende på mine lidelser, end bliver ved at pines, som i det sidste årstid – når jeg så er henne," gentog hun, og hendes halvtbrustne moderlige øjne fyldtes med tårer – "så skal du gå ned til Mogens Jensens i byen, han er lidt i familieskab med os, og har lovet at tage sig af dig. Sig ham, at jeg bad ham være god mod dig, og holde det, han lovede sidst, vi taltes ved."

Line svarede intet, hun græd blot, og moderen vedblev, henvendt mod Carl: "Du, min dreng, er jo så godt som forsørget, hils præsten fra mig af, og skik dig i det, han vil have af dig, han er dog i grunden en god mand."

Videre fik moderen ikke talt, for i det samme fo'r et heftigt vindstød mod huset, og rev en del af taget bort. Line udstødte et højt forfærdelsesskrig, og Carl ilede udenfor, for at erfare hvad skade der var sket. Han kunne næppe se en hånd frem for sig, så sort var natten, og for vinden, som piskede ham sneen ind i øjnene; imidlertid satte han dog en gammel stige til muren og krøb med møje ovenpå. Halmtaget var løftet i vejret og blæst bort, og stormen rasede nu med sin hele vælde ind igennem det rådne bjælkeværk, der, knagende og vaklende, hvert øjeblik truede med at følge taget. Her kunne intet udrettes, Carl måtte lade det stå til, og steg ned igen. Næppe havde han fået fodfæste på jorden, førend et nyt vindstød kastede ham over ende; i samme nu lød en frygtelig bragen, der endtes med at hele tagrejsningen styrtede sammen, efterfulgt af lægter og murstensstumper. Forslået og blødende styrtede

han ind i stuen igen. Det lille lys var imidlertid enten blæst ud, eller udbrændt, og Line hviskede grædende til ham, at de ikke havde flere i huset. I det samme udstødte moderen et hjerteskærende skrig. "O Gud!" stammede hun, – "jeg dør – kom, børn! – kom, lad mig endnu engang sige farvel til jer."

Grædende famlede Carl hen til sengestedet.

"Søn! – Carl! – hvor er du?" vedblev hun, og hendes stønnen rallede hult, og blev til sidst ganske utydelig – "kom! – noget højere op, nærmere til væggen – o Gud – velsigne jer begge to, mine kære, kære børn! –"

Så var hun død; stormen sang hende en ligsalme udenfor.

En lang tid gik, uden at den grufulde stilhed, som herskede i stuen, blev afbrudt. Line havde kastet sig over sengen og bemærkede fortvivlet, hvorledes varmen efterhånden svandt bort af den thinkdødes lemmer; kun stormen og det gamle stueurs regelmæssige og søvnige gang vedblev at lyde. Carl stod med en næsten vanvittig rolighed, lænet op mod væggen; han græd ikke; smerten var for dyb til at kunne give sig til kende med tårer. Endelig brød han tavsheden og trådte hen til Line.

"Søster," udbrød han, med en bævende stemme, "hvordan vil det gå nu, da hun er borte? Hvem vil tage sig af dig, og træde os i hendes sted?"

Line sank til hans bryst, og hviskede med en stemme, som tårer kvalte: "Det vil Gud, broder! Han vil lade mig dø, og ende mine pinsler; nu da moder er borte, er der ingen glæde mere tilbage for mig at vente – nej, afbryd mig ikke, kære Carl," bad hun, da han søgte at gendrive hendes sørgelige mening – "lad mig tale ud. Jeg har før altid skjult min tilstand for jer, fordi jeg vidste at det kun ville smerte moder at høre mine klager, nu

hører hun dem ikke, jeg behøver ikke at tie længere og dølge den overbevisning for dig, at jeg allerede længe har følt dødens spire i mit bryst; jeg tror ikke, at jeg har lang tid tilbage at leve i."

"Og jeg?" sagde broderen, idet han gjorde vold på sig selv, og søgte at dølge sin smerte herover, "hvad vil der så blive af mig, hvad glæde har jeg vel at vente i fremtiden, når jeg står alene tilbage?"

"Du," sagde Line, med et kærligt smil, der i dette øjeblik lod hende så yndigt, "du må lære at leve uden os to, du vil blive lykkelig og tilfreds, fordi du er god."

I det samme faldt uret henne i krogen til slag; det slog ét. En gysen gennemfo'r Carl; for han erindrede sig, at han endnu i nat måtte vandre de samme seks mil tilbage igen, for at ikke hans udflugt skulle blive opdaget. "O Gud! jeg kan ikke engang blive her hos dig, jeg må bort nu. – I morgen, det er søndag, skal jeg synge i kirken, degnen er blevet syg, og præsten har pålagt mig at besørge hans forretninger."

"Du behøver heller ikke at bliver her, kære broder! Det er jo nok når jeg våger; så snart det bliver lyst, går jeg ned til gamle Ane, og beder hende komme herop og hjælpe mig med at lægge moder lig. Hun må da begraves på sognets penge, og så får vi ingen tale over hende, fordi vi ikke har råd til at betale den, undtagen præsten ville gøre den omsonst – gå kuns du, kære Carl, og er det dig muligt, så kom igen når gudstjenesten er forbi, det kan din strenge plejefader da ikke godt nægte."

Heftigt grædende omfavnede søster og broder hinanden; han svøbte dækkenet omkring sig, trykkede endnu et kys på moderens kolde læber og gik. Da han var kommet ud på

landevejen, hørte han Line kalde på ham. Den gode pige pånødte ham det tørklæde, hun selv bar om halsen, og bad ham indstændigt tage imod det. "Du har en lang vej, kære Carl," sagde hun, "og kan behøve det mere end jeg." Grædende vendte hun tilbage og tilbragte den øvrige del af natten ved den dødes side.

Da en af naboerne den næste morgen kom forbi hytten, og så den skade, der var sket om natten med taget, gik han indenfor, for at tilbyde sin hjælp ved istandsættelsen. Han fandt Line liggende ved siden af sin moder i sengen. Hun var mod morgenstunden slumret ind af mathed.

Midt i storm og sne, så man Carl med lange skridt vandre hen ad landevejen. Flere gange stod han i førstningen stille og vendte sig om, kastende et langt, smertefuldt blik på den lille hytte, der skjulte det kæreste, han ejede, indtil den til sidst svandt sammen med baggrundens mørke og skjultes deraf. Han agtede ikke uvejret, der rasede omkring ham; – i hans bryst rasede et langt stærkere, som ikke tanken om nogen venlig fremtid for øjeblikket formåede at mildne; for det håb, der hidtil havde ladet ham bære plejefaderens strenghed med tålmod, var nedbrudt. Han ville – det var den lagte plan – dyrke musikken således, at han derved kunne tjene tilstrækkeligt for at tage moder og søster i huset til sig, underholde og pleje dem der, og i deres kreds tilbringe livet.

En øde tomhed var det eneste, de svundne forhåbninger efterlod sig. "Hvorledes vil det nu blive med mig?" hviskede han til sig selv, og så med et tvivlsomt blik op mod den grå nathimmel: "Moder er død, stakkels Line vil vel snart følge hende, og jeg bliver da alene tilbage, mellem mennesker, som

enten ringeagter mig, eller betragter mig med tvivl og miskender mine handlinger. Jeg vil aldrig finde en, der så godt som hun forstod at trøste, når noget gik mig imod. Intet beslægtet væsen vil komme mig i møde, som jeg tør nærme mig med ømhed og kærlig tiltro; jeg er ulykkelig, forstødt og ringeagtet." Med disse, og andre lignende tanker, som havde deres udspring fra det sværmeriske og noget overspændte gemyt, der udgjorde grundtrækket i Carls karakter, skred han hurtigt fremad. Hen imod morgenstunden lagde stormen sig og snefoget holdt op, men det var endnu mørkt i vejret, og kun i østen listede en ganske svag lys stribe sig op på horisonten, der efterhånden forstyrredes og lod et blåligt skær spille over den hvide sneflade. Carl tog fejl af vejen; han forvildedes. Flere gange sank han dybt ned i snedriverne på marken og formåede kun med møje at arbejde sig op af dem igen. Hans sidste kræfter svandt bort og han så ingen udvej til at komme så betids tilbage, at plejefaderen ikke skulle opdage hans natlige udflugt. Efter lang gåen frem og tilbage, fik han til sidst øje på en gammel kroget egestamme, der bragte ham på vejsporet igen, men gav tillige den sørgelige vished for, at han endnu havde fire stive mil at gå, førend han nåede Uhre. Nedslået, træt og pustende satte han sig ned ved egens rod, og svøbte hestedækkenet tæt omkring sig, til beskyttelse mod den isnende kulde, som trængte ind på ham. Der havde han siddet en tid lang. Han følte ulyst til at gå videre, en stærk mathed hvilede over alle hans lemmer, en underlig sovelyst overfaldt ham, og han skulle aldrig have vågnet mere, hvis ikke i det samme et fjernt lysglimt havde vakt hans opmærksomhed, og igen bragt ham til sig selv. Han lyttede, og syntes at høre en

svag rullen langt nede på vejen, ligesom det også forekom ham, som om lyset bevægede sig og kom nærmere. "Gid det måtte være en vogn," tænkte han, og alt andet var glemt for dette ønske. Han rejste sig, og overbevistes snart med den inderligste glæde om, at hans ønske var bønhørt. Det var nemlig distriktslægen, som kom kørende – en lige så meget for sin redebonhed i at ville, som for sin uduelighed i at kunne hjælpe sine patienter til andet end døden – bekendt mand; – ynglingen fik let lov til at sidde op med, og strakte sine forfrosne lemmer fornøjet ud i høet bag i vognen, mens hestene i strygende fart trak ham afsted hjemad.

De grå skymasser viger for lette morgenvindes stille viften. Luften bliver ren og blå, de fjendtlige magter, hvormed stormen havde belejret den om natten, trak forsvindende tilbage og morgensolens unge blik smiler medlidende ned på træerne, som forknytte afryster de snestrimer, der har sat sig på deres grene. Fra de omliggende kirketårne lyder klokkerne med højtidelig klang rundt omkring; de taler sammen om hviledagen, og minder beboerne om at besøge kirken. Stærkest af dem alle lyder Uhres klokker, og Carl er gennemtrængt af angst, fordi han ved at plejefaderen nu må have opdaget hans fraværelse, og at han vil blive straffet derfor. Således kører han ind i byen, hvor beboerne allerede længe har været oven senge. Mens karle og drenge skuffer sneen til side, som alentyk ligger uden for hver husdør, derimellem flittigt banker hænderne, vel også undertiden trykker en snebold og sender en og anden bekendt forbigående en mere velment end velkommen hilsen dermed, lister husfædre og gamle matroner sig, i kisteklæderne, forsynede med store salmebøger og en lille

madpakke under armen, op til kirken. På flere steder i Jylland har beboerne nemlig fundet, at de bedre fordøjer den åndelige føde, som Guds statholder beskærer dem med, når de nyder den i forening med legemlig, og derfor ser man ikke sjældent – at sige på landet – bønderne, mens de fortærer et forfærdelig stort smørrebrød og villigt rækker hinanden en styrkningsflaske over stolene, at lytte med opmærksomhed til præstens ord.

Jo mere Carl nærmer sig præstegårdens røde mure, des stærkere banker hjertet i hans bryst af frygt. Han takker den godmodige læge for køreturen, og sniger sig ind ad bagdøren op på sit kammer. Til lykke var præsten allerede taget afsted; han undgik i det mindste derved den modtagelse, han havde ventet sig, i første øjeblik; nu hed det i en fart at komme i de sorte klæder, og derpå at pile afsted, for at være i kirken førend gudstjenesten begyndte.

Han pudsede sig derfor så godt, som fattig evne og knap tid tillod, stak salmebogen i lommen og fløj som en stormvind op til kirken. Gudstjenesten var dog allerede begyndt. Allerede langt borte hørte han orglets dybe toner blande sig mellem menighedens uharmoniske sang, og rystende trådte han ind af korridoren, hvor to lynglimt fra pastor Bergs mørke øjne hilste på ham. Imidlertid skikkede ynglingen sig dog tåleligt i sine forretninger, han hjalp pastoren messekjolen på, og lod, som om han ikke hørte de sagte ytringer, velærværdigheden tilhviskede ham, der omtrent lød som: "Nederdrægtigste afskum!" – "Syv gange forbandede Helvedes brand!" og deslige. Da prækenen var endt, trådte han med den mest alvorlige mine i verden – staklen havde jo fuldkommen grund til det – frem i

kordøren og oplæste velsignelsen over forsamlingen, og kort derpå rullede han hjem med plejefaderen i dennes vogn. Undervejs var det da, at stormen egentlig brød løs, og Carl, som var for godt bekendt med Bergs hidsighed til at han skulle turde vove at forsvare sig, så længe som denne fandt for godt at skænde, tav klogeligt til alt, og begyndte først, efter at pastoren havde udtømt sin veltalenhedskilde, med at fremsætte sit forsvar, som også efterhånden formildede den strenge, der, endnu inden de kom til præstegården, blev så blød om hjertet, at han lovede at bidrage sit til, at den afdøde kunne få en ordentlig begravelse, ja tillod endog Carl at tage hjem igen den samme eftermiddag, for at hjælpe søsteren med tilberedelserne dertil.

Otte dage gik. Jordefærden var forbi. Carl Stilling sad hjemme ved Lines sygeleje. Den blege piges ønske var gået i opfyldelse – hun var i lag med at følge sin forudgåede moder. Den knækkede lilje lå med hovedet lænet op til broderens bryst; hun havde stille tilhvisket ham sit levvel. Dødsenglen trådte til lejet og trykkede et kys på de blegnende læber. Line sukkede dybt, fo'r med hånden til hjertet, så endnu engang med et usigelig blidt smil op mod Carl, og – hun havde ikke længere ondt i brystet! – den kommende julemorgen bar sognets bønderkarle en kiste ud af huset; i den hvilede et skønt billede af en død pige, indhyllet i jordelagnet, og håret gennemflettet af en krans vintergrønt. Bag kisten, ved siden af præsten, vaklede et menneske, bleg, og med et så grænseløst udtryk af smerte, som nogensinde et åsyn viste. Det var broderen, som fulgte sin søster til gravkammeret på kirkegården.

2. Embede. Information og kærlighed

Jeg lader nu to år gå bort. I et så langt tidsrum tør jeg vel mene, at de fleste sorger kunne læges, eller i det mindste træde tilbage, således at vunden ikke bløder længere. To år altså efter Lines død, begynder jeg igen med at fortælle om Carl. Han er nu blevet organist i Jellinge kirke, og at beskrive hvorledes det er gået til, dermed er det, jeg åbner andet kapitel.

Som jeg allerede før har fortalt, følte Carl Stilling en afgjort tilbøjelighed og interesse for musikken, og de lykkeligste øjeblikke for ham var de, hvor han ovre hos degnen dyrkede den med liv og sjæl. Det frugtede kun lidet at pastor Berg forbød ham at gå derover og øde tiden til studeringerne med dette "narreværk". Carl var vel nødt til at adlyde, men fra dette øjeblik af hørte man om aftenen – ja endogså undertiden hele natten igennem – fløjte- og horntoner lyde fra skoven af eller nede i præstehaven. Ikke hjalp det at degnen svor sin saligheds ed på – den værdige barnepisker var nemlig slem til at glemme det første bud – at Carl havde talent for musikken, og under hans vejledning i tiden kunne blive til noget stort. Præsten ville dog omsider have sat sin vilje igennem og plejesønnen være blevet student uden lyst dertil, endskønt han vel derfor kunne have været lige så god som mangen anden af Minervas sønner, dersom ikke, til lykke for ham, en tredjemand havde fået "en finger med i fadet", som man kalder det derovre. Denne tredje var nemlig en vis baron Holter, der boede på en herregård i nærheden af præstens. Han havde ofte hørt på Carl, når denne om sommeraftenen blæste i skoven på fløjte eller valdhorn, og da sidstnævnte instrument var det eneste af alle, som tiltalte

baronen, fattede han snart en art godhed for musikanten, der allerede i de første øjeblikke af bekendtskabet gav en omstændelig fortælling af sin hele historie, og især slog på, hvor liden lyst han havde til at følge plejefaderens bestemmelse med hensyn til studeringerne. Det var just noget for baronen, der af mig ubekendte grunde heller ikke syntes synderlig godt om denne stand, og derfor anvendte sin hele indflydelse hos pastoren, for at formå ham til at give efter for sønnens ulyst og derimod tillade ham at dyrke sit yndlingsstudium. Det hjalp da, som naturligt nok var, thi i hvilket tilfælde i livet hjælper ikke gode løfter og formåendes protektioner? Pastor Berg lod fuglen flyve, og Carl var så glad herover, som en ung pige på sin bryllupsdag. Nu kunne han spille og øve sig så meget han lystede. Degnen blev igen taget til nåde og ynglingen benyttede sig også i fuldeste omfang af tilladelsen; han blæste og blæste fra den tidlige morgen til den sildige aften, så at pastor Berg og husholdersken var nær ved at blive gale af lutter musik. Alt dette skete i en måned, men baron Holter var en mand, som ikke lod sin gerning forblive halvgjort, han sendte sin protegé til København, for der at lade ham lære faget fra grunden af, og bragte det til sidst dertil, at Carl Stilling, i sit 22. år, fra stiftets skoledirektion blev tilsendt en bestalling, der udnævnte ham til organist for Jellinge kirke.

Så vidt var alt gået godt. Siden den nye organist spillede i kirken, besøgte bønderne den langt flittigere end forhen; hans spil og variationer havde en større tiltrækningskraft for dem, end præstemandens taler, og han gjorde sig snart vel lidt af sine omgivende. Hans overmænd behandlede ham med agtelse, og man måtte synes, at han nu kunne have været fuldkommen

tilfreds og lykkelig i sin stilling. Han var det ikke. Sjældent så man ham glad, aldrig smilende; et tungsindigt, stille væsen var udbredt over alle hans handlinger. Siden søster Lines død, og da derved hans lykkelige fremtidsdrøm og barnlige idéverden styrtede sammen, var Carl blevet et ganske andet menneske; han unddrog sig, så meget det lod sig gøre, fra enhver af de lystigheder, hans ungdom, eller sognebøndernes velvilje indbød ham til, og søgte sin eneste glæde i musikken. Ofte så man ham silde ud på aftenen med lygte i hånden vandre bort fra sin bolig, stilende sin gang til kirken, og når da den overtroiske almue hændelsesvis kom der forbi, så gudshuset oplyst så sildigt, og hørte de dybe, melankolske toner, som den stille organist aflokkede orglet, så korsede de sig frygtsomme, og bad Vorherre fri dem fra alt ondt, idet de sagte imellem hinanden ymtede om, at det nok ikke var så rigtigt fat med spillemanden.

Den eneste, hvem Carl Stilling ikke undveg, og hvis selskab endogså undertiden havde en heldig og opmuntrende indflydelse på ham, var den nye sognepræst – jeg har nemlig glemt at fortælle, at Carls plejefader, pastor Berg, samme år, sønnen blev ansat som velbestalter orgelspiller, fandt for godt at se sig om hist oppe, og derfor himlede. Den i hans sted ordinerede præst var en ærværdig olding, og i al sin færd just således, som en sjælesørger bør være. Vel varede det længe, førend Iling – således hed han – fik Carl til at gengælde det venskab, han lagde for dagen for ham, men han lod sig ikke afskrække derved, og efter flere frugtesløse forsøg bragte han det til sidst så vidt, at den folkesky viste sig mere åben og meddelende. Iling indså snart, at det ville være unyttigt at prøve på at forjage det sværmeri og tungsind, hvoraf ynglingens

karakter var sammensat, men han modarbejdede, så meget som muligt var, virkningerne deraf ved at skaffe ham adspredelse og underholdning.

En aften, da Carl var gået op til kirken, og der længe havde ladet sine følelser udtale sig ved orglet, gik præsten op til ham; han fandt ham i tungsindig grublen lænende sig med begge armene over ryggen af den bænk, han sad på. Carl fo'r op ved præstens trin, og den gamle mand udbrød, idet han venligt lagde hånden på ynglingens skulder: "Hvorfor nu igen så sørgmodig, min kære Stilling? De piner kun Dem selv derved, og har jo allerede ofte lovet mig at lade disse kirkebesøg om aftenen fare."

"O, kære pastor!" svarede Carl sørgmodigt, "hvorfor vil De forbyde mig det? dersom De vidste, hvor vel, hvor tilfreds jeg føler mig, når jeg således sidder heroppe alene i den store kirke, og hører ekkoet af tonerne gentages igennem hvælvingen. Da synes jeg at have løsrevet mig fra verden, som om jeg bevægede mig i et ganske andet liv; jeg føler så meget skønt og herligt at røre sig i mit bryst, og –" her sagtnedes hans stemme noget – "det forekommer mig, som om åndeverdenen åbner sig under mine fødder, over mig, rundt om mig; jeg ser moder og søster stå for mig; jeg glemmer da alt; jeg er ikke længere ene i kirken, nutiden er svundet bort og fortidens glade minder taler med de skønneste stemmer i min sjæl."

"Men De har ikke godt af dette drømmeri, min ven; en sygelig fantasi spiller i Deres indre, og De lader den få for megen plads, idet De føler Dem utilfreds med Deres tilstand, fordi den ikke lader sig forene med indbildningens spil og tryllerier."

"Og når jeg nu befinder mig så vel derved," vedblev Carl ivrigt, "når jeg tilstår Dem, at min eneste glæde just ligger deri, at jeg lader min indbildning fremkalde den tilstand omkring mig, hvorved jeg finder mig så usigelig vel til mode, hvorfor da berøve mig disse lykkelige øjeblikke? Jeg klager jo ikke over min skæbne; jeg erkender, at jeg har det godt, bedre end mange; men jeg står dog så alene i verden, ganske alene siden moder og Line døde."

"Og hvorfor gør De da det," ytrede præsten, "siden denne tilstand er Dem ubehagelig? Opsøg et væsen, De kan stemme med, knyt Deres skæbne til hendes, og De skal se, min ven, at De vil føle Dem lykkelig derved."

"Et væsen, jeg kan stemme med?" gentog Carl, som om han ikke ret forstod præstens mening; "nej, kære Iling, det kan jeg ikke; tro mig, jeg ville blive endnu ulykkeligere ved at vide en andens skæbne bundet til mig, og ved at overtage forpligtelser, som jeg ikke kan opfylde; jeg vil aldrig blive fader, eller ægtemand – aldrig –" Her tav han, pudsede derpå lyset i lygten og lavede sig til at forlade kirken. Og præsten rystede på hovedet og fulgte stiltiende bag efter ham hjemad.

Baron Holter, hvem Carl skyldte takken for organisttjenesten, boede, som allerede sagt, på en herregård, nær ved præsteboligen. Han var den sidste descendent af en gammel adelig familie, der ikke efterlod ham andet end deres aner og det gamle herresæde, han beboede. Holter kunne just ikke henregnes til de mange af hans stand, der mener at have lov til at se deres medmennesker over skuldrene, fordi deres blod er renere, og deres papa var lidt højere på strå end hines. Han var et almindeligt, ret tjenstvilligt menneske, der sjældent

faldt på at gøre sig tanker over en genstand uden højeste nødvendighed. Han havde valgt sig en kone af borgerstanden, og tre år derefter mistet hende, uden at have andet minde om dette for øvrigt lykkelige ægteskab end en eneste pode ved navn Bertha. Nu henlevede han sine dage i en stadig rolighed, med undtagelse af den uro, han voldte sig selv ved jagten, en syssel, hvoraf han var en stadig elsker. Når denne var endt, var intet ham kærere end at stikke over til naboen – præstemanden – og i selskab med denne smøge en aftenpibe, mens han hørte de halvgamle aviser forelæse, der månedsvis blev tilsendt fra næste by. Om sin datter brød han sig tilsyneladende ikke stort. Efter at han havde forsynet hende med en guvernante, lod han hende sørge for sig selv, og tog sig det ikke nær, at Bertha i sit sekstende år langt bedre kunne hitte rede i Lafontaines og den rædsomme Wildts gyselige romaner, end nogen anden kundskabsgren. I sit 18. år var komtessen den smukkeste pige i egnen, god, naiv og elskelig, som ethvert kvindeligt væsen, der endnu ikke er blevet smittet af kunstens og de store stæders forpestende ånde. Hendes uskyldige blik lyste enhver skabning velvilligt i møde, og den bløde, finttegnede mund åndede kun smil og hjertensgodhed. Nede i landsbyen gaves der ikke én fattigfamilie, uden at den velsignede hende hver gang hun lod sig tilsyne, thi den ene havde hun jo skænket linned, den anden penge, den tredje fødemidler, kort forsynet dem med hvad de mest trængte til.

Således stod det sig oppe på herregården, da baronen fik den idé, at Bertha skulle lære at spille på klaver, og talte med Carl Stilling derom, hvem han udså til hendes lærer. Carl havde just ikke nogen synderlig lyst til at påtage sig denne information,

men indså, at han ikke ret vel kunne undslå sig derfor, og han begyndte altså at spille skala med Bertha. Fra den tid foregik der en epoke i hans liv, som havde en afgørende indflydelse på hans hele fremtid. Den ulyst, hvormed han begyndte sin information hos den unge komtesse, forsvandt snart, og en tiltagende interesse trådte i stedet. Forhen aldeles ukendte følelser vågnede i hans bryst; han blev mere blød, mere åben og venlig mod alle, hans mørke, melankolske øjeblikke blev sjældnere, alt som han vedblev at komme op på herregården og være sammen med Bertha; han længtes til sidst lige så meget efter de to dage – onsdag og lørdag – han skulle undervise hende, som han forhen havde kedet sig ved dem, og dog forstod han selv så lidet at forklare sig årsagen til denne forandring, at dersom nogen var trådt ham i møde, og havde fortalt, at han elskede sin elev og at det kun var hende, der havde bevirket alt dette, han da skulle have tvivlet derom, og antaget det for umuligt.

Der er noget så skønt, så rent, yndigt og rørende i det øjeblik af livet, hvor en yngling eller pige i naturlig uskyld hengiver sig til den første kærlighed, at den absolut må efterlade et dybere og mægtigere indtryk hos genstanden, den omfatter, end enhver senere følelse. Sansedriften har vel allerede deri lagt sine ytringer, men de slumrer endnu så aldeles rolige, og sig selv ubevidste, at deres tilværen ikke spores. I uvidenhed om vor egen natur har vi nu nået det tidspunkt, hvor båndet, som ven eller veninde omslynger hjertet med, ikke længere tilfredsstiller. Dunkle, uforklarlige savn vågner. Disse halvutydelige længsler, som forlanger, uden ret at forstå, hvad de forlanger, taler stedse lydeligere, indtil de udelukkende har

erhvervet sig enhver plads i hjertet, og forbundet sig med det ideal, hvortil deres higen stunder. Det er en ren, uskyldig kærligheds virkninger, vi da sporer, mens vi leve i ubekendtskab med årsagen, og den indre, gensidige harmoni, der bevirker hin, og just denne uvidenhed om følelserne, just disse uskyldige anelser og naturlige længsler, er det, som giver den første kærlighed et så højt og poetisk sving, og forbinder med den i sin ytring en dybde og omfattende inderlighed, som aldrig senere kan gengives. Derfor er også saligheden kun salighed fordi vi aner den, fordi vor fantasi har frihed til at udmale den med sine lyseste farver, uden at gå ud fra noget vist og bestemt. Var ikke denne skønne, lykkeliggørende uvidenhed forbundet med vort liv; så vi virkeligheden bag det hemmelighedsfulde slør, der blot giver os lov til at tænke og gætte, da ville vor tilstand kun være en kilde til kvaler og sorger, thi mennesket vil hellere ane, end se virkeligheden for sig, fordi fantasien i den første tilstand forhøjer hin. Er kærlighedens anelser ophørte, kender vi først grundbetingelsen for dens følelser, og kilden til dens ophav, da er dens trylleri dermed borte, dens vår svinder –

"En storm er over blomsten faret hen,"

en dræbende ånde har bortpustet det fine støv på sommerfuglens vinge, der gjorde den skøn og yndig.

Carl elskede altså sin smukke elev, uden selv at vide det, og han var lykkelig derved; hans hele væsen undergik en forandring, som den gode gamle præst, med den inderligste glæde, lagde mærke til, og ventede alt af for fremtiden.

Oldingen blev ikke længe i uvidenhed om grunden, thi hver gang han traf sammen med sin yndling og blot lod et ord falde om komtessen, overstrømmede Carls læber, i uforsigtig

ivrighed, af ros over hende, på en måde, at selv en mindre verdensklog tilhører end Iling ville kunne have stavet sig resten sammen.

Den samme følelse, som drog Carl til Bertha, fandt også genklang hos hende, og hun, det unge, uerfarne væsen, der ikkun kendte menneskene af romaner, fandt ingen betænkeligbed ved uforbeholdent at hengive sig til den. Hun måtte tilstå sig selv, at Carl var smukkere end alle dem, hun hidtil havde set; hans mørkeblå, sværmeriske øje, der så venligt spejlede sig i hendes, hver gang hun så på ham, havde en underlig indtagende kraft. De smertelige træk, der spillede omkring den smukt formede mund, hver gang han tav, betragtede Bertha aldrig uden at hun tillige følte den inderligste velvilje og medlidenhed for sin "stille lærer" – medlidenhed altså! deltagelse! disse to yngre brødre til kærligheden – derved troede komtessen, at hun lod det blive, og mærkede først længe efter at hendes følelse havde nået sit kulminationspunkt, at hun var gået lidt videre. Hvorledes var det vel også muligt anderledes? Carl kom så ofte i hendes nærhed; hun hørte ham spille hans kompositioner, og når han da således sad, tilsyneladende glemmende alt omkring sig, med øjnene hæftede på den yndige pige, forstod han stedse at fremkalde toner, der fandt genlyd i det inderste af Berthas sjæl; når det stille, blege ansigt under spillet efterhånden fik mere liv, når en dunkel begejstrings-rødme farvede hans kinder, og øjet svømmede i henrykte tårers glans, da fandt Bertha ham så smuk, så indtagende, at hun ikke kunne andet – end elske ham. Aldrig var det dog faldet dem ind at tale til hinanden om deres

følelser; de havde ikke med et ord ytret at de elskede hinanden; – de havde jo ikke selv tydeliggjort sig det.

Deres sammenkomster indskrænkede sig snart ikke alene til informationstimerne, thi da sommeren kom, og de skønne aftener inviterede til spadsereture, gik Carl op til herregårdshaven; altid fandt han lågen åben, og Bertha i lysthuset ved siden af den, og der tilbragte de da mangen god time sammen. Enten sang de – Bertha havde en smuk stemme, og blev glad hver gang Carl roste den – eller også gik de arm i arm igennem kornmarkerne ad gangstien, der førte uden om byen. Når hun så fortrolig, og med sin bløde, kærlige stemme spurgte, hvorfor han altid var så bedrøvet og nedslået, og Carl fortalte hende om sin barndom, og sin hedengangne moder, og den stakkels søster Line, der altid havde elsket ham så højt, og hvorledes han nu efter deres død fandt sig så ene og fremmed i verden, da trillede en rørt tåre ned ad Berthas kind, og hun hviskede til ham: "De har jo mig. Carl, jeg vil være dem i Lines sted." Og Carl kyssede den smukke pige, og var gladere og lykkeligere end nogensinde forhen. "Men hør!" sagde da Bertha ofte, "De må også til gengæld love mig aldrig mere at gå op i den fæle kirke om aftenen, og spille der, som præsten fortæller, at De så ofte gør; kom hellere til mig, så ofte De vil – så spiller vi sammen."

Fra den aften så man aldrig oftere organisten med sin lygte skride over kirkegården i mørke.

Tiden gik sin vante gang; hver dag i måneden var indtil minut og sekund lige så lang, som den altid havde været; det var kun efter Carls mening at de var blevet dobbelt så korte nu, som førend han lærte Bertha at kende. Han var nu munter og

tilfreds med sin stilling; en stille glæde stod præget i hans ansigt, hvilket Bertha med en hemmelig stolthed bemærkede, fordi hun nok selv vidste, hvad årsagen var dertil. Men det var ikke alene hende, der så denne forandring foregå med Carl Stilling – papa Holter bemærkede den også, og skønt det just ikke var hans sag at bryde sig stort om en andens bedrøvede eller glade udseende, endnu mindre at foranlediges af en sådan opdagelse til nogen videre tankeforbindelse, så var det ham dog påfaldende, at der også med Berthas væsen til samme tid var sket en forandring, og han rådførte sig derfor med sig selv om, hvorvidt det var tænkeligt, at hans datter kunne stå i nogen forbindelse med hendes spillelærer. Da han just ikke fandt det aldeles umuligt, besluttede han at tale med hende om denne sag. Så snart altså han fandt en lejlighed, som forekom ham passende, bragte han Carl Stilling på bane, og begyndte at udfritte Bertha således:

"Hør, mit barn, sig mig engang, – betræffende denne Stilling, siden vi nu taler om ham – hvorledes gefalder han dig egentlig?"

Bertha besad vel endnu den barnlige og uskyldige natur, der ikke kan harmonere med omsvøb eller fordrejelser af sandheden; imidlertid var hun dog klog nok til, både at fortie sit hjertes hemmelighed, og til at indse, at papas tale gik ud på at udforske den. – Med den roligste mine af verden – en mine så sikker og dristig, at jeg ofte har undret mig over, hvorfor det alene blev kvinden forbeholdt at give sig den – svarede hun derfor faderen: "Han gefalder mig ret godt, kære fader; han er vist et meget dueligt menneske."

"Hm, duelig!" gentog baronen, som mærkede, at han ikke havde forklaret sig tydeligt nok – "ja, det var justement egentlig ikke angående hans duelighed, jeg talte, men jeg mener som så – Stilling har et glat, slikket ansigt, ser bedrøvet ud, han er ung og sværmerisk, og du er jo nu i den alder, da sådanne egenskaber gør indtryk – om du nu måske syntes godt om ham, – dersom du var blevet – blevet – kort – elsker du ham? Det er det hele."

Her tav han, veltilfreds med endelig at have fået det trange spørgsmål ud.

"Om jeg elsker ham?" gentog Bertha, med et lille skælmsk smil, – "jeg ved sandelig ikke, kære fader, hvad synes du?"

"Ja, Gud nåde ham, dersom du gjorde det," udbrød baronen ganske ivrigt – "for al landsens ulykke – han, en organist, en fattig bierfiedler – og du – kom blot ikke med slige dumheder – jeg kan jo nok indse, at du ikke elsker ham, fordi det var splittergalt gjort, og hvad ville vel enden blive derpå, uden udsigter og fortjeneste at leve med en kone, der er vant så fin som du er, og når I så oven i købet lagde jer en hel rede fuld af unger til, – jo det ville blive en herlig forklaring den!"

"Det er sandt nok, kære fader," svarede Bertha, med mere ligegyldighed end hun i øjeblikket var oplagt til; "men hvor falder du også netop på den idé med mig? Når han forresten havde en mage, der elskede ham højt og inderligt, var det da ikke nok til at lade dem overse og glemme det ubehagelige i mindre blide kår? – Kærlighed jævner jo alt."

"Å vås!" afbrød Holter hende, "hvad det for splittergale ideer, du har? – Ser du, Bertha – kærlighed er en ting – det vil sige, den er nok noget, men altid mindre end sult og tørst, og om to

folk endogså var så forgabede i hinanden som turtelduer i parringstiden, så må der dog også noget til at holde denne ved lige med –" Resten af hans tale blev udfyldt med en umiskendelig pegen på den midterste del af legemet, maven. Hermed var samtalen til ende for denne gang, og Holter var, efter sin mening, fuldkommen overbevist om, at datteren ikke elskede Stilling. –

Baronen var vel ikke så adelsstolt, eller rettere, så adelig dum, at han troede, Berthas lykke blot lå begrundet i, at hun fik en ægtehalvdel, der stod på samme trin i rangforordningen som hun selv; hans giftermål med en simpel præstedatter godtgjorde, at han kunne hæve sig derover. Han var alene passioneret for det solide, og derfor kunne ingen fortænke ham i, at han just ikke ønskede nogen forbindelse mellem komtessen og organisten, hvis udkomme var højst tarveligt. – Ved den næste sammenkomst med Carl skriftede Bertha, hvad der var blevet talt mellem hende og faderen. Han studsede derover: "Elske!" gentog han for sig selv, "skulle jeg virkelig elske hende, og hun mig igen?" Denne tanke var aldrig faldet ham ind, og de vidste først nu begge, at deres følelse for hinanden var mere end fortroligt venskab og inderlig velvilje.

"Din fader har ret, kæreste Bertha!" sagde Carl, "vort forhold til hinanden er just således som han frygter; jeg indser nu, at jeg elsker dig; jeg føler den varmeste og inderligste kærlighed for dig, som noget menneske kan nære, og du, Bertha?" Med disse ord greb han begge hendes hænder, og så hende ret alvorligt ind i de skønne, venlige øjne. Der var noget i Carls spørgsmål, som jog en blussende rødme i Berthas kinder; hun

lænede sit hoved op til hans bryst og hviskede stille: "Du ved det, Carl; jeg elsker dig højere end alt."

"Hvor disse ord gør mig usigelig lykkelig," sagde Carl, og hans øjne fyldtes med tårer, idet han trykkede Bertha tæt op til sig – "men, kære Bertha vil ikke den tid komme, da du vil glemme mig? Tror du, stedse at kunne elske mig, og engang at ville nøjes med de ringe kår, jeg er i stand til at byde dig som løn for din kærlighed? O! dersom også du forlod mig, og jeg atter stod ene – jeg føler det, Bertha, jeg måtte forgå!"

"Søde, kære Carl," sagde Bertha og klappede ham kærligt på kinden; "hvor kan du falde på en sådan tanke? Din kærlighed vil stedse være mig nok; den tungeste skæbne vil ved din side ikke længere være tung; jeg vil evigt elske dig, alene dig!"

Nogle dage efter denne samtale sad Carl Stilling igen oppe på herregården i Berthas værelse, og hos hende. Han havde denne gang medbragt en ny komposition og lod hende spille den igennem. Bertha var indtaget af dens skønhed; måske også tanken om den elskede komponist bidrog dertil, nok er det, hun havde aldrig spillet med en sådan følelse og begejstring. Carl stod med armene lænede over ryggen af hendes stol, ganske henrykt over spillet. "Det går herligt, min Bertha," hviskede han sagte, bøjede sig over stolen og kyssede hendes kind. Bertha holdt op, hun rakte Carl hånden med et kærligt smil, da – i det samme et højt udråb, der omtrent lød, som et "For al landsens lede ulykke" – forskrækkede dem, og fra en alkove blev forhænget revet til side og baronen stod i samme nu med et vredegnistrende ansigt midt i værelset. "Godt, lille! Godt, lille!" skreg han, og trådte nærmere hen mod Carl, der lige så hurtigt retirerede tilbage – "det er altså på den måde, at han informerer

min datter! – skamme sig må han – men jeg skal lære ham noget andet – du, Bertha! går straks på øjeblikket ned i mit kabinet, og venter der til jeg kommer, vi to tales siden ved." Skælvende adlød den forskrækkede pige og Holter vedblev: "Hør nu engang, *han* – søn af en prakker – hvor tør han understå sig at elske min datter? Er det gengælden for alt der gode, jeg har gjort ham? Lønner han min velvilje således? Har han glemt, at den samme hånd, som tog sådan en ussel orm op af støvet, igen kan knuse den, eller har hans hjerne med alle sine andre sværmeriske og forkerte ideer, også fået fat på den, at han og komtesse Holter var et par, som passede sig for hinanden?"

Her standsede baronen et øjeblik og trak vejret, thi den lange tale havde anstrengt ham, og Carl, der imidlertid havde stået tavs og tilintetgjort, udbrød: "Men, herr baron, jeg beder Dem –"

"Beder," afbrød Holter ham hidsigt, "og jeg beder *ham*, herr stodderprins, at han på den allersomhurtigste måde ser at luffe af, og dersom han i fremtiden nogensinde vover at tale, se, ja endogså blot at tænke på min datter, så kan han være stødt på, at jeg skal lære ham op at tænke på noget andet. Kunne han føde en kone, var han holden og havde udsigter til andet end at sulte ihjel, så var det en anden sag, men som det nu hænger sammen, så beder jeg blot, at han dasker af, og det straks, siger jeg."

Her hjalp ingen indvendinger; Carl kendte baronen for vel til at vove derpå; han tav derfor stille og gik.

På trapperne mødte han Bertha, der just ikke havde holdt sig faderens befaling så aldeles efterrettelig, men havde listet sig op på gangen for at høre lidt af den prædiken, hun vidste, der

blev holdt for hendes elsker. "Nå, hvorledes gik det, søde Carl?" hviskede hun til ham, og klyngede sig grædende til hans bryst, uden at lade sig afholde ved at han, ængstelig og bange, søgte at forhindre det.

"Alt er tabt," svarede han; "jeg er ulykkeligere end nogensinde før." Han rev sig løs, og styrtede ud af gården. Først nu, da han fortvivlet og tilintetgjort vendte hjem, kendte han omfanget og styrken af de følelser, der bandt ham til Bertha. Overbevisningen om, at hans kærlighed til hende var større end den, han nogensinde før havde følt for nogen – selv søsteren ikke undtaget – gennemtrængte ham mægtigt til samme tid som den sørgelige vished stillede sig ved siden deraf, at hvert håb om, atter at komme i den elskedes nærhed var forsvundet. "Også hun er tabt for mig; med hende svandt min ungdoms, mit hele livs sidste glæde, og fremtiden har kun øde og mørke tilbage for mig," hviskede han for sig selv, da han var kommet hjem i sin enlige bolig og i tankerne gennemgik det passerede på herregården.

3. De fremmede. Stævnemødet. Følgerne deraf

Der er kommet fremmede på herregården, og det sjældne fremmede; thi baronen har ikke i mandsminde skældt så meget ud på tjenere og domestikker for deres langsomhed som nu, det forsikrer de alle, og den gamle Mikkel, der samtidig fungerer som fortrolige, rideknægt, kammertjener, gartner, postbud og deslige, har endnu et argument for gæsternes betydenhed, det nemlig, at han siden disses ankomst børster og hjælper sin herre i den røde plysses livkjole, en omstændighed, som ellers kun passerede engang om året, og det var når amtmandskabet fra Vejle besøgte ham for skatterevisionens og andejagtens skyld. Forgæves udfritter de nysgerrige beboere i landsbyen tjeneren om, hvem de fremmede er; Mikkel sagde intet, men gav dog sin tavshed et pikant sving ved smil, trækken på skuldrene, og sådanne betydningsfulde tegn, der også kunne forstås på den måde, at han ikke vidste mere end spørgerne.

Carl Stilling havde igen begyndt sin gamle levemåde; han var mere mørk og indesluttet i sig selv end nogensinde forhen, og egnens landsbypiger stak hovederne sammen, når han gik dem forbi, eller spillede for dem til gilder, og de sukkede og beklagede den stakkels knøs, som enhver især af dem gerne gad trøste "på den allersombedste måde". Fra den dag af, hin scene foregik på herregården, havde han naturligvis ikke været der, og i de sidste to måneder kun set Bertha engang ganske flygtigt i vinduet deroppe. Ynglingen fortvivlede; den kolde rolighed, hans ansigt syntes at vise, var kun et slør over et sønderslidt

indre; ved Berthas tab var hans sidste lykke ringet til graven. Tab? Ja! han havde tabt hende, i det mindste troede han det, og i landsbyen ville enhver vide, at den fine fremmede unge herre, der, tillige med to damer, var i besøg oppe på herregården, havde friet til hende igennem baronen og allerede fået dennes ja-ord.

En eftermiddag i juni måned spadserede baronen, Bertha og de fremmede ned til kirkegården for at tage de såkaldte kæmpehøje i øjesyn. Jeg forudsætter, at læserne ved – og dem, som er uvidende derom, fortæller jeg det herved – at Gorm den Gamle og Thyra Danebod der ligger begravet. Carl var tilfældigvis også der, og det var første gang, at han havde lejlighed til at se de så meget omtalte gæster. Hos de to damer fandt han intet mærkeligt, undtagen det afstikkende i dragten, og at den ene i drøjde og korpulence var så rigeligt udstyret, at hun fuldtvel kunne omformes til tre; derimod tildrog kammerherreindens søn – sidstomtalte dame var nemlig kammerherreinde – sig hans største opmærksomhed, for det var jo ham, denne tyndlivede, langarmede, ranglende, vindige og duftende fyr, vel udpyntet med tresser, galoner og klingende sølvsporer – som han bar i kvalitet af kammerjunker –, der konkurrerede til Berthas hjerte. Havde Carl blot hørt samtalen, eller lagt mærke til det vandede og intetsigende i kammerjunker Roeds gulblege, visne ansigt, da ville det, grundet på hans kundskab til Berthas karakter, der endnu var for ren og uomtåget til, at hun skulle kunne tænke sig muligheden af at elske noget menneske for andet end for dets egen skyld – have været nok til at berolige ham, og til at betage ham troen på nogen kærlighedsfølelse fra hendes side. Nu

derimod forekom ham den lethed, hvormed kammerjunkeren førte konversationen, særdeles yndefuld, og de effektfulde gestikulationer, svingninger med armene, og lignende gebærder, som, da han og Bertha stod stille ved runestenen uden for kirkedøren, ledsagede hans tale, hvoraf enkelte højtudtalte sætninger, som: "Fortids svundne storhed", "Nutids usselhed", "Hedenolds bedrifter" og "på min rejse til Paris" lod den lyttende formode, at den indeholdt en kraft-ekstrakt af al menneskelig visdom og kløgt. Berthas ofte gentagne hjertelige latter oven på alt dette, var ham tilsyneladende et yderligere bevis på, at hun morede sig godt, og bar interesse for sin kavaler, uden at han faldt på den tanke, at det måske var den uselige kammerjunkers galimathias, der bragte hende til at le. Oppe på gravhøjen bredte kammerjunkeren sit silketørklæde ud på bænken for Bertha, og indbød hende og de øvrige til at tage plads, idet han ledsagede sin bøn med hin uudsigelige gratie, der aldrig med held lader sig efterabe af andre, fordi den er ganske egen for den af naturen dermed begavede. Baron Holter lod til at være i et ypperligt humør denne dag; hans ansigt var uafladeligt iklædt et venligt smil, og han fandt sig særdeles tilfreds i selskab med de to underholdende damer, han førte, skønt disse næsten ikke sagde et eneste ord på hele turen; men under betydningsfulde miner og tegn til hinanden lod ham udbrede sig over sit yndlingstema: "det sidste års heldige andejagt."

Bertha havde set Carl på kirkegården; thi mens hun sad oppe på gravhøjen, vendte hun flere gange det lille lokkehoved over til det sted, hvor han stod, og det forekom ham, som om hun endogså ganske umærkeligt nikkede til ham. En salig glæde

gennembævede hans indre ved denne indbildning; hans kummer var glemt, han var atter lykkelig og glad ved dette øjeblikkelige solglimt.

Bertha rejser sig fra bænken, de andre følger hendes eksempel, og man forlader gravhøjene. Endnu engang vender hun sig om mod det sted, hvor Carl stod, hun gør et tegn, og lader i samme øjeblik sin handske falde; derpå tager hun imod kammerjunkerens arm og går bort. Næppe var hun nede af højen, førend den lykkelige elsker iler op til bænken, tager handsken, trykker den til sine læber, og skjuler den derpå – ikke ved sit bankende hjerte, som han burde have gjort, ifølge romantikkens regler; men i sin lomme; – så forlod han kæmpegraven og ilede ud af kirkegården. Ved udgangen mødte han hele selskabet, uden at det var ham muligt at undgå det; han lod dem derfor passere forbi sig og hilste baronen og Bertha. Holter besvarede ikke hans hilsen, men vendte sig ved synet af ham om mod kammerjunkeren og udbrød leende: "I dette menneske præsenterer jeg Dem orgelspilleren her ved kirken, og foruden dette, den første spillemand ved alle bondebryllupper og lystigheder i egnen – i kvalitet af en sådan har han forelsket sig i min datter; hvad synes Dem, min kære? Et passende parti?"

Tilintetgjort og ydmyget havde Stilling hørt hvert ord, han sagde; damerne vendte sig om mod ham og lo; det vil sige så fint og graciøst, som det passer sig for damer af deres rang. Kammerjunkeren målte den fornedrede yngling med et sideblik ovenfra nedefter og ytrede til Bertha: "Hvilken mageløs dristighed af et sådant uhyre!" Bertha blev blussende rød; men

om det var af undseelse over faderen, eller over den forhånede elsker, skal jeg have ondt ved at afgøre.

Fortvivlet gik Carl hjem; han græd, da han tilbagekaldte sig baronens spottende bemærkning i sin erindring. Handsken! – den kom han pludselig til at tænke på; han tog den frem og se! – inden i den lå en lille sammenlagt seddel, hvorpå Bertha med blyant havde skrevet: "Kære Carl! Kom i aften kl. 12 op i haven til mig; jeg har en sag af vigtighed at tale med dig om. Din B." – Forundret læste han disse få ord flere gange igennem, som om han enten ikke forstod meningen af dem, eller i alt fald under læsningen fattede sin beslutning om han turde komme eller ikke; men når er vel nogensinde en yngling blevet tilbudt et stævnemøde af en sådan art uden at tage imod det? Og skønt Carl gjorde sig mange betænkeligheder derved, fik han, jo nærmere det lakkede mod aften, stedse større lyst til at gå op i haven.

Dagen gik bort på sædvanlig vis. Månen besteg sin skystol og vogtede med et tavst og alvorligt øje sin adspredte stjernehjord, da klokken i kirketårnet med tolv skarpe og gennemtrængende slag forkyndte midnatstimen. Stille og forsigtig – som om det var til et tyveri – sneg Carl sig ud af sin husdør, og skred med et bankende hjerte og lønlig angst op til herregårdshaven. Just i samme øjeblik som han kom hen til den lille velbekendte låge, der så ofte havde set ham spadsere ind i haven, forekom det ham som om det raslede i løvværket indenfor; forskrækket ville han vende tilbage igen, men da han endnu engang lyttede, var alt tyst og stille som i et gravkammer. Længe stod han uden for lågen, lænende sig op til en af stolperne. En forunderlig uro bragte hans hjerte til at banke, en dunkel anelse spåede ham, at

dette møde ville få et uheldigt udfald, og han var næsten besluttet på at vende om, da en nøgle indenfor blev stukket i låsen. Døren fløj op og Bertha sank i hans favn. "Har jeg dig endelig igen, du min tro, min elskede Carl!" hviskede hun kærligt og slyngede sine bløde arme om hans hals, "o! hvor den sidste tid har været dræbende kedelig for mig."

Hun lænede sit hoved op til hans bryst, og Carl bøjede sig ned over hende, og kyssede hendes kind, idet han hviskende gentog: "Kedelig, Bertha! Du har jo selskab deroppe."

"Ja, men hvilket selskab?" svarede Bertha, "og tror du om din Bertha, at selv de største adspredelser skulle bringe hende til at glemme savnet af dig? Carl! så ligner din kærlighed ikke min."

"Jo, min Bertha, jeg elsker dig," svarede Carl bevæget, og han sagde disse ord med hin inderligt overbevisende stemme, der vidner om en ytret følelses sandhed, "jeg elsker dig, og når jeg siger det, så mener jeg, at du er mig kærere end alt i verden, dyrebar som min egen salighed; men din fader, elskede pige, vil han nogensinde give sit minde dertil? Tør jeg nære denne kærlighed for dig? Husker du –"

Dog, jeg vil her afbryde samtalen og ikke øde læserens tålmodighed og mit papir på videre at opskrive de ord, der veksledes mellem dem; jeg bemærker derfor blot kortelig, at Bertha først både ved ord og kærtegn overtydede Carl om, at han nok turde elske hende, og da denne sag var bragt på det rene, fortalte hun ham med en stemme, som til sidst opløste sig i tårer, at hendes fader havde ladet sig overtale af kammerherreinden til at love, at hun skulle følge med dem til København, og blive der hele den næste vinter – "og tænk dig blot, kære Carl," tilføjede hun, "den hele plan blev lagt og aftalt,

uden at man talte det ringeste til mig derom, ret lige som om min lyst eller ulyst dertil blot var en biting – er det ikke rædsomt?"

Det var et sørgeligt budskab for Carl; men hvad skulle han sige dertil? Han var jo nødt til at bøje sig under faderens vilje, og begyndte endog til sidst at trøste den bedrøvede Bertha, så godt som han formåede. Efter en lang samtale skiltes de ad, efter at have truffet den aftale med hinanden, at de hver aften indtil afrejsen ville træffes her i haven. Derpå lukkede Bertha lågen, kyssede endnu engang Carl og listede sig derpå hurtigt og sagte tilbage til sit sovekammer. Længe blev Carl stående ved stakitlågen, og så Berthas lette skikkelse indenfor forsvinde mellem havens træer; – han vendte sig nu om for at gå hjem. Da – rasler bladene nok engang oppe på diget, en dunkel skikkelse skiller grenene fra hinanden, en hvislende lyd høres og i samme sekund styrter Carl til jorden med et hvinende skrig – en kugle fra baronens vindbøsse havde knust hans ene ben. "Tag denne hilsen fra mig!" skreg Holter med en i lidenskabeligt raseri rystende stemme, idet han steg op på gærdet og støttet på bøssen så ned på den sårede, – "det er den løn, som en gammel jæger sender den, der stjæler sig over på hans vildtbane – du nedersaksiske hundeunge, der vil forføre mig mit barn." Efter denne tale steg han ned fra sit standpunkt og vendte tilbage til herregården, uden at bryde sig videre om den ulykkelige Carl, der væltede sig i sit blod og skreg frygteligt af smerte. En bondemand, der boede i nærheden, havde hørt skriget, og ilede ud på vejen, for at se hvad der var på færde. Ved hans hjælp blev den sårede bragt ind i huset, og der forbundet, så godt som det

lod sig gøre, indtil man den næste morgen kunne få ham bragt hjem og sendt bud efter lægen fra Vejle.

Carl led imidlertid græsselige smerter. Kuglen var trængt igennem benet og havde splintret det; da lægen kom, var det allerede ophovnet og underløbet med blod. Denne indså straks at det eneste, han kunne gøre, var at sætte benet af oppe ved knæet og at forberede Stilling derpå, efter at han forgæves flere gange havde søgt at få ham til at give nogen oplysning om, hvorledes denne ulykke var sket; Carl rystede blot med hovedet og tav. Otte dage forløb og benet blev amputeret.

Efter fire måneders forløb besøgte organisten igen kirken, men da gik han dertil med et lem mindre end forhen, og over knæstumpen var spændt et træben. Naturligvis måtte dette syn give anledning til omtale hos landsbyfolkene. Hundrede rygter kom i omløb, det ene mere gyseligt end det andet, og det eneste, der var at bemærke ved dem var, at de tilsammen var usandfærdige. Den gamle præst, organistens fortrolige og ven, var den eneste, som blev indviet i hemmeligheden; Carl havde fortalt ham alt, lige fra begyndelsen af den tid han lærte Bertha at kende som informator, og præsten rådede ham til at anlægge sag mod den afskyelige baron, med hvem han straks afbrød al omgang; men organisten rystede blot med hovedet ved dette råd. "Hvad kunne det vel hjælpe mig?" tilføjede han, "jeg kan jo ikke overbevise baronen. Han er den mægtigere, og det vil ikke holde hårdt for ham at få sine tjenestefolk til at sværge falsk på, at jeg enten havde brudt ind, eller gjort en anden sådan handling, der undskyldte hans skud."

Bertha havde allerede for længe siden været bortrejst med den før omtalte kammerherreinde. Carl havde ikke set hende siden hin ulykkelige aften; han håbede, han ønskede intet længere, og hans tid var delt mellem ensomme spadsereture, eller, hvad oftere var tilfældet, han besøgte sit kære orgel, og overlod sig oppe ved det til betragtninger, til klager over sin glædeløse stilling. Hos et menneske af en stærkere karakter skulle en skæbne som organistens enten have bevirket en total sløvhed i følelserne eller også bibragt ham had til hele verden og gjort ham til en misantrop. Carl hadede ingen; han var for blød dertil, hans sorg og vanskæbne virkede kun på ham selv; de gjorde ham mørk, indesluttet og melankolsk.

4. Frieri. Bryllup og de sidste orgeltoner

Der er nu gået lang tid hen, vinteren er forbi og lærken synger atter sommer i by. Organisten er den samme som før; han spiller i kirken og spiller op til dans og lystigheder, uden selv at deltage i de sidste. Egnens piger har medynk med ham, de hilser ham venligt når han møder dem, hinkende på sit træben, og de vender sig flere gange tilbage for at se efter ham; thi Carl Stilling er, uagtet sin ulykke, en smuk karl, og i hans ansigt ligger noget så troskyldigt og interessant, at han vækker deltagelse hos enhver. Men især er gårdmand Mogens Jensens datter vel stemt imod ham; sidste jul sendte hun ham den bedste kage, noget menneske kunne bide i, og ved gilder og lystigheder ser man stedse Ane i Carls nærhed, kort sagt, den lille venlige rødmossede pige er skudt i organisten, det mærker man af alt, og hendes veninder ymter så småt deres meninger derom.

En søndag eftermiddag gik organisten efter endt gudstjeneste hjem fra kirken med koralnoderne under armen, da en af sognebønderne trådte hen til ham. Det var Mogens Jensen.

"Guds fred og goddag, herr organist!" udbrød han venligt og rakte Carl hånden. Carl genmælede da også et goddag og bondemanden vedblev sålunde: "Nå, hvorledes lever I, herr Stilling? Det er længe imellem man ser eder nede hos vores, I kunne dog nok engang se indenfor og slå en sladder af mellem en pibe og et krus "godt", jeg lider det så gerne."

"Tak, tak, Mogens," svarede Carl, "jeg skal nok komme, jeg har haft temmelig meget at tage vare på i denne tid."

"Ja, ja, jeg kan vel tænke det, det er vel sagtens i anledning af frøkenens hjemkomst, at I håndterer på en sang, eller et smukt stykke – ikke sandt?"

Carl blev forvirret ved disse ord, men han skjulte det, og spurgte: "Frøkenen? Hvem mener I, Mogens? Jeg forstår eder ikke."

"Ih," vedblev Mogens, "frøkenen, baronens barn, hvem ellesens?"

"Hvad, komtesse Holter! kommer hun hjem?" spurgte Carl blegnende.

"Ja så bos gør hun det, ved I ikke engang det? Hun kommer jo hertil med det første, og jeg har hørt en fugl synge om, at hun leger kærest med en kammerråds eller kammerherres søn. Jeg kunne nok forstå på forvalteren deroppe, at der var sådan noget på færde; han lod sig forlyde med, at hun skulle holde bryllup med ham herovre i sommer, Gud ved forresten," tilføjede han flegmatisk, "hvad hun ville med sådan en én, det er nemlig den samme fyr, som var her forgangen sommer, og han så da sølle og slanken ud, det ved Vorherre."

En dødelig isnen gennemfo'r Carl, mens bonden talte; han sitrede over alle sine lemmer, og kunne knap holde sig på benene, så aldeles uformodet overraskede denne tidende ham.

"Bertha giftes!" gentog han for sig selv, "og her!"

Vel havde han opgivet enhver tanke, der stod i forbindelse med hende (i det mindste troede han det); men det ord: "Bryllup" indeholdt dog noget så rædselsfuldt, så aldeles tilintetgørende for ham, at den gamle vunde brød op på ny, og blødte igen. Der ligger rigtignok også noget vist smertefuldt, eller i det mindste nedslående i den nyhed, at det væsen, som er

genstand for vor kærlighed, og som vi tror gengælder den, på engang vender kåben og "giftes" med en anden. Mogens Jensen bemærkede imidlertid slet ikke det indtryk, hans fortælling gjorde på tilhøreren, og Carl søgte også at skjule den så godt han formåede.

Da de kom til bondens gård, ville Stilling forlade ham og bød farvel; men Mogens påstod, at han skulle se indenfor nu.

"Snak om en ting," ivrede han, "I skal så bos følge med, i dag holder vi jo hellig, og jeg har desuden også noget at tale med eder om, stik I derfor ind med!"

Carl fulgte ham.

"Hør nu, herr organist," således tog Mogens til orde, efter at han var kommet hjem, havde skilt sig ved stadsfrakken, hentet to vægtige sølvkrus op fra egekisten, budt Carl at tage plads ved skiven, og kaldt på Ane Marie for at hun skulle skaffe krusene fyldte – "Hør nu engang, jeg har så bos en sag at tale med eder om – men vær nu ikke fremmed her, lang til kruset – I røger jo ikke, ellesens kunne I få en lille pibe, – ser I, det er nemlig angåendes min datter" – her holdt han noget inde, rømmede sig, og gjorde et par drag af kruset.

"Eders datter," gentog Carl forundret.

"Ja justement hende," vedblev faderen, "I kender jo Ane Marie, hun er vores eneste barn, har godt styr, dyner og tøj i svære mængder, og desuden sådan en lille stavelse at vente af mig – I forstår nok min mening – ser I nu, pigen har allesinde godt kunnet lide eder, I er en from, skikkelig karl, der ingensinde øder noget ved svir eller dobbel, holder eder stedse hjemme i dets sted – og derfor – hvissommenstid at I synes om det, så kan hun blive eders kone, hvad siger I, herr organist?"

Carl kunne næppe fatte sig igen af sin forundring over dette andragende og han udbrød: "Hvorledes, Mogens? – Ane, hun elsker mig?"

"Ja, ja," vedblev Mogens leende, "sådan hænger det sammen; som jeg siger jer, I kan blive lykkelig med hende – hvad mener I?"

"Min kære Mogens," sagde Carl alvorligt, idet han greb bondens kraftfulde højre, "hvad tænker I på? Har I glemt dette?" spurgte han med et suk og pegede på sit træben.

"Å snak, benet! Hvad siger det, når I ellesens ingenting fejler, så er den sag effen nok."

"Nej, Mogens," ytrede Carl, "det er ikke det samme; jeg er en krøbling, et folkesky, indesluttet, melankolsk menneske, som ingen kan blive lykkelig med – jeg kan ikke blive Ane Maries – hun fortjener en bedre."

"Nå, nå," sagde bonden, "vil I ikke, så vil I ikke, den ting er klar, så vil vi lade den fugl flyve; men vi er lig' god' venner derfor – ikke sandt?"

Og nu begyndte Mogens en samtale om vejr og vind, høst og slet, så aldeles ligegyldig og rolig, at ingen ville være faldet på, at han et øjeblik tilforn havde afhandlet en sag, der angik hans eneste barns fremtidige lykke. Da Carl gik, fulgte han ham ud og spurgte ganske roligt ved porten: "Nå, hvad skal jeg så sige til Ane Marie?"

"At jeg – jeg ikke kan blive hendes mand," svarede Carl; "jeg vil aldrig gifte mig. Og hermed farvel, min kære Mogens," og han rakte nu bonden sin hånd og gik hjem.

Oppe på herregården havde man i denne tid meget at tage vare på. Pigerne vaskede gulve, skurede, sang og vimsede frem

og tilbage fra det ene værelse i det andet; her ophængtes gardiner, hist lagde snedkeren et nyt gulv, i et tredje dekorerede en væggesmører himmeltegn og alle mulige underlige figurer på vægge og loft. Baronen havde givet skytten ordre til at lægge alle de dyr, han kunne få fat på, med andre ord at skyde dem, og man så nok af alt dette, at der var noget usædvanligt på færde. Således var sommeren næsten gået bort, da baronen en dag lod sammenkalde alle sine sognemænd, og kundgjorde dem den glædelige efterretning, at hans datter, Hendes Nåde komtesse Bertha von Holter, havde trolovet sig med Hans Højvelbårenhed herr kammerjunker von Roed, at højstsamme begge to den næste dags formiddag ville indtræffe på herresædet, og at derfor "enhver af sognemændene, hoveriforstanderne og øvrige hoverigørende sig havde at indfinde for at bringe parret deres lykønskninger."

Med største opmærksomhed lyttede forsamlingen til denne tidende; en mumlen udbrød iblandt den, der til sidst endtes med et almindeligt hurra.

"Gud må vide, hvorfor vi skriger hurra?" ytrede en bonde til sin nabo, "jeg ved det ikke."

"Tys du," svarede den adspurgte, "forvalteren har befalet os at gøre det," og dermed skiltes de ad.

Carl hørte dette budskab samme dag; han tav dertil, men i hjertet talte smerten des højere; han kunne ikke ret blive fortrolig med den tanke at se Bertha tilhøre en anden. Også han var nødsaget til at indfinde sig på herregården for at lykønske, thi sognet stod jo under herremanden, og denne omstændighed var ham det pinligste af alt.

– Og den bebudede dag kom, solen havde taget sit mildeste ansigt på og smilte og lo nok så venligt ned på jorden, ret som om den også ville bidrage sit for at forherlige Berthas ankomst. I ethvert hus i landsbyen havde mødrene travlt med at børste og pudse deres mænds og sønners stadsdragter og på højene uden for Jellinge havde allerede fra den årle morgenstund været opsat en vedetkæde på udkig, der, så snart de bemærkede de ventede, skulle rapportere det for baronen, der i sin glæde over Berthas ankomst havde lovet den første, der fik øje på vognen, en bankdaler i dusør.

"Mig tykkes at det rumler nede på vejen," udbrød op på formiddagen den ene af de udstillede poster, idet han kaldte på sin sidemand og holdt hånden over øjnene for des bedre at se.

"Så bos, Søren, du har fare i den slemme syge ret," svarede den anden, "det er bestemt dem; læg dig ned, så ser du bedre!"

Søren gjorde det, og i samme øjeblik gjorde hans snu rådgiver omkring og pilede med voldsomme spring afsted til herregården, idet han, førend den bedragne Søren atter kom på benene, allerede havde vundet et stort forspring – men bankseddelen kostede større møje at vinde, thi da de andre, der stod på udkig, så Jens løbe så hurtigt afsted, anede de nok, at han havde set den ventede vogn – endskønt han klogelig halede forbi dem uden at sige et ord – de udstedte da tilsammen et frygteligt glædeshyl, og satte afsted efter Jens. Fra vinduer og døre betragtede landsbyfolkene væddeløbet, mens mindre tilbageholdne drenge og piger trængte sig ud på vejen og skreg: "Dier kommer æ staais, dier kommer æ staais" *(der kommer stadsen)*. Trods sine mange konkurrenter var Jens dog den første, der kom op på herregården og fremstammede åndeløs

og pustende sin beretning for baronen. Glad udbetalte denne ham den lovede daler, gav en af tjenerne ordre til at være parat med trappestigen, en anden til at tage imod hestene og fo'r derpå ind igennem værelserne, for endnu engang at efterse, om alt var i sin tilbørlige orden til modtagelsen. Da dette var gjort, stillede han sig midt i gården, og ventede således på den kommende vogn. Se! da ruller ned ad vejen, der fører fra Vejle til Jellinge – hvem vel? – den oftomtalte brud og brudgom? – nej, en pottemand, der, efter at have udsolgt sine gryder og lerkar i købstaden, tilfreds og munter lod studene trave hjemad til hustru og børn på heden, der længselsfuldt imødeså faderens tilbagekomst.

Der blev da lange ansigter, som man vel kan tænke sig. Bønderne gloede og gloede, men pottemanden var og blev en pottemand og besvarede mængdens gabende blikke med nogle lige så forundrede. Holter bandede Jens syv gange ned i et sted, hvor man mener at færre lider af kulde end af hede, og den eneste glade var hin karl, der først havde henledt opmærksomheden på bondevognen. Da der næste gang gik bud op til herregården, var det ham, der bragte det, og denne gang tog man ikke fejl af en pottemand – brud og brudgom var kommet. Carl Stilling så Bertha køre igennem landsbyen, han genkendte hende næppe i den statelige moderne dame, der, indhyllet i kostbare rejseklæder, betragtede alt med et fremmed blik, og som, i det hun lænede sig ud af vognen, besvarede bøndernes velkomsthilsner med et koldt og fornemt nik. Da han sidst så hende, var hans ideal som den spæde knop, hvis halvuddannede blade bøjer sig over kalken og lover den skønneste udvikling – nu var rosen udfoldet, men den havde

tabt, ikke vundet derved. – Hen på eftermiddagen samledes da alle bønderne i herregården og par for par blev de stedet til audiens for de trolovede, som, tilligemed flere ankomne fremmede, var til stede i stadssalen under baronens præsidium. Carl var imellem dem. Hjertet bankede så voldsomt i hans bryst, at det truede med at sprænge det, da han trådte ind i salen og befandt sig over for Bertha. Hvor dog et blik kan være betydningsfuldt og indholdsrigt – til jer, ynglinge og piger, der står i et forhold til hinanden, hvor undertiden spørgsmål og svar, tvivl og håb, frygt og glæde, kort enhver følelse kun tør tilkendegives og ytre sig ved blikke – til eder appellerer jeg, og I ville være enige med mig i, at salighed, himmel og helvede ligger gemt i et blik, og hvad Carl Stilling angik, da formåede han kun ved anvendelsen af sin sidste kraft at holde sig oprejst, således virkede det øjekast på ham, hvormed Bertha besvarede hans lykønskning – det var ikke glæde, eller et overvættes mål af fryd, der i dette øjeblik bragte alle hans nerver til at dirre i deres leje – nej, tværtimod betragtede komtessen ham så fremmed, så isnende koldt, som om hun aldrig før nu havde set den stakkels organist, hvis eneste brøde var hans alt for sværmeriske kærlighed til hende.

Baronen måtte nok ved synet af ham være blevet rystet noget, han erkendte måske den uret, han havde begået mod Stilling; thi han blegnede, da han så ham hinke ind i salen på sit træben, og idet Carl vendte sig for at gå ud, klappede han ham venligt på skulderen, og hviskede ham uformærkt i øret: "Kom herop om et par dage – jeg har ikke handlet ret imod ham, men jeg vil gøre alting godt igen." Carls stemning var således, at han ikke svarede baronen. Han bukkede og gik.

Udenfor mødte han gårdmand Mogens Jensen, der venligt hilste ham og rakte ham hånden. "Guds fred, herr Stilling," udbrød den ærlige bondemand, og gik om på siden af ham, "nå, hvordan går det? Har I endnu ikke betænkt jer angåendes det vi snakkede sidst om? Skal vi holde bryllup hjemme i gården på samme tid som herremandens? Det kunne så bos blive løjer, ikke sandt?"

"Nej, nej, Mogens!" svarede Carl mørkt, "tal ikke mere derom, jeg har fået nok i dag."

Med disse ord hilste han, og drejede ind ad gangstien, som førte til hans bolig, men Mogens Jensen så efter ham og hviskede for sig selv: "Hvor han var ildvorn og patsig i dag. Hm, hm! det er kanskesig dog sandt det folk dengang sa'e om ham og "hinner" deroppe på herregården."

Der gik otte dage, og der gik otte til – hos Holters levede de i sus og dus. Baronen gjorde det ene gilde oven på det andet, alt for at fornøje sin smukke datter og hendes noble brudgom. Kammerjunkeren så ud så venlig som det smilende håb selv, han tilbragte dagen fra morgen til aften over og omkring sin brud, og hun – Bertha – ja, med hende var der rigtignok foregået en stor forandring, siden hun sidste aften, hun talte med Carl i haven, og derom vil jeg meddele dig, min læser, lidt til underretning. Som allerede fortalt, var hun taget med kammerherreinden til København og havde nu tilbragt de tre år, hun havde været borte, i dennes hus. I førstningen kedede hun sig noget ganske forskrækkeligt derovre, og ønskede sig tilbage til Jellinge, det tilskrev hun faderen i hvert et brev, han fik, men det varede ikke længe; thi efterhånden som hun fik smag og sans for de adspredelser, hovedstaden tilbyder enhver

ung, smuk pige – i særdeleshed når hun bliver introduceret af en så betydende person som bemeldte kammerherreinde var – tabte sig også hendes hjemve og hun fandt sit ophold herovre "dog ikke så ilde" – dette omskabtes snart til et "ganske guddommeligt", og deri var den opmærksomhed vel for en del skyld, som hendes protektrice viste for at more sit "unge naturbarn", som hun for spøg kaldte hende. Den viraksky, som kammerjunkeren og de øvrige mandlige dele af de selskaber, hvori Bertha kom, indhyllede hende i, blev ikke længe uden virkning; hun glædedes ved den ros og hyldest, man viste hende, og således så man en kejtet og forlegen landsbydame, efter et års ophold i vor alt formående stad, omskabt til en af selskabernes og balsalenes primadonnaer. Under disse omstændigheder måtte absolut Carl Stillings billede tabe sig; stedse trådte det længere tilbage i hendes bryst, indtil det til sidst ganske fortrængtes af nye og mere tillokkende begunstigede. Grundstoffet til Berthas karakter var dannet af letsind, men det trådte først tydeligt frem mens hun var i kammerherreindens hus, hvor desuden to med moderen ligesindede døtre lod deres første omsorg være den at neddæmpe enhver følelse hos hende, som de selv ikke besad, og det kaldte da disse tre vampyrer "at give hende tone", og glædedes over den beredvillighed, hvormed Bertha rettede sig efter deres leveregler.

Bertha følte på ingen måde kærlighed, eller nogen dermed beslægtet følelse for kammerjunker Roed. Til dette skridt dreves hun alene af klogskab og ved udsigten til fremdeles at kunne fortsætte det liv i hovedstaden, som tre års forsmag havde gjort hende så tillokkende. Kammerjunkeren var rig og gammel nok

til at hun turde håbe at blive enke efter ham; han havde tournure, var underholdende, og forstod at øde penge med anstand. Det var det eneste værd, han havde i Berthas øjne, og hvad behøver en mand vel mere, for i den store verden at leve tilfreds og fornøjet med sin halvdel? Dette mente i det mindste Bertha, og Hans Højvelbårenhed erholdt på et pænt frieri et pænt Ja, og så var de forlovede.

I disse dage var det nu at deres bryllup var berammet –

Baronen lader bud udgå
og indbød gæster mange –

Det var om aftenen førend denne vigtige dag, at Bertha og kammerjunkeren arm i arm ved en hændelse kom til at spadsere ned igennem haven ud ad landevejen. Aftenen var dejlig, fuglene holdt bedetime i skoven og frøerne kvækkede nede i damme og bække. Roed underholdt sin dame på spadsereturen med det elskværdige nonsens, som just beviser den sande finhed, men Bertha syntes denne aften, imod sædvane, ikke at lytte synderligt dertil. Man skulle ikke tro det, men just i dette øjeblik var de næsten glemte og svundne barndomsminder for første gang efter lang tids forløb trådte frem i hendes erindring og Carl Stilling stod iblandt dem. Hun erindrede, hvor ofte han forhen havde gået med hende på denne vej, og hvor gerne hun på sådanne tider havde lyttet til de glødende ord, hvormed han talte og afslørede sin kærlighed for hende; hun gjorde sammenligninger mellem fortid og nutid og – en tåre randt hende ned ad kinden. Kammerjunkeren havde aldrig været hende så ligegyldig som nu, og det var forgæves, at han smigrede hende, at han affekterede ømhed og spurgte om grunden til hendes ilde lune denne aften; hun var og blev tavs –

Tys – da lyder underlige toner over mark og eng i den stille, højtidsfulde aften; kammerjunkeren og Bertha lytter forundrede til dem, og den første hvisker: "Det er orgeltoner, – de spiller dernede i kirken; man indstuderer måske en sang til i morgen, min søde Bertha." Bertha hører ham ikke, men derimod griber de dybe, vældige toner hendes inderste; thi tonerne udtrykker lidelse og fortvivlelse, og Bertha aner, hvem der fremkaldte dem. Hun standsede sine skridt, og blev længe stående stille og lyttende, fordybet i sig selv. Tårer strømmede fra hendes øjne og i dette øjeblik smeltede den isskorpe fra hendes hjerte, som konveniens og etikette havde omgivet det med.

"Du bliver bleg, min fortryllende," udbrød Roed, der naturligvis ikke kunne begribe årsagen til den forandring, han så pludselig så foregå med hende, "det er den afskyelige aftenluft, kom, søde Bertha," vedblev han, "lad os vende tilbage."

Men hun blev stående, og det var først længe efter at den sidste orgeltone var hendøet, og efter at hun havde set to dunkle skikkelser forlade kirken, at hun tog imod kammerjunkerens arm og lod ham følge sig hjem.

Og det blev nat og dag og aften igen og det var Berthas bryllupsaften. Kirken er pyntet med kranse og blomster, lysekronerne tændes og alterkerternes matte flammer formår kun dunkelt at oplyse det skumle gudshus, på hvis små ruder de sidste solstråler bryder sig og ser ind i bygningen, førend de for denne dag tager afsked med kloden. Fra landsbyen strømmer alle til, unge og gamle, mænd og koner, drenge og piger, enhver vil se stadsen, og stolene fyldes med nysgerrige.

Et underligt væsen har i de sidste dage hvilet over organisten; han var blevet blegere end forhen, den gamle præst så det med bekymring og bad ham flere gange indstændigt at overlade sin forretning i kirken på bryllupsaftenen til en anden, men det ville Stilling ikke; "lad mig blot råde selv denne gang," svarede han med et sælsomt smil, "jeg har ikke lang tid tilbage at spille i, kære pastor! Denne aften må jeg absolut være til stede," og han gik altså til kirken, hvor alt var forberedt, og de tilstedeværende tilskuere ventede brudetogets ankomst med utålmodighed.

Endelig rasler vognene over stenbroen udenfor, orglets højtidelige toner runger igennem kirken og bryllupsskaren trådte par for par ind ad dens åbne dør. Først gik Bertha ved sin faders side; hun var iført en hvid folderig silkekjole, i hvis bælte var stukket en sirlig blomsterbuket; om hendes hals slyngede sig en tyk guldkæde, og den simple myrtekrans tog sig godt ud mellem hendes dunkle lokker. Derefter kom brudgommen, iført sin kammerjunker-uniform, og efter ham de øvrige indbudte fremmede. –

Salmerne var sunget, brudeparret trådte til alteret og knælede derfor, en almindelig stilhed herskede i kirken, og den gamle præsts ord gav et underligt ekko tilbage. Da – i det samme som Roed og Bertha vekslede ringe og kun på præstens spørgsmål bøjede sit hoved og lydeligt udtalte sit "Ja" – lød et gennemtrængende suk og tre skærende orgeltoner peb igennem kirken. Alles øjne vendte sig forbavsede derop, og man hørte en almindelig larm deroppe, og de små bønderdrenge skreg om hjælp for organisten. Carl Stilling sad på sin bænk for orglet, kun lidt blegere end sædvanlig, hans fingre hvilede på tangenterne, men de bevægede sig ikke oftere.

Han var død.

Mange år er forløbet siden den aften. Herregården er solgt og kommet i fremmede hænder, og Berthas og kammerjunkerens børnebørn har allerede set mange somre gå hen over deres hoveder; men blandt landsbyfolkene hører man endnu ofte Carl Stillings kompositioner synge. Disse og en næsten ukendelig grav på Jellinge kirkegård er det eneste, som er blevet tilbage efter ham.

Spilleren og hans ven

En karakterskildring.

1

Det var en mørk aften i forårets første måned. En stærk storm hylede igennem hovedstadens gader og drev sit spil med lygterne, hvis dunkle flammer viftede hid og did og kastede et sørgeligt, melankolsk skær på de mørke bygninger, de var hæftet til. Regnen styrtede strømmevis ned i korte mellemrum, og der var overalt i den store, ellers så larmende by udbredt en øde, uhyggelig stilhed, som kun engang imellem forstyrredes ved en ensom vandrers hurtige skridt, eller når en droske rumlede hen over stenbroen. Lysene forsvandt efterhånden i husene, for det var ved borgerfolks sengetid.

Kun fra en stor, brillant bygning, som lå omtrent midt i Bredgaden, så man et strålende, livligt skin at trænge ind mellem de mørke gardiner, der var trukket halvt ned for vinduerne, og det muntre, tilsyneladende frydfulde liv, som bevægede sig derinde, dannede en sælsom kontrast til uvejret og den barske aften udenfor. Vægteren var krøbet i ly af en skomagers kælderhals ligeoverfor dette sted, og han anstillede derfra uden tvivl mangehånde snurrige betragtninger over, hvor ulige dog Vorherre har fordelt sine gaver i denne verden.

Det var general Lindner, som denne after celebrerede sin fødselsdag, og en udvalgt fin kreds bevægede sig inde i de brillante sale. Unge, galante damer, strålende i fløjl og silke, havde grupperet sig omkring i værelserne og underholdt sig indbyrdes i en stille hviskende tone med vittige og satiriske bemærkninger over en og anden af de tilstedeværende. Stive, pyntede herrer, hvis martialske og drabelige udsende vidnede om, at de sorterede under den elskværdige militæretat,

spankulerede op og ned ad salens bonede gulve, dekorerede med diverse sorter bånd, kors og stjerner på brystet, og mellem dem snoede sig flinke og pæne tjenere, serverende te og andre forfriskninger. Den hele forsamling dannede et imposant og frydefuldt skue. Gøgen på pariseruret kukkede tolv gange; det betød midnat.

Generalen lod spillebordene trække frem og placerede sig ved dem tilligemed de ældre af gæsterne. Damerne derimod trak sig tilbage til de indre værelser – hvor begge de unge frøkener Lindner viste deres glimrende talent i et smukt foredrag på pianoet – efterfulgte af den del af herrerne, som endnu ikke behøvede kortenes hjælp for at kede sig "*avec grâce*".

Blandt de spillende var også et ungt menneske, der, efter den livlighed og interesse han røbede, lod til at betragte kortene som noget mere end blot tidsfordriv. Det var generalens søn, løjtnant Johan Lindner. Johan var smuk; han havde en høj, bred pande, mørke øjne og en frisk teint, hans figur var veldannet og rank, damerne forgudede ham, og flere end én smuk piges hjerte slog hurtigere, når han var nærværende, flere end ét par funklende øjne fik større glans og tolkede følelser, som læben fortav, når de spejlede sig i hans. Han behøvede, lig hin oldtidens diktator, blot at vise sig for at sejre. Men han benyttede sig ikke af sin fordel, og det var kun sjældent, at man så ham værdige det andet køn nogen synderlig opmærksomhed; en enkelt udmærkede han aldrig. Han var stille og tilbageholden i deres kreds og kun ved spillebordet trådte hans naturlige liv og munterhed frem og beviste, at de smukke gav ham navnet "misantrop" med urette. Hans sjæl prægede sig i sådanne øjeblikke tydeligt i hans åsyn, en

lidenskabelig glød farvede hans kinder, og enhver tanke lå koncentreret i de faldende kort.

"Min broder," hviskede frøken Emmy, den ældste af generalens døtre, idet hun bøjede sig ned over Johans stol og lagde sin lille, bløde hånd på hans skulder. "Du kunne gøre damerne derinde en fornøjelse, hvis du ville lade Otto besætte din plads her ved spillebordet, mens du akkompagnerede os med din fløjte til Beethovens terzet – han har tilbudt sig at træde i dit sted imens."

"Undskyld mig, kære Emmy," svarede Johan fordybet; "det er mig umuligt, jeg kan ikke forlade min plads her uden at afbryde spillet."

"Heller ikke, når jeg tilføjer, at komtesse R. og frøken B. udtrykkelig ønsker det?" ytrede Emmy smilende.

"Nej, nej, søster!" sagde Johan i en tone, der viste, at den smukke Emmys bønner intet udrettede mod hans bestemthed.

"*Mon Dieu*, frøken!" udbrød Johans sidemand, en gammel oberst, som havde været vidne til samtalen mellem dem, "jeg tror på ære, De søger at overtale løjtnanten til at svigte sin fane, – *gardez vous, mon aimable seductrice, la loi a fixé des peines de mort pour un tel crime*."

"Ah, herr oberst!" bemærkede Emmy, fortrydelig over Johans tværhed; "undskyld mig, jeg glemte, at min broder i ecarté og ved Deres side umuligt kunne have interesse for vort selskab."

Hun forlod med disse ord værelset. Obersten så smilende efter hende og Johan vedblev at spille. Han havde ret gjort lykken til sin allierede denne aften; for han vandt betydeligt. Generalen derimod, som sad ved samme bord, var ikke så heldig. Allerede havde hans tab nødet ham til flere gange at

drage resourcer fra sønnen og da et øjebliks ophold indtrådte og partiet var endt, gav han Johan nøglen til sin sekretær og bad ham bringe sig en rulle dukater derfra. Johan gik. Man skulle have set ham derinde i det øjeblik han åbnede faderens pult og overså det guld, den gemte – en fysiognomist ville have betragtet det studium, han gav til skue, som et vigtigt bidrag til sine kundskaber; for hans hele åsyn bar et umiskendeligt præg af en dyb, rasende begærlighed; hans øjne funklede som ildgløder i mørke, og han spejdede først omhyggeligt til alle sider for at forvisse sig om, at han var alene, derpå tog han med et lynsnart greb to vægtige pengeruller, skjulte dem hos sig, og bragte så den, han var gået for at hente. Sønnen bestjal sin fader.

Efter at han på denne måde havde udrettet sit ærinde og var vendt tilbage til selskabsværelserne, kom den før omtalte Otto ham i møde. Otto var Johans ven og fortrolige.

"Nå, hvorledes stod spillet?" udbrød han i en dæmpet tone og gik hen i en vinduesfordybning med Johan; "har du været heldig i aften?"

"Meget heldig," svarede Johan tilfreds, "og det i en dobbelt betydning: jeg har haft lejlighed til at drage valuta fra vor sædvanlige hjælpekilde."

Han gjorde med disse ord et betydningsfuldt tegn til Otto, som denne besvarede med et eget smil.

"Du følger så vel med hen til X's?" udbrød den sidste efter nogle øjeblikkes tavshed; "der spilles i nat og vi bør ikke mangle."

"Naturligvis," svarede Johan, "jeg ville blot ønske, at selskabet her brød op, for at vi snart kunne komme afsted."

Otto tilnikkede ham sit bifald, og der blev denne gang ikke talt mere derom, for nogle af damerne kom i det samme hen til dem.

Lidt efter rullede kareter ind igennem porten. Tjenerne meldte vognenes ankomst for de forskellige herskaber, de fremmede tog bort og selskabet var endt.

Den næste morgenstund, mens vægteren endnu gik på gaden, listede to unge mennesker sig sagte og lydløse ind ad generalens bagport. Det var Otto og Johan, som vendte tilbage fra faraobordet hos X's. Den sidstnævnte havde tabt hver skilling, han havde hos sig.

General Lindner kunne ikke begribe, på hvilken måde de betydelige summer, som han efterhånden begyndte at savne, var forsvundet af hans pult; for han lod den aldrig stå åben eller gav andre adgang til den end hans børn, og disse faldt det ham ikke ind at mistænke. Han vidste ikke, hvem han skulle tiltro dette dristige tyveri, men han vidste, at der i det sidste år var blevet frarøvet ham en betydelig kapital; dog tav han længe. Det var, som sagt, heller ikke kun denne ene gang, at Johan havde søgt at afhjælpe sine og vennen Ottos fornødenheder ved faderens kasse; allerede længe i forvejen havde han brugt samme metode, og hver gang udført dette forcerede lån så snildt, at han troede sig fuldkommen betrygget mod opdagelse. Det traf derfor også så meget mere uventet, da faderen en aftenstund, omtrent otte dage efter hint selskab, kaldte ham ind i sit kontor og tiltalte ham i sin sædvanlige flegmatiske og fuldkommen rolige tone således:

"Min søn! jeg er i den senere tid successive blevet frarøvet betydelige pengesummer, uden at det var mig muligt at

opdage, på hvilken måde det skete. Min mistanke har i stilhed hvilet på kammertjeneren, men det angrer mig, at jeg tiltroede denne ærlige karl en sådan skurkestreg. Nu kender jeg tyven, – kender du ham også, Johan?"

Johan blegnede og tav.

"*Det er dig!*" vedblev generalen og hævede sin stemme, "det ville være forgæves, om du søgte at nægte det, – jeg har ikke længere nogen tvivl til overs: du har stjålet mine penge og bortødet dem på den laveste af alle lidenskaber – på spil. Måden, hvorpå jeg kom til denne kundskab, gør intet til sagen; men min forbandelse hviler over dig for din lumpne opførsel! Jeg vil ønske, at ulykke og elendighed må følge enhver af dine handlinger i fremtiden! Du har vanæret din gamle fader, dine søstre, bragt skændsel over din hele familie – gid Himlen fordømme dig derfor! Jeg forbander den time, jeg første gang kaldte dig søn. I morgen tager du med den transport soldater, som afgår til Vestindien; vi to kan ikke leve sammen på én jordbund. Dit patent og de øvrige dokumenter, som udfordres dertil, er allerede udfærdiget, og her leverer jeg dig en sum til at bestride overfartens omkostninger med! Læg mærke til, at disse penge bliver de sidste, du nogensinde vil erholde fra min hånd – og gå nu, elendige, lave tyv! Bered dig til afrejsen; din faders evige, uigenkaldelige forbandelse ledsager dig!"

Med disse ord forlod generalen værelset.

Bleg og rystende over alle sine lemmer stod Johan ligesom fastnaglet til gulvet længe efter at faderen var gået bort. De forskelligste følelser rørte sig i hans indre: skam, anger og fortvivlelse bragte hans hjerte til at banke og fremkaldte tårer i hans øjne. Ydmyget, krænket og tilintetgjort vendte han tilbage

til sit værelse og pakkede sine sager sammen. Således fandt Otto ham. Johan fortalte ham alt, og det varede længe inden vennens beroligende ord formåede at virke på ham.

"Er det noget at tage sig så nær?" udbrød denne i en deltagende tone. "Du rejser nu til Vestindien, bliver der et par år, så vender du tilbage igen. Din fader har imidlertid glemt alt, og forsoner sig med dig; dermed er den hele sag endt."

Disse og lignende trøstegrunde, som Otto med en uimodståelig veltalenhed udviklede, beroligede efterhånden Johans letsindige gemyt, og så stor var vennens magt, så stor hans lidenskab, at han den samme aften, kun nogle få timer senere, sad ved spillebordet tilligemed Otto, og da han langt ud på natten vendte hjem, havde han tabt den største del af den sum, generalen gav ham til at bestride rejseomkostningerne med.

Den næste dag tog han med transporten til Vestindien.

2

To år senere boede oppe på et kvistkammer i Badstuestræde et fattigt ungt menneske, som ernærede sig ved at give information på fløjte og guitar. Næsten hver aften, når mørkningen faldt på, forlod han sin bolig, og vendte først tilbage igen hen mod morgenstunden. Som oftest så han da mørk og fortvivlet ud, en vild, fortærende lidenskab glødede i hans øjne, hans læber bevægede sig og han udstødte ord, som indeholdt de skrækkeligste forbandelser og klager. Men undertiden hændte det sig også, at et bedre lune var over ham, han skred da med raske og hurtige trin igennem de folketomme gader, hans blege kinder rødmedes og han nynnede på en munter sang.

Dette menneske var Johan Lindner. Han havde været i Vestindien og der spillet, så længe han ejede en skilling, – bortspillet sin gage flere måneder forud, bortspillet lånte penge, og efterhånden pådraget sig en umådelig stor gæld. Det gik til sidst så vidt, at han fik sin afsked og blev kasseret fra regimentet. Derfor tog han tilbage til København. Han fortvivlede over den rasende lidenskab, hvis offer han var. Fremtiden stod for hans blik som et mørkt, afskrækkende spøgelse, han gruede for den, og græd og jamrede sig mangen søvnløs nat over sin usle forfatning. Han besluttede aldrig oftere at røre de ulyksalige kort og bad Gud om styrke til at holde sit løfte, og da han kom i land, selv samme dag, udfordrede han dog atter skæbnen, satte de penge, han endnu havde, på ét kort og – vandt den tidobbelte sum. Til sin fader indså han nok, at det ikke nyttede at henvende sig. Han kendte

generalens ubøjelige strenghed, og vidste, at ethvert forsøg på at tilvejebringe nogen forsoning ville være forgæves. Han havde mødt ham en dag på gaden, men Lindner lod, som han slet ikke kendte ham – han gik forbi sim søn uden at værdige ham et blik.

"Vel," udbrød den ulykkelige spiller for sig selv og skar tænder af raseri – for Johan havde i grunden et godt hjerte, og elskede sin fader – "vel," gentog han med bitter, isnende kulde – "jeg har altså ingen fader længere, han har forbandet mig, og vil ikke vedkendes mig, men det ler jeg kun ad – en faders forbandelse er ligesom en faders velsignelse – intet, blot et usselt tomt mundsvejr; jeg tilhører fra nu af ikke længere min familie; ethvert bånd mellem mig og dem er sønderrevet, i fremtiden lever jeg blot for mig selv, – og for mit spil."

Omtrent med lignende tanker sad han en mørk og stormfuld aften oppe på sit kammer. Det var koldt udenfor. Sneen føg, blæsten var bidende og rå, og frosten malede med bestemte og hurtige træk de dristigste blomster og blade på vinduerne, hvilke tog sig underligt nok ud ved det skær, som lysene i husene på den anden side af gaden kastede på dem. Hos Johan var det mørkt. Han havde ingen lys. Den foregående aften havde han tabt alle de penge, som i en hel måned vare tjent ved informationer. Det var koldt inde i hans værelse; for i de sidste to dage havde ilden været slukket i kakkelovnen, og nu gik han op og ned ad gulvet med lange, tunge skridt, et levende billede på fortvivlelsen, et offer for sin lidenskab. Han hungrede. Han havde ikke nydt noget den hele dag. Værtinden vægrede sig for at låne ham flere penge, og han havde intet brød.

Johan var ikke alene i værelset; for oppe i sengen lå en stor sortbrun hund, som med sine lyse skinnende øjne fulgte enhver af hans bevægelser og betragtede sin herre. Der herskede i dette øjeblik en art af sympati mellem hunden og mennesket, og det var den rasende hunger, som pinte dem begge.

Johan havde ført hunden med sig fra Vestindien af; han havde reddet den fra døden og siden den tid hang dyret ved ham med sin hele troskab og hengivenhed.

Tro (således hed hunden) måtte have mærket noget, for den begyndte pludselig at knurre, og forlod sit varme leje blandt dynerne. Lidt efter kom én op ad trapperne, bankede på hos Johan og trådte ind. Det var hans ven – Otto.

"Hvad Djævelen," udbrød denne forundret, "hvorledes er det fat med dig, Johan! siden jeg træffer dig således? Du anstiller uden tvivl i dette øjeblik filosofiske betragtninger?"

"Fanden heller!" svarede Johan bittert, "den sande økonomi har fat i mig. Jeg har ingen lys, derfor går jeg i mørke, og ingen penge, derfor sulter og fryser jeg. Hvad filosofien angår, da har jeg aldrig givet mig af med den; det er en dum, en unyttig videnskab, der med alle sine spidsfindigheder ikke engang kan lære, hvad der er fordelagtigt at holde på: rødt eller sort – men du holder vel ord, min ven! – ikke sandt? Du har mønt med dig? Den senere tid har været slem for mig, jeg har siddet i store uheld, men jeg håber dog, at lykken engang igen vender sig om og viser mig et solskinsansigt."

"Man skulle tro det," svarede Otto, og dersom der ikke havde været så mørkt i værelset, ville man have bemærket et besynderligt udtryk, der i dette øjeblik vibrerede omkring hans

mund. "Her har du 15 rdlr., flere kunne jeg ikke rejse denne gang; lad dem have større lykke end de sidste, du fik."

"Hurra!" udbrød Johan og dansede jublende omkring i værelset med pengene. "Nu er min hele nød glemt, jeg er igen lykkelig. – Tak, min kære Otto," vedblev han, og omfavnede ham, "du er dog et godt menneske, min eneste ven. Ses vi deroppe?"

"Nej," svarede Otto, "jeg skal i selskab i aften – apropos, du erindrer mig om en nyhed, som jeg, havde i sinde at fortælle dig. Din søster Emmy har forlovet sig med kammerjunker Rosen; i aften bliver det deklareret hjemme hos din fader."

"Min søster!" gentog Johan med en sagte stemme; og han følte i dette øjeblik en skærende smerte i sit indre over at han, broderen, var forskudt, og måtte høre denne tidende af en fremmed.

"Det er vel altså der, du skal hen?" vedblev han.

"Ja," svarede Otto. "General Lindner gør stort selskab, og jeg tør ikke mangle, jeg går derfor. Lev vel, min ven."

"Hør, Otto" sagde Johan og holdt ham tilbage; "min lille søster Theodora – hvorledes går det hende –? Hun var den af dem alle, jeg elskede højst; hun er vel blevet stor og smuk nu?"

"O! hun er en engel," udråbte Otto henrykt, "hele København forguder hende, hun overstråler og fordunkler alle."

"Aha," ytrede Johan i en vemodig tone. "Din beskrivelse over hende er meget varm – står du måske i noget forhold til hende, så fortæl mig denne nyhed med. Det er så sjældent, at jeg hører noget fra min familie –"

"Af noget forhold kan jeg just ikke rose mig," svarede Otto, "men jeg håber, jeg tror, at jeg ikke er frøken Lindner den

ligegyldigste af alle, og generalen –"

"Jeg kan nok tænke det, min ven," afbrød Johan ham; "gid hun blot må blive lykkelig; hun var så god, så uskyldig, hun fortjente af være det."

"Hun vil blive det," udbrød Otto med en lidenskabelig varme og trykkede spillerens hånd, "og nu farvel, kære Johan, i morgen nat ses vi igen."

"Hør Otto," bad Johan, "endnu et ord – blot ét spørgsmål, så skal jeg ikke opholde dig længere. – hvorledes har *han* det? – er han frisk? er han fornøjet?"

"Hvem mener du?" spurgte Otto og lod, som om han ikke forstod, hvem hans ven sigtede til.

"Min fader!" sagde Johan med en hul, bevæget stemme. "Har han aldrig – aldrig talt om mig?"

"Jo, jeg har én gang hørt ham tale om dig," ytrede Otto.

"Og hvad sagde han?" vedblev Johan ivrigt; "sig mig hvert ord, jeg længes efter at vide alt."

"Han bad Gud at forbande dig," svarede vennen og gik.

"Hm! Hm!" mumlede Johan, da han var alene; "kun én gang og da forbandede han mig; det er dog mærkeligt, at der kan ligge nogen betydning i dette ord; jeg indser fuldtvel, at det intet har at sige, og dog – der gives øjeblikke af mit liv, hvor det piner mig og ligesom lægger sig på mit hjerte med en centnervægt; jeg føler da fortvivlelse og anger, forbander den ulyksalige lidenskab, som naturen har nedlagt hos mig; men Gud ske lov, det er dog kun, når jeg har været ret uheldig i spil, at sådanne tanker vågner. Nu hen til bordet! Evige Gud, giv mig lykke i aften! Hør mig, jeg beder derom; du ser, hvor hårdt jeg har behov at vinde ret meget?"

Han havde, da han udtalte de sidste ord, med andagt foldet sine hænder, han knælede, mens han bad.

Nu rejste han sig, greb hat og stok og styrtede ud, fulgt af sin hund, den eneste af alle, som mente ham det ærligt og godt.

Var det hans bøn, der hjalp? eller var det tilfældet? Jeg ved det ikke, men nok er det, Johan vandt denne aften 50 rdlr., og først efter at spillet var forbi, gik han hen på en restauration for at stille den sult, som plagede ham. Munter og vel til mode vandrede han fremad. Sneen, som hele dagen føg igennem gaderne, havde lagt sig, blæsten ophørte, og det var nu blevet en smuk, klar vinteraften, og fra himmelhvælvingen så stjernerne ned på jorden, og smilede spottende over det søvnige, svage lysskær, som de tændte lygter udbredte i hovedstadens gader.

Uden egentlig at gøre sig noget regnskab for vejen var Johan kommet ud i Bredgaden, og der boede hans fader. Allerede langt borte kunne han se det klare skær, som lysekronerne inde i salene kastede ud igennem vinduerne på gadens sne. Hans hjerte bankede hurtigere, da han stod på den anden side fortovet af det hus, hvor han var født og opdraget. Dunkle minder stillede sig for hans sjæl, han forglemte sig i sine tanker, og uformærkt stjal en tåre sig frem fra hans øjne.

"Der bor de," hviskede han stille; "derinde stråler fryd og glæde fra alles ansigter; der træder verden, skæbnen, dem venligt i møde; der svinder tiden i uafbrudt fred, i varig lykke og jeg – jeg, min faders eneste søn, står herude på gaden; jeg ville takke Gud, dersom jeg hver dag havde levningerne fra hans bord til at mætte mig med. – Se! en dunkel skikkelse træder for vinduet; han bærer en orden på brystet, – det er min fader! jeg kender hans høje figur, hans stolte, kolde ansigt, – ja se kun ud,

gamle! betragt mig ret nøje; du aner vist ikke, at den fremmede – tiggeren, – som i dette øjeblik står for dit palads og med misundelige øjne betragter herlighederne indenfor, er din søn – du har glemt, at du havde en søn, du vedkendes mig ikke længere, og jeg – hvorfor kan ikke også jeg rive mindet ud af mit bryst, og glemme, at jeg har en fader? Hvorfor kan jeg ikke hade og foragte dig, som du mig? – nej, nej! for Satan i Helvede! jeg kan det nu engang ikke."

Han tav nogle øjeblikke, og steg op på en stentrappe, som lå lige overfor generalens hus, og fra hvilket sted han tydeligt kunne overse alt.

Han havde stået der lidt, da en ung, elegant klædt dame trådte hen for vinduet og så ud.

"O!" udbrød Johan, "det er min søster Theodora; jeg genkender hende – hvor hun er blevet stor, hvor hun er yndig – ja! ja! Otto har ret, hun må fordunkle og overstråle dem alle – og han, han skulle være den begunstigede hos hende? Mon det er ham, som hun i dette øjeblik taler med? Ham, som griber hendes hånd og bøjer sig ned over den? – Jeg ville ønske, at hun ikke elskede Otto; han passer ikke for hende, han kan ikke gøre hende så lyttelig, som hun fortjener at være – o, kære, kære søster – Gud velsigne dig, han lade dig aldrig kende til et minut af mit liv."

Uvilkårligt strakte han sine arme i vejret, som om han ville omfavne søsteren.

Damen indenfor vinduet så ham, for lysningen faldt med sit skin lige på trappen, hvor han stod, og uvidende om grunden dertil, kaldte hun på flere af de tilstedeværende, og vinduerne fyldtes med tilskuere, som alle rettede deres blikke på ham.

Johan troede at kunne høre den latter, han var genstanden for; han svøbte sig tættere i sin kappe og listede sig bort langs med muren.

Det var endnu ikke så sildigt på aftenen, at portene var lukkede. Johan besluttede sig til at gå udenfor dem. Kun sjældent havde han følt sig så nedtrykt og underlig til mode som i aften.

"Jeg elsker hende," udbrød han for sig selv, mens han slentrede om på en af stierne, "jeg kunne give den sidste dråbe af mit hjerteblod, dersom jeg vidste, at den kunne skaffe hende lykke, og hun – Theodora – forsamler gæsterne for at se på mig; hun ler mig ud – man spotter og peger fingre af mig."

Med disse mørke tanker beskæftigede han sig, mens han gik; han satte sig ned på en af bænkene, og forblev længe følelsesløs og kold for enhver ydre påvirkning, blot sysselsat med den genstand, der var målet for hans tanker.

Der kom én op ad alleen. Johan trak sig tilbage bag en træstamme, han ville ikke være set af nogen. Således lod han den kommende gå forbi sig. Det var en ung pige. Himlens stjerner havde aldrig skinnet på et dejligere ansigt end hendes, men vist også sjældent belyst et mere fortvivlet og kummerfuldt udtryk end det, som viste sig hos hende.

Hun gik med blottet hoved. Lange mørke hår hang opløste af deres fletninger i den største uorden ned omkring hendes ansigt; hendes blik, miner, gang, kort sagt alt røbede, at sorg og ulykke havde gjort sig fortrolige med hende. Hændelsesvis blev hun stående stille et par skridt fra det sted, hvor Johan holdt sig skjult. Hun satte sig på bænken og græd højt.

"Dø!" råbte hun med en smuk, men kvalfuld stemme, "o! det er tungt – livet er dog så skønt, og jeg frygter døden. Men når jeg så tænker på ham, dette uhyre – denne djævel – jeg kan aldrig under nogen betingelse blive hans. Men mine forældre, – de sulter, min fader vil dø – jeg skulle være betingelsen for deres redning, hengive mig selv for at skaffe penge og brød til veje, – nej! jeg kan ikke gøre det – før vil jeg ende alt straks – hurtigt, det er forbi på et øjeblik."

Hun tav og nærmede sig søen med en mine så forvildet og smertefuld, at Johan ikke længere beholdt nogen tvivl til overs om hendes hensigt. Han trådte henimod hende, pigen vendte sig ved at høre hans trin.

"O Gud!" skreg hun, "hvem er det? frels mig!"

Et skridt endnu, hun styrtede sig med et gennemtrængende skrig ned mod vandet, – men Johan stod ved hendes side, og hans arme holdt hende tilbage. Bølgerne mumlede forgæves efter deres offer.

"Hvad gør De?" udbrød spilleren roligt, mens den ulykkelige pige snoede sig ud af hans arme og lod sine smukke, blå øjne hvile på ham. "Hvad har De i sinde? – De ville drukne Dem – dø! – Stakkels barn! er skæbnen også forekommet Dem at være for hård, eller har man søgt at bilde Dem ind, at De var ulykkelig?"

"Jeg er det," stammede hun forlegent, "jeg er grænseløs ulykkelig, kun døden alene kan redde mig."

"Døden!" gentog Johan med kulde. "Det er dog langt bedre at leve; døden bringer sjældent nogen fordel, den er altid et reelt tab for os."

"Den frelser mig fra skændsel," vedblev den ubekendte med stille gråd, "den ender mine ulykker, og Gud vil være en nådig

dommer."

"De taler om ulykke, om skændsel," vedblev Johan og en mørk ild flammede i hans blik; "det er ord, som lyder underlige fra Deres læber. De kender ikke til ulykken, i det mindste kun halvt, når De mener, at døden er et mål for den og kan genbringe den fred, den ro og ligevægt, som De forgæves fordrede af livet. Jeg kunne vel også tale om ulykken, men for mig ville døden ikke bringe fred eller være noget gode, – og nu: Gud! Nåde! Livet hinsides, som De omtaler – nej, nej, barn, tal aldrig om Deres skæbne til et menneske som mig; De må først have et begreb om materialismens videnskab, først lære at indse, at sjælen intet er uden en del af legemet, som ender med dette; De må først tro, at døden er opløsningen og enden for alt, bag den ligger en evig, uendelig mørk nat, som intet forandrer. De må først kunne sige til Dem selv: der er ingen Gud til, intet højere væsen; – leve rækker af glædetomme år med denne overbevisning; se, så begynder De at blive ulykkelig."

"Og hvem er De da?" spurgte pigen gysende og betragtede Johan med et frygtsomt, men tillige medlidende blik "hvem er De, som har oplevet og kender til alt dette?"

"Hvem jeg er," gentog Johan med en klangløs stemme, "se på mig! således som jeg her står for Dem, er jeg ulykken, jeg er skændslen, jeg er forbandelsen; jeg tør kalde på *ham*, som ethvert godt menneske skyer og frygter, jeg tør træde frem for ham og sige: Satan! du er min broder. – Med ét ord – jeg er en spiller. – Men kom, smukke pige, det er koldt herude; De fryser, må jeg byde Dem armen, lad os følges ad hjem."

"Nej! nej, jeg kan ikke følge med Dem, jeg tør ikke, – ikke fordi jeg frygter Dem, Deres gruelige ord har ikke forskrækket

mig, De er vist bedre end De siger; men det er umuligt for mig at vende tilbage til mit hjem."

"Hvorfor?" ytrede Johan med et blødere organ end det, hvormed han nylig havde talt, "har De måske intet hjem? Har man udstødt Dem deraf, har man forbandet Dem? eller hvorfor tør De ikke vende tilbage?"

"Fordi skændsel venter mig, så snart jeg atter sætter min fod inden for mine forældres dør," svarede hun grædende; "dog hør mig, jeg skylder Dem forklaring derover. De har reddet mig, uden Dem ville jeg nu have været et koldt, følelsesløst lig, – ja, ja, jeg takker Dem, fordi De forhindrede det. Min fader," vedblev hun, "er en fattig skomager, som bor oppe i Larsbjørnstræde. Foruden mig har han ernæret moder og to brødre ved sin profession i mange år, nu kan han ikke gøre det længere, han har fået benedder [Note 10)] i underarmen og ligger deraf i 17 uger på hospitalet; siden den tid har vi intet haft at leve af, min moder er gammel og svagelig, hun kan ikke tjene brødet til os, jeg ikke heller. Vi døjede den gyseligste elendighed og armod, og havde intet andet til at opholde livet med, end hvad min ældre søster kunne sende os. Hun holder nemlig hus for en kammerjunker Rosen, der bor i samme hus som vi på første sal; denne kammerjunker er et slet menneske; han har ikke handlet ærligt mod min søster. Nu i morges kom han ned til moder og tilbød sig, at han ville redde os. Den gamle græd af glæde, hun knælede ned for ham og takkede ham; det samme gjorde også mine små brødre. Jeg var ikke inde i stuen dengang.

'Ja, jeg vil redde Dem,' sagde han, 'betale Deres gæld og give Dem og Deres familie tilstrækkeligt at leve af, indtil manden er helbredet; De skal ikke længere lide mangel på noget, men det

er under den betingelse at Christine –' Jeg kan ikke fuldende det skrækkelige forslag, som den afskyelige gjorde hende, hun var svag nok til at indvillige deri og lovede ham, at hans ønske skulle blive opfyldt; og kammerjunkeren forlod vort værelse med en tilfreds latter. Han mødte mig på trapperne og tog mig, trods min modstand, om livet, idet han leende hviskede: 'Vi to tales nærmere ved, min unge.' Jeg forstod ham ikke, men han svarede: 'Gå blot ned til Deres moder, hun vil nok sige Dem, hvad jeg mener hermed.' Min moder styrtede mig i møde nede i stuen, mine små brødre ligeså: "Vi er frelste!' jublede de, 'vi skal ikke længere have nødig at sulte og fryse,' og nu fortalte hun mig den overenskomst, hun havde truffet med Rosen, og hvorved jeg var offeret. Jeg græd og klagede, påstod, at jeg aldrig ville opfylde hans forlangende. 'Du vil da hellere se os pines her, savne livets første nødvendigheder og lide den skrækkeligste mangel på alt, end modtage det middel, der bydes til vor redning?' udbrød min moder vred. Mine brødre græd; de stakkels uskyldige vidste ikke, hvad de så inderligt fordrede af mig. Da moder endelig mærkede, at jeg ikke lod mig bevæge af hendes bønner og forestillinger, indespærrede hun mig på værkstedet og sagde, at jeg skulle blive der, indtil kammerjunkeren kom for at hente mig. Jeg var i en skrækkelig forfatning; jeg vidste, at min moders og mine brødres vel var afhængigt af mig; jeg erkendte, at den eneste udvej til redning for os var den, som kammerjunkeren bød; men så snart jeg blot tænkte på den oprørende måde, han gjorde sit forslag på, og min stakkels søsters skæbne, så overfaldt mig en kold gysen. Min beslutning var fattet, jeg kunne ikke opofre mig. Moder kom flere gange ind til mig, men hendes bønner frugtede ikke.

Da aftenen faldt på, åbnede jeg vinduet ud til gaden og forlod huset. Uden at have nogen hensigt dermed, kom jeg her hen; min fortvivlelse overvældede mig, jeg var ude af mig selv – og – resten ved De. Men sig mig, kære herre! er Deres ulykke vel større end min? Vender jeg tilbage til mit hjem, vil jeg, trods min modstand, blive et offer for Rosen; jeg står ikke til at redde, han er mægtig og uhyre rig, han vil til sidst sejre – eller også – o evige Gud! – jeg vil da se min moder, mine brødre – dø af sult."

Med disse ord var hendes hidtil vedligeholdte fatning og selvbeherskelse forsvundet, hun skjulte sit ansigt med hænderne og hulkede højt.

"Vær rolig, kære Christine," sagde Johan med en sagte, rørt stemme, og tog hende blidt hånden fra de våde øjne. "De er ikke så ulykkelig, som De tror, – græd ikke længere – jeg kan ende Deres kummer! – Hør nu," vedblev han, da pigen forundret betragtede ham, "De ville for lidt siden styrte Dem i søen, jeg forhindrede Dem deri – og Deres liv tilhører altså mig; jeg har fordring på Dem, jeg har ret til at betale Deres families gæld, og når jeg gjorde det, var De og Deres familie ikke længere savnede føden, – var Deres ulykke da ikke endt?"

"Den var endt," svarede Christine hviskende.

"Godt! godt" udbrød Johan, "se her, pige, her har De pengene: der er 50 rigsdaler, tag imod dem, og vov så ikke oftere at gøre nogen sammenligning mellem Dem og et ulykkeligt menneske. *Jeg* er ulykkelig; jeg alene, om De bød mig penge, om jeg blev en Krøsus, jeg ville være det alligevel; om søstre, forældre og brødre takkede mig, velsignede mig, kaldte mig deres velgører; om hvert barn jublede mit navn med fryd, jeg ville være ulykkelig endda – for jeg er en spiller. Jeg har prøvet at sætte

ulykken en grænse, jeg ville dø, – jeg styrtede mig i havet for at bringe tre forulykkede op eller gå under med dem, – for hundrede andre ville det have været en umulighed – – jeg reddede dem. Jeg styrtede mig ind under taget af et brændende hus, som allerede vaklede i grundvolden, for at bringe en gammel mand ud. Man råbte: 'For ham er ingen redning' – men jeg kunne ikke dø – det var min forbandelse – jeg vendte ud igen, og mur og tag styrtede ned bag mig i samme øjeblik. Man priste mit mod. Øvrigheden tilbød mig hæderstegnet for ædel dåd – jeg foragtede det, jeg havde jo ikke udrettet noget godt, jeg ønskede blot at omkomme. Jeg bad dem give mig penge i stedet for medaljen. Jeg fik dem, og to timer senere havde jeg bortspillet hver skilling. Kort sagt, mit barn, jeg har gennemgået elendighedens skole lige fra faderens forbandelse til tvivl om min sjæl, tvivl om Gud og saligheden; min ulykke kan intet ende, den er en del af mig selv."

"Stakkels menneske," hviskede pigen og greb Johans hånd, "jeg – ynker Dem; men disse penge – jeg kan ikke beholde dem. Deres velgerning er for stor, en fjerdepart af dem ville –"

"Hvorledes! De undslår Dem for at tage imod pengene?" udbrød Johan bittert, "ha! ha! ha! De tør ikke, De tror, at der hviler forbandelse på dem; men vær rolig – de tilhører mig – jeg har hverken stjålet eller røvet dem. De må ikke nægte at modtage dem. Christine," tilføjede han med en bønlig stemme, "De gør synd ved at berøve mig den glæde – én gang at have gjort noget godt – jeg har aldrig før øvet nogen god handling; denne er den første velgerning, jeg har gjort i mit liv."

"Gode, ædle menneske," svarede Christine bevæget og greb Johans hånd, "jeg tager imod dem. Gud lønne Dem derfor."

Hun lænede sig op til ham. Johan kyssede hende.

"Kom nu, Christine, kom, lad os gå hjem. Portene bliver ellers lukkede. Jeg skal følge Dem til Deres bolig. De har ikke længere noget at befrygte af kammerjunker Rosen – han er desuden næppe kommet hjem endnu."

"Hvorledes!" udbrød Christine og fulgtes med Johan ned ad stien. "De kender ham, siden De ved, at han er ude i aften?"

"Om jeg kender ham?" gentog Johan med en fæl latter, "i aften forlover han sig med min søster –"

"Er det muligt?" spurgte Christine forbavset, "De er altså – en søn af general Lindner?"

"Stille!" råbte Johan, "nævn aldrig dette navn for mig, dersom De ikke vil se mig rasende – nej, nej, jeg er ikke en søn af generalen – jeg kan og tør ikke være det, jeg hedder Johan Møller."

Han fulgte Christine hjem.

Den næste dag gik Johan hen til Christines familie. Der lå en drift hos ham til atter at se hende; han følte en større interesse for hende, end han nogensinde forhen havde følt for noget menneske, og denne interesse var grundet på den sympati, som så let bliver herskende mellem ulykkelige. Der gives mennesker, som i deres tænken og handlen er så afvigende fra andre, at de på en måde står isoleret i samfundet. Johan var en af dem. Hans lidenskab havde så aldeles bemestret sig ham, så udelukkende optaget enhver plads i hans indre, at han forblev mørk, utilgængelig og indesluttet for alle, og søgte kun selskab for spillets skyld. Han traf Christine; hendes ulykke, hendes mørke skæbne gav hende hos ham et fortrin fremfor de øvrige af hendes køn. Han vidste, at hun kunne føle og forstå en

andens kummer, han følte en trang til at vise sig åben og meddelende mod hende, og denne gensidige fortrolighed, den overbevisning, at de begge var prøvet ved modgang, knyttede et forhold mellem dem, som i styrke og inderlighed stod langt forud for det, som tid, tilfælde eller omstændigheder ellers bevirker.

Johan fandt familien forsamlet omkring middagsbordet, og næppe så Christine ham træde ind, førend hun glad fo'r op og udbrød:

"Der er han! Det er ham, som frelste os."

Han følte i dette øjeblik for første gang tilfredshed over en god handling. Børnene omringede ham. Moderen takkede ham med tårer i øjnene, og Christine tav; men hvert træk i hendes ansigt var et udtryk af den inderligste glæde, den største taknemmelighed over at se ham igen.

Fra nu af besøgte han jævnligt familien. Johan var smuk, hans ansigt talte til hans fordel, og gennemvågede nætter og lidenskabernes furer havde endnu ikke sat deres stempel i hans træk; han kunne behage når han ville, og han gjorde det her; for Christine var ham kær, og hun – underlige modsigelse i det menneskelige hjerte! – hun så igennem hans mørke, melankolske væsen et godt hjerte, som endnu var til at redde; hun kendte den bundløse afgrund, hvori han var nedstyrtet, og hun gruede ikke derfor; hun hang sig ved ham, og elskede ham med den inderligste, mest glødende kærlighed, en kvinde er i stand til at nære; hun håbede, at han endnu stod til at frelse: han havde jo tilstået hende, at han i de sidste fire dage slet ikke havde besøgt spillehuset. Hun byggede planer for fremtiden,

hun ville ofre sig for Johan; han havde frelst hendes liv, hun ville frelse hans sjæl.

En aften sad Johan inde i stuen hos Christine. Moderen var gået ud på hospitalet for at se til sin mand; hun havde taget børnene med sig. Johan og Christine var alene.

"Christine," udbrød han, efter nogen tid at have gået op og ned ad gulvet i dyb tavshed, "jeg har noget at tale med Dem om. Siden jeg så Dem første aften, har jeg været et ganske andet menneske; jeg føler, at omgangen med Dem har haft en gavnlig indflydelse på mig; det er fordi – jeg elsker Dem, Christine – men lad mig tale ud, kære pige – De kender mig; jeg har ikke søgt at lægge dølgsmål på, hvad jeg er, jeg har givet Dem en sanddru skildring af mit liv, min vandel, mit hele Jeg. Det burde have skrækket Dem, De burde have vist mig den foragt, den afsky, som alle andre gør, men i stedet derfor har De altid været god og venlig imod mig; jeg har troet – o evige Gud! jeg har tænkt mig det muligt – at De elskede mig, – sig mig, har jeg ikke taget fejl?"

"Kære, gode Johan," svarede Christine sagte, og hun kunne ikke skjule sin bevægelse, mens hun talte. "De ved, at De ikke har taget fejl. Jeg skylder Dem mit liv, De har reddet min familie, gjort vel imod os alle – kunne jeg andet end holde ret inderlig meget af Dem derfor?"

"Nej! nej, Christine," sagde Johan. "De har ikke forstået mig ret; det var ikke taknemmelighed, eller den tanke, at De skylder mig gengæld for det lidet, jeg har gjort for Dem, der skulle skabe nogen følelse for mig. De må kunne elske mig, som jeg er. Min lod vil aldrig blive lykkelig. De må have mod til at dele ulykken med mig. Menneskene hader og foragter mig. De må

kunne glemme Deres foragt for min kærlighed, dele armod og kummer med mig og følge mig igennem den øde sandørk, hvorigennem skæbnen satte min vej. Sig mig, Christine, kan De, tør De gøre det?"

"Ja, Johan," sagde Christine med stor sindsbevægelse, og lænede sig op til ham, "jeg elsker Dem således, som De fordrer – jeg vil opofre mit liv for Dem, jeg vil elske Dem højere og inderligere, end nogen vil kunne gøre det; jeg vil følge til ørkenen med Dem, vandre dens veje igennem ved Deres side – allerede fra den første aften jeg så Dem, drog en ubekendt magt mig til Dem, jeg tilhørte Dem allerede dengang, og nu – jeg vil elske Dem, tale og undvære alt, og dog være glad ved Deres kærlighed."

"Så er du min," jublede Johan og trykkede Christine voldsomt til sit bryst, "min! min egen, kære, søde pige er du, og ingen dæmon skal formå at skille os ad."

Fra denne aften foregik der er mærkelig forandring med Johan. Han var gladere end nogensinde forhen, og hans mørke, tungsindige øjeblikke blev sjældnere. Han troede selv, at lykken endelig begyndte at favorisere ham. Kun to gange i den sidste måned havde han besøgt spillehuset, og begge gange vundet betydelige summer. Han ejede nu 600 rdlr. Christine opbevarede dem; for han kendte sig selv for godt til at tro sig så meget herre over sin lidenskab, af han kunne undgå at spille, når han havde pengene hos sig. Han havde skrevet til sin fader; han bad ham om en samtale, men generalen var ikke til at bevæge; han sendte brevet tilbage med Otto og tilføjede blot underneden, at han hverken ville se eller høre fra ham nogensinde.

"Du ville vel bede mig om hjælp og understøttelse i den usle stilling, du selv har bragt dig i," skrev han, "og jeg vil gøre det, uden at høre dine bønner. Hver måned skal jeg sende dig så meget, som jeg finder, at du behøver for ikke at lide mangel på de første nødvendigheder. Det er under den betingelse, at du forandrer det navn, som du har vanæret, og antager et andet."

3

Ude ved enden af Frederiksbergallé boede Johan Møller et år senere. Han var gift med Christine, og hun havde efter mange overtalelser formået ham til at flytte bort fra byen, bort fra det ulyksalige spillehus. Ved hjælp af den understøttelse, han hver måned regelmæssigt modtog fra sin fader, tilligemed hvad han selv kunne erhverve sig ved at afskrive kollegier og retsakter, førte de et simpelt, indgetogent liv. De levede for sig selv og var ikke kendt af nogen.

En aften i mørkningen sad Johan inde i det lille sovekammer hos sin kone. Christine havde i den senere tid været syg og ligget til sengs. Han sad på sengekanten hos hende, og gyngede med sin ene fod et lille barn, som roligt og smilende hvilede i sin kurvevugge ved siden af moderens seng.

"Din stakkel!" udbrød Johan og klappede kærligt Christines febervarme kind. "Du har lidt meget, ofret meget for min skyld – og hvilken belønning har jeg vel skænket dig derfor? Nød og fattigdom omgiver os, vi kender kun glæden af navn og lykken træder tilbage fra vor bolig."

"Men kære Johan," svarede Christine ømt, "hvorfor plager du dig altid med disse mørke tanker? Du har jo så ofte lovet mig, ikke at ville hengive dig til dem; de forbitrer dig blot din tilværelse og gør dog intet anderledes. Når du vidste, hvor glad, hvor lykkelig jeg er, hvor inderlig varmt jeg hver aften takker Gud, fordi han lod mig lære at kende dig, da ville du indse hvor stor uret du gør dig selv. Du elsker mig jo så højt, så oprigtigt, søger på enhver mulig måde at gøre mig tilfreds og glad – sig, kalder du det ulykke, Johan?"

"Nej, ikke det, Christine," svarede Johan med en lav, undertrykt stemme, "men jeg kalder det ulykke, at forbandelser hviler over ethvert af mine foretagender, at armod og elendighed ene er den lod, jeg kan byde dig til gengæld for din hele varme kærlighed – jeg kalder det ulykke, at dette lille uskyldige væsen, som her smiler tankeløst i vuggen ved din side, allerede må lære at savne og undvære, at du selv må give affald på enhver glæde, som ville være passende og velgørende for din stilling; at dit liv, din ungdom, din skønhed, skal afblomstre og visne hen inden denne frydløse boligs døre, – at jeg – jeg så lidet gengælder –"

"Tal ikke ud, kære Johan!" afbrød Christine ham, og lagde sin hånd på hans mund. "Du gør dig alletider uret; du er langt bedre end du selv siger – jeg ved det jo – hvor god, hvor føjelig har du ikke vist dig mod mig i al den tid, vi har levet sammen, o Gud! jeg behøver jo blot at nævne én genstand for at gendrive dine ytringer – du spiller jo ikke længere, og jeg er så lykkelig, så glad derover, som noget menneske kan være. Ikke sandt, du min kære, elskte mand," tilføjede hun med en tone fuld af den inderligste kærlighed, "jeg har jo årsag til at være lykkelig."

"Ja! ja!" svarede Johan med en hul stemme, "du har årsag til at være lykkelig!"

"Og nu vor armod," vedblev Christine, "vi er jo ikke så fattige, som du siger; vi har dog kun sjældent savnet det daglige brød, og var det endog en enkelt gang tilfældet, så var du stedse så øm, så god og venlig mod mig, at jeg glemte alt for din kærlighed. Undertiden har vi endog haft overflod i huset. Du arbejder jo så flittigt, skriver til langt ud på natten, for at jeg ikke skal savne noget; du har ikke villet lade dig mærke dermed,

men jeg ved ret godt, hvor mange søvnløse nætter du har tilbragt for min skyld – o Gud! og jeg skulle endda klage, endda glemme, at jeg havde grund til at velsigne og takke ham for hvert øjeblik, jeg har levet som din kone – nej, aldrig, min kære Johan!"

En smertelig følelse gennemfo'r Johan, mens Christine talte; han blev blegere end før; hans åndedræt lød kort og tungt, og da hun nu tav, og hun betragtede ham med sine kærlige, sjælfulde øjne, da kunne han ikke holde sig længere, han fremstønnede hult de ord: "O Gud, Christine!" – bøjede sit hoved ned over dynen og græd højt.

"Græd ikke, kære Johan!" hviskede Christine og kyssede hans pande, "vær glad og fornøjet som jeg; ulykken har prøvet os begge, vi har lært at holde fast og elske hinanden under dens åg, – os formår ingen skæbne at bøje."

Hun blev afbrudt; for det bankede på døren, Johan rejste sig op, han fattede sig og gik ud i det andet værelse for at lukke op.

Otto trådte ind.

"God aften, min ven!" udbrød han, og greb Johans hånd, "nå, hvorledes står det sig hos dig? Det er så sjældent, jeg ser dig."

"Tak, tak, Otto, jeg har det godt nu, min kone begynder at komme sig."

"Og din lille datter," spurgte Otto deltagende.

"Hun har det godt," vedblev Johan, "den lille engel gør mig lykkelig og tilfreds."

"Jeg kan mærke det," ytrede Otto leende og med en sagte stemme, "dit hus må ret være blevet et paradis for dig, siden du så sjældent kommer til X's; i nat er der forresten udsigt til en brillant oprejsning for os: von D. kommer der, og du ved nok, at

han altid taber; du må endelig se at smutte derhen, blot et øjeblik."

"Ja! ja!" svarede Johan lidenskabeligt, "jeg må derhen, jeg skal komme."

"Hold ord!" udbrød Otto, "jeg venter dig altså; du kan jo sige til din kone, at et eller andet ærinde falder dig ind til byen på en times tid, og mangler du penge, kan du få dem hos mig."

"Nej, Otto," svarede Johan i en bestemt tone, "jeg vil ikke oftere låne penge af dig; jeg vil heller ikke tale til min kone om noget, for jeg kan ikke lyve for hende; men jeg vil se at liste mig bort fra huset, mens hun sover."

"Gør som du vil, min ven," svarede Otto, "kom blot! – Apropos! Jeg gik egentlig herud i aften for at meddele dig en nyhed, som du uden tvivl er uvidende om; jeg burde vel først forberede dig på den; for den er af en sørgelig natur."

"Og det er?" spurgte Johan forventningsfuld.

"Din fader, generalen, er død –"

"Død," gentog Johan med en bævende stemme, i øjeblikket overvældet af sine følelser.

"Ja," vedblev Otto, "han døde i morges, og det værste derved er, at den understøttelse, du hidtil har erholdt af ham, fra nu af må ophøre. *Han har gjort dig arveløs.* Dine søstre Emmy og Theodora er indsat som universalarvinger af hans hele formue."

"Godt, godt," hviskede Johan, "jeg må jo finde mig deri, jeg har ikke fortjent det bedre."

"Jeg talte med ham om dig i går aftes," vedblev Otto, "jeg undskyldte dine fejl, bad ham tilgive og glemme dem; men han afbrød mig, og forbød mig at omtale dig med et ord."

"Og han døde uden at kalde sin forbandelse tilbage?" spurgte Johan rystende.

"Ja," svarede Otto, "han gentog den endda, og dine søstre, lægerne, vi alle, var vidner dertil."

"Herligt," hviskede Johan med et bittert smil, "skæbnen under mig vel, den sender mig stedse ny tilvækst i min lykke."

"Ja, det gør mig ondt for dig, kære Johan," bemærkede Otto deltagende, "men du må se at finde dig deri, det kan nu engang ikke blive anderledes."

"Finde mig deri?" gentog Johan, "tror du da, at jeg er så blød og forkælet af lykken, at jeg ikke kunne bære hans vrede med fatning; men at just hans allersidste ord skulle gælde mig og være en forbandelse over mig, det er kun det, der løber rundt i mit hoved. – Gå nu, Otto, lad mig være alene; når vi ses igen, skal du finde mig rolig og fattet."

Otto gik.

"Denne Otto!" udbrød Christine, da Johan vendte tilbage til hende og underrettede hende om hans faders død, "jeg har aldrig godt kunnet lide ham; det forekommer mig altid, som om han pønsede på et eller andet onde over os. Han betragter os stedse med et lumskt smil, som om han kunne ønske vor ulykke."

"Du dømmer for strengt om ham, kære Christine," svarede Johan. "Otto har vel ikke noget godt efter fordelagtigt udvortes; han har dog altid været min ven og vist, at han mente mig det vel. Men jeg må nu ind til mit arbejde igen. Klokken bliver mange, og jeg har lovet justitsråden at bringe ham akterne afskrevet til i morgen middag."

"Sæt dig herind, søde Johan," bad Christine, "flyt bordet hen til min seng; jeg kan dog ikke sove og så vil jeg ligge og se på dig, mens du arbejder."

"Nej, nej, kære Christine, det går ikke an, du har bedst af at sove; lysskæret ville forhindre dig deri, og desuden ved du nok, at jeg arbejder bedst, når jeg har min tobakspibe tændt. Røgen af den ville skade dit dårlige bryst; jeg bliver derfor inde i dagligstuen."

Han kyssede Christine og gik ind til sit arbejde.

Der gik en stund. Vægteren råbte otte. En underlig urolighed overfaldt Johan, han havde ingen lyst til at arbejde længere, hans løfte til Otto faldt ham ind, men til samme tid stod også samtalen med Christine i hans erindring. Hans bedre jeg vågnede; han følte, hvor syndigt det var at krænke den urokkelige tillid og den gode tro, hun havde til ham. Han besluttede at blive hjemme og tog igen med ivrighed fat på sit afbrudte arbejde. En halv time svandt således bort, men den undertrykte lyst talte stedse med lydeligere stemme i hans indre; den lod ham ikke have nogen ro, men lokkede ham bort til spillehuset.

"Satan!" skreg Johan med en vild og lidenskabelig stemme, kastede pennen bort og slog sig for brystet, "kan du da ikke lade min bedre natur vinde sejr en eneste gang, skal jeg stedse bukke under for din vilje? Jeg vil nu ikke gå ud i aften, jeg vil se, om jeg ikke én gang kan modstå den lidenskab, som forbitrer mig hvert øjebliks ro og fred; jeg vil ikke, jeg kan ikke svige denne engels tiltro oftere."

Christine sov imidlertid; Johan kunne høre hendes tunge åndedræt igennem den åbentstående dør. For at undertvinge

fristelsen tog han lampen, han arbejdede ved, og listede sig sagte og stille ind i værelset. Der så han sin lille datter, så rolig og tilfreds, at smile ham i møde, hendes små hænder lå ovenpå dynen og greb i søvne efter den genstand, hun drømte om. Christine talte højt. Johan bøjede sig over hende og lod lampens i skær falde på hendes yndige ansigt, som en svag rødme forskønnede.

"Gud!" sukkede han, og han var i dette øjeblik dybt bevæget ved at betragte den stille, rolige fred, som herskede her; "dig, du stakkel! kunne jeg forlade! Du sov ind med den glade tro, at din mand om natten arbejdede for at skaffe dig føden, at han glemte sin søvn for at glæde dig, og så bedrog jeg dig blot; jeg listede mig ud igennem vinduet, og bortspillede mine penge ved faraobordet; der svandt natten og først mod morgenstunden vendte jeg tilbage til mit hjem. Du aner ikke, hvor stor en skurk genstanden for din kærlighed er. Selv nu, i dette øjeblik – da dit billede, din rørende, inderlige godhed og kærlighed står så frisk for min sjæl – føler jeg den mest brændende lyst til at liste mig ind til byen – forgæves er min modstand, min kamp. Lidenskaben i mit bryst overvinder og trodser alt – o Satan! – Djævel! hvorfor skabte du også denne dæmon i mig?"

En tåre faldt ned på Christines kind, hun slog øjnene op, og endnu halvt sovende slyngede hun sine arme om hans hals og trak ham ned til sig.

"Min kære Johan," hviskede hun med et saligt smil, "aldrig har jeg vågnet skønnere af en drøm end i dette øjeblik."

"Jeg hørte dig tale i søvne," sagde Johan, "og derfor forlod jeg mit arbejde og gik ind til dig. Hvad drømte du, kære Christine?"

"Jeg drømte, at vi var gået ud at spadsere. Du, jeg og vor lille Theodora der. Du kom forbi spillehuset, og, uagtet mine bønner, lokkede dog Otto dig derind; jeg bad dig med grædende tårer vende om igen, men du tog Theodora og mig med og satte dig til spillebordet; du spillede højt og tabte bestandigt, og jeg syntes at Otto stod bag din stol og hver gang kortet faldt, vendte han sig om mod mig og brød ud i en hæslig latter. Da du havde tabt alle dine penge, spillede du til sidst om mig og Theodora, og du tabte os begge. Så vågnede jeg, og i stedet for at være forladt og ulykkelig, ser jeg dig, du min eneste, søde Johan! at stå ved min seng og kærligt våge over min søvn. Den dumme drøm," vedblev hun ømt og kyssede ham, "at den skal have lov til således at foregøgle os usandheder og umuligheder."

Den største fortvivlelse herskede i Johans indre, mens Christine med en glad og sorgløs mine fortalte ham sin drøm. Han følte, hvor langt betydningsfuldere den var, end hun anede, og han forlod hende for at skjule sin voldsomme bevægelse.

Han sad igen inde i sit værelse. Han havde grædt, bedt til Gud, udstødt forbandelser, de vildeste og rædsomste, han kendte, men de mægtede ikke at dæmpe lidenskabens stemme i hans indre; den talte stedse i et højere og tydeligere sprog og udbredte en tiltagende uro over hans hele væsen. Han holdt op med at skrive og lagde papirerne sammen.

"Jeg må gå," udbrød han i en lav, men bestemt tone, og rejste sig op fra stolen. "Jeg har forsøgt alt, hvad et menneske kunne, for at undertrykke min lyst; – men det hjalp ikke."

Og han gik hen til chatollet, åbnede et hemmeligt gemme og tog tre rigsdaler ud deraf. Det var penge, som han havde lagt op af sin fortjeneste; han ville gemme dem til Christines

fødselsdag for at overraske og glæde hende med en lille present. Nu tog han dem; han ejede ikke flere, men han måtte have penge til spillet. Endnu engang listede han sig sagte tilbage til sovekammerdøren og lyttede for at overbevise sig om, at kone og barn sov; derpå tog han sin hat, åbnede vinduet og krøb stille og ubemærket gennem det ud på vejen, og så satte han afsted i ilsom fart til spillehuset i byen.

Lykken var ham ugunstig denne aften. På fem minutter havde han tabt sine penge og sit ur. Otto lånte ham endnu to rigsdaler; også dem tabte han, og styrtede ud på gaden med en nagende anger og fortvivlelse i hjertet.

"Jeg har nu tabt alt – alt –" skreg han, idet han gik igennem de folketomme gader, "i morgen har jeg intet at leve af; de akter, som jeg lovede at bringe afskrevet, er allerede blevet mig betalt længe forud, – og hende, den søde, lettroende kvinde hjemme, er atter bedraget og skuffet i sin tiltro. Dersom hun dog blot ville indse, hvor foragtelig og nederdrægtig en skabning jeg er; dersom jeg havde dristighed nok til at sige hende, at jeg er en elendig lavhjertet skurk, et uhyre, og hun så kunne hade mig derfor – det ville endda være mig nogen beroligelse; men hendes ømhed, den grænseløse kærlighed, hun viser for mig, er just det, som piner og martrer mig så rædsomt. Underligt nok! man skulle ikke tro, at en faders forbandelse kunne have nogen vægt; men når jeg betænker, at just siden den aften, han udstødte mig af sit hus, begyndte ulykken at klæbe sig fast til mig og følge mig i hælene som min skygge, så må jeg dog næsten tro, at det var hans forbandelse, som fremkaldte den. Alt, hvad jeg gør for at undertrykke min fordømte lidenskab, nytter intet. Jeg kan ikke lade være at spille – jeg må spille – selv

om hele verden styrtede sammen og alt gik til grunde, jeg ville sætte mig på ruinerne og spille sort og rødt med Satan om min sjæl. Jeg er nu nødt til igen at tage min tilflugt til Otto; han må hjælpe mig. – Han er i grunden snarere min onde engel end min ven, og Christine har ret i den afsky og modbydelighed, som hun bærer for ham; men han hjælper mig dog, og giver mig penge – til spil."

Ved disse ord udbrød han i en fæl, skraldende latter, og styrtede forvildet og ravende op ad gaden. Han stod endelig stille udenfor et hus på Vestergade. Det hurtige løb havde trættet ham, og han trak sit vejr med møje.

"Aha," hviskede han forundret, "ser jeg ret, bor ikke derovre min søster Emmy, siden hun blev gift med kammerjunker Rosen? – Jo, ganske rigtigt, det var da besynderligt, at jeg just skulle holde pusterum her udenfor. Der er lys endnu oppe i hendes værelser. Klokken er ikke over 11. Jeg vil gå op til hende, jeg vil bede hende hjælpe mig – tigge hos hende; hun har ikke set mig, siden jeg kom tilbage fra Vestindien. Hun holdt altid meget af mig; jeg vil fortælle hende om min ulykkelige forfatning, så hjælper hun mig måske."

Han gik med denne beslutning hen til porten og ringede på klokken. En søvnig tjener i et pynteligt liberi kom ned med lys og lukkede op:

"Hvad godt, min kære?" spurgte han endelig, da Johan tav.

"Bor fru v. Rosen ikke her?" udbrød den ulykkelige spiller; "jeg skulle tale med hende."

"Hun bor her rigtignok," svarede tjeneren studst; "men De kan nok begribe, at Hendes Nåde ikke tager imod besøg så sildigt om aftenen. De får derfor at komme igen i morgen."

"Jeg må absolut tale med hende nu," ytrede Johan; "det er en sag af vigtighed, som ingen opsættelse tåler."

"Jeg kan gerne melde Dem," sagde tjeneren, lidt mere ærbødig ved at høre at den simpeltklædte fremmede kunne have en sag af vigtighed at meddele hans herskab. "Fra hvem skal jeg hilse?" tilføjede han, og lod Johan træde indenfor.

"Hils fra – fra løjtnant – – nej, fra frøken Theodora Lindner," svarede Johan, og tjeneren gik.

Lidt efter kom denne tilbage og viste ham op til Hendes Nåde. Johan svøbte sin kappe tæt om sig for at skjule sine dårlige klæder, og trådte ind i en stor sal. Fru Rosen lå i en magelig og skødesløs stilling på sofaen og fodrede en lille skødehund med sukkerkager, da han trådte ind.

"Hvad godt?" udbrød hun og rejste sig lidt i vejret; "tjeneren sagde, at han var sendt fra min søster, frøken Theodora. Kom nærmere!"

Johan trådte hen til hende.

"Emmy!" udbrød han med en blød, klangfuld stemme, "jeg er ikke sendt fra Theodora. Det var blot et påskud, jeg gav, for at komme ind til dig – se på mig, kender du mig ikke længere?"

Emmy studsede ved disse ord; hun lod sit forskende blik længe hvile på den høje, blege skikkelse, som stod foran hende, men – hun ville ikke vedkendes sin broder.

"Hvem er De?" udbrød hun forlegen, og hendes stemme bævede; "jeg kender Dem ikke."

"Kære Emmy," svarede Johan, "jeg er din arme, ulykkelige broder – se på mig! finder du ikke et træk i mit ansigt, som erindrer dig derom?"

Med disse ord tog han kappen til side og trådte tæt hen til hende.

"Og hvad vil du her?" sagde hun koldt, "hvorfor vælger du en tid så sildig som denne, til at komme herop til mig? – Tal! –"

"Emmy," udbrød Johan bevæget, "jeg lider nød, jeg beder dig om at hjælpe mig. Du er rig, – jeg er fattig! giv mig noget af din overflod – jeg vil takke og velsigne dig derfor."

"*Du tigger!*" bemærkede Emmy med en hånlig og foragtende mine, "og hvorfor henvender du dig just til mig med dine bønner? Glemmer du den tort, din lave opførsel ikke alene har bragt over dig selv, men tillige over mig, over din hele familie, eller tror du, at jeg gør det? Du burde undse dig for nogensinde at lade dig se for mig."

"Kære søster," sagde Johan, "mind mig ikke derom; jeg bærer straffen og forbandelsen herfor mit hele liv igennem; giv mig blot nogle penge, så går jeg, og skal aldrig oftere komme for dit åsyn."

"Og om jeg nu også hjalp dig," svarede Emmy; "det ville ikke være til nogen nytte; for du sætter jo alt overstyr og ruinerer dig selv ved spil; – jeg giver dig derfor intet."

"Emmy," vedblev Johan, "jeg har en kone, et barn hjemme. De vil sulte i morgen, dersom du lader mig gå bort uden hjælp – giv mig blot lidt; jeg behøver ikke meget – blot to rigsdaler, og vi vil velsigne dig alle sammen."

"Nej! nej! jeg giver dig intet; gå blot, gå! Din nærværelse generer mig – du får at henvende dig til andre."

"Søster!" skreg Johan, og hans tålmodighed var endt, "kan du være disse ord bekendt? – skammer du dig ikke over dem? – jeg – din eneste broder – lider nød, sulter – du kan hjælpe mig, og i

stedet derfor håner og spotter du mig – skændige kvinde! – jeg blues ved at kalde dig søster."

"Hvorledes," skreg fruen og sprang op af sofaen med et ansigt, gulblegt af arrighed. "Du vover at fornærme mig, vover at trodse mig i mit eget hus! Jeg skal lære din tiggerknægt at behandle mig med agtelse!"

Hun sprang hen til klokkestrengen og trak voldsomt i den. Et par af tjenerne styrtede ind.

"Hurtigt," skreg hun; "skaf mig denne karl bort fra mine øjne, kast ham på porten; han har fornærmet mig, været grov imod mig."

Med disse ord pegede hun på Johan, tilkastede ham endnu et rasende blik, og forsvandt i et sideværelse. Tjenerne adlød med glæde deres frues befaling; de fik sig en lille motion efter den søvn, som de så pludseligt var blevet vækket af, og Johan blev bogstavelig talt kastet ud af huset.

Han styrtede ud af Vesterport med et blik, en mine, som indjog enhver, han mødte, frygt og rædsel.

4

Johan boede på bagsalen af et hus i Frederiksberg by. Der var gået år hen siden den aften, han talte med sin søster. Hans nød, hans elendighed havde ingensinde været større. Christines konstitution var meget svagelig, hun skrantede bestandig og lå nu i de sidste fjorten dage angrebet af en smitsom tyfus. Hans datter, en yndig lille pige, havde kopperne forrige år således medtaget, at hendes hele ansigt så at sige ikke udgjorde andet end et eneste ar. Hun lå nu i sengen ved siden af moderen, lidende under samme sygdom som hun.

Det var om eftermiddagen i september måned. Familien var forsamlet i sovekammeret. Johan stod, lænende sig op til sengestolpen, og betragtede sin kone. Han var ligbleg; hans øjne matte og indfaldne, og underløbne med en grønlig linje, som vidnede om gennemvågede og søvnløse nætter. Lidenskaberne, som rasede i hans indre, havde endelig præget deres stempel i hans ansigt. Han var ikke længere den skønne, ranke skikkelse, en genstand for damernes beundring og kærlighed; nu stod han der med krumbøjet ryg, mager, gusten og elendig. Hans ben mægtede næppe at bære ham, han skælvede og rystede over sit hele legeme. På Christine havde årene derimod gjort mindre forandring; hendes ansigt var vel berøvet den friske ungdomsblomstren, hun var blegere end forhen, men dog smuk endnu, og hvergang hun hæftede sit sjælfulde blik på Johan, strålede den ømmeste kærlighed så umiskendeligt frem og udbredte et så yndigt udtryk over hendes hele væsen, at hun i sådanne øjeblikke måtte forekomme enhver henrivende og indtagende.

"Hvorledes har du det, Christine?" udbrød Johan med en hæs, skraldende stemme, "mærker du ingen forandring siden du sidst tog miksturen?"

"Jo vist, min kære Johan," svarede Christine i en kærlig tone, "det er langt bedre med mig nu, end det var i morges; også Theodora har det godt – se, hvor roligt hun sover; det er længe siden hun gjorde det sidst; vær blot ikke så bedrøvet eller mismodig længere, det skal nok blive godt igen med os begge. Gud vil lønne dig, fordi du altid var en kærlig fader, en god ægtefælle, han vil –"

"Ti stille dermed;" afbrød Johan hende kort, "jeg kan ikke tåle at høre dig omtale mig således. Du tror, at Gud vil belønne mig – nej, han straffer, martrer mig, og sender mig de græsseligste kvaler i din ros. Jeg er et afskum, et afskyeligt menneske, et udskud af samfundet, og jeg undrer mig over den langmodighed, hvormed man tåler mig. Dersom Gud var den, du tror, Christine! han havde taget mig bort for længe siden."

"O! kære, bedste Johan, hold op med disse gruelige ytringer; du er ude af dig selv, det er igen et af dine mange mørke øjeblikke, som vender tilbage."

Nu bankede det på døren og lægen trådte ind i værelset. Han gik hen til sengen til Christine.

"Hvorledes er det med hende, herr doktor?" spurgte Johan med en livlighed, som beviste, at han endnu følte kærlighed for sin hustru; "mener De, at hun overstår det, den stakkel?"

"Jeg tror det," sagde lægen beroligende, "De skal blot være ved godt mod og ikke tabe håbet."

"Håbet," gentog Johan med bitterhed, "jeg har næret tro til håbet min hele levetid; men indtil nu har det altid vist sig falsk

med mig."

"Jeg ved det, min gode mand," svarede lægen, "De har haft en ublid skæbne at kæmpe imod; imidlertid mener jeg nok, at De, hvad Deres kone angår, kan nære håb om hendes helbredelse uden at blive skuffet. Hun er langt bedre end i går; De behøver blot at vedblive med den sidste mikstur, jeg ordinerede; den har gjort en god virkning."

"Godt nok, herr W.," bemærkede Johan med et smil, "men miksturen er opbrugt, og flasken er tom."

"Så må der hentes nyt fra apoteket," ytrede doktor W.

"Ja, men jeg har ingen penge til at betale den med; i går gav jeg min sidste skilling ud for medicin til hende – hvad skal jeg gøre derved?"

"Det må vel blive Deres sag," sagde lægen koldt, "De kan vist næppe mene, at jeg både skal besøge patienterne uden betaling og endda udlægge pengene for den medicin, som de behøver. De må se at skaffe penge til veje; for, alvorlig talt, det er af vigtighed for hendes helbred, at hun får den snart; hun kan ellers befrygte et tilbagefald, der kunne have farlige følger – og hermed Adieu; – måske jeg kommer igen i morgen."

Doktoren gik.

"Bryd dig endelig ikke om miksturen, min søde Johan," ytrede Christine, da de var alene; "du kan tro, jeg behøver den slet ikke, jeg føler mig i dette øjeblik så vel, så fri til mode; og disse doktorer ved nu ikke at gribe til andet end medicin og dråber, når mangen gang en naturlig god konstitution og et godt humør er det virksomste lægemiddel. Sæt dig ned herhenne ved min seng, så vil vi sladre lidt sammen, tiden går så godt på den måde."

"Nej, Christine, du må nødvendig have medicinen; doktoren sagde jo, at det var af vigtighed for dit helbred – og bi lidt – jeg får en idé, måske værten låner mig pengene dertil; jeg har ikke før presset ham for noget. Om et øjeblik er jeg her tilbage igen."

Han gik.

"Gud give ham lykke på hans gang!" hviskede den syge sagte hen for sig selv.

"Jeg skulle låne ham penge?" udbrød værten, da Johan kom ned i stuen og fremførte sit ærinde for ham, "nej, den Onde … mig, om jeg gør! Er det ikke nok, at man krediterer sådant simpelt pak huslejen et helt år igennem, og lader sig spidse af med tomme ord og løfter; nu skulle jeg oven i købet stå i forskud for apotekersager! Ved han hvad, lille ven, lad han konen og ungen deroppe krepere, det er han bedst tjent med, des lettere bliver det for ham at leve af ingenting, og han behøver da heller ikke at liste sig så stille op og ned ad trapperne, når han om natten drager hen til sine kommercer og sviregilder. Var han et ordentligt menneske, så blev han hjemme og sparede sine penge og sin hilsen; han kunne vist godt have det behov. Det rager vel egentlig ikke mig, men jeg siger blot så meget, at han, … … mig, ikke får en skilling at låne, og hvad huslejen angår, så vil jeg have den betalt, og det endnu i denne måned – ellers lader jeg ham, hans kone og den hele stads kaste ud på gaden; nu om stunder har man ikke råd til at huse folk et helt år igennem omsonst. Forstår han mig?"

Johan tav til den besked, og listede sig tilbage til sin bolig. Men da han kom op ad trapperne, sneg værtens datter, en venlig, god lille pige, sig hen til ham.

"Dersom en rigsdaler kunne hjælpe Dem," udbrød hun undselig og sagte, "så vær så god, men lad endelig fader ikke vide det. Hils oppe!"

Med disse ord fløj hun ned ad trapperne, og Johan fik ikke engang tid til at takke hende for pengene, som han holdt i hånden. Glad ilede han tilbage til sin skumle bolig for at fortælle den ventende Christine udfaldet af hans gang.

Det begyndte allerede at blive sildigt på dagen, da Johan, ledsaget af sin hund, begav sig på vejen til apoteket efter medicinen. Han mødte Otto.

"Ej, ej," udbrød denne og standsede ham, "hvorhen så hurtigt? Formodentlig til X's, så følges vi ad."

"Nej," svarede Johan bestemt, "denne gang tager du fejl, Otto, jeg skal på apoteket efter medicin til min syge kone."

"Så gå en tur med mig ind på gården først, lad os lægge op engang; du kan nu bestille medicinen herude, og mens de laver den sammen, vil vi forsøge vor lykke i aften ved et par spil."

"Frist mig ikke, Otto," bad Johan og hans øjne funklede ved tanken om spillet, "jeg kan ikke følge med dig; jeg ejer kun denne ene daler, og min Christine må absolut have medicin; jeg har lånt den dertil."

"Din nar!" ytrede Otto leende; "hvem siger vel, at du ikke skal købe medicinen? Du kan jo bestille den førend vi går, og måske du efter fem minutters forløb har vundet så meget på denne ene daler, at du kan købe et helt læs miksturer til dine syge hjemme."

"Måske," gentog Johan, og den mulige udsigt til vinding farvede i dette øjeblik hans kinder med en dunkel rødme, "men

når jeg nu taber, – og du ved, at jeg sjældent har lykken med mig, – hvad skal jeg så gribe til for at få medicinen betalt?"

"Så skal jeg låne dig pengene dertil," sagde Otto, "men stå nu ikke længere her og gør ophævelser; i grunden ved jeg dog, at du hellere end gerne vil følge med mig og spille."

"Ja ja! du har ret, min ven," svarede Johan med en sær latter, "du kender mig."

"Det skulle jeg vel mene," svarede vennen; "gå nu blot lidt i forvejen, jeg kommer så straks bag efter, jeg har et lille ærinde at udrette her i huset nær ved."

"Du skulle hellere sige ligefremt, at du generede dig for at gå ved siden af mig," mumlede spilleren, idet han gik forud for Otto. "Sandt nok," vedblev han, "det er i grunden løjerligt, hvorfor han altid holder så meget af at få mig med sig ind til bordet. Der er dog nok, som gad spille med ham, uden at han just behøver at tigge mig derom."

Med sådanne tanker beskæftigede han sig, efter at han havde bestilt medicinen og med hurtige, lange skridt tog vejen til byen.

Denne aften var Johan heldigere, end han længe havde været. På kort tid havde han vundet en betydelig sum, og jo længere han spillede, desto større blev den. Han havde hidtil vundet den hele aften. "Du har ret held med dig denne gang," hviskede Otto til ham, "du må være mig tak skyldig, fordi jeg fik dig overtalt til at følge med herop; men glemmer du ikke miksturen til din syge kone hjemme? Klokken er allerede mange."

"Jeg går om et øjeblik," svarede Johan med den ophidsede lidenskabs gløden i kinder og blik; "jeg vil blot holde et par gange endnu."

"Ja, så må jeg gå," ytrede Otto; "jeg kan ikke blive her længere. Adieu du!"

Han gik, og Johan vedblev at spille. Stedse større og større blev pengebunken foran ham, hans hjerte bankede voldsomt af en indre fryd og hans matte øjne flammede, hver gang han udstrakte sin magre hånd efter de vundne summer; hans fantasi lod ham skue målet for nød og elendighed, fremtiden viste sig lys og glimrende, og i dette minut glemte han alt, kone, barn, miksturer; kun for spillet havde han tanker; til det stod hele hans hu henvendt.

Og lykken vendte sig, og Johan begyndte at tabe, og han blev bleg og stedse blegere; for lige så hurtigt som bunken var vokset, lige så hurtigt forsvandt den igen. Endnu et spil – og hver skilling var borte. Han havde tabt alt.

"Læg op på kredit!" skreg han med en rystende stemme; "jeg må vinde igen, det er umuligt andet."

Men bankøren bukkede koldt. "Her spilles ikke på kredit," svarede han kort, "det er imod reglerne."

"Godt," ytrede Johan lidenskabeligt, "så sætter jeg pant, – se her denne kappe; hold 5 rdlr. mod den!"

Bankøren holdt. Kortene faldt og til samme tid lød det ildelydende: "*perdu!*" Kappen var tabt. Johan slængte den fra sig og blev stående et par minutter med den ene hånd støttet til bordpladen, hensunket i en dump fortvivlelse. Hans læber blev blå, de bevægede sig sagte, og øjnene syntes ligesom at stå stille i deres hulninger, så stive, matte og udtryksløse stirrede de hen på de uheldsvangre kort.

"Jeg kunne prøve det endnu engang," hviskede den ulykkelige; "jeg bærer en skat hos mig, min moders portræt, det eneste

minde, som jeg har tilbage om hende. Men Christine kender det, hun ville spørge, hvor det var blevet af, dersom hun ikke så mig bære det. Hellige kors! måske at hun i dette øjeblik drages med døden; jeg må skynde mig," og uden at give sig tid til videre betænkning, rev han portrættet op fra sit bryst og kastede det hen ad bordet.

"Der er endnu en indsats," råbte han med en bævende stemme, "kapslen er af guld – hold 5 rdlr. på den, dersom jeg vinder, så indløser jeg den igen med det dobbelte."

Men portrættet blev ikke indløst; for Johan tabte.

Da sortnedes alt for hans øjne – stuen, det betydningsfulde grønne bord, de tilstedeværende – alt løb i ét for ham, han udstødte et højt, skærende skrig og styrtede ravende og vaklende ud på gaden.

Det var et mørkt og slemt vejr udenfor, vinden peb igennem gaderne og store strømme af regn styrtede uophørligt ned fra de mørke skymasser, der dækkede aftenhimlen; månen og stjernerne skjulte sig, det var sort og mørkt deroppe og kun lygternes skumle lys skinnede igennem gaderne.

"Ha! ha! ha!" hvinede Johan, idet han styrtede op ad Østergade, "storm, hyl kun, himmel! åbn dine sluser, send vandflod, torden, lynild, alt hvad skrækkeligt du har i eje herned! jeg vil dog blive ved at le – lad Helvedes ånder tvinge elementerne til raseri! det er kun børneleg imod det oprør, som raser i mit bryst. Hvorfor skjuler månen sig? Hvorfor kryber stjernerne bag skyerne? tør I ikke vove at se en ruineret, en ødelagt spiller i ansigtet? Undser I eder derfor? – Og du Gud! du hører jo, at jeg spotter dig – hvorfor tåler du mig? knus mig, dræb mig, tilintetgør mig, men lad det blot ske hurtigt –

hurtigt! – Du tier! Du opfylder ikke min bøn! nej, jeg ved det, der er ingen Gud til. Alt er blot en virkning af omstændigheder, tilfælde uden årsager. Ha! ha! ha!"

Han styrtede med en fæl latter igennem gaderne, og, folk, som så den lange, ravende skikkelse, hans vilde, fordrejede træk, hans mørke gnistrende blikke, vege sky og ængstelige tilbage for ham. En, mørk, lodden genstand alene fulgte hans skridt med ludende hoved og halen imellem benene, som om den skammede sig over sin herre, og det var spillerens hund, Tro.

Således vedblev han at løbe, indtil han endelig mat og åndeløs sank ned udenfor Vesterport; han rejste sig med møje, og fortsatte sin vej i nattens mørke og under uvejrets voldsomhed, indtil han kom til en af stierne. Her satte han sig ned på en bænk og hældede sig afmægtig tilbage mod en træstamme. Hjertet bankede hurtigt og stærkt, hans bryst var ligesom sammenpresset, og han mægtede kun med møje at drage ånde. Og den bænk, han sad på, var den samme, på hvilken han for seks år tilbage havde siddet den nat, han første gang så Christine. Forvirrede billeder fløj igennem hans fantasi, et vanvittigt smil spillede omkring hans blålige, sammenknebne læber.

Han tænkte på døden.

Et vildt skrig lød fra ham, da den tanke fløj igennem hans sjæl, på én gang at gøre ende på alt ved at styrte sig i søen, som larmede foran ham.

"Ja! ja!" hviskede han i en mat, hul tone, "jeg vil dø! Jeg drømte også, da jeg kom hjem i nat fra spillehuset, at det var den sidste gang jeg spillede. Tilfældet har ført mig her til den samme

plads, hvor jeg reddede Christine. Min kone! mit barn! I venter på mig, I vil savne mig, men Gud har forbandet mig! Jeg vil løse forbandelsen. Jeg er ene her – der er ingen til stede, som kan forhindre mig i at fuldføre mit værk – ingen uden min hund."

Og han omfavnede dyret med en vanvittig gebærde, lo højt og styrtede sig i søen. Endnu under vandet lød hans hule gennemtrængende latter, bølgerne slog sammen over hans hoved og alt blev stille, og inde i byen råbte vægteren på samme tid "Ét".

Da solen den næste morgen spejlede sit ansigt i Sorte Sø, lå et menneske med stive træk og brustne øjne på strandbredden udstrakt i græsset, og ved siden af ham stod en stor mørkebrun hund, som oversnusede ham og slikkede hans ansigt og hænder med en svag tuden. Mennesket var spilleren Johan Lindner. Hunden havde reddet sin herre: den var sprunget i søen efter ham, og havde bragt ham op på landet på det sted, hvor han nu lå. Johan slog øjnene op og så sig forvildet omkring, som om han vågnede af en fæl drøm. Og hunden udstødte et gennemtrængende glædeshyl, da den så sin herre vågne; den sprang logrende omkring ham.

"Hvad," udbrød han hæs og mat, "er det muligt? Jeg lever endnu – man under mig ikke engang døden. – Ah! er det dig Tro, der har frelst mig? – Ja, du har engang før gjort en lignende gerning – Godt! – jeg skal altså leve! – det er engang bestemt således – det er også det bedste = jeg har jo håb endnu. Otto vil nok låne mig penge – jeg vil spille, jeg kan vinde igen. Nu må jeg hjem til dem deroppe – de stakler venter på mig. Uh! hvor jeg fryser, dødens kulde sitrer igennem alle mine nerver."

Han rejste sig op. Vandet drev af hans klæder; hans hat var borte. Han gik bort uden den.

Noget fra det sted, hvor Johan Lindner vågnede, lå et lyststed, hvis ene side vendte med en havesal ud til stien, og kun skiltes fra denne ved et smalt torngærde. Da Johan gik forbi, kastede han hændelsesvis sit blik over gærdet, og se! – igennem havesalens blinkende glasdøre bemærker han en brevtaske ligge åben på bordet, og den var fyldt med penge. Johans øjne funklede ved dette syn. Et øjeblik stod han hensunken i tavs betænkning. I det næste var han over gærdet og inde i havestuen – han tog brevtasken og forsvandt med den. Det forekom ham, som om nogen råbte efter ham, men han agtede ikke derpå. Han løb.

Morgenen var skøn og herlig, fuglene sang med jublende toner over søen og inde i haverne ved stien, og dugdråberne bævede i græsset og bøjede gyngende dets lave strå til jorden, solens stråler glimrede i dem, og regnormene krøb frem af deres huller og badede sig tilfredse i varmen. Men spilleren agtede ikke på morgenens skønhed eller på det vågnende friske liv i naturen; han løb så hurtigt som han kunne, ledsaget af sin hund og sin onde samvittighed, og standsede først, da han stod for sin lave husdør. Han trådte ind i værelset hen til sin kones seng. Hendes ansigt var vendt imod væggen – han troede, hun sov, og klappede sagte hendes kind; men kinden var told og klam, og da Johan bøjede sig ned over hende, så han, at – Christine var død.

Theodora vågnede ved lyden af faderens trin i værelset; hun hævede sit blege, arrede ansigt op fra dynen, og udbrød mat og klagende: "Kommer du nu endelig hjem, kære fader! Moder

ventede dig i går den hele aften, og da du ikke kom, så græd hun og bad til Gud for dig – så kom den fremmede herre op til os. Han blev forundret over, at du endnu ikke var kommet hjem, og da moder spurgte, om han havde set noget til dig, sagde han, at du var henne at spille om penge. Moder græd meget derover, jeg græd også. Han sagde tillige, at du var et slet menneske, som havde ødelagt dig selv, og at du spillede hver nat, mens vi sov. Det var ret en slem mand. Moder bad ham flere gange at tie stille, men så lo han så græsseligt, og blev ved at fortælle hende, hvorledes du satte alting overstyr, og at du ikke holdt det mindste af moder – vi græd begge to den hele nat, og jeg har kun sovet en lille smule. Moder er blevet så stille nu, og så kold; hun er nok grumme vred på dig, for hun vil slet ikke tale mere."

"Endelig!" sagde Johan, og han lagde en frygtelig betoning i sine ord, "endelig har jeg da vished i min længe nærede formodning. Skade, at jeg fik den så silde. Én trøst har jeg dog; – Otto er større skurk end jeg – men jeg vil se at nå ham – jeg skal tage en hævn, en hævn! o, den skal blive rædsom!"

Nogle øjeblikke blev han stående på samme plet, hensunket i dyb eftertanke, mens hans øjne hvilede på det afsjælede lig i sengen.

"Din moder er død, Theodora!" udbrød han endelig, da barnet med forundring betragtede hende for at udforske årsagen til hendes usædvanlige tavshed denne morgen.

"Hvorfor tier hun da?" spurgte hun, uden at forstå faderens mening.

"Hun vil aldrig tale oftere," ytrede Johan dumpt og hult, og han gik ud i det yderste værelse, som han omhyggeligt tillåsede,

og gav sig derpå til at efterse den stjålne brevtaskes beholdning.

Middag var forbi; Johan Lindner sad ved fødderne af Christines seng, hans hoved hvilede i den hule hånd, og hans blik var stift hæftet på den dødes rolige, forklarede ansigt. Han sank hen i en mørk grublen.

Således havde han siddet over en time uden at sige et ord eller forandre sin stilling; Theodora havde han redet en seng på gulvet i et hjørne af stuen. Der lå hun tavs og stille, og hendes tunge, dybde, stønnende åndedræt var den eneste lyd, som hørtes derinde.

"Jeg er sulten, lille fader," udbrød barnet endelig, efter længe at have betragtet ham. Johan vågnede op af sine mørke drømme ved hendes ord.

"Er du sulten?" gentog han næsten ligegyldigt; "sandt nok, du har vel grund til at være det; jeg tror ikke, du har fået mad siden i går middags. Vent nu blot, til det bliver mørkt, min datter, så skal jeg hente dig noget at spise. Du skal aldrig komme til at sulte oftere."

"Moder er nok også sulten," vedblev barnet, som ikke kunne gøre sig nogen idé om, at Christine var død, "for i går nød hun slet intet af den mad, du bragte os. Hun lod mig spise først og satte så resten til side til dig. Det har hun tit gjort, og hun forbød mig altid at tale derom."

"Gjorde hun det?" mumlede Johan med en stemme, der kom dybt fra brystet, "ja, jeg har gengældt og belønnet hendes kærlighed! – Det største gode, hun nogensinde har nydt, er, at hun døde. Hun har levet i armod og den usleste elendighed med mig – min skændsel er hun nu fritaget for at dele, den træffer kun mig selv, og det er godt således."

Det bankede på døren. Johan blev bleg; han rystede, men han blev siddende stille og lukkede ikke op. Det bankede nok engang, stærkere end før.

"Luk op!" råbte en stemme udenfor – det var Ottos.

Døren fløj op, han trådte ind.

"Otto!" skreg Johan med et hult brøl, og enhver muskel spillede af raseri i hans ansigt; det hvide blev blodrødt i hans øjne; de trådte ud af deres kredse. Han fo'r som et lyn hen imod Otto, og greb ham i brystet. Otto snoede sig forgæves under den rasendes tag.

"Se her!" skreg Johan, og trak ham hen til sengen, "ser du! der ligger dit offer fra i går aftes – du har dræbt min kone – myrdet hende har du, og jeg kender nu dit venskab for mig; men du skal se, at jeg kan hævne mig! Du kommer aldrig mere ud af denne stue, din elendige, nedrige skurk!"

Med disse ord slyngede han med et krampagtigt raseri sine arme om Ottos hals, og trykkede ham ind til sig med en frygtelig kraft. Otto udstødte et rædsomt skrig, han kæmpede med Johan, og rev sig efter en voldsom anstrengelse ud af hans knusende favn.

"Johan," skreg han, "du glemmer dig selv. Jeg kom ikke til dig for at gå i rette med dig. Hvad jeg har gjort, skal jeg give dig fyldestgørende grunde for, når vi træffer sammen næste gang. Nu fører et andet ærinde mig hertil. Hør! der kommer nogen op ad trapperne – det er folk, som søger dig, – jeg har ført dem hid, – se her!"

Med disse ord rev han døren op med en hæslig latter. Tre politibetjente stod udenfor. Johan blegnede, han veg forfærdet tilbage.

"Det er ham!" råbte Otto triumferende, "denne person er Johan Møller, som De søger. Og nu" – vedblev han med et djævelsk smil, "grunden til disse herrers ankomst kan ikke være dig nogen gåde. Du har i morges tidlig stjålet en brevtaske i kammerjunker Rosens havestue, man har kendt dig og forfulgt dig lige til din husdyrs. Du kan ikke nægte tyveriet, og må derfor følge med ind til byen. Arrestbefalingen er her: alt er i sin fuldkomne orden; for jeg har selv besørget det."

"Død og hede Helvede! Også det er dit værk, Otto," udbrød Johan med et flammende blik.

"Alt sammen," svarede denne i en dæmpet tone; "det er mit sidste venskabsbevis – når jeg ser dig igen, skal jeg meddele dig grunden til alt. Gør dig nu blot færdig! Beskik dit hus; det vil vare længe, inden du vender tilbage her."

I dette øjeblik fløj døren op, og værten stormede ind med et harmblussende ansigt.

"Ret så!" skreg han i sin sædvanlige og grove, hæse tone, "arrester ham nu, den kanalje – hvordan får jeg så min leje betalt? Der ligger kællingen kreperet i sengen, ungen på gulvet er også i lag med at dø, og nu trække de afsted med ham. Fordømte kram, der lægger an på at snyde en ærlig mand, som er medlidende nok til at lade lejen stå hen et år."

"I kan jo gøre jer betalt i møblerne og husgerådet," bemærkede Otto med et hånligt sideblik på Johan.

"I møblerne!" gentog værten arrigt, "jo vist! det ville vel synderligt forslå, og måske at jeg nu oven i købet kommer til at lade ådslet derhenne begrave på min bekostning, men Gud str... mig, om det ikke bliver løgn – i morgen rydder jeg op i kassen, og så herud med dem alle på hovedet, – lad så fattigvæsnet

sørge for dem, eller hvem andre, der har lyst dertil, det er mig ligemeget!"

Johan hørte kun halvparten af disse udbrud; for politibetjentene tog ham imellem sig og han måtte følge med dem ind til byen.

Optrinnet havde forsamlet en del mennesker udenfor huset. I byen peb gadedrengene i fingrene og ledsagede den ulykkelige arrestant med skrig og råben igennem gaderne. Ingen viste medlidenhed med ham. Spot og hånlatter lød fra alle sider, og Johan følte, som han her gik omringet af den skrålende, hujende folkestimmel – anger og fortvivlelsens brod at bore sig ind i hjertet; tunge tårer randt ned ad hans kinder, han fortrød sit tyveri.

Otto var imidlertid forsvundet.

Johan sad arresteret. Han havde tilstået sin brøde. Han kunne ikke nægte den; for ved en foretagen husundersøgelse hos ham var brevtasken fundet; den vidnede mod ham. Hans svoger, kammerjunker Rosen, gjorde alt for at få ham straffet på det strengeste. Han ville jo hævne sig, fordi Johan engang havde frarevet ham hans udkårne offer, Christine.

At den ulykkelige var broder til hans kone, det var en omstændighed, som han ikke tog videre hensyn til.

Johan blev dømt til fire gange fem dages fængsel på vand og brød, og dommen blev eksekveret.

5

Johan sad i sit fængsel og led helvedeskvaler der; for heden var utålelig og det vamle, lunkne vand, han drak, forøgede kun hans tørst. Arresten, han sad i, var et lidet, mørkt hul, der midt på dagen næppe fik så megen belysning igennem jernstængerne og de små, solbrændte ruder, at man kunne skelne den ene genstand fra den anden. Henne i en krog stod en feltseng, som var belagt med en madras og en stråsæk, og derpå lå han om natten. Hvilken forandring havde ikke hans fængselstid bevirket på ham! Det var kun en skygge af ham selv, der skred omkring i arresten. Hans ansigt var magert, langagtigt og gult, øjnene indsunkne, matte og glansløse. Hans læber var sammenknebne, smalle og overtrukne med et blåligt skær. Kort, den, der havde set Johan Lindner hin første selskabsaften, med hvilken jeg åbnede denne fortælling, og atter så ham nu, som han her lå, mat, bleg, tankeløs, udstrakt på sit leje, han ville på ingen måde have genkendt ham, eller troet, at arrestanten, tyven = og generalens søn, den smukke, velvoksne løjtnant, var én og samme person.

Der var gået femten dage hen af Johans straffetid; han havde endnu fem tilbage, han vansmægtede. Han var syg, og en stadig livslede og utilfredshed med sig selv, med alt omkring sig, var den eneste følelse, som beherskede ham. Ja, der var øjeblikke imellem, i hvilke Johan var aldeles ude af sig selv, hvor stedse tydeligere og stærkere spor af vanvid viste sig hos ham, og slutteren – en barsk, rå og streng mand, hos hvem femogtyve års omgang med fangerne havde kvalt enhver menneskelig følelse – var da straks tilrede med bøjle, kæde og halsjern, og

Johan blev lænket fast til væggen, indtil han atter vågnede og kom til sig selv igen.

En aftenstund i mørkningen var han endelig faldet i søvn af mathed, da han vaktes af fodtrin på stenbroen udenfor fængslet. En nøgle blev stukket i døren, skodderne og jernstængerne faldt fra, – den gik op, og slutteren trådte, ledsaget af en fremmed, ind i arresten til ham.

"Der er han, som herren ønsker at se og tale med," udbrød fangevogteren barsk, "tal De kun nu med ham, så meget De lyster; jeg holder mig imidlertid herhenne ved døren, og skal ikke forstyrre Dem."

Med disse ord satte han lygten fra sig på bordet ved Johans seng og trak sig tilbage mod døren. Johan var vågnet. Han rejste sig op, holdt hånden nogle øjeblikke over øjnene, fordi lysskæret blændede ham, og satte sig stiltiende over ende på sit leje. Den fremmede trådte nærmere hen til ham; han stod for enden af sengen og betragtede fangen med korslagte arme og et ubeskriveligt udtryk af triumf og tilfredsstillet had i alle miner. Det var et mærkeligt, et højst mærkeligt syn, i dette øjeblik at betragte Johan, at se, hvorledes hans mørke, blege, kummerfulde ansigt, der nylig kun udtrykte sløvhed og ligegyldighed for alt; pludselig forandredes ved synet af den fremmede. Hans matte, glansløse øjne fik på én gang liv, de funklede og skød frygtelige lyn. Pupillerne udvidede sig, de syntes at træde ud af deres hulninger, og hver en muskel i hans magre, blege ansigt fortrak sig og antog et rædsomt udtryk, som det matte, flagrende og rødlige skin af lampen end mere forøgede. Og årerne i panden svulmede op, og det var had, det frygteligste, skrækkeligste udtryk af had og vildhed, hans træk

udtrykte. Det var det dybeste, mest indgroede had, som rødmede hans kinder, og blånede hans bævende læber. Han udstødte et hyl, som intet menneskeligt havde hos sig; og genstanden for hans sindsbevægelse, mennesket, som stod for ham, og som nu slog sin kappe til side for at være kendt, var – Otto Steiner.

"Otto," hviskede Johan med en af raseri så aldeles kvalt stemme, at den næppe hørtes. "Helvedes sorteste, nederdrægtigste skurk! hvad vil du her? – tal, før jeg knuser dig, hvorfor kommer du til mig i aften?"

"Johan Lindner," sagde Otto i en hul tone, og han tiltalte ham på fransk for ikke at blive forstået af den tilstedeværende fangevogter. "Jeg lovede dig jo at komme igen; jeg skylder dig forklaring over min opførsel, og du skal høre en forunderlig historie af mig. – Din fader, general Lindner, som nu er død, var i sin ungdom i Vestindien, og blev chef for regimentet dér. Han var gift – mand og ægtefælle, men han så engang min moder, og hans lystne blik dvælede med velbehag på hende, fordi hun var ung og smuk. Min fader var fattig og ubemidlet; han stod i Lindners sold. Han var under ham i rang og stand, men i henseende til æresfølelse var de hinanden lige. Da han mærkede, at generalen havde et godt øje til hans hustru, blev han vred; han mente, at lov og ret var for enhver, og sagde Hans Excellence sandheden lige i øjnene. Lindner blev forbitret; han var mægtig, og vi måtte undgælde derfor. Min fader blev beskyldt for bedrageri og underslæb; han blev fængslet. Han måtte dø – læg mærke dertil! – dø uskyldig; han blev opofret af hævn og for at generalen des lettere kunne nå sit mål. Og han nåede det! Min moder faldt som hans offer. Men hun hadede

sin forfører som Helvede selv; hendes sidste ord var en forbandelse, en skrækkelig forbandelse over ham, og hun kaldte mig hen til sig og forestillede mig, at min første pligt var at gengælde din fader hans udåd og hævne hendes skændsel. – Og min moder døde – jeg lovede at hævne hende, tilsvor hende det ved min sjæls salighed, ved alt helligt – Gud være lovet, jeg har løst mit ord! Men hør efter, hvorledes det er sket. Da mine forældre var døde, tog din fader mig til sig i sit hus og lod mig opdrage der – hvor jeg hadede ham, lige fra det første øjeblik, jeg så ham! Men jeg var klog, jeg skjulte mit had bag venlighedens og ydmyghedens maske. Længe ventede jeg forgæves på lejlighed til at indfri mit løfte til min moder – jeg har tilbragt mange rædsomme, søvnløse nætter med at beregne og lægge planer dertil; jeg har tænkt og grundet således, at jeg var nær ved at miste forstanden, for at finde et middel til en ret tilfredsstillende hævn, til en hævn, som kunne knuse og tilintetgøre ham og hans hele slægt. Jeg har grædt, hylet som et barn, over ikke at kunne øjne nogen udvej, og således gik flere år. Da bemærkede jeg den lyst til spil, som du allerede udviste fra barndommen. Blodet fo'r mig til hovedet som sydende olie ved den tanke, endelig at have opdaget et middel; mit hjerte bankede af glæde så voldsomt i mit bryst, at det truede med at sprænges. Min plan var lagt. Jeg nærede din spillelyst – det var mig, din eneste, tro ven, som oppustede den svage glød i dit bryst til en flamme, som nu fortærer dig. Uden mine anstrengelser ville du aldrig være blevet en spiller, uden mig skulle det aldrig være kommet så vidt med dig som nu."

Her gjorde Otto en pause og betragtede Johan. Johans øjne sprudede funker; han trak sit vejr med møje; sveden brast ud af

hans pande; han pustede og stønnede, men der lå i dette øjeblik noget i Ottos blik, der ligesom beherskede og fortryllede ham; han blev siddende på sit leje og betragtede ham tavs.

Otto begyndte igen:

"Jeg forførte dig til spil; jeg bragte dig stedse videre ind deri, – ved den evige Gud! jeg græd af glæde over, at min plan, min hævn lykkedes mig så vel. Du stjal endelig fra din fader, og gjorde det gentagne gange – det var mig, som åbenbarede det for ham – det var mig, som var skyld i den forbandelse, han gav dig; jeg dryppede dråbevis edder i hans hjerte ved at fortælle ham om din lidenskab. – Jeg bagtalte dig, jeg løj dig på, jeg overdrev dine vildfarelser, men på en så blid og skånsom måde, at generalen antog mine hentydninger og beklagelser for at være begrundede i velvilje for dig. Jeg steg efterhånden i hans gunst og blev ham snart aldeles uundværlig; jeg benyttede mig deraf til at lade dig synke endnu dybere, fordi jeg vidste, at han, uagtet han havde forbandet dig, dog elskede dig endnu, og at dit uordentlige liv voldte ham de bitreste smerter. Han ønskede ofte at se dig, men jeg forebyggede det altid. Da han lå på sit yderste, ville han absolut se dig hos sig – og sendte en tjener efter dig, men jeg forhindrede det og lod buddet bringe den besked tilbage, at du var gået hen til X's for at spille baset. – Det var også mig, som forhindrede din fader i at kalde den forbandelse tilbage, som han engang havde lagt på dit hoved. Men da han lå på sit yderste, i hans allersidste time, da mælet allerede havde forladt ham, og den blege død spillede omkring hans læber, da bøjede jeg mig ned til ham i sengen og hviskede ham i øret, at det var mig, som havde ledet dig ind på den vej, du gik; jeg fortalte ham, at jeg havde forført dig til spil, og at

min bevæggrund var hævn for min moder. Da udstødte din fader et rædsomt hyl, ligesom et vildt dyr. Krampen sammenknugede alle hans lemmer, og han døde med den bevidsthed, at jeg havde straffet ham, pint ham til døde og hævnet min moder. – Hans testamente forandredes også ved min hjælp. Du blev gjort arveløs – din lod faldt i mine hænder. Forstår du mig? – jeg bedrog dig for din arvepart. Men jeg trak mig aldrig tilbage fra dig, jeg stod, som din tro, redebonne ven ved din side; jeg ledede dine skridt; jeg hjalp og understøttede dig med penge, så ofte du bad mig derom, fordi jeg vidste, de var midlet, hvorved du endnu kunne synke dybt, ret dybt. Da du giftede dig, frygtede jeg for, at din forrige lidenskab for spillet skulle slukkes i kærlighed til din hustru og dit hjem, jeg forebyggede det ved flittigt at besøge dig, og jeg triumferede og jublede i det inderste af min sjæl, da du første gang bedrog din kone og krøb gennem vinduet, mens hun sov, for at liste dig ind til X's. Jeg vidste da, at jeg havde vundet, jeg frygtede ikke længere. – Og det er mig, som har voldt din ruin – din kones død – din ulykke – din skændsel – hører du, Johan Lindner? Det er mig, som har gjort alt – alt – mig alene! Og nu ser du, at jeg har indfriet det løfte, som jeg gav min moder – jeg har hævnet hende!"

Her tav Otto, og et ubeskriveligt udtryk af djævelsk skadefryd og triumf stod tilsyne i alle hans træk.

Men Johan væltede sig hylende omkring på sit leje; alle hans muskler spændtes, enhver nerve dirrede af raseri; hans øjne glødede som fosfor i mørke; han fo'r op, med et spring stod han ude på gulvet i sin fulde højde – han omslynger Otto med et vildt brøl, han trykker ham med gigantisk kraft ned på gulvet,

kaster sig over ham og griber ham med den ene hånd i struben, mens han i afsindigt raseri med tænderne sønderriver hans klæder. Otto skreg af angst. Han skulle aldrig have rejst sig oftere, hvis ikke fangevogteren i det samme var kommet ham til hjælp.

"Fordømte asen!" skreg denne og slog Johan flere gange i hovedet med en stor, tyk stok – den han bestandig førte med sig, når han inspicerede fangerne – "bliver han nu forrykt igen? Hurtigt, herre! gør mig den tjeneste at gå hen til døren og kald på vægterne, vi må nu atter have ham lænket. Jeg skal sige Dem," vedblev han, mens Otto gjorde sig løs fra Johans favntag, "han har ofte anfald af galenskab, og så plejer vi gerne at slutte ham med et halsbånd og et par bøjler til væggen derhenne."

"Ja, lænk ham! lænk ham," sagde Otto stønnende. "Jeg har endnu et par ord at meddele ham, førend vi går."

Aldrig havde Johan været så aldeles ude af sig selv som nu. Hans raseri kendte intet mål, ingen grænser længere. Han bed, slog omkring sig, og udstødte derimellem afsindige skrig. Det var med nød og næppe, at den håndfaste fangevogter kunne holde ham på gulvet, indtil vægterne kom til hjælp og fik ham lænket fast til væggen. Blodet vældede ud af et sår i hovedet, – formodentlig havde fangevogterens knippel bibragt ham det. To mørkerøde striber randt ned ad pande og kind og gav hans forvildede træk og gnistrende, flammende blik noget end mere skrækkeligt og grufuldt. Otto udbrød i en triumferende latter, da han så Johan lænket og ude af stand til at skade ham. Han trådte nærmere hen til ham, men holdt sig dog i en sådan afstand, at den rasende ikke kunne nå ham.

"Ja, jeg har hævnet mig fuldkomment," ytrede han igen; "Johan Lindner, du vil ikke kunne nægte det, jeg har været ophavsmanden til hele din families ulykke, jeg har udbredt elendighed over dem alle. Mellem din søster Emmy og kammerjunker Rosen har jeg skabt et helvede af huslig uenighed og kiv, sået mistro og tvedragt imellem dem – de forbander hinanden gensidigt, de hader, martrer sig indbyrdes hver time, de lever sammen. Det er mit værk, mit eget! – Alt, hvad jeg her har fortalt og åbenbaret dig, vil du aldrig kunne skade mig ved at angive; for siden du stjal, er du æreløs. Ingen vil fæste lid til dit udsagn, og i morgen forlader jeg desuden København – jeg har fået embede i Vestindien. Men jeg har endnu en opdagelse tilbage for dig. Din søster, – din unge, smukke, din kæreste søster Theodora, som du elskede højst: hun følger med mig til Vestindien. Hun har boet hos mig i halvandet år – ikke som min kone – forstår du – hun er min maitresse. Ha! ha! ha! Lev vel, Johan Lindner! Mit værk er endt her, nu ses vi ikke oftere; men det er min triumf, det er min største salighed, at jeg skal stå for din erindring hver time af dit liv. Du vil aldrig lære at glemme din tro, din kærlighedsfulde ven, Otto Steiner."

Han forlod arresten, ledsaget af fangevogteren.

Men Johan græd og skreg; han bed i sine lænker således, at alle hans fortænder knustes i munden på ham. Han slog og sårede sig selv med dem, og udstødte hele natten igennem frygtelige, gennemtrængende skrig. Han forbandede Otto. De gyseligste, mest uhørte eder og fordømmelser strømmede over hans læber, og da fangevogteren den næste morgen kom ind til

ham for at bringe ham vand og brød, da lå han, besvimet og overalt besudlet med blod, lænet tilbage mod muren.

6

Det var en varm søndag eftermiddag i juni måned. Folk strømmede ud af portene for at nyde den fri natur. Kareter, drosker og wienervogne fo'r i strygende fart hen ad landevejen. Solen skinnede klart; luften var ren og blå; fuglene sang i buske og træer – kort, det var en meget smuk, ret en oplivende sommerdag. Lemmerne på Ladegården holdt også fridag. De havde pyntet sig så godt som fattig evne og omstændighederne tillod, og man så dem spadsere ind til byen i talrige klynger for der at søge erstatning for den forgangne uges slid og møjsomme arbejde. Enkelte af dette noble, hæderlige samfund havde allerede været der, og nydt salighed i en eller anden kippe, så længe de havde en skilling at købe for. Disse vendte nu veltilfredse og glade tilbage. Den nydte spiritus – ihvorvel den var tilbørligt blandet – gærede i deres hoveder og gav vel også af og til benene en fejlagtig bevægelse og en vis ravende slingren. Men hvad gjorde så det? I de foregående seks dage havde de arbejdet, slidt og trællet, taget imod tamp fra den tidlige morgen til den sildige aften. Var det da vel mere end billigt, at de om søndagen havde det lidt godt derfor? Var det at undres over, at de bøssede sammen af, hvad de havde stjålet eller tigget, til et par potter, for ret at kunne slå en tæt svir af og så komme muntre, fornøjede og snydende fulde hjem? – Herre Gud! man er dog kun mennesker her i verden, og svaghed er overensstemmende med den menneskelige natur. Traf det sig nu så heldigt for dem, at de mødte et par spadserende på deres vej frem eller tilbage, så omringede de dem straks og bad med ynkelige miner, skuldertræk og skutten om en skilling, den de

da enten straks ombyttede med brændevin eller også opbevarede til næste helligdag.

Blandt mange flere var også tre aldrende mænd vendt tilbage fra sådan en lystighed og hjertens vederkvægelse i byen. Efter en lang og møjsommelig vandring – og efter at de vel over en snes gange hver især havde målt brostenene, og senere landevejen med deres fulde legemslængder, fordi benene var så tunge, og fordi heden virkede så fordømt denne søndag eftermiddag – fik de endelig øje på hotellet, som de hørte til – Ladegården.

Den ene af kammeraterne gjorde en forkert bevægelse, han glemte lovene for tyngdepunktet, snublede og rullede pænt og sagte ned i vejgrøften. Til lykke for ham havde varmen borttørret vandet, og mennesket befandt sig særdeles vel ved at udhvile og strække sig dernede i det friske, bløde græs.

"Sei du, Simon Radbrækker," skreg han efter at have summet sig nogle minutter, "kom her ned, så slår vi en lille sludder-sladder af, førend vi trækker ind på gården – Kors! hvad det er nydeligt at ligge sådan udstrakt."

"Godt nok, Johan," svarede den tiltalte, "men hvordan kommer jeg ned til dig? Du ved, at jeg er forbandet tung i kroppen i dag."

"Å sludder, dit fæ! sæt dig blot på grøvtkanten, så skubber Ole Slagter dig ned, og tag så ham i benene; så dumper han nok med dig; det er gjort i en ruf."

Som sagt, så sket. Et øjeblik senere rullede begge staldbrødrene ned i grøften og det temmelig mal à propos; for de faldt lige på hovedet af den førstankomne. Denne udstødte et højt skrig.

"Den Onde kn… dit fæ," tilføjede han med et vildt blik og bibragte den af vennerne, som var ham nærmest, et så behændigt stød med tommelfingeren lige under hjertekulen, at en mørkerød blodstrøm styrtede ud af hans næse og mund.

Hellige Gud! hvad var det også for mennesker? Den ene af dem, ham, som uddelte det behændige stød til sin kammerat, var en lang, ranglende, indfalden skikkelse med et tykt, opsvulmet, næsten skaldet hoved. Hans hele ansigt var ildrødt, glinsende, og over alt besat med store svulster og rudiner. Han havde kun ét øje, og det var lille, mat og opfyldt med en klar væske, som idelig randt ned på kinden over det røde, hovnede øjenlåg. Det andet var formodentlig blevet ham berøvet ved et særdeles optrin med en god ven; for efter stumperne at dømme, som endnu sad tilbage i hullet, så det ud, som om det var revet ud med vold. Hans hænder var af naturen smuktformede, men nu overtrukne med et lag af smuds og skarn, der næsten aldeles skjulte den rynkede, gullige hud. Hans klædning var af det bekendte grå stof, som karakteriserer ladegårdspersonalet; den var gammel og hang i laser og pjalter omkring kroppen på ham. Den anden, som man havde givet det komiske navn: "Simon Radbrækker", fordi hans fader havde været bøddel, var en lille, uanselig person med ildrødt hår og røde bakkenbarter; forresten lidt skævhalset, lidt skelende og lidt stammende i sin udtale. Den tredje hed Ole Slagter, han havde forhen været borger i København, men en medfødt trang og drift til brændevin bragte ham, efter mange forudgående omstændigheder, endelig ud på Ladegården. Hans ansigt var over alt gennempløjet af rynker og folder, og udmærkede sig ved et uhyre lavt og gement udtryk.

"Hvad skal vi tage os til her?" spurgte Simon Radbrækker, efter at han ganske lakonisk havde tørret blodet af sit ansigt med en håndfuld græs.

"Lad os gøre et par kast! Johan har brikkerne hos sig."

"Vel talt," ytrede denne tilfreds og tog tre terninger op af sin lomme, "men hvorom skal vi rafle? Hvem har syle hos sig?"

"Lad os rafle om den rigsdalerseddel, som du stjal fra værten i *Noahs Ark* for lidt siden," bemærkede Ole Slagter roligt.

"Stjal, sa'e du?" råbte Johan og blev endnu rødere i sit ansigt, end han havde været tilforn, " hvem siger, at jeg har stjålet?"

"Det gør, Gud straffe mig, jeg," vedblev Ole i en ligegyldig tone, "og hvad sludder, behøver du vel at fragå det for os, eller at skamme dig derover? Jeg skulle dog mene, at vi tre kumpaner så ofte har haft slig gerning for."

"Vistnok har jeg set jer stjæle begge to," sagde Johan, "men sæt nu også, at jeg havde langet til den daler, som du snakker om, Ole, mener du så, at jeg ville rafle om den med dig? Du har jo ikke en skilling at sætte imod. – Nej," vedblev han i en dæmpet tone, "jeg ved en ting, der er bedre at kaste højest øjne om – hør efter og ryk nærmere hen til mig: I ved begge to, at forvalterens sølvur hænger inde i vinduet, som vender ud til spindestuen – ikke sandt, det ved I? – om vi nu lod brikkerne gå rundt imellem os, på hvem der skulle liste sig ind i aften, når det bliver mørkt, og hole det, så mener jeg, at det var klogt gjort. Hvad siger du dertil, Simon?"

"Å ja! den Onde kn... mig," svarede denne tilfreds.

"Når det så først er i vor magt," vedblev proponenten, "leverer I det til mig, jeg skal nok få det solgt, og så deler vi profitten mellem os."

"Godt nok, Johan," bemærkede Ole Slagter, som just ikke havde synderlig tillid til sin vens reelitet, "men hvorfor skal du just sælge det? Jeg kunne jo lige så godt."

"Sludder, du! det er nok mig, som har fundet på det hele, derfor har jeg forretten fremfor jer – desuden," vedblev han og slog med nakken, "du ved jo, at jeg er den fornemste af os tre, jeg er ud af adelstand."

"Uh! adelstand, du?" skreg Simon Radbrækker med en voldsom latter, og holdt sig med begge hænder på maven, "du er lige så lidt adelig som Maren Gris inde på spindestuen er det."

"Du er et vantro fæ, Simon," ytrede Johan fortørnet; "er det ikke sandt, Ole Slagter? Du kender den hele historie – var min fader ikke general? Du behøver forresten blot at spørge inspektøren ad, du Simon Svineho'ede, dersom du ikke tror mig."

"Å, Fanden heller," ytrede Simon, der ikke ønskede at komme i klammeri med Johan, "hvad rager det i grunden mig? For det din fader var general, kan du jo være lige så god som en af os andre. Lad os nu rafle om uret."

Johan fremtog terningerne igen, og brugte sin hattepuld til at lade dem falde på.

Loddet traf Simon – han skulle stjæle forvalterens ur.

"Godt," udbrød han ligegyldigt, "jeg bringer dig det i aften, Johan; det er ikke første gang, jeg har hentet sligt gods af anden mands eje, og det bliver vel heller ikke den sidste – at sige, dersom Vorherre ellesens sparer mig lemmer og kræfter," tilføjede han andægtigt. – "Lad os nu se at lette, klokken bliver mange, vi må ind på gården; ellers vanker der lussinger igen."

Ved fælles anstrengelser kom de tre venner på benene og klavrede op ad grøften; derpå fortsatte de vejen, arm i arm, og under idelige krydsninger fra den ene side af grøftekanten til den anden. En moderne cabriolet rullede omkring hjørnet af Frederiksbergvejen og kom dem i møde. En stateligt klædt herre og en dame sad i den.

"Hurra!" udbrød Johan med en dæmpet stemme, "der er noget at fortjene for os. Denne gang falder turen til mig; du og Ole fægtede sidst. Kryb derfor bort begge to; man må ikke se os tre i flok."

Villigt adlød de to venner og lod sig glide ned i grøften, som skjulte dem for de kommende, og Johan stillede sig i så graciøs en positur som han formåede ved siden af vejen, tog hatten i hånden og gav sit ansigt den ynkeligste mine af verden. I denne stilling oppebiede han cabrioleten.

Som tordenbygen, når den en sommerdag pludselig dækker himlen og gør den mørk og skyfuld, således forandredes også på én gang Johans rolige, udtryksløse ansigt, da cabrioleten kom nærmere. Har stirrer, han vakler, han ryster, han formår næppe at holde sig oprejst, men rækker dog sin rystende hånd, som holder hatten, ind i vognen, der pludselig holdt stille.

"En – en skilling – gode herre," stammede han og slog øjet ned mod jorden.

"Hvorledes?" udbrød den fremmede i vognen forbavset og betragtede tiggeren nøje; "denne stemme, dette ansigt ..."

"Tilhører Johan Lindner!" skreg ladegårdslemmet i en af raseri og arrighed bævende tone; "Helvedes værste fordømmelse hvile over dig, Otto! fordi du kendte mig ="

Han ville gå bort, vendte sig om, men benet gled bort under ham og han faldt. Hesten blev sky – den sprang afsted, og vognhjulet fo'r over hans venstre side og knuste alle hans ribben. Han udstødte et sønderrivende, gyseligt skrig. Damen i vognen skreg også; for det var Theodora, Johan Lindners søster. Men Otto rakte sig ud af cabrioleten og rullede bort med latter. Man bar Johan ind på Ladegården og lod lægen hente. Men al redning var umulig.

En time efter var han død.

Linedanserens børn

1. Linedanseren

Oppe i øverste etage af et uanseligt hus, omtrent midt i Adelgaden, sad en vinteraften en ung pige for et bord, beskæftiget med noget groft sytøj. Lyset, ved hvilket hun arbejdede, kastede et halvdunkelt skin på den mængde underlige genstande, som værelset indesluttede; man så forskellige teaterdekorationer, sammenhobede i en stor rulle, i en krog ved kakkelovnen; i et andet hjørne lå en del ben og gamle klude, formodentlig opsamlede af gadeskarnet; væggene var rundtomkring behængte med huer, sabler, hestedækkener og brogede dragter, sammenflikkede af alle mulige sorters tøjer, kort sagt: det hele lignede et pulterkammer eller en marskandisers varebod. Den unge pige selv var temmelig fantastisk klædt; hun bar en mørkeblå, kort ridedragt, besat med pailletter, og under denne vide højrøde mamelukker, der nedentil sluttede sig om en nydelig, lille fod. Hun var af en fin, spæd legemsbygning, ualmindelig smuk, og et tykt, mørkebrunt hår rullede ned omkring kinderne og nakken i store, naturlige krøller. Lang tid gik hen; intet afbrød den ensformige, melankolske stilhed, som herskede i stuen, kun en svag snorken lød undertiden fra en krog af, hvor et gammelt, pjaltet tæppe skjulte et sengested. Udenfor var det mørkt og koldt, vinden larmede mod ruderne, sneflokke hvirvlede uophørligt igennem gaderne. Ingen stjerne lod sig tilsyne på den mørke, overtrukne himmel; det var en vinteraften, med hele dens uhyggelige barskhed og øde. Pigen lod sit sytøj glide ned i skødet; hun støttede hovedet i hånden, og hensank i en stille, dyb eftertanke, der gav hendes ansigt et besynderligt

afvekslende udtryk; hun rødmede, omkring de små læber spillede et fornøjet smil; hun hviskede nogle ord med en sagte, henrykt stemme, og hendes store, mørkeblå øjne glinsede, idet de betragtede et lille, sammenfoldet brev, hun havde taget frem fra brystet, hvor det hidtil var gemt.

"Han skriver så tilfreds, så tillidsfuldt," udbrød hun bevæget; "han beder mig tro, at alt vil blive godt for os, – at jeg kun roligt skal stole på ham. Blot jeg turde betro mig til fader, fortælle ham, at jeg elsker Alexander, at det alene er hans kærlighed, der gør mig lykkelig i al vor fattigdom; men fader er så streng, så barsk, jeg er bange for ham."

Det larmede op ad trapperne, der hørtes trin på gangen; hurtigt sammenfoldede hun brevet, skjulte det på sit forrige gemmested, og gik hen for at åbne den kommende døren. En høj, kraftfuld skikkelse trådte ind i stuen; han var indhyllet i en gammel dragonkappe, og da han tog sin hue af, så man et blegt, men særdeles udtryksfuldt ansigt, omgivet af sorte, krøllede hår. Stiltiende rystede han snefnuggene og vandet af kappen og hængte den op på et søm ved ovnen, derpå trådte han hen til pigen, og udbrød, idet han lagde et overskåret brød på bordet:

"Godaften, Flora! se her bringer jeg endelig brød til os, kom nu, tag en kniv, spis!"

"Hvor har du fået det fra, kære fader?" spurgte hun glad. "Jeg ved, at du ingen penge havde, da du gik ud i middags."

"Hm, penge," mumlede Kyhn – således hed manden – "det kan jo være dig lige meget; – om jeg nu sagde, at jeg havde stjålet brødet, ville du så ikke spise det? – dumme pige! det stiller dog hungeren ligefuldt; lad blot alle tanker og fornemme nykker fare, du er nu kun datter af en gøgler, en ussel, fattig

linedanser, hører du! Gør mig ikke drengenes hoveder forkerte ved at tale eller ytre noget om, hvad jeg har sagt til dig; – hvor er de henne i aften?"

"De er endnu ikke kommet hjem fra byen; måske de har fået lejlighed til at fortjene lidt på et eller andet sted."

"Og din moder?"

"Hun ligger derhenne bag tæppet i sengen, hun er syg i aften."

"Syg!" gentog linedanseren med en rædsom betoning og brast ud i en vild latter. "Ha, ha! jeg kender hendes sygdom; nå! jeg fortænker hende slet ikke deri – ved den evige Gud! jeg ville ønske, at jeg kunne gøre det samme, så længe jeg havde det mindste gran af hukommelse tilbage; deri ligger just den forbandelse, som hviler over mig, at jeg ikke kan blive de fordømte tanker kvit."

"Kære fader!" hviskede Flora og slyngede sine runde, blottede arme om hans hals, lænede hovedet op til hans bryst og græd.

"Ja, du græder, Flora," sagde Kyhn med en dyb, bevæget stemme, "jeg kunne næsten også fristes dertil, men – det nytter jo ikke; kom nu, hent saltkarret og vandflasken, lad os spise og glemme alt andet."

Han trak en stol hen til bordet og gav sig til at skære brødet i stykker, Flora satte sig tavs ved hans side, og nød den tørre kost med synlig appetit.

"Forresten kan jeg berolige dig med den forsikring," bemærkede manden, mens de spiste, "at jeg hverken har tigget eller stjålet dette brød, men tjent pengene ved at gøre kunster; i mørkningen besøgte jeg den gamle berider Hall nede i

Rigensgade; den stakkel! han har det omtrent lige så godt som vi; han sultede, og jeg delte med ham."

Flora så over til faderen med et takkende, kærligt blik, hun tav, og de sad nogle minutter uden at tale til hinanden.

"O, I rige!" udbrød han endelig med en lav, hul stemme og hans øjne tindrede harmfuldt, mens han sagde disse ord; "I mænd med sammenskrumpne, kolde hjerter, der svarer den fattige med hån og foragt, når han efter lang kamp med sin undseelse nærmer sig Eder med bøn om hjælp; jeg ville ønske Jer en dag, blot en eneste time af den sidste uge, jeg har levet, for at I kunne begribe, hvorledes ære, vilje, dyd, kort enhver anden menneskelig følelse, ligger behersket af denne ene: sult! Jeg ville ønske dig, du afskum! som gjorde mit muntre, friske liv til en mørk elendigheds nat, at din stilling måtte blive som min, men –"

Han fuldførte ikke denne sætning og mumlede blot resten sagte for sig selv.

"Værten har været her to gange i eftermiddag," sagde Flora, for at bringe faderen ud af de mørke tanker, som beskæftigede ham.

"Har han det?" svarede han bittert; "jeg kan vel tænke mig, hvad han vil; det er huslejen, han kommer for at kræve; men han får at vente endnu nogen tid, jeg ejer ikke en skilling til at betale ham med."

I dette øjeblik afbrød en munter støjen på trapperne den triste stemning, hvori både fader og datter befandt sig.

"Der kommer Vigo og Ludvig," udbrød sidstnævnte glad.

Døren fløj op, to drenge styrtede ind i stuen. Den ældste kunne være en seksten år, han var høj og rank, hans ansigt

strålede af sundhed, og hans mørke øjne glinsede, da han så brødet på bordet. Den anden var flere år yngre, og mere spinkel og spædlemmet. Deres tynde, forslidte klæder beskyttede kun svagt mod vinterkulden, og gennem Vigos åbne trøje så man hans blottede bryst og hals at komme til syne.

"Godt!" udbrød han jublende, idet han sprang hen til bordet, "her er brød, jeg er sulten!"

"Jeg er også meget sulten," sagde Ludvig, "jeg har ikke spist noget siden i formiddags, giv mig et stykke, lille fader!"

"Holdt!" råbte Kyhn med barsk stemme og rejste sig fra stolen, "ikke en krumme får I, førend jeg ser, hvorledes I har øvet jer, mens jeg var borte; – hvor meget har I tjent i byen i dag?"

"Kun en mark," svarede Ludvig med tårer i øjnene, idet han lagde pengene op på bordet.

"En mark," gentog Kyhn opbragt og stampede i gulvet. "I hunde! er det noget at komme hjem med!"

"Ja, hvad skulle vi gøre?" sagde Vigo i en fast tone. "Det er ikke vor skyld, at vi ikke tjente mere – de fleste steder hvor vi kom, jog folkene os bort, de ville ikke se vore kunster."

"Ti stille, ingen undskyldninger! – tænd lys, Flora, ind i stuen, drenge, trøjerne af!"

Han tog lyset, og de fulgte ham ind i det næste værelse.

Det var et eget skue at se på de kunststykker, de nu øvede sig i; man skulle næsten have holdt det for umuligt, at et menneskeligt legeme kunne udholde alle disse fordrejninger, og allerede så tidligt opnå den grad af smidighed og styrke, som Vigo og Ludvig viste; men faderen brugte nu også sin egen metode, hver gang han lod dem foretage deres gymnastiske

øvelser. Drengenes blikke hvilede uafbrudt på den tykke ridepisk, og hver gang de så hans kraftfulde hånd klemme sig fastere om skaftet, gennemtrængtes de af en uvilkårlig bæven; for Kyhn slog godt. Flora var gået ind med dem, men hun forblev kun tilskuer en kort tid, de skrækkelige piskeslag på drengenes næsten blottede kroppe ved den ubetydeligste forseelse, deres klageskrig var det hende umuligt at vær vidne til; hun bad for dem, bortfjernede sig, da det ikke hjalp, og satte sig hen i en krog af det yderste værelse og græd.

Den sikkerhed og raske dristighed, hvormed Vigo udførte enhver af sine kunster, vidnede om, at øvelsen allerede havde givet hans legeme en usædvanlig kraft og styrke. Faderen var tilfreds med ham og betragtede med en hemmelig stolthed hans livfulde, raske bevægelser. Derimod havde Ludvig større møje med sine øvelser, han var, som sagt, mere spædlemmet end broderen, og manglede også dennes dristighed og mod. Kyhn trak en stol frem på gulvet, drengen skulle stå på hovedet på dens ryg; det gik lidt uheldigt for ham, han faldt ned, og slog sig i faldet to tænder ind i munden.

"Dumrian!" råbte linedanseren forbitret under et kraftigt akkompagnement af ridepisken. "Hvorledes bærer du dig ad? – ud til Flora, og få noget vand til at stille blodet med – din hund! i morgen køber jeg klæder til dig, og så op til generalen, jeg melder dig til tambur, hos mig bliver du aldrig til noget!"

"Nej! nej!" bad den lille med en bønlig, grædende stemme. "Jeg vil ikke være tambur, jeg skal nok gøre det godt, lille fader, lad mig komme op igen."

Og han kvalte smerten, som de knuste tænder forårsagede, aftørrede blodet, som randt ned af munden og steg atter op på

stoleryggen. De små arme rystede, bange svævede hans blik over mod den frygtelige ridepisk, men det gik dog godt denne gang, han holdt sig på den smalle kant, og sprang muntert ned, da faderen gav et tegn til det.

Flora åbnede døren, et menneske i et pynteligt livré gik ind til dem; det var værten, lakaj Friedel. Med en hel mængde buk og undskyldninger, fordi han muligt forstyrrede, trådte han hen til Kyhn, i hvis miner man kunne se, at han just ikke var synderlig velkommen.

"Jeg har været her før i dag," sagde Friedel med en læspende stemme, som var ham egen, "men var ikke så heldig at træffe Dem."

"Og hvad er årsagen til Deres gentagne besøg?" spurgte kunstneren mørkt – "jeg kan vel tænke det," lagde han bittert til, "det er sagtens huslejen, De har i sinde at erindre mig om, men ..."

"På ingen måde," afbrød den anden ham i en mere venlig tone end han sædvanlig talte, "jeg har et ganske andet ærinde, og hvis De indvilliger i det forslag, jeg kommer for at gøre, kan De være vis på, at Deres lykke er gjort."

"Hvorledes det? Lad høre!"

"Ser De," vedblev Friedel, idet han gik noget nærmere hen til ham, "De kender Hendes Nåde, grevinden, i hvis hus jeg tjener, – hun har set Deres søn, den smukke dreng der –" han pegede på Vigo – "forleden kom han og broderen op i palæet og gjorde kunster. Den unge fyr stod Hendes Nåde særdeles godt an, og hun har lyst til at tage ham i sin tjeneste. Betænk engang, kære! den fordel, det kunne bringe Dem, at få ham anbragt hos hende. Vigo kan gøre sin lykke, hvis han forstår at sætte sig fast

i hendes kridthus, jeg har allerede gjort, hvad jeg kunne, dertil. Hendes Nåde kaldte mig op i dag og udspurgte mig om hans alder og så videre, jeg fortalte hende, at han boede hos mig, og at De, på grund af Deres knappe stilling, vistnok intet hellere ønskede, end at se ham forsørget på en så god måde."

Kyhns pande rynkedes, mens lakajen talte, de mørke bryn trak sig sammen, der lå noget vildt, noget flammende i hans blik, som indjog Friedel skræk – han betragtede lakajen et øjeblik tavs, derpå vendte han sig hen mod Flora: "Gå ud, Flora, med Ludvig, stil blodet, som løber ham ud af munden. – Jeg forstod Dem ikke ret," vedblev han, da de var gået, med en sælsom betoning, "Hendes Nåde, den unge grevinde Bjanka, har set min søn; han er en smuk dreng, af en kraftfuld, stærk natur, hun vil gøre ham til sin tjener, måske til endnu mere – eller så omtrent, ikke sandt, var det ikke således, De mente?"

Friedel udstødte en svag grynten, der hos ham trådte i stedet for latter; han nikkede bekræftende med hovedet.

"Hvad siger du dertil, Vigo? – har du lyst til at komme i grevindens hus?"

"Nej!" svarede den unge atlet med et bestemt, gnistrende blik, "jeg vil ikke være tjener, du kan før sætte mig til tambur, hører du, fader, jeg vil ikke. Jeg har talt med grevinden; hun lod mig komme op til sig, da vi gjorde kunster nede i hendes gård; hun er smuk, og var så venlig mod mig, men jeg gør det alligevel ikke."

"Nej, min dreng! ret," sagde Kyhn bevæget og klappede ham på hovedet, "du skal heller aldrig blive det. Forstår De mig, spytslikker? – tror De ikke, at en dreng med disse lemmer, denne blussende sundhed og kraft, er for god til at udmarves og

trælle hos Deres grevinde? – Gå De til hende, sig hende fra mig af, at når Moritz Kyhn synker så dybt, at han sælger sine børn, skal hun dog blive den sidste, jeg melder mig hos, og så vidt er det endnu ikke kommet."

Han vendte sig med et foragteligt blik bort fra lakajen.

"Gør for mig hvad De vil," svarede denne ligegyldigt, "men var Vigo min søn, skulle grevinden få ham jo før jo hellere."

Han bukkede og forlod stuen. Ludvig kom atter ind, øvelserne fortsattes endnu nogen tid; da Kyhn gav tegn til at holde op, vendte de tilbage til det yderste værelse, og fortærede med tilfredshed og appetit det tørre brød, han delte imellem dem. En time senere lå de i en krog af stuen, roligt sovende på det simple halmleje, Flora havde ret til dem og hvorover hun havde lagt faderens gamle kappe.

2. Forlovelsen

Allerede i lang tid kom et menneske i Kyhns hus, som efter sit elegante udvortes at dømme stod i en påfaldende modsætning til linedanserens nødlidenhed og armod. Stedets øvrige familier kiggede nysgerrige ud af døren, hver gang han steg op ad den stejle trappe, der førte til tredje sal. Modehandlersken i stuen gav sig flere gange i samtale med Flora, når hun traf denne på gangen, og drejede altid talen hen på den fremmede, uden at hun dog fik andet at vide, end at dennes navn var Alexander Leinert. Hendes døtre havde stedse et ærinde ud på gangen, når de så ham komme; Alexander hilste venligt, og var jo desuden så smuk.

Oppe hos Kyhns var han en velkommen gæst; han måtte komme til hvilken tid han ville, altid bragte hans nærværelse en munter stemning ind i familien. Vigo og Ludvig var imidlertid frie for deres besværlige øvelser. Linedanseren selv fandt en interesse, en tilfredshed i hans selskab, som han ellers aldrig følte i nogens. Flora så ham helst af alle; hun – dog derom siden. Underligt nok var det, at siden en hændelse havde ladet Kyhns gøre Alexanders bekendtskab, traf det sig ofte, at der indløb anonyme breve til dem fra en ubekendt ven, som stedse var ledsagede af små pengesummer; de påstod, at de var fra ham; men Alexander nægtede det hver gang på det bestemteste, og familien kunne derfor ikke gøre andet end beholde pengene og i stilhed takke deres ubekendte velgører.

En sildig aften sad Kyhn inde i sin stue; han havde nylig været i færd med at give Vigo undervisning i fransk, hvortil drengen følte en ivrig lyst; nu sad han på en stol med begge hænderne på

bordet, og støttende hovedet i dem; Vigo var faldet i søvn under læsningen, bogen lå foran ham. Staklen var formodentlig træt af de kunster, han og broderen hver dag måtte gøre omkring i byen for at fortjene føden. Ludvigs snorken henne på halmlejet i krogen tydede på en fast og rolig slummer, og lyset i blikstagen kastede, med sin lange tande, et mat og skummelt skin over den hele gruppe. Alexander trådte ind. Kyhn lod ikke til at bemærke det, han blev siddende ubevægelig i samme stilling, tilsyneladende ivrigt beskæftiget med de tanker, som gennemkrydsede hans indre. Den fremmede gik hen til ham.

"Hvorfor så tankefuld?" udbrød han venligt, idet han lagde sin hånd på linedanserens skulder.

"Hm!" svarede Kyhn med en dyb stemme, og hævede hovedet. "Jeg sidder just i dette øjeblik og beregner den umådelige afstand mellem en greve og en stodder."

Der lå noget i denne tone, eller måske i ordene, som forvirrede Alexander; blodet fo'r ham til hovedet.

"Ja, De studser," vedblev han, "De har ondt ved at forstå min mening, men det er ikke så underligt; der bor meget i mig, som jeg selv ikke kan blive klog på."

"De sidder så ene i aften," sagde Alexander, fordi han mærkede, at det var bedst at begynde på et andet tema, "hvor er de andre?"

"Drengene sover og Flora våger nede hos lakajens kone, som ligger af feberen."

"Og Deres kone?"

"Hun har ligget på hospitalet, siden De var her sidst."

"På hospitalet!" gentog Alexander forskrækket, "hvorfor?"

"O! for en ubetydelig omstændigheds skyld," svarede Kyhn med en vild, hysterisk latter. "Hun ville gå over til høkeren forleden dag for at købe os lidt brænde. Hans Excellence, minister R.s ekvipage kom i det samme jagende igennem gaden, hun var ikke hurtig nok til at komme af vejen for kareten, hun faldt, og hjulene kørte over hendes ene ben. Pøbelen skreg og kastede sten efter vognen, og det var med møje, jeg kunne gøre dem begribeligt, hvor stor uret, de havde deri: en minister har lov til at køre væddeløb igennem gaderne om han vil, og fattigfolk må tage skade for hjemgæld, hvis de ikke er hurtige nok til at komme bort. Så tog jeg hende i mine arme, og bar hende ud på hospitalet. Men De ryster – De bliver bleg – er det af medlidenhed over min kone? eller – død og helvede! jeg skulle dog ikke tro, at De kender noget til ministeren?"

"Nej!" svarede Alexander sagte, "hvorfra skulle jeg vel kende ham?"

"Hvorfra! Ja, det er ikke godt for mig at vide; De kunne jo lige så godt kende ham, som jeg kender Dem, afstanden er omtrent ens. Overhovedet, det har ofte undret mig, at De vedbliver at komme i dette hus, ikke fordi, at De jo altid er velkommen her, det ved De, men folk må dog synes underligt om, at De som kongelig embedsmand kan finde lyst til at besøge en ruineret, forarmet linedanser, med ét ord: en stodder – Gud skal vide, mit selskab kan ikke skaffe Dem nogen synderlig fornøjelse, min kones lige så lidt, og den eneste, for hvis skyld jeg kan tænke mig, De kommer, er Floras – ikke sandt? Ha! ha! De bliver rød, Leinert, jeg har gættet ret og jeg vil derfor, siden det træffer sig så heldigt, at vi er alene i aften, tale nogle ord med

Dem om denne sag – jeg har længe haft det i sinde. Flora er smuk, jeg har allerede i nogen tid lagt mærke til, at De gør af hende, at De viser hende disse små opmærksomheder, som så godt skaffer unge mennesker indpas hos pigerne. Hvad har De i sinde dermed? Jeg er Floras fader, hun er mig kærere end mit liv; jeg har vogtet hendes fjed, hun er endnu from, god og uskyldig – er det Deres hensigt at vinde hende for Dem? at forføre hende? – De kan måske gøre det, – men så sandt som der lever en Gud over os begge, om det var det sidste minut jeg levede, jeg ville bruge det til at hævne mig på Dem derfor: De kender mig kun halvt, hvis De tror, at sligt lod sig gøre. Svar mig, Leinert!"

"De har talt hårdt og krænkende til mig," udbrød han blød og bevæget, "men De er Floras fader; jeg tilgiver og glemmer det, og skal svare Dem lige så åbenhjertigt, som De spurgte: De tog ikke fejl, når De troede, at jeg mest kom her for Floras skyld; jeg kan ikke nægte det – hvem kunne se denne uskyldige, barnlige pige uden at elske hende? Men den kærlighed, jeg føler, stræber til et ædlere mål, end en skændig tilfredsstillelse af blot sanselig lyst. Som De ved, er jeg kopist i Rentekammeret, jeg står på pointet til at avancere; når det er sket, er jeg rig nok til at soutenere os begge. Hun elsker mig, og da De nu har tvunget mig til at røbe vor hemmelighed, beder jeg Dem om Floras hånd."

"Hvoraf ved De da så bestemt, at hun elsker Dem, Leinert?" spurgte Kyhn, overrasket og forundret, og tillige venligt stemt over den åbne, hjertelige tone, hvori Alexander talte.

"Jeg har vidst det over et år," svarede han smilende; "se her beviset derfor."

Han fremtog med disse ord en billet af sin brevtaske, som Flora allerede for lang tid tilbage havde skrevet ham til, og som ikke lod faderen beholde nogen tvivl til overs.

"Nu, hvad siger De, Kyhn?"

"Jeg siger, at De er et bravt, ærligt menneske," ytrede han i en stille, alvorlig tone; "jeg ser at Flora elsker Dem; hun er det eneste gode, jeg endnu har tilbage på jorden, tag hende, Leinert, jeg betror nu roligt hendes fremtid i Deres hænder; De vil gøre den så lykkelig, som hun fortjener det."

I dette øjeblik gik døren op, Flora trådte ind; hun kunne se på begge de tilstedeværende, at der var forefaldet en sag af vigtighed mellem dem, men fik ikke tid til at gøre nogen lang betragtning derover, for næppe så Alexander hende, førend han med et jublende glædesudbrud styrtede hende i møde og trykkede hende op til sit bryst.

"Lette, yndige fe!" udbrød han stammende, "nu er du min. Din fader ved alt! han har givet sit samtykke."

Og han trykkede hende tæt op til sig og kvalte hendes glædesskrig i tusinde glødende kys. Vigo vågnede ved denne tummel, han betragtede dem begge et øjeblik forundret, gned øjnene, hævede sit skønne, lokkede hoved op fra bordet, lo, og udbrød i et skingrende hurra.

Flora snoede sig halvt undselig og rødmende over Alexanders heftighed ud af hans favntag; hendes øjne syntes spørgende at hvile på faderen, som stod henne for bordenden. Der lå et underligt, bævende udtryk i hans ansigt; man kunne tydeligt se den umage, det kostede ham at bekæmpe sin rørelse; han tav, men med en sjælden inderlig og tilfreds mine nikkede han til

hende. Hun ilede hen til ham, slyngede sine arme om hans hals, og hviskede, grædende af glæde: "O! min kære, gode fader!"

Mandens bryst arbejdede voldsomt, han lagde sin hånd på hendes hoved, og skød hende sagte over til Alexander.

"Det er en himmel af salighed, at se Eders lykke, børn," sagde han med en brudt, lav stemme, "jeg kan ikke holde ud at være vidne til den; her – her indenfor," han lagde hånden over sin brede, hvælvede pande – "er et Helvede – det passer ikke til hinanden – Gud gøre Eder lykkeligere end jeg er, det er alt hvad jeg vil bede ham om."

Han lod hånden glide ned over ansigtet og gik ind i det næste værelse.

"Og du!" hviskede Flora forundret, idet hun klyngede sig op til Alexander, "hvorledes er det gået til? Fortæl mig det – har du fortalt fader alt?"

"Ikke alt, kære pige!" svarede han glad, "han ved endnu egentlig intet om, hvad her angår mig; jeg turde ikke åbenbare ham så meget på én gang, men det skal nok blive godt det hele – stol kun derpå."

Han fortalte hende nu, hvad der var passeret førend hendes ankomst. Han var lykkelig som den jublende lærke: den lette, yndige livfulde Flora lå i hans arme, hendes varme, duftende ånde blev til ét med hans, deres tindrende øjne flammede, imens de spejlede sig i hinanden. Alexander kyssede den friske morgendug bort af hendes bløde, svulmende læber.

Kyhn kom ikke mere til syne denne aften, og Vigo var fra sin krog et tavst, men glad vidne til deres lykke.

3. Doktoren

Det var en aften i begyndelsen af maj måned. Sneen lå i gaderne; man havde ikke tændt lygterne, det var skummelt og mørkt rundt omkring; efter vedkommende inspektions bestemmelse skulle måneskinnet oplyse tilstrækkeligt, endskønt det bag de tykke, sønderrevne skymasser kun tog sig ud som et sørgelys i et gravkammer. Hist og her på den mørke himmelbue glimrede enkelte stjerner frem, ligesom hoppende lygtemænd i en hedemose, så hurtigt forsvandt de bag de mørke forhæng, stormen drev forbi dem i ilsom fart.

Oppe ved Vestervold, på den modsatte side af husene, stod en høj, dunkel skikkelse, indhyllet i en kappe. Man kunne have antaget ham for en billedstøtte, så ubevægelig som han der stod, lænende sig over mod volden, uden at agte på, at varmen af hans legeme efterhånden optøede sneen, eller at vinden piskede ham rimen fra træerne ovenover ned i ansigtet; han blev stående, lagde ikke mærke til den opmærksomhed, han tildrog sig hos de forbigående, for det var endnu tidligt på aftenen; med ét ord: agtede på intet, uden de tanker, som gennemkrydsede hans indre, og disse var af en sjælden, affektfuld natur, for hans øjne sprudede ild og glødede som fosfor i mørke, og af og til fo'r en hektisk rødme over hans blege ansigt; læberne var i en bestandig bevægelse, han udstødte ord:

"Jeg kunne have lyst til at gå op til ham," hviskede han sagte, "træde frem for ham, spørge ham, om han kender mig; han har nu ikke set mit ansigt i 21 år. – En og tyve bitre, lange, glædeløse år, en tid fuld af kvaler, der lod mig gennemgå ulykkens og elendighedens skole, lige til randen af lastens afgrund – hvor

hurtige er de måske ikke forsvundet for ham. – Han kan ikke som jeg erindre sig hver dag ved en ny kummer og – han har jo heller ikke i 21 år længtes efter lejlighed til gengældelse – død og helvede! så usselt et menneske er Moritz Kyhn da blevet, at han ikke engang er i stand til at hævne sig, så dybt er han sunket, at han tåler alt, hvad de pålægger ham, og ligesom æslet blot sukker og finder sig deri."

Han holdt pludseligt inde med sin tale ved at bemærke den urolige færdsel, som på én gang opstod i værelserne på anden sal af det hus, han så op til. Skygger af mennesker med lys i hånde svævede hurtigt frem og tilbage bag de nedtrukne gardiner, og det forekom ham, som om han af og til hørte et undertrykt, dæmpet klageskrig. Lidt efter blev en nøgle stukket i porten, den gik op, og en tjener ilede ud på gaden. Manden gik ham i møde og standsede ham.

"Hvad betyder alarmen deroppe?" spurgte han med en levende ivrighed, "hvad er på færde?"

"Stands mig ikke," svarede den galonerede, "excellencens det mindste barn har sunket en malmkugle, jeg skal hen efter doktoren."

"Efter doktoren," gentog den anden, idet der i samme minut syntes at gennemfare ham en idé, "så behøver du ikke at gå langt, min ven! før mig derop, jeg er læge."

"De!" ytrede tjeneren med et tvivlende blik, idet han kastede sine øjne på den høje, imponerende skikkelse, som stod foran ham, "er De doktor W.?"

"Nej!" var svaret; "men den eneste forskel mellem os to er, at han har givet præst og graver større fortjeneste end jeg; nu

hurtigt! før du mig kun op – Hans Excellence skal nok blive tilfreds med mig."

Der lå noget så rædsomt, gyseligt i den tone, og i det mørke, gnistrende blik, hvormed han sagde disse ord, at tjeneren med den denne klasse af mennesker ejendommelige hurtighed fo'r et par skridt tilbage; men han gjorde ikke flere indvendinger imod at opfylde hans forlangende, og de gik op i huset.

En fin, bleg dame trådte, da hun hørte dem komme, ud på trappegangen med et lys i hånden; hun studsede og forskrækkedes ved at se en ubekendt i stedet for den ventede læge følge med tjeneren. Hans dragt, hvorpå det flammende vokslys kastede sit skin, gav just heller ikke ret store tanker om hans værd; for den grove kappe, som indhyllede ham, var på flere steder stoppet, luvslidt og falmet – i grunden kun en slet og simpel dragonkappe. Den blege dame havde altså skellig grund til sin skræk.

"Hvem er De?" spurgte hun bævende, og trådte et skridt tilbage for det blik, hvormed Kyhn betragtede hende.

"Hvis jeg skulle fortælle Dem det omstændeligt," svarede han kort, "kunne Deres barn imidlertid både dø og blive begravet; det er derfor klogest, at jeg opsætter mit svar – jeg kommer her i kvalitet af læge, da jeg hører, at De for øjeblikket trænger til en sådan."

Med disse ord trådte han ind i et brillant værelse, og hans frie, dristige mine indgød på engang både frygt og tiltro; damen bad ham i en høflig tone at følge hende, og de skred igennem en stor, rigt oplyst sal ind i et sidekabinet. En midaldrende mand med et ordenskors på brystet sad derinde i hjørnet af en divan, på hvilken en lille pige lå, lænende sit hoved

op mod ham. Næppe så han de indtrædende, førend han glad fo'r dem i møde.

"Glæd dig, søde Emma," hviskede han med en dæmpet stemme, "faren er overstået; hun hostede for lidt siden, derved gled kuglen tilbage i munden – her er den, vi har ikke længere noget at frygte."

Med et glædesskrig fo'r damen hen imod divanen til den lille. Barnet smilede og strakte kærligt sine små hænder op mod den unge moder, som tog det i sine arme og ilede jublende og dansende med det ind i det næste værelse. Kyhn havde stiltiende betragtet den hele scene; han stod midt på gulvet, endnu indsvøbt i sin kappe med armene over kors og hovedet bøjet noget forover mod brystet, så ubevægelig og tilsyneladende følelsesløs som modellen for en kunstner; kun det glødende blik, der ufravendt og fast hvilede på barnets fader, vidnede om, at billedet havde liv.

"Jeg takker Gud," udbrød den fremmede, "at Deres nærværelse ikke længere er nødvendig, herr doktor, men – –!"

Han tav forundret og opdagede først nu, at han i stedet for doktor W. så en fremmed for sig.

"Jeg beklager, at det er tilfældet," svarede Kyhn. "Skade, at jeg kom så sildigt!"

"Hvorledes?" sagde den anden med en bævende røst, idet han nøjere betragtede ham. "Tager jeg fejl? – denne stemme, disse træk –?"

"Nej, du tager ikke fejl," genmælede linedanseren med en dyb, lav tone, mens han strøg sit mørke, krøllede hår tilbage fra panden. "Se kun ret på mig – genkender du i disse udmarvede,

sammenskrumpne træk ikke mit ansigt? Jeg er Moritz Kyhn, *din tvillingbroder!*"

Den fremmede udstødte et lydeligt forundringsskrig; han fo'r ham i møde med åbne arme, men Kyhn trådte undvigende til side.

"Deres Excellence forglemmer Dem," ytrede han med en bitter, skærende stemme. "Betænk blot! jeg er den samme Moritz, der i hin tid vakte så megen opsigt her i byen, fordi jeg som søn af en etatsråd, vovede at fatte kærlighed til en kunstberiderske; det var mig, De dengang foragtede og ikke ville vedkendes som broder! – Men De har måske glemt denne ubetydelige historie."

"Broder! Kære broder!" udbrød den anden blødt, "lad dette være glemt; vi har måske begge fejlet – bær ikke længere nag, jeg skal stræbe at gengælde dig alt."

"Gengælde!" råbte Kyhn med en undertrykt latter, "kan du gøre de døde levende? Mener du, at alt det guld, du ejer, kan gengælde den døde engel en eneste dag af de seks års kvaler, du voldte hende? Johannes! Du har meget at gengælde, mere end du nogensinde kan. Du har bragt mig en døende faders forbandelse; din var skylden, at jeg blev gjort arveløs, at min familie hadede og til sidst foragtede mig; du bagtalte mig hos den, du har gjort mit liv til et helvede, og på din regning vil enhver af de synder komme, som jeg siden den tid har begået. Det var din skyld, at jeg tog her fra byen, fulgt af spot og hånlatter, fordi jeg ville holde mit løfte til Anine; enhver anden næringsvej var mig spærret; for at tjene mit brød måtte jeg derfor lære hendes kunst og ernære mig som gøgler, som linedanser. Seks år levede Anine som min kone; hun var tilfreds

og lykkelig, fordi jeg elskede hende, endskønt vor lod i al den tid var armod, en bitter, hård armod! Hun har dog aldrig forbandet dig, hendes sidste ord var den bøn: at jeg skulle glemme din færd. Jeg giftede mig på ny for at få en moder til mine børn, og prøvede lykkens omskiftninger i de fleste lande af Europa. Siden et år bor jeg nu her i byen; jeg har sultet, lidt nød, og ikke jeg alene, jeg kunne bære en sådan skæbne med rolighed, men jeg har hørt mine børn græde af hunger, hørt min kone forbande det øjeblik, som knyttede os sammen. – Forgangen dag gik hun over gaden just som din vogn rullede igennem den; hun var lidt svagelig, den stakkel, og kunne ikke hurtigt nok komme af vejen, hun faldt, karetens hjul overkørte hende, i morges døde hun på hospitalet. Hører du, min broder! Alt dette er din skyld, du er årsag i og stifter af min hele elendighed; – og hvorfor satte du ondt for mig hos fader? Hvorfor bragte du ham til at hade, at forbande mig, til at gøre mig arveløs? – Måske for mit vel, eller for familiens ære? Nej, Johannes! Jeg ved det, Anine har betroet mig grunden dertil: du ville blot hævne dig, tage en smule gengæld, fordi hun foretrak mig for dig – jeg elskede hende, jeg mener at have bevist det; du derimod ville kun tilfredsstille din vellyst – forstår du mig?"

Der gives en vis grad mellem afmagt og selvbevidsthed, så at sige en art vågende drøm, og således var Johannes' tilstand, mens Kyhn endnu længe, med en frygtelig veltalenhed, vedblev at opregne de virkelige eller indbildte ulykker, denne havde bragt over hans liv, uden at lade ham komme til orde et øjeblik.

"Du tager fejl i alt, skrækkeligt fejl," hviskede han svagt og stønnende, da Kyhn endelig tav og nu betragtede ham med et tindrende, harmfuldt blik.

"Nej, Johannes!" var hans svar, "jeg tager ikke fejl, og jeg har fortalt dig alt dette, for, når engang en sikker, dræbende hævn, ret en frygtelig gengældelse rammer dig, at du da kunne vide fra hvem den kom: husk så på hvad jeg har fortalt i denne time, glem ikke, at det er *din tvillingbroder,* som sender den."

Just som han havde sagt disse ord, åbnede den blege dame salsdøren. Kyhn bukkede og gik i det samme ud af den. Forbavset stirrede begge efter ham, men han skred uhindret igennem værelserne og lod portneren lukke sig ud.

4. Dyrehave-scener

Sommeren er atter kommet over landet. Dens ånde vækker alt til liv og munterhed, klæder enge og træer i deres stadsdragter og lærer lærken at synge sine i den lange vinter forglemte melodier. Hovedstadens familier besøger igen deres forladte lyststeder, nyder naturen, sværmer, sukker og længes i den; spadseregange og stier fyldes med pyntede herrer og damer; unge elskende forvandler københavnernes fælles ammestue – Kongens Have – til en offerlund for Freja, holder stævnemøder der, og udkurrer gensidigt deres følelser og ømhed for hinanden. Alt levende iler ud af portene, drosker og kaffemøller [Note 11)] joller velbesatte afsked til Charlottenlund, og den eneste, som bliver tilbage, er *morbroder på Assistensen* – han sidder bag sin pult og smiler honningsødt ad alle de panter og forskrivninger, der strømmer ind til ham.

Den sommer, jeg her taler om, begunstigede et særdeles favorabelt vejrlig dyrehavstiden. Bakken var opfyldt med alskens rariteter; foruden forskellige, aldrig forhen sete tyre, vilde svin og mange andre mærkværdigheder, havde flere sorter taskenspillere, beridere og deslige kunstnere opslået deres boder her.

Blandt disse var i særdeleshed en linedanserfamilie, som tildrog sig almindelig opmærksomhed. Grunden hertil var først og fornemmelig den sjældne færdighed og behændighed, de lagde for dagen i deres præstationer, og dernæst den ejendommelige måde, hvorpå de optrådte. De betjente sig ikke af det almindelige charlataneri, de øvrige gøglere brugte, for at tildrage sig publikums opmærksomhed; ingen skrattende

trompet, eller en lige så ufordragelig bajads kaldte de spadserende til dem, en simpel rebline, som endte sig ved et lille telt, indhegnede scenen, og midt på denne stod oprejst en buk, hvorfra et tyndt tov gik, hvis ene ende var fastgjort ved en bjælke, i toppen af et uhyre højt egetræ. Hele personalet bestod af tre personer: to drenge og en aldrende mand. De to førstnævnte indskrænkede sig blot til gymnastiske og atletiske kunststykker, og for det meste var tilskuernes interesse alene knyttet til dem, endskønt faderen med en utrolig grad af færdighed og sikkerhed, uden hjælp af balancerstok, svang sig omkring på den høje line, så behændigt som en abekat på sin stang. Begge disse drenge var udmærket smukt skabte; der lå i deres hele maner og væsen at træde frem på, en vis barnlighed og beskeden frygt, og al den ros, det udelte stormende bifald, der skænkedes dem, var ikke i stand til at forjage det stille, sørgmodige udtryk, begges åsyn viste.

Læseren aner formodentlig, at den her omtalte familie var Kyhns. Moritz selv var linedanseren og de to yngre Vigo og Ludvig, hans børn.

Han syntes ikke at agte stort på den lykke, han gjorde frem for de øvrige; man så ingensinde et smil eller blot en venlig mine opklare de mørke træk i hans barske ansigt; mængdens bifald var ham ligegyldigt og af og til kastede han fra sit ophøjede standpunkt et næsten hånligt og foragteligt blik ned omkring sig. Kun når den gamle krøbling, som på et tallerkenskår indsamlede penge blandt tilskuerne, kom hen til ham, viste han sig tilfreds og strøg den store bunke til sig med et sarkastisk smil. Flora var ikke med dem; Alexanders bønner havde formået Kyhn til at lade hende blive tilbage i byen og hun

boede nu, lykkelig og tilfreds med sin skæbne, hos en af den førstes slægtninge. Vigos sjældne skønhed, Ludvigs åbne, blide træk vandt dem altså alles gunst. Enhver, som besøgte Bakken, måtte se dem; rygtet udspandt hundrede fabelagtige historier om en fornem fødsel; man gjorde dem til grevesønner, baroner, og Gud ved alle de andre fortræffelige egenskaber, der tillagdes dem. Så meget er imidlertid vist, at ingen af de øvrige kunstnere – om jeg tør bruge dette hæderlige udtryk – kunne rose sig af et så talrigt besøg som disse; det begyndte ordentligt at blive mode at hente drengene om aftenen op på de forskellige landsteder, som ministrene og andre af hovedstadens første familier beboede; her måtte de da for selskaber gentage deres kunststykker, og disse ture skaffede dem en rigere og mere indbringende fortjeneste end den, de havde om dagen. Mangen blød lille hånd lod en sølvdaler, ja undertiden også et guldstykke glide imellem de fine fingre ned i Vigos brogede hue; havde han været klogere, det vil sige: havde han forstået betydningen af de sagte henkastede ord, der tilhviskedes ham, han kunne være blevet en Krøsus i sine egne tanker, men han benyttede sig ikke af sin fordel og var for naturlig, for uskyldig til at bemærke, hvor meget man forgudede ham. Ingen af alle skænkede ham dog en større gunst end den unge grevinde Bjanka, som med sin familie beboede et smukt lyststed nær ved Dyrehaven. Allerede forhen havde denne dame, som man ved, af sær interesse for Vigo, haft i sinde at sørge for hans fremtid ved at tage ham i sin tjeneste; hun lagde slet ikke noget skjul på den godhed, hun følte for ham, underholdt sig med ham ved enhver lejlighed, og hendes melodiske latter lød ret hjerteligt over de naive svar, han gav på hendes spørgsmål. Hun udsøgte de

lækreste sager fra bordet til ham, præsenterede ham dem selv, og alt dette kunne hun gøre ganske ugeneret, for Bjanka var grevinde, og den hele verden ved, at man ikke dømmer en grevinde efter den almindelige målestok.

Det var en formiddag i slutningen af dyrehavstiden, da et fint, udsøgt og talrigt selskab steg af nede ved enden af Bakken for at tage dens mærkværdigheder i øjesyn. Galonerede tjenere fulgte det i tilbørlig afstand, de forskellige sorter kors, bånd og stjerner på herrernes bryster indgød respekt og betegnede dem som henhørende til de første klasser i samfundet. Deres ankomst voldte derfor et usædvanligt liv i alle boder. Tamburmajoren lod en vedholdende, rædsom og bedøvende trommehvirvel høre, og bajadser og beridere stormede ud af deres pauluner for at indbyde det respektive selskab til dem. Også i det lille telt hos Kyhn fik man travlt. Vigo og Ludvig var just i færd med at holde deres tarvelige frokost på en lille grøn plads nede i skoven, da faderens stentorstemme kaldte dem tilbage. Hurtigt iførte de sig deres dragter – Gud ved, der var ikke synderlig stads ved disse, og de var kun beundringsværdige på grund af den kunst, hvormed man havde forstået at sammenføje de utallige klude og lapper, de bestod af – og næppe var de pyntede, som de kaldte det, førend det hele, fornemme selskab holdt stille udenfor rebcirklen, der begrænsede den lille scene. Kyhn trådte ud af teltet, kold og mørk hilste han, og svang sig derpå op på linen med en hurtighed og behændighed, man ikke skulle have tiltroet et menneske af hans svære, kolossale legemsbygning. Fast og sikker svævede han hen over tilskuernes hoveder på det slappe tov, og udførte flere kunststykker under almindeligt bifald.

Vigo og Ludvig var imidlertid også kommet frem; venligt hilste de de fremmede, de kendte jo de fleste af dem fra besøg på de omkringliggende landsteder. Grevinde Bjanka var til stede. Hendes lydelige bifald opmuntrede Vigo.

"Hvor han er dejlig!" hviskede hun halvhøjt til sin selskabsdame. "Ikke sandt? en levende lille kærlighedsgud!"

At den tiltalte var af hendes mening og ikke kunne tænke andet end hendes frue, er indlysende.

Hændelsesvis så Kyhn, da han stod midt på linen, ned på de tilstedeværende, og i samme moment skød en vild, fortærende flamme frem i hans øjne – det var et blik, et udtryk, som en fangen tigers, for hvis øjne man myrder dens unger. – Han så sin broder stå dernede, endskønt denne havde søgt at forebygge det ved at træde bag de fleste tilskuere; ved ham stod den blege dame, der hin aften førte ham igennem værelserne til det døende barn, og han så ikke ham alene, men Alexander ved deres side – den anelse, han længe havde næret, var gået i opfyldelse: *Leinert var hans broders søn*. Hans blod rullede med en feberagtig hurtighed igennem årerne; han blev bleg bag sminken, som dækkede hans kinder, alt sortnede for hans øjne; han vaklede, udstedte et hylende hvin og segnede baglæns ned af linen. Til lykke havde Vigo i tide bemærket den usædvanlige forandring, der foregik med faderen deroppe; han kunne ikke begribe årsagen; men i samme øjeblik, som han så ham vakle, vidste han hvad der forestod, kastede sin hue, løb til, og greb ham med en næsten overnaturlig kraft i armene. Grevinden og alle de øvrige damer udstødte et skrig. Kyhn var faldet fra en for høj distance, til at den modige dreng ganske kunne have afbødet stødet: imidlertid lod ulykken dog større end den

virkelig var; efter nogle minutter at have summet sig, rejste han sig op fra jorden og vaklede ind i teltet. Da krøblingen, som stod derude for at indsamle bidragene, mærkede, at hans herre ikke var kommet til videre skade, var han klog nok til at indse, at det just nu var den heldigste tid til at komme frem med tallerkenen, mens tilskuernes deltagelse endnu var frisk, og ingensinde havde han set en rigere høst end i dette øjeblik. Grevinden vinkede ad en tjener og lod forhøre, hvorledes Kyhn befandt sig, og efter at have bedt Vigo og Ludvig at komme op på hendes landsted næste aften, forlod hun og de øvrige kort efter Bakken, steg til vogns og rullede bort.

Hen på aftenen indfandt begge drengene sig på landstedet. Der var stor diner deroppe. Gården vrimlede af glimrende ekvipager og tjenere, salene af glimrende herrer og damer. Selskabet havde just rejst sig fra bordet og begivet sig ned i havesalen, gennem hvis åbne glasdøre og vinduer en fin, aromatisk duft af tusinde vellugtende blomster blandede sig med den vellystige vestenvind, som åndede der. Man så en livlig rødme i de flestes ansigter, et genskin af den nydte druesaft. Konversationen var levende, damerne lo, herrerne skæmtede; en tjener meldte Vigo og Ludvig. Grevinden ilede dem i møde og spurgte Vigo, hvorledes faderen befandt sig; hun præsenterede sin yndling for selskabet, fortalte om den raske dristighed, han havde vist ved at gribe Kyhn i faldet, man trængte sig om ham, roste ham; han var jo så smuk og størstedelen her var unge, henrivende damer. Den lille Ludvig stod beskeden henne ved døren med sin hue i hånden, forglemt og uænset. Drengenes kunststykker morede alle; hjertet

bankede af glæde i Vigo over deres triumf, over den rige høst, de indsamlede. De havde vist alt, hvad de kunne, bukkede og forlod havesalen. Grevinde Bjanka vinkede ad sin tjener – to sagte ord – den galonerede fulgte efter dem – Ludvig kunne gå, hvorhen han ville, men Vigo vendte tilbage med tjeneren til lyststedet. Han befandt sig få øjeblikke senere i et lille, yndigt kabinet, udstyret med en overdådig yppighed, en strålende elegance og pragt. Den fineste vellugt strømmede ham i møde; hans blikke dvælede henrykt på de forskellige kostbare møbler, på de rige blomstervaser, på malerierne.

Alt her talte til sanserne og gjorde et forunderligt indtryk på ham; han kunne ikke begribe, af hvilken årsag man havde ført ham hid. Døren gik op, tjeneren lod sig tilsyne, dækkede et lille bord med vin og bagværk, indbød ham at tage for sig, smilede – det var et uforståeligt, men meget betydningsfuldt smil – derpå gik han igen. Tiden faldt ynglingen lang; han begyndte at kede sig; han havde betragtet og beundret alle genstande rundt omkring med samme barnlige nysgerrighed som den, afrikaneren viser, når han første gang bestiger en europæisk sejler. Han trak et af de store, mørkerøde silkegardiner, der kun tillod et magisk halvdunkelt lys at trænge ind i værelset, tilbage, – skød rørjalousiet op – den store smukke have lå udbredt for hans blik. Solen gik ned bag skoven, fuglene sang så muntert derinde. Kareter raslede i det fjerne, piskeknald lød: det var de fremmede, som vendte til deres landsteder. Middagsselskabet var endt. Skumringen indtrådte, skyerne skiltes ad. Månens blege dødningansigt så ned på jorden; hist nede i et buskads sang en elskovssyg nattergal. En dunkel skikkelse ilede gennem haven med små, lette, svævende skridt; knirkende trin lød på

gangen udenfor, et silkeforhæng raslede – grevinden stod i værelset. Hvor hun var smuk således, som hun her trådte frem for ham; det fine, dejlige ansigt, de mørkebrune, glinsende øjne, den tynde, lette silkekjole, alt tilsammentaget gjorde et ubeskriveligt indtryk på Vigo: han rødmede. Han havde stået på scenen for et talrigt publikum, hundrede og atter hundrede blikke havde hvilet på ham, aldrig havde han været så undselig, så forlegen som i dette øjeblik. Grevinden bemærkede det ikke, hun lod i det mindste således. Med et venligt smil satte hun sig ned og vinkede ham at tage plads hos hende. Han nølede, men hun greb hans hånd og trak ham, med en fin, dæmpet latter ned på divanens bløde hynder. Derpå skød hun bordet hen for ham og skænkede vin i glasset.

"Endelig har jeg da fået lejlighed til at sladre nogle øjeblikke med dig, du min søde, elskelige Vigo," udbrød hun med en blød, sagte stemme, "drik! vær ikke så tavs! – Du har ikke nødig at frygte mig; siden skal du fortælle om din fader, om din søster, som du forleden sagde, du elskede så højt; ingen vil her kunne forstyrre os."

Vigo drak, han blev efterhånden munter, grevindens venlige, strålende blikke forjog hans tilbageholdenhed. Han fortalte hende om Flora, om Alexander, om hans fader, og hans stemme blev stedse mere og mere velklingende, hans kinder glødede, den skummende vin jog blodet som sydende lava igennem alle hans årer. Grevinden bemærkede det, et forunderligt bævende smil spillede om hendes små, buttede læber, men hun skænkede hyppigere i glasset, og nødte ham hvert øjeblik til at tømme det.

"Ved den evige Gud! De er nydelig, grevinde," udbrød han stammende, idet han klemte hendes små, snehvide fingre således, at ringene trykkede sig ind i skindet; "jeg har altid syntes godt om Dem, – De er så smuk, så god – hvor jeg kom, glemte jeg stedse at betragte de andre damer, når De var til stede – men – De ligger Deres arme om min hals – engleskønne grevinde! De glemmer, at jeg kun er en fattig, ussel linedanserdreng, og min fader – han har forbudt mig – men han ser det ikke – o grevinde!"

Da sprang døren op, en stor, mørk skikkelse trådte ind i værelset – Bjanka udstødte et heftigt skrig, men Vigos besindelse vendte pludselig tilbage, han så Kyhns vilde gnistrende blik dvæle på sig.

Stiltiende vinkede denne ad ham, tog ham ved hånden, og lidt efter forlod begge landstedet.

Da Kyhn så Ludvig vende tilbage uden at broderen fulgte med, anede han straks uråd, og gik sporenstregs op på gården. Hændelsen ledede hans skridt; – han kom til rette tid for at nå sin hensigt.

5. Forsoningen

Sommeren svandt; løvet blev gult. Kornet var indhøstet; markerne stod tomme og øde, som en forladt balsal dagen efter gildet. De små husalfer gik vemodige og sørgende omkring i de forladte værelser på landstederne. Kramsfuglene peb i de nøgne alleer i haverne og nappede frugten af rønnebærtræerne. Storke og svaler samlede sig i talløse skarer oppe under himmelbuen og øvede kræfterne, førend de begav sig på deres vanlige vinterrejse, og på den nylig larmende, opfyldte Dyrehavsbakke græssede nu en skare kronhjorte og dådyr i al rolighed. Oktober måned var kommet. Kyhn boede atter i det forhen omtalte hus i Adelgaden. En aften var hele familien samlet inde i det yderste værelse, som vendte ud mod trappegangen. Flora lå syg og lidende udstrakt i sine klæder på sengen, hendes skønne ansigt var blevet blegt, de ømme, udtryksfulde øjne hvilede i dette øjeblik på faderen, som stod noget foran hende. Ludvig og Vigo sad henne på bænken, tavse og nedslåede, og betragtede vekselvis Kyhn og Flora; der hvilede en nedtrykt, en ubehagelig, trist stemning over dem alle.

"Jeg har betalt lakajen vor husleje," udbrød Kyhn endelig, med en noget dæmpet stemme; "som jeg siger, vi flytter fra byen på mandag; du må følge med og opgive Alexander, han kan aldrig blive din."

Flora græd:

"Du holder jo dog så meget af ham, fader, du agter hans karakter, hvorfor vil du da gøre os begge ulykkelige? Han er din broders søn!"

"Han er en søn af min arrigste fjende, af et menneske, som strøede torne og tidsler på min vej, som er årsag i Anines død – hører du, din moders død, hende, som jeg elskede så højt, hvis liv jeg ville købe tilbage for den sidste dråbe af mit hjerteblod, hvis jeg kunne."

"Du opofrer mig for at skaffe dig hævn," sagde Flora med en svag, undertrykt røst; "mit liv, min hele fremtids lykke er knyttet til Alexander; jeg kan ikke forlade ham."

"Du kan ikke," gentog Kyhn, "virkelig ikke?"

"Nej, kære fader! Forlang det ikke, det er mig umuligt."

"Godt, Flora! – bliv hos ham, jeg rejser da alene; men," hviskede han med et bestemt og harmfuldt blik: "dine brødre følger med mig; vi forlader byen, *jeg lærer drengene at stjæle*, du skal om få år se os alle i Børnehuset Note 12) – hvad tykkes dig derom?"

Endskønt Kyhn talte de sidste ord sagte, havde Vigo dog hørt dem, hans øjne lynede, blodet fo'r op i hans kinder.

"Nej, fader!" udbrød han, idet han dristigt og bestemt trådte hen til ham, "du lærer os ikke at stjæle, det gør du ikke – jeg følger ikke med dig, hvis du går bort uden at føje Floras ønske; det er synd at se hende ligge dér, syg og lidende, som et offer for dine hævnplaner. Had din broder, hvis han fortjener det, men hun og Alexander er uskyldige deri, de har intet ondt gjort dig."

"Du, dreng!" råbte faderen med et underligt blik på den frygtløse yngling, som stod for ham. "Du trodser mig; bliv du kun, hvis du har lyst. – Hvormed vil du vel fortjene dit brød, min unge?" tilføjede han med en stille latter.

"Jeg er ikke længere noget barn," svarede Vigo, "jeg er stærk og frisk, kan nok skaffe mig mit udkomme, og slår alt fejl, så –

du ved det – grevinden ønsker at tage mig i sin tjeneste: jeg går til hende."

"Død og helvede!" råbte Kyhn opbragt, "Vigo, det gør du ikke."

Han tav og satte sig ned på en stol i en krog af værelset, og der var noget i sønnens raske adfærd, som på én gang aftvang ham beundring, og tillige satte ham i en vankelmodig, tvivlrådig stemning.

En tid gik hen. Ingen i stuen talte et ord. Vigo sad ved Floras leje, og hendes venlige blikke dvælede med et tilfreds og ømt udtryk på broderen.

Da bankede det på døren, den gik op og to mænd trådte ind. Forundret over dette uventede besøg rejste Kyhn sig op og betragtede de fremmede. Han kendte dem begge; han blev bleg; hans mørke, tindrende blikke skød fortærende flammer, og med en stemme, som sitrede af raseri, udbrød han:

"Hvad! – Du her? – Hvorfor kommer du til mig? – Er det måske for at godte dit hjerte ved at se kontrasten mellem os? – Vel! vel, Excellence! behag at træde nærmere, sku dristigt omkring på min armod! Disse nøgne vægge indeslutter al min rigdom; dette halmknippe er mit leje, disse pjalter udgør min hele garderobe – ikke sandt! dit indre bæver af glæde over et godt udført værk?"

"Det er ikke af den grund, du ser mig hos dig, min broder!" svarede R. i en rolig, men blød tone, uden at føle sig krænket af den spot, som lå i Kyhns ord. – "Jeg kommer her, for at bringe den lykke tilbage, som du mener, jeg har berøvet dig, for at give dig bevis på, hvor liden grund du har til det had, du nærer mod mig, og for igen at forsone dig med din skæbne."

"Ha! ha!" lo den anden vildt, "godt udtænkt, kun skade, at denne plan er fattet femten år for silde."

"Skylden er ikke min, Moritz!" vedblev R. "Havde jeg den tid vidst dit opholdssted, var jeg for længst kommet til dig, så sandt Gud lever! jeg ville have gjort det samme som nu; jeg skulle have bevist dig, at jeg var uskyldig i alt det, du tillagde mig; jeg har intet at bebrejde mig selv."

"Uskyldig?" gentog Kyhn med et gnistrende blik, idet han fo'r hen imod R. – "Det tør du sige mig – du uskyldig? – gå straks! forlad mit hus, jeg har ingen lyst til at høre på dine løgne."

"Lad ham tale ud," sagde Alexander, for han var den anden af de fremmede.

"Kære fader! hør ham først," bad Flora, idet hun rejste sig op fra sit leje og gik hen imod ham. "Fordøm ham ikke således."

Bleg og sitrende sank Kyhn ned på en stol. R. betragtede Flora med et deltagende, kærligt blik og vedblev således:

"Broder! Du elskede Anine med en lidenskab, en heftighed, som lod dig glemme ethvert andet hensyn; vore forestillinger nyttede ikke, faders bønner ville du ikke høre, og da det selskab, til hvilket hun hørte, tog fra byen, forlod du dit hjem og drog ud med det; du troede, at ingen anede din flugt; jeg vidste den, men tav, fordi jeg indså, at enhver forhindring, du mødte, ville gyde olie i ilden. Du erindrer måske, at blandt de klæder, du tog med dig, lå en pengesum indpakket: den stak jeg hemmeligt til dig uden at omtale det for nogen. Da du første gang skrev til fader, var dit brev hverken affattet i en bønlig eller angrende tone; du forlangte hans tilgivelse som noget, der var hans pligt, fordrede at han skulle optage Anine i sit hus som din brud, og derved sætte sig ud over alles mening. Du vil ved rolig

eftertanke ikke kunne finde det underligt, at han afslog det, og muligt i sin vrede svarede dig hårdt og bittert; det opirrede dig, du skrev ikke oftere til ham. Jeg talte med ham om dig og fremstillede ham din handlemåde fra dens lyseste side; havde du blot skrevet igen, ville han have tilgivet dig alt. Vor fader døde. Du ytrede hin aften oppe hos mig, at han hadede dig og gav dig sin forbandelse; men det var ikke tilfældet. Læs her hans sidste ord! Du vil genkende hans hånd, endskønt den vel er noget utydelig, fordi døden allerede isnede i hans årer, mens han skrev det. Arveløs har han heller ikke gjort dig; han døde meget fattig, efterlod intet, og kun med møje er det lykkedes mig at dække al den gæld, der fandtes efter ham. Således er alt gået til. Jeg har ofte søgt efter dig, flere gange ladet dit navn indrykke i de udenlandske aviser; men uden nytte, du var sporløst forsvundet, og jeg blev først vidende om dit ophold her i byen den aften, mit barn nær var blevet kvalt for dine øjne – dér, Moritz! læs dette brev fra fader, indse, at du har gjort mig uret, vær igen min broder! vi vil glemme det forbigangne."

Bleg og tilintetgjort sad linedanseren i sin stol og lyttede til den andens ord. Der lå en uimodståelig kraft i den jævne, simple rolighed, med hvilken R. udviklede, hvor aldeles han havde bedraget sig med hensyn til den brøde, han beskyldte ham for – som uvilkårligt påtrængte sig ham. Kyhn havde set sin halve levetid svinde med et lidenskabeligt ønske og håb om en lejlighed til at hævne sig. Tanken om at broderen var den eneste årsag i alle hans genvordigheder havde rodfæstet sig hos ham; den var blevet til et med hans tilværelse; med den følelse derimod, som i nærværende øjeblik prædominerede: at denne var uskyldig i alt – var han ulykkeligere end nogensinde før; for

han kunne fra nu af kun bebrejde sig selv. Hans hænder skælvede, mens han læste brevet; det indeholdt hans døende faders velsignelse, hans afsked, hans tilgivelse, men intet hårdt eller bebrejdende ord, og hver linje var en ny bekræftelse på det, som Johannes allerede havde sagt ham. Vigo og Ludvig stod ved faderens side og betragtede vekselvis ham og ordenerne, som smykkede R.s bryst. Aleksanders og Floras glædetindrende blikke dvælede på hinanden, og denne tavshed, denne lykkelige, tillidsfulde mine, som opklarede begges åsyn, gemte et velgørende håb, en himmel af salighed. Kyhn rystede, hans stemme dirrede af en kvalt gråd; tårer randt ned over hans kinder og han knugede papiret vildt til sit bryst, idet han med en næppe hørlig stemme hviskede:

"Johannes! – er det sandt, Johannes – har han skrevet det? Og døende, siger du? Ja, jeg kender hans hånd, skønt det er længe siden, jeg sidst så den – han har tilgivet mig – velsignet mig, bedt godt for mig – og jeg – jeg – broder, kom! tilgiv du mig også; jeg er ulykkeligere i dette øjeblik, end jeg har været mit hele liv igennem, for fra nu af har jeg kun én følelse, en eneste tilbage, og det er angerens!"

Han rejste sig op, græd højt, og sank i R.s åbne arme. Der lå noget rystende i denne scene, som aflokkede alle de tilstedeværende tårer; ingen af børnene havde nogensinde set den barske, hårde fader så bevæget som nu, de hulkede, og der gik nogle øjeblikke, hvori der ikke blev talt.

"Kære broder," hviskede endelig R., "lad os glemme alt. Alexander og Flora elsker hinanden; vi vil ikke have noget imod deres forbindelse; dine to drenge antager jeg mig, tilfældet har sat mig i en stilling, ved hvilken jeg kan skabe dem en lykkelig

fremtid. Du selv skal få det godt, du tager til mig; vi vil glæde os over hinanden, ikke sandt? du indvilliger i mit forslag?"

"Broder!" sagde Kyhn med en hul stemme, "gør som du vil, antag dig mine børn, lad Flora blive Alexanders hustru; jeg har intet derimod; men for mig selv kan du ikke gøre noget; jeg har tilbragt for lang tid i ulykken til at kunne finde mig i gode dage. Mit ansigt passer ikke længere for en glad kreds, mit halve liv er gået hen med håbet om hævn, og nu – evige Gud!" skreg han med en bristende stemme og trykkede broderen fast op til sit bryst, "jeg må jo elske dig – jeg har intet at leve for, uden en kvælende anger. Flora, kom mit barn! vær lykkelig med Leinert, du skal ikke græde oftere af sorg over din faders hårdhed" – han kyssede hendes pande og skød hende over til Alexander. – "Og I drenge!" vedblev han, "skik jer vel – I vil nu ikke mere have behov at gøre kunster for folk; med mig har skæbnen besluttet det anderledes, jeg går dens bestemmelse i møde. Farvel, børn! farvel, min kære broder! tænk engang imellem på den ulykkelige Moritz – vi ses aldrig mere; Vorherre velsigne jer allesammen!"

Mens overraskelsen ved disse ord endnu bemestrede sig alle, greb Kyhn sin hue, slængte kappen om sig og forlod stuen. Flora ilede grædende ud efter ham; hun anede hans hensigt, men hendes bønner holdt ham ikke tilbage. Nede på gaden kastede han endnu et langt, smerteblandet blik op mod huset, nikkede venligt til vinduerne, tørrede tårerne af sine øjne og gik.

De så ham aldrig mere; deres efterforskninger for at opdage, hvor han var blevet af, var frugtesløse, men mangen aften

senere hen, efter at Alexander og Flora var blevet forenede, var han genstanden for deres og R.s samtaler.

6. En nat på heden

Et år gik; det blev sommer, høst og vinter igen; lyngtoppene på alheden skjultes under høje snedriver, og på de skaldede kæmpehøje sad en enlig hjejle og klagede sig med en sagte klynken. Det var en mørk, en meget kold og rå nat. Et blegt, sitrende stjerneskin spillede på det hvide liglagen, og undertiden så man dybt nede på himlen en lang, blegrød stribe af et nordlys tabe sig imellem skyerne. Med største møje havde bønderne banet en vej igennem snedriverne hen imod den retning, som førte til Viborg, og den mørke linje, der dannedes på denne måde, tog sig i frastand underligt ud mellem den hvide sne, som på begge sider lå opkastet i høje bunker.

Hen ad denne vej gik tre personer, lidt efter midnat: to mænd og en kone; de førstes dragt var noget fremmed og afstikkende, de var nemlig fra hovedet til fødderne indhyllede i ugarvede fåreskind, som blev holdt fast omkring kroppen ved en utallig mængde snore; hver af dem havde en stor, tyk stav i hånden og en fuldstoppet tværpose over skuldrene. Konen bar en aflang vidjekurv på ryggen og var klædt som gemenligt et simpelt bondekvindfolk; af og til lød en svag, undertrykt klynken op fra kurven, og man så et lille, sortsmudset hoved stikke frem af en mængde pjalter og uldne klude, som omgav det.

"Den vil ikke holde det længe ud, Zille!" udbrød hun, efter at de henved en times tid havde vadet igennem snedriverne uden at tale til hinanden, og den måde, på hvilken hun sagde disse ord, havde noget vist komisk ved sig, formedelst den hæse og ligegyldige tone, hun udtalte dem med.

"Det har ingen nød, Fikke," svarede manden, som gik hende nærmest, "den sover vel. Bi lidt! Stå en smule! Så skal jeg hælde den en tår i halsen; det styrker i såd'en kulde."

Han fremtog med disse ord en brændevinsflaske, tog sig først selv en god slurk, og tyllede derpå nogle dråber i barnet, som stak hovedet ud af kurven. Den lille skreg.

"Ser du!" ytrede han med en fornøjet latter, "det hjalp; den begynder at blive munter – tag du nu selv resten til dig, Fikke."

Han rakte konen flasken, hun tømte den med et velbehageligt smæk med tungen, og de gik atter nogen tid rask fremad igennem snevejen.

"Hvor langt tænker du, vi har til kulen, Zille?" spurgte den tredje, som endnu intet havde talt, "jeg længes svært efter at komme til ro."

"Såmænd," var svaret, "jeg med; om en lille stunde er vi der vel; måske før, hvis vi strækker benene lidt mere."

Disse tre personer, jeg her fremstiller, var natmænd eller tatere, som efter at have tilbragt ret en morsom dag i den nærmeste landsby med at spå, tigge og stjæle, alt eftersom det traf sig, nu vendte hjem til deres fælles bolig: et smukt lille hul i en gammel kæmpehøj, midt på heden.

"Vijeik!" udbrød den ene af mændene, idet han pludselig stod stille ved en mørk genstand, som lå på vejen nedsunket foran ham i en snedrive.

"Hvem har vi der?"

Han gik noget nærmere til stedet og så en stor mand, indsvøbt i en gammel dragonkappe, ligge kold og stiv hen ad jorden.

"Godt, Fikke!" råbte han fornøjet, "det var en heldig fangst, her har vi tøj til at svøbe drengen i."

Med disse ord løftede han liget op og berøvede det sin kappe. Med en frydefuld gebærde løste konen kurven af sig og satte den ned på jorden, mens hun drog de pjalter op, der hidtil havde fyldt den, og kastede dem bort.

"Jeg sagde det nok," udbrød hun lidt efter i en mere ærgerlig end bedrøvet tone, "ungen er død; han er så stiv og kold som en frossen roe, se selv efter, dit fæ! – Du kunne have givet ham en tår mere at drikke før. – Hvad skal vi gøre med ham? grave ham ned her i sneen?"

"Vist ikke," svarede manden efter at have overbevist sig om sandheden af konens ord; "har du båret ham så længe, kan du vel bære ham resten af vejen med; han skal have en ordentlig begravelse med en hvid kæp på; svøb dem begge ind i kappen og så afsted igen."

Hun gjorde, som han sagde, og de begyndte atter deres vandring, da konen pludselig vendte tilbage, og gav sig i færd med liget.

"Hvad gør du?" spurgte manden forundret, idet han kom til.

"Åh!" svarede hun, "jeg ville blot se om fyren måske havde mønt hos sig, men ikke han ejer et hoved Note 13) – at dø var rigtignok det klogeste, han kunne gøre – den stodder!"

– Og nu gik det i ilmarch hen over heden indtil de nåede deres bolig.

Lidt efter kom en slæde agende ad samme vej; en lille lygte hang foran, og to blåkoftede bønder sad indsvøbt i et stort, uldent hestedækken på halmsædet. Da de så den døde, holdt de stille.

"Sikken én, Jens!" råbte den ene forundret. "Han er frosset ihjel – skal vi tage ham med os bag i slæden eller lade ham ligge? – Det sidste er vel det klogeste, så slipper vi for at komme til forhøret, som fogeden lader optage for hans skyld."

Den anden kom nu til, og udbrød i et skrig, da han ved lygten så ligets ansigt.

"Ham kender jeg," sagde han i en bestemt tone.

"Hvem er det vel?" spurgte den første nysgerrigt.

"Det er den fremmede kunstner, som logerede nede i kroen forrige sommer, ham, som gjorde de mange krumspring i Madses lade, husker du det ikke nok? De kaldte ham Kyhn! – Ved du hvad, Søren! vi tager ham med os; han fik os til at le så mangen god gang – lad os køre ham ind til lighuset, så kan sognet lade ham begrave; de fordømte tatere har allerede plyndret, ham, ser jeg; her ligger nogle af deres pjalter."

De løftede nu begge den ihjelfrosne op i slæden, og da de kom til lighuset ved landsbyens kirkegård, gik den ene hen til sognefogeden for at melde det passerede, mens den anden skaffede liget ud af slæden.

Næste dag blev der optaget forhør. Da ingen kunne give nogen oplysning om den fremmede, og da der kun i hans lommer fandtes et gammelt, halvudslettet fruentimmerportræt, i hvis ramme navnet "Anine" stod ridset, og et brev, der, så vidt man kunne forstå, var en velsignelse fra en døende fader, blev han begravet på sognets regning.

Således endte Kyhn.

Malerens brud

1

Der var en tid, da had og forfølgelse, vold og ufred gærede i hjertet af staten; frygtelige menneskemasser samledes i alle byer på gader og torve; urolige hoveder fo'r omkring og opmuntrede til krig og fejde; man hørte sabler klirre, heste vrinske, de stridbare sønner af Martii æt drog igennem gaderne med skrækkelige trusler; skrig og råb, eder og skældsord lød over alt; der blev råbt Ak og Ve over Israel. Og denne gruelige tid, denne frygtelige krig, var – Jødefejden. Her i byen stenede man vel ikke mosaiterne selv, men derimod deres huse. Så snart det begyndte at blive skummelt vovede ingen ebræer sig ud over sin dørtærskel, men søgte tværtimod de inderste smuthuller i sit paulun, og lyttede derfra med bange miner og bævende hjerte på den ubehagelige musik, vinduesruderne til gaden opførte, idet man saluterede med velmente salver af sten i alle dimensioner. Traf det sig nu i denne ulyksalige periode en enkelt gang så uheldigt, at en stakkels mosait i et eller andet nødvendigt ærinde vovede sig udenfor sin bolig, var han vis på at blive indhentet af de frygtelige, der som hungrige glenter i talrige hobe gennemstrejfede gaderne, og som efter at være vågnet af den lange dvale, ret med hjertenslyst lod naturen rase ud på genstanden for deres had.

Således vandrede en klynge en sildig aften, efter mangen udført dåd, op ad Knabrostræde, og underholdt hinanden indbyrdes med fortællinger og beskrivelser af de heltebedrifter, de hver især denne aften havde udmærket sig ved. Forsamlingen bestod af lutter unge mennesker, og på deres gang, manerer, såvel som fornemmelig af samtalen, hvilken de

ganske ugenert fortsatte næsten skrigende højt, kunne man omtrent slutte sig til, at de sorterede under det agtbare laugs- og korporationsvæsen.

"Som jeg effen fortalte," ytrede en af dem, en morsom, korpulent lille fyr, med en uudsigelig yndig svingning med armene; "et par hundrede ruder, eller så omtrent, tør jeg da nok forbande mig på, at jeg har klinket ind i aften; da jeg gik fra værkstedet fyldte jeg alle mine lommer med stenkulsstumper til dette brug; jeg mente nemlig, at det var godt at have sligt i beredskab i forvejen. Da så jeg og Mortens Simon kom op på Købmagergade, gav vi os i kompagni med nogle af svendene fra Andersens, og så kilede vi først ruderne ind hos Hartvigs, der hvor glashandleren bor i stuen. – Herre Jesus! hvor smovserne skreg! Men det fik nu inte at hjælpe, og da der endelig ikke var en stump af hans glas tilbage, gav jeg så småt et tegn til at lange ind hos glashandleren. Det var, Gud straffe mig, det bedste ved hele gildet. Vi slog sten ind i hans butik, så alle mulige sorter flasker og kar dansede omkring imellem hinanden. Manden kom straks frem, og råbte og skreg i et væk: 'Er I gale! Er I rent forrykte? Jeg er jo ingen jøde; han bor her ovenpå!' – men vi var nu engang kommet i hede og syntes ikke om at slæbe længere på stenene, han fik dem derfor, så længe vi havde en eneste tilbage."

"Det var dog i grunden synd, Stoffer!" bemærkede en i klyngen, hvis ansigt enten naturen eller, som hans fjender påstod: en overstadig brug af spiritus, havde givet en rubinrød kolorit, "der var da jøder nok, foruden at I behøvede at molestere vore egne."

"Sludder du!" genmælede den første i en overbevisende tone; "hvorfor ville den rad bo hos en jøde? Desuden er han en rig mand, og jeg tør bande på, at han sit hele liv igennem aldrig har haft en hurtigere omsætning af sit tøj, end den vi gav det i aften. Du indser altså, at det var slets ingen synd."

"Å ja!" mumlede opponenten med den ligegyldigste mine af verden, og følende sig fuldkommen beroliget ved Stoffers vægtige grunde; "det var det, ret beset, heller ikke. Jeg gad imidlertid vide, hvorover al denne hersens spektakel egentlig er kommet? Hvad mon jøderne vel har gjort?"

"Det ved Fanden!" svarede stoffer; "hvad rager det mig! Somme siger, at de ville have dræbt alle kristne i hele landet, og få gjort Danmark til et jøderige, men det er vel løgn; de har måske slet ingen ting gjort, og det er just det morsomste af sagen, at vi alligevel tør stene dem; det er sådan en nydelig tidsfordriv ovenpå arbejdet."

"Kom nu hjemad!" råbte en lille, tyndlivet person med et blegt, sammenskrumpet ydre, der hidtil ikke havde talt. "Vi skal tidligt på arbejde i morgen; lav os synge op engang!"

"Ja! ja! skrædderen har ret!" brølede flere i hoben, "lad os få en sang!" og proponenten trådte frem i spidsen; og begyndte med en ubeskrivelig fisteltone at synge sin bravourarie:

> "Ich bin der Schneider, vitz, vitz, vitz!"

"Stille, stille! hold kæft dog!" skreg smedesvenden Stoffer med en stemme, som fuldkommen overtonede sangerens. "Er I forrykte? Hvad tror I, vægteren tænker om os? Det er ikke manér at synge nu; vi må gå stille og vise, at vi er 'fengtile' folk, det er vi, gudstraffe mig! Men kors! hvad mon det er for tre,

som lister sig afsted der henne i skyggen af husene, langs med fortovet? Der er bestemt nyt arbejde for os, kom med, folkens!"

Han styrtede med disse ord hen ad gaden imod de tre betegnede personer, af hvilke de to var unge damer, der bævende og ængstelige klyngede sig op til en elegant klædt mand, idet de på den allerhurtigste måde brugte deres små fødder for at undgå banden, som just derved end mere ansporedes til forfølgelse. Allerede var Stoffer ved siden af dem, og udstrakte truende sin næve med et tordnende "Holdt!" Den ene af damerne udstødte et gennemtrængende skrig og lænede sig afmægtig over mod kavaleren, der på en mindre galant måde prøvede på at rive sig løs fra de skønne og at søge sin frelse i flugten, da han som klog general judgerede, at det var umuligt at kæmpe mod en slig overmagt. Imidlertid fik han dog ikke lejlighed til at udføre denne forsigtige beslutning; for just som nøden var størst, og hele klyngen omringede dem, drejede et velklædt menneske omkring det gadehjørne, ved hvilket de stod, og da han så deres mislige stilling, tog han øjeblikkelig parti, og befriede den ene af de unge piger, som Stoffer allerede, trods hendes modstand, trak nærmere hen til gadelygten for at se, hvem han havde for sig: jøde eller kristen.

Stoffer studsede ved denne uformodede hjælp, han slap damen, og vendte sig derpå som en glubende løve om imod den fremmede. Det ville vel have set galt ud for denne, hvis ikke just til samme tid vægteren, der sov i en kælderhals i nærheden, havde fået i sinde at vågne; og nu for at opmuntre sig lidt lod sin fløjte skingre op med de græsseligste toner, hans lunger var i stand til at frembringe.

Forsamlingen fandt det derfor rådeligt at undgå videre optrin – fordi de, som Stoffer udtrykte sig, var 'fengtile' folk – og sidstnævnte person gav kun, idet han bortfjernede sig, den ubekendte redningsmand den højtidelige forsikring: "at han ved en anden lejlighed nok skulle knuse hans rygrad – nu havde han ingen stunder dertil."

Derpå forsvandt de. Der stod nu intet andet tilbage for den ubekendte, efter at han havde modtaget damernes taksigelse, end at absentere sig lige så hurtigt, som han var kommet, men da han mærkede, at deres kavaler just ikke var meget for alene at gelejde dem den lange vej hjem, og af enkelte ytringer erfarede, at de var bange for, at et lignende tilfælde atter skulle indtræffe, tilbød han hende, han nys havde befriet fra smeden, sin arm, og de fulgtes da ad ud til Bredgaden, hvor begge damer boede. Den første samtale undervejs, efter at Nina – sådan hed den unge pige – havde fortalt ham, hvorledes det overståede eventyr var begyndt, drejede sig om de menneskelige fejltagelser, med hensyn til at svenden havde holdt dem for mosaiter. Han for sin part ville endog, om det ikke havde været måneskin, snarere have antaget dem for to forklædte småengle, og hvad kavaleren angik, som ledsagede dem – ja om ham tav han ganske stille, for han havde bemærket det forsøg, denne gjorde på at undfly og lade damerne i stikken. Vel supplerede han også det, som angik "småenglene", i sine egne tanker, men der lå dog noget vist ubeskriveligt i den sagte, dæmpede tone, det inderligt velvillige blik, med hvilket han talte, der gjorde, at Nina, da de kom hjem, meget ivrigt forsikrede sin søster Camilla, at det unge menneske var overmåde interessant og bestemt af god familie. Den

fremmede – oprigtigt talt, han lever endnu, tilmed her i byen, og det ville være mangel på diskretion at nævne hans rette navn, jeg vil derfor i min fortælling lade ham passere som Victor Kolner, og skal sidenhen nok omtale hans familieforhold lidt nøjere – altså Victor skiltes ikke fra damerne, førend disse velbeholdne stod ved deres gadeport; han bød godnat, og bedrog sig næppe ved den tro, at han følte et let tryk af Ninas fine fingre da hun rafte ham hånden til afsked. Porten gik op, den gik i, han stod alene.

Jeg har engang i et selskab her i byen hørt en komponist beklage sig over den ringe sans, som dansken i almindelighed havde for musikken og hvor lidt man påskønnede talentet i denne genre. Jeg tænkte ved mig selv, at den sletteste sans, nationen kunne vise, vistnok var den at hylde hans produktioner i tonekunsten, fordi dette menneske måske havde talent for alt andet i verden – undtagen musik; men jeg tav alligevel til hin syndige ytring, som havde været så såre let at gendrive. Man behøver jo blot at vandre igennem Københavns gader en stille nat, og lytte efter de hundrede og atter hundrede forskellige melodier, som vore vægtere har sat til de få vers, de hver time glæder indvånerne med. En sådan rig og glimrende kompositions-ånd hos den mest ustuderede – viser det ikke tonesansen på kulminationspunktet? Kan der forlanges et kraftigere og mere slående argument?

Det selvsamme tænkte Victor på, mens han, just som hine natlige sangere råbte tolv, i strakt karriere skar igennem gader og stræder, til han endelig nåede sin bolig oppe på hjørnet af Frederiksberggaden, hvor justitsråd Kolner boede. Det varede en god stund, inden døren blev åbnet for ham, endskønt han

ringede på det voldsomste. Langt om længe lød en langsom, slæbende gang ned ad trapperne fra anden sal, ledsaget af en hul brummen, ikke ulig den lyd, som trænger til vandringsmandens øren, når han langt borte hører Vesterhavet spille op for en orkan. Døren sprang op, han trådte ind.

"Du fristens forbarmende Gud!" skreg en halvgammel kvindeskikkelse ham i møde, med en så kraftig og fuldtonende stemme, at den i det allermindste kunne høres af vagten ved Vesterport; "synes han nu, det er på tide at komme hjem? Klokken går til ét!"

Efter disse trøstende indledningsord satte hun lyset på trappen, og vedblev i samme tonart *stante pede* sin tale, i position som en kæmpende gladiator på arenaen:

"Kommer han kanske sig først nu fra Akademiet? eller en han så vel forsynet med arme og ben, at han tør sætte dem på spil i denne ufredstid, ved at drive omkring på gaderne? – Justitsråden har lagt og bandet ham i de sidste tre timer, lige til han faldt i søvn derved, og i morgen vil der rigtignok vanke en præken både med næb og kløer på, det kan han tro."

Således fortsatte Grethe, næsten uden at trække vejret, et helt kvarter, endskønt hun flere gange svor på, hun var så søvnig, at hun knap kunne holde øjnene åbne. Med en stoisk rolighed og det mest ærbare ansigt, han kunne finde, hørte Victor på hende; han vidste, at det ville være lige så umuligt at få hende bragt til tavshed, som det er umuligt for muslingen at sejle imod strømmen, og derfor foldede han hænderne og satte sig stiltiende ned på trappetrinnet, hvor han med en komisk alvorlighed ventede på talens ende.

"Nå! hvad siger han til alt dette?" spurgte hun endelig, betydelig formildet over den ufortrødne tavshed, han iagttog.

"Hun hører jo, at jeg tier ganske stille," svarede ynglingen, "og det var også synd, om jeg holdt hende oppe hernede i træk og kulde, og længere spildte hendes nattero, endskønt jeg nok ved, at jeg har besynderlig godt af at høre på hendes kærlige formaninger."

"Det skulle han have tænkt på, mens han føjtede omkring derude, og skønt man i sit otteogfyrretyvende år –" (kirkebogen i Randers meldte otteoghalvtreds –) "justement ikke mærker stort til alderen, så er man dog ikke så ganske ung længere, og den nattevågen ta'er betydeligt på éns udseende."

Med disse ord tog hun lyset og listede sig op ad trapperne. Victor fulgte bag efter.

"Havde han kommet hjem til ordentlig tide," begyndte jomfruen igen, da de var kommet ind i stuen, "så skulle jeg have fortalt ham nyt, som ville volde ham glæde, men nu siger jeg ikke et muk derom. Forstår han?"

"Hun må også gerne tie stille, jeg bryder mig ikke om at høre det," svarede Victor, fordi han vidste, at ligegyldighed var den eneste måde, på hvilken han kunne overvinde hendes tavshed.

"Ikke det? det var løjer!" vedblev den gamle i en langtrukken tone, idet hun kneb øjnene sammen. "Ikke det? Han ville kanske dog blive glad derover. Det var noget om Akademiet deroppe."

"Jeg bryder mig ikke det ringeste om at vide det," gentog Victor, endskønt hans nysgerrighed var på det højeste. Men danaidernes sold kunne lettere holde vand end jfr. Grethe sin hemmelighed; den måtte ud, førend de skiltes ad.

"Det var portneren, der bragte et bud fra professoren," sagde hun lidt efter. "Det er bestemt en flink mand, den professor, siden han sådan tager sig af ham; det sagde også justitsråden, da jeg fortalte ham det."

"Synes hun det, Grethe?" sagde Victor med den største ligegyldighed af verden. "Der er dog måde med."

"Ih, du fristens forbarmende! Da gad jeg s'gu nok vidst, hvad sådan en ung én som han kan forlange mere end at blive rekommanderet ved alle lejligheder?"

"Rekommanderet!" repeterede Victor, som ikke kunne bare sig for at smile over det resultat, han *peu à peu* kom til, "rekommanderet! – jeg mærker nok, at hun ikke ved rigtig besked, lille Grethe, om den sag. Hvis jeg ville, kunne jeg fortælle hende, hvorledes det hele er gået til, langt bedre end hun selv kan; det er netop derfor, jeg kom så sildigt hjem i aften."

"Kan han det?" råbte hun ivrigt, "ved han da, at professor L. har anbefalet ham til – til – til – ja, navnet kan jeg ikke huske, men justitsråden sagde, at det var et galant hus, hvor han skal gøre portrætter af hele familien? Ved han, af det var derfor portneren kom herop i aften, mens han sværmede omkring som en natugle og satte liv og lemmer på spil; ved han det?"

"Nej, det ved Gud! jeg ikke vidste," svarede maleren leende, "men *nu* ved jeg det. – Tak for hemmeligheden, lille Grethe!"

Og uden at tale videre, klappede han hende venligt på kinden og gik op på sit værelse.

"Sikken én!" råbte den gamle efter ham, idet hun godmodigt smilede over den måde, han fik hende til at røbe sig på; for hun havde i grunden et godt hjerte og var venligt sindet mod Victor.

Derpå gik hun ind i sit lille kammer, låsede døren med største omhyggelighed for sig; – og så gik Grethe i seng.

Egentlig kunne dette kapitel ende her, men for at komplettere det, vil jeg endnu med et par ord omtale den unge malers forhold i justitsrådens hus.

Hvem Victors forældre var, kunne han af alle mennesker mindst fortælle noget om. Han var *un enfant trouvè* og antaget af justitsråd Kolner som plejesøn, hvorfor han også bar justitsrådens navn. Victor var et stille, flittigt menneske; og han havde derhos geni for sin kunst, og kunne allerede i sit enogtyvende år fremvise tre af Kunstakademiets medaljer, så at han gjorde sin plejefader ære. Denne følte det, og tog ham med sig i ethvert selskab, han kom i; måske for at låne et par stråler af den nimbus, der allerede begyndte at danne sig om ynglingens hoved. Ikke heller fejlede det, at justitsråden engang imellem lod et lille ord falde om, at han selv for en del havde dannet den unge kunstner ved at give ham adgang til at kopiere i hans malerisamling, der bestod af berømte mestres originalarbejder, endskønt hans fjender, eller måske rettere misundere – for hvilken stor mand har ikke en hale af sligt kryb? – påstod, at hine til hobe ikke var andet end kopier, og at justitsråden forstod sig lige så lidt på malerier som barnet i svøbet. Det være nu som det vil, var Kolner end ikke kunstkender, så var han dog kunstelsker, og det er jo allerede store ting i Danmark.

Hvad jomfru Grethe angår, som jeg så pludseligt introducerede for læseren, så var hun født i Randersegnen; og blev først forskrevet til justitsråden som amme for hans eneste datter, men da døden kort efter borttog denne, avancerede hun

til stuepige og blev næsvis. Efter salig fruens afgang "til det bedre" blev hun husholderske, og nu blev hun også grov. Efterhånden steg hun i herrens yndest, blev hans fortrolige og i forbindelse dermed et rent superlativ af uforskammethed mod enhver, som enten ikke kunne eller ikke ville rette sig efter hendes mange luner, der var langt mere variable end et aprilsvejr. Til al god lykke forstod Victor at lempe sig efter hende i alle måder. Hver gang talen faldt på hendes otteogfyrre år f.eks., diskuterede han med hende, påstod at hun ikke kunne være nær så gammel, fortalte en hel mængde om blomstrende kinder og frisk teint, – to ting, som Grethe sit hele liv igennem kun havde kendt af navn.

"Sikken én!" udbrød hun altid ved slige lejligheder, "ved jeg ikke selv bedst, hvor gammel jeg er?"

Og ved disse ord lo hun af glæde så højt det var muligt uden at åbne munden, for at ikke de sorte rudera af tænder, der på enkelte steder kiggede frem, skulle komme til syne.

Og hermed ender det første kapitel.

2

Klokken på Garnisonskirken slog elleve, og det begyndte at blive morgen hos krigsråd Funk i Bredgaden. Familien sad inde i dagligstuen, hvis pragt og elegance tydede på velstand. Prægtige purpurrøde gardiner hang ned for vinduerne, der vendte ud til en lille have, fuld af de dejligste blomster, endskønt det var sildigt hen i året. Gulvet var dækket med et stort, kostbart tæppe, og rundt omkring på de smukt tapetserede vægge hang en mængde portrætter af bestjernede og bekorsede bedstefædre, oldefædre, og så fremdeles, hvilke tydeligt beviste, at krigsråden var af en gammel, fortjent race. Han selv sad i dette øjeblik på en stol ved vinduet og læste i et blad, mens fruen henne ved bordet var beskæftiget med teen. I en divan sad, eller rettere lå, en ung, nydelig brunette, med et dejligt ansigt, store, brune, glinsende øjne, yndige små, bløde hænder og fødder og en fin teint. Hun var iført en mørk morgenkjole, der lod en del af hendes blændende hvide nakke og arme være blottede, og det tykke, mørke hår faldt i lange, opløste fletninger ned over barmen. Hun legede med en tam, grå papegøje, der sad på hendes skulder og af og til bøjede sig frem imod hendes ansigt for at kysse hende, eller også godmodigt ruskede hende i håret, så snart hun syntes at blive ligegyldig for den, ved at lytte til søsteren, der sad henne for klaveret og spillede et muntert stykke. Det var Camilla og Nina, krigsrådens døtre, om hvem den hele verden vidste, at de begge var de smukkeste, mest dannede, rigeste, med et ord: de elskværdigste piger, hovedstaden ejede. Det var dem, Victor frelste fra pøblen den foregående aften.

En halv time svandt bort. Krigsråden gik ud for at gøre sin sædvanlige morgenpromenade i Grønningen. Fruen var i køkkenet. Camilla havde ordnet sine smukke krøller, men sad endnu i sin morgendragt i sofaen. Nina skrev en fransk stil; det ringede på klokken, et ungt menneske trådte ind.

Det var Theodor Steiner, den misundte lykkelige, forlovet med Camilla. Theodor var et smukt menneske med en fin, behagelig anstand, et slebent, dannet ydre, en glimrende, let konversationstone, i det hele taget således udstyret af Moder Natur, at han kunne forskrue hovedet på alle de unge piger, han kom i berørelse med. Forresten var han sin faders søn og intet videre; men han behøvede heller ikke at være stort mere, for den gamle Steiner gjaldt for en mand på en tønde guld og mere, og alt dette mammon skulle komme hans pode til gode, så snart denne satte bo og førte Camilla hjem til Falstrup herregård, der allerede var indrettet til de unge folks fremtidige bolig. Dette ønskede nu Theodor af hjertens lyst, jo før jo kærere; men Camilla satte sig imod det.

"Herregud!" sagde hun, og slog rynker på sin fine næse, hver gang han bragte dette tema på tapetet eller svigerfaderen ymtede om børnebørn; "har det da sådan en grusom hast med det? – Du har tid nok til at blive ked af mig alligevel, min ven! Vi vil se tiden an." – Og derved blev det.

Camilla var kun sytten år gammel, og som jeg allerede har sagt, en fuldendt, blændende skønhed; hvor hun viste sig var hun genstand for alles beundring, kur og hyldest. Hendes liv var lykkeligt som sommerfuglens, der overgiven og munter tumler sig omkring mellem blomsterne på en vårdag; over alt hvor hendes øje så hen, lyste glimrende billeder af et lykkeligt

liv hende i møde. Læseren indser altså, at hun handlede klogt ved ikke at forhaste sig med at bortbytte disse nærværende goder for tvivlsomme og ubestemte tilkommende.

– Som sagt! Theodor trådte ind i værelset til de unge damer, Camilla syntes ikke at bemærke ham; hun lod i det mindste således, og blev siddende i sin skødesløse stilling på divanen, legende med papegøjen. Theodor trådte hen til hende, han bøjede sig sagte ned over hende og trykkede sine læber på hendes hvide nakke. Smilende satte hun poppedrengen ned, lænede sit nydelige hoved tilbage mod hans bryst og rakte ham hånden. Hun var så ubeskrivelig dejlig i dette øjeblik; det syntes også elskeren, han omfavnede hende lidenskabeligt og trykkede glødende kys på hendes fine, blegrøde læber og kinder.

"Vær smukt rolig!" sagde hun leende, idet hun truede ad ham med fingeren, skød ham fra sig og gav ham tegn til at sidde ned i divanen ved hendes side. Derpå begyndte de alle tre at tale om det beståede eventyr den foregående aften. Noget senere kom moderen til, og samtalen blev almindelig. Nina så til sit ur.

"Klokken er over tolv, mama!" udbrød hun lidt efter, "du sagde, at han var bestilt til den tid, og han kommer dog ikke."

"Hvem?"

"Ih, min Gud! den unge kunstner. Du har endnu ikke hørt det, Theodor; moder vil have os alle malet *en famille*; det er en yndig ide, ikke sandt?"

"Vist nok!" svarede han i samme tone, "jeg ville ønske, at man tillod mig at arrangere gruppen; det skulle blive et henrivende tableau."

"Jeg tvivler ikke derpå?" sagde Camilla satirisk og bed sig i underlæben for at dæmpe et udbrud af latter. "Det ville måske

blive mere sjældent end smukt; lad imidlertid høre, hvorledes du havde i sinde at placere os?"

"Intet er lettere," tog Steiner ordet med en vis ivrighed; "jeg ville sætte fruen for divanbordet læsende i *Adresseavisen* – krigsråden ved hendes side med *Altonaer Mercur* i hånden, og Nina for klaveret."

"O! ypperligt" råbte den leende skønne og klappede med sine små hænder, "han glemmer mig!"

"Aldeles ikke, yndige engel! Jeg gemmer kun det bedste til sidst. Du skulle sidde i forgrunden, og således, netop således, som i dette øjeblik."

Han slog sine arme omkring Camillas liv, trak hende ned på sit skød og dækkede hendes bløde læber med fyrige kys; men han gjorde det lidt ubehændigt denne gang, for poppegøjen, som sad på hendes skulder, tabte ligevægten ved dette pludselige tag og gengældte den alteration, den derover kom i, med et så heftigt udfald mod Theodors kind, at blodet piblede frem.

Fruen og Nina brast i en skoggerlatter.

"Der ser du nu følgerne af din utålelige heftighed," udbrød Camilla fortrydeligt, idet hun skød Theodors hoved tilbage og snoede sig ud af hans arme. "Du hørte nok ikke, at jeg nylig befalede dig at være artig? Jeg har så ofte sagt, at din vilde opbrusen blot plager mig, men du bliver ved at være uforbedrelig. Se blot!" vedblev hun og tørrede omhyggeligt blodet af hans kind med sit tørklæde, "ikke alene du var nær ved at knuse min stakkels Poppe, men fordærver mig nu oven i købet din kind, du afskyelige!"

Tjeneren meldte den unge maler. Camilla gik med Theodor ind i det næste værelse, Nina kastede sit sjal over skuldrene. Victor trådte ind.

Victor var smuk; han havde et sjældent udtryksfuldt fysiognomi; der lå en ren, dyb og hellig flamme i hans tindrende blik, som vidnede om et ufordærvet gemyt. Victor gjorde et gunstigt indtryk på alle. Han rødmede, da han så Nina; han havde ikke glemt dette ansigt fra forrige aften, han genkendte hende; om det samme var tilfældet med hende, vidste han ikke; hun syntes idet mindste ikke at give det til kende ved nogen mine.

En halv time senere var arbejdet i fuld gang. Theodor kom rigtignok ikke til at stå for anordningen af gruppen; derimod udkastede den unge kunstner på få minutter en skitse, der vandt alles bifald.

"Han er smuk!" hviskede Nina til Camilla.

"Langt smukkere end du!" hviskede denne igen til Theodor, og Theodor blev vred, fordi han kunne se, at det virkelig var Camillas mening.

Det blev bestemt, at Victor først skulle tage et portræt af hver enkelt af familien, og derefter anbringe dem alle samlede på et stykke.

Otte dage svandt bort. Arbejdet gik rask fra hånden. Nina sad først for ham; hun fortalte Camilla, at det var rædsomt kedeligt at blive malet, fordi hun var nødt til at sidde så længe fængslet til et sted, og dernæst fordi hun blev rød, hver gang maleren så på hende med sine forunderlige talende blikke. Camilla begreb sandheden heraf og forsikrede sin moder, at

hun ikke ville males, hvis ikke Theodor imens måtte sidde og kæle lidt for hende; hun troede ellers, at hun faldt i søvn.

Men allerede den anden dag fandt Nina sig bedre i denne sidden; hun kunne ikke begribe, hvorledes tiden var gået så hurtigt, og kom endelig på den tanke, at det måtte have været Victors underholdning, som var årsag deri. Hun syntes, han talte så smukt, så inderlig beskedent for sig; der lå noget vist ubeskriveligt interessant i alle hans ord, som gav dem en særdeles vægt hos hende og hun længtes snart lige så levende efter disse timer, som hun i begyndelsen kedede sig til dem. Det er nu sin egen sag at sidde for en så ung og dejlig pige som Nina var, studere hvert af hendes træk, have lov til at skue ind i disse ømme, tindrende øjne, der selv i den dybeste tavshed var en talende borgen for en skøn og elskelig karakter; fordybe sig i det hele henrivende udtryk, der så let kunne vorde et billede i et varmt, fyrigt hjerte, tegnet med langt kraftigere farver end det, der arbejdedes på.

Jeg gentager, der hører en vis kraft, en mægtig selvbeherskelse til at holde koncepterne samlede og ikke lade dem komme på afveje ved en sådan lejlighed; for der er vel intet, som lettere er i stand til at skabe kærlighed; intet, der er mere farligt for et ungt, uerfarent hjertes rolighed end just sådanne momenter.

Victor havde sagt til Nina: "Jeg elsker min kunst, den er min forlovede, min brud; jeg er tilfreds med den og forlanger ingen anden;" og det varede kun nogle få dage, førend han allerede begyndte at svigte denne sin brud; kunsten tilfredsstillede ham ikke længere som før, Nina var dens mægtige rival, og hun vidste det. Kvinden besidder en fin iagttagelsesånd frem for

manden, der let lader hende opdage og gennemskue den, hvis kærlighed hun er genstanden for, selv om hun end ikke sympatiserer med denne følelse. Hun havde smilet ad hans ytring om kunsten; det var et fiffigt, et polisk smil, hun mente vel, at det ikke var umuligt at gøre ham utro imod den elskede, og følte en mægtig og tiltagende lyst dertil. Det var nu sket. Victor elskede hende, han forgudede hende, tilbad og sværmede for hende med en lidenskab, han til enkelte tider forbavsedes over.

Jeg tror imidlertid næppe, at der gives nogen følelse for menneskehjertet, om hvilken der eksisterer en så stor meningsforskel som denne ene: kærligheden. Se ynglingen, hvis hjerte banker af salighed over sit fundne ideal, eller pigen med det ubeskriveligt henrykkende blik, der tolker den lykke, som gennembæver hende, fordi hun nu har en genstand, på hvilken hun kan ødsle det overmål af glødende, livsfrisk varme, hendes hjerte gemmer; de kalder denne følelse båndet mellem Gud og mennesket, jordlivets varmende sol,

> Der tændtes selv af kraftens høje ånd,
> en guddomsstråle, intet skabt kan tvinge
> en venlig blomst, Alfader! fra din hånd,
> der støvets sønner kun vil lykke bringe.

År går bort. De bliver fortrolige med den, man vænner sig til alt, for at blive ligegyldig, mæt og ked af alt. Den samme yngling, som nylig tvivlede på, at evigheden gemte nogen større, salig lykke end den han ejede, ser sig skuffet. Vanens kolde ånde farer over blomsten, og vifter glansen af Psyches vinger. Han bliver mand og udbryder med Tode, at kærlighed kun er en sygdom, en forbigående feber-paroxysmus, der

kommer og taber sig efter at have gennemgået sin krisis; de bedste medikamenter er tid og sædvane. Filosoffen derimod smiler satirisk, mens han hvisker:

"We love, and loving, aye ourselves deceive,
for Custom chills what Fate may not bereave;
and still, as Passion sobers in its vow;
the Angel darkens from the mortal's brow."

Vi elsker, ak! og skuffer os kun selv,
thi Vanen kølner, hvad ej Skæbnen røver.
Og Englen svinder bort fra pandens hvælv
når Lidenskab ej mere os bedøver.

Bulwer.

Og endelig kommer den tid, hvori man betragter denne følelse som en klædning, der kun har værd, så længe den er smuk og ny, men taber sig og ringeagtes, når luv og glans ved brugen afslides.

Længere er denne reflektion ikke.

Det ville være vanskeligt at fremstille større kontraster i karakteren end den, som fandt sted mellem krigsrådens døtre: Camilla og Nina. Jeg har allerede sagt, at Camilla var smuk. Hun var en dame af verden, og den smiger og beundring, der allerede fra vuggen var blevet hende til del, havde ikke været uden fremtidige følger på hendes gemyt. Hendes yppige, svulmende former bar aldeles sydlænderindens præg, og hendes bryst gemte alle hine lidenskabelige og brændende følelser, der kun behøvede at vækkes for at bringe hende til at glemme ethvert hensyn, ringeagte og overskride alle grænser. Hun besad vid, en glødende fantasi og dertil en temmelig grad

af letsind. Nina var mere bly, mere tilbageholden og stille, hendes vækst var spædere, men slankere end søsterens; hendes mørkeblå øjne glimrede lige så friske og levende som Camillas brune; men der lå tillige et elskeligt, et jomfrueligt, barnligt udtryk i dem, som hine manglede. Hendes hele væsen indbefattede en større dybde, en rigere ømhed, parret med en jævn tilfredshed over alt, som grundede sig i de heldige forhold, der omgav hende og de lykkelige illusioner, som endnu ingen mørk eller bitter skæbne havde berøvet hendes hjerte. Nina var smuk nok til at Victor alene kunne elske hende derfor, men der lå desuden en vis, mægtig tillokkelse for ham i den finhed, den elegance og pragt, i hvilken hun bevægede sig.

Diamanten har altid sin indre gehalt i sig selv, den er vel stedse smuk og værdifuld; – men langt mere strålende, langt mere glimrende, når den funkler fra diademet og strålerne spiller fra en glinsende, pragtfuld indfatning. Det gik ham som Bellman et sted i sine digte siger:

"At Sällheten ej Sällhet var,
om lätt man kunna henna taga.
Man blott vill ha, hvad man ej har
och det man har, kan ej behaga."

Vinteren svandt, våren som, lærken sang sommer i by og sne og is tøede bort. Folk begyndte igen at tænke på naturen; der blev talt om nattergale-koncert, kølige aftenens nydelse, og om sådant mere, som enhver nok selv kan tænke sig. Krigsrådens tog ud på deres landsted, der lå ved Lyngbyvejen, men Nina og Camilla blev tilbage. Maleren var endnu ikke færdig med den førstes portræt. Fruen kunne ikke begribe årsagen, hvorfor det varede så længe; det var også unødvendigt, Nina selv begreb

den godt, men hun skyndede ikke på Victor. En formiddag var han alene i værelset, hvor han skulle male; han var kommet lidt for tidligt denne gang, den unge frøken var endnu ikke påklædt; hendes handske lå i vinduet; han tog den og trykkede den til sine læber; i det samme gik døren op, uden at han mærkede det. Nina havde set i spejlet, hvad han gjorde; hun rødmede, smilede, men tav. Hvoraf det nu kom, ved jeg ikke, men arbejdet ville i dag ikke ret gå fra hånden; flere gange sank malerens pensel ned fra det næsten færdige portræt, der, talende ligt, træk for træk gengav den smukke piges billede. Hans blikke dvælede så ufravendt, så inderligt og vist på hende, som om han ville læse hende ind i sjælen. Nina slog øjnene ned; hun tog sin strikkestrømpe uden at sige noget, og lod ham sidde.

"De er i grunden slet ikke flittig, Kolner!" udbrød hun endelig smilende, efter lang tids tavshed. "Der har De nu siddet et helt kvarter uden at arbejde det mindste. De burde just skynde Dem, for at lette mig det offer, jeg bringer ved at sidde så tålmodigt; tænk blot! i dag skulle jeg have været ud på landet til min familie, fordi kammerjunker L., min qvasi-forlovede har ladet sig melde til os, og i stedet derfor bliver jeg hjemme for at sidde for Dem; er det ikke kønt gjort af mig?"

"Deres forlovede?" gentog Victor med en lav, bævende stemme og blev blegere end den hvide tinte han havde på paletten.

"Jeg kalder ham således," svarede Nina med et let smil, "fordi jeg just ikke gør synderligt af ham selv; han er et ganske tåleligt menneske, men heller intet videre."

"Jeg er lykkelig derover," udbrød Victor med et tindrende blik på hende.

"Lykkelig?" gentog hun, som om hun ikke ret forstod, hvad han mente med disse ord.

"Ja!" vedblev han, med en dyb og levende betoning, "jeg er lykkelig derover. Spot mig kun, Nina, når jeg vover at tilstå, at jeg elsker Dem, foragt mig om De så vil, fordi jeg mangler selvbeherskelse til at skjule denne følelse for Dem," og

"der gik hemmeligheden i lyset."

Nina måtte dog nok hverken have spottet eller foragtet det unge menneske for denne hans tilståelse, for et minut senere lå hun i hans arme, hendes hjerte slog tæt op mod hans, og hun lod ham ganske godvilligt dække sine små, fine læber med brændende kys.

"Men hvorledes er det dog muligt?" udbrød hun med et par glinsende øjne, da hun endelig fik lov til at slippe ud af dette heftige favntag. "Hvorledes er det muligt, at det virkelig kan være Deres mening, kære Kolner? De, som for ganske kort tid siden med det højtideligste alvor forsikrede mig, engang at have valgt kunsten til Deres brud, og at denne aldeles tilfredsstillede Dem."

"Sandt nok!" svarede Victor leende, "men De kendte mig ikke nok til at vide, at jeg var uhyre jaloux og ikke kunne finde mig i de mange konkurrenter, der samtidig med mig bejlede til hende. Derfor svigtede jeg og blev utro."

"De var jo dog en af de foretrukne," vedblev Nina med et ømt blik, "Deres dame har givet Dem utvetydige beviser på sin gunst."

Og hermed var samtalen til ende, for Camilla hoppede syngende ind i værelset til dem, iført en yndig negligé. Lidt efter lagde maleren paletten bort, og lovede, at portrættet skulle blive ganske færdigt den næste dag; – et kys, et blik, et håndtryk – han bortfjernede sig.

Fra nu af begyndte et nyt liv for Victor; fra nu af, siger jeg, fik hans tilværelse et større værd, mere tillokkelse og glans end forhen; han levede i en broget drømmeverden, skøn og henrykkende som tanken, der dannede den; det var en lykkelig tid, det var den første kærligheds glimrende vårmorgen. O! men denne morgen er så kort, så forbigående. Klart flammer solen, himlen smiler; men i baggrunden af horisonten samler sig allerede de skymasser, der stedse nærmer sig mere og mere, indtil de omsider drager sig sammen over os for at vise, at hjertets håb og tiltro, livets gyldne forventninger, kun er skuffede illusioner. Jeg antager, at det ville kede enhver at læse, hvorledes Victor og Nina bar sig ad med deres sammenkomster og den måde, hvorpå de uafbrudt og uforstyrrede vedligeholdt forbindelse med hinanden den hele sommer. Alle, som har været i et lignende tilfælde, ved nok af erfaring, hvor let det falder to elskende at skuffe forældre og slægtninge, hvor et hemmeligt forhold finder sted, og enhver anden havde måske ikke engang godt af en udvikling om den nydelse, der ligger skjult deri, hvorledes vi, uforståelige for den hele verden, som omgiver os, blot forstås af et sympatiserende, beslægtet hjerte. Kort og godt altså: Det undgik ikke fru Funks opmærksomhed, at Nina var blevet så forandret i den senere tid; ingensinde havde hendes øjne glinset livligere eller hendes kinder spillet i en friskere rødme, ingensinde havde hun været muntrere eller

mindre opmærksom mod den hende bestemte kammerjunkers kur. Moderen kunne ikke udgrunde årsagen, endskønt hun gav stadig agt på hende.

"Jeg gad dog vidst, hvad der går af det barn?" udbrød hun en aften, da hun, Camilla og Theodor Steiner sad sammen i havestuen til deres landsted. "Alle, som kender hende, er enige i, at hun i den senere tid er aldeles forandret; der er noget hemmelighedsfuldt, noget ubegribeligt hos hende, som jeg forgæves søger at udforske."

"Jeg synes, hun er sådan, som hun altid har været," ytrede Camilla ligegyldigt og lænede sig mageligt tilbage på sofapuden.

"Hm! hm!" tog Theodor til orde. "Jeg tror – jeg mener i det mindste at kende årsagen til Ninas kulde mod hendes ulykkelige elsker, kammerjunker L.; men det ville være indiskret at røbe den."

Naturligvis gav denne *pro forma* diskretion anledning til bønner og overtalelser fra moder og datter, og Theodor berettede da, hvorlunde han i et selskab for en tid siden havde lagt mærke til de betydningsfulde øjekast, som blev vekslet mellem Nina og maleren Victor, ergo mente han, at der eksisterede et forhold imellem Nina og Victor.

"Gud! hvor du dog sidder og våser, min engel!" udbrød Camilla og trak den lille trodsige overlæbe op til et spotsk smil. "Nina skulle føle noget for ham, dette menneske? – Et hittebarn, der ikke engang kender sine nærmeste slægtninge, og som fremtiden kun åbner udsigt til at dø af hunger; ha, ha! det er umuligt!"

Fru mama fandt det imidlertid ikke så umuligt; hun var en dame med "*betydelig menneskekundskab*", og vidste, at ungdommen just ej altid tager hensyn på det reelle og solide i kærlighedens kapitel. Fra denne aften af gav hun hemmelig agt på Nina, og det varede ikke længe, førend hun kom på spor efter sandheden. Victor ledsagede hende fra selskaber, Victor korresponderede med hende, Victor talte med hende om aftenen i haven, med ét ord: hun vidste, at de elskede hinanden.

På den måde var efteråret kommet. Det var en mørk, skummel aften, vinden tudede imellem træerne og drev løvet op i store hvirvelklynger, hen ad vejen; man så kun et blegt skær af månen bag de grå skyer, der trængte sig foran den. Som sagt: det var en mørk, skummel aften.

Henover gangstien, som førte bag om krigsrådens have ned til Jægersborg, gik et ungt menneske med faste, hurtige skridt. Da han kom til stakittet, stod han et øjeblik lyttende stille, svang sig derpå over det, og ilede spejdende og forsigtig ned igennem en lang gang, der endtes ved et lille tæt lysthus. Næsten i samme øjeblik lød et let, hurtigt fodtrin fra den modsatte side, en slank kvindelig skikkelse svævede ham i møde, fløj i hans arme og blev længe således, hvilende med hovedet op til hans bryst, uden at tale noget. Det var Nina og Victor.

Hvor kærlighedsfulde glinsede ikke de store, blå øjne, mens hendes læber i søde, henrykkende toner tilhviskede ham de ømmeste, inderligste ord, sproget ejede; hvor lykkelig følte Victor sig ikke ved at turde kalde denne yndige, fortryllende skabning sin, og dog var denne glæde, denne lykke ikke ublandet; en vis forstemmende frygt, en dyb, smertende vemod

forenede sig med den, for det var den sidste sammenkomst, han skulle have med Nina: han var kommet for at tage afsked med hende.

"Du ved det!" udbrød hun endelig med en sagte, bævende stemme, og hun søgte at gøre sig umage for at skjule sine tårer for ham, "vort forhold til hinanden er opdaget, Theodor har beluret os og fortalt moder, hvad han har set. Hun – hun vil skille os ad!" hviskede hun grædende; "ikke fordi hun ringeagter dig eller fordi hun under lykkeligere udvortes forhold ikke ville modtage dig med åbne arme; men nu – at jeg skal nævne dette ord! – du er fattig!"

Victor trøstede hende; han bad hende stole på fremtiden, han følte kraft i sig til at aftvinge skæbnen et lykkeligt lod, han bad hende blot beholde dette håb, ikke mistvivle, for alt ville blive godt.

"Og om også år går hen, du eneste!" hviskede han med blød, bevæget stemme og trykkede hende tæt op til sit bryst, "og du ikke så mig, du må alligevel ikke tabe håbet, hører du, Nina! – Jeg går derhen, hvor mit mål kalder mig, jeg vil arbejde, benytte min tid, og når vi ses igen, skal disse skønne, glimrende øjne kun fælde glædestårer. – Jeg har fordring på lykken!"

En halv time senere rev han sig ud af hendes arme; Nina græd højt, og vaklede bleg og trøstesløs tilbage til sit værelse.

Fru Funk havde, som sagt, opdaget datterens forhold til Victor, hun sagde intet til Nina, for hun vidste, at hun elskede ham, og så hjalp ingen moraliseren; men hun gik til justitsråd Kolner, forestillede ham de fremtidige følger, dette forhold ville have med hensyn til Victors fremtid, og bad ham forhindre disse, mens det endnu var tid. Justitsråden var en

verdensmand; han fandt det *contra decorum* at være af en anden mening end fruen, bukkede, og lovede at gøre, hvad han kunne. Derefter rådførte han sig med husjomfruen og det endelige resultat blev, at Victor, efter at de begge i en fjorten dages tid havde søgt at virke på ham ved uafbrudte drøje forelæsninger, fik stipendium af Kunstakademiet og blev sendt med et skib, der afgik for at hente en del af Thorvaldsens skulpturarbejder, til Italien.

Læseren undres måske over, at jeg så ganske forbigår krigsråden selv, der som Ninas fader dog tilkom en rolle ved denne lejlighed; jeg vil derfor blot bemærke, at lige så dygtig og duelig han var på sit kontor og i forretningsfaget, lige så uskikket var han til at tage del i eller forestå noget, som gik udenfor dette departement. Han var dertil så fornuftig at erkende og indse sin svaghed i denne henseende, og lod fruens votum være den gældende lov. Man betragtede ham derfor kun som et slags inventarium eller som et møbel, der udfordredes for at komplettere huset. Men det være som det vil, så var krigsråden i det hele taget dog en human og føjelig ægtemand.

3

Seks år efter de i foregående kapitel fortalte tildragelser boede i Prinsensgade på Christianshavn – nummeret har jeg glemt, og det kan også være lige meget; for de bor der ikke længere – en enlig, midaldrende kone med sin datter i stueetagen. De hørte til legionen af de stakler her i hovedstaden, der fortjener deres brød ved syning og brodering. At se til fra gaden af var der ingen forskel mellem dem og enhver anden af denne klasse af folk. De små, solbrændte ruder af grønt glas gav stuen et vist, skummelt udseende, og forbød at bemærke de indenfor ophængte gardiners blændende hvidhed. Hele lejligheden bestod i to fag til gaden og lige så mange til gårdsiden. I det ene af de foromtalte sad moderen stadig placeret, hovedet omgivet af en simpel kappe og med et par små, grønne stangbriller for de svage øjne, som stedse hæfte sig på det sytøj, hun havde i hænderne og på hvilket hun arbejdede med en rastløs flid. Kastede den forbigående derimod sit blik over til det andet vindue, blev han ikke lidet overrasket ved det yndige billede af en smuk pige, der, mindre flittig end moderen, ofte tillod de milde, blå øjne at kigge ud på gaden, lod sytøjet falde ned i skødet, satte armene i karmen, og lænede dertil det lille hoved, der, omgivet af et mørkt, glinsende hår, havde et ret tungsindigt og sørgende udtryk. Uden tvivl var det i sådanne øjeblikke andet, der beskæftigede hendes tanker, end den hovedpine, hun undskyldte sig med for moderen, vel snarere disse "ubeskrivelige længsler" og "utydelige anelser", som småpigerne, førend en vis epoke foregår i deres liv, så ofte er gennemtrængte og bevægede af. Hendes klare øjne blev

sædvanlig, når hun således sad, endnu klarere, og svømmede i en livlig glans, barmen hævede sig mere svulmende, og en dyb rødme farvede de før så blege kinder; derpå tog hun igen fat på sit kedsommelige arbejde. Inde i selve værelset, hvor disse to flittige fruentimmer sad, herskede den pynteligste orden og sirlighed. Gulvet var altid rent og hvidt, panelerne afsæbede; man mærkede straks, at beboerne følte trang til orden og sans for det hyggelige, og dog blev den indtrædende overfaldet af en vis vemodighed, en art sørgelig stemning, ved at betragte disse møblers næsten antikke form, dette fortepiano, dækket med et falmet, mølædt klæde; for det hele var blot rudera af en svunden velstand. Tre mahognistole var overtrukket med betræk af alle mulige kulører sammenflikkede pjalter, det runde divanbord manglede et fodstykke, og stod derfor støttet op mod væggen. På et chatol stod en del kinesisk porcelæn, ikke mærkeligt ved andet end de utallige sammenføjninger og nagler, hvormed klinkeren havde forenet stumperne, det bestod af.

Hermed er beskrivelsen for så vidt endt, når jeg endnu tilføjer, at disse to syersker var bedre farne end de fleste andre af deres håndtering. De behøvede aldrig at forlade deres bolig for at søge arbejde. Den rige modehandler *–* havde altid nok til dem, sendte dem det selv og lod det igen afhente, når det var færdigt. Begge takkede i stilhed Gud derfor; for de kendte godt den sørgelige stilling, de ulykkelige befinder sig i, som i mulm og mørke lister hjem fra de steder, hvor de arbejder om dagen, og da af frygt for *galante* herrers ledsagelse, går, lignelsesvis talt: med livet i hænderne.

Prinsensgade er, som de fleste ved – og de, som ikke ved det, fortæller jeg det nu – en højst uanselig og ensom gade, der

aldrig passeres af den sværm af interessante og uinteressante folk, som færdes i de andre gader af hovedstaden. Den unge pige kendte derfor størstedelen af dem, som kom forbi det vindue, ved hvilket hun sad.

"Se, moder!" sagde hun, "nu har da endelig pakhusforvalteren fået sig en ny frakke. Der går Jane Holm ovre, den kjole har hun aldrig haft på før. Histnede kommer etatsrådinde S. – jo, det er mig den rette! se hvor hun kaster øjnene omkring, så uskyldig og hellig, som om ikke den hele by kendte hendes historie med musiklæreren."

Således kunne hun fortælle noget om enhver, fordi hun kendte dem alle. Rigtignok havde hun lidt at udsætte på de fleste; men det skete ikke i nogen ond hensigt – man ved jo nok, at en ung piges tidsfordriv, i mangel af bedre underholdning, er at gøre bemærkninger og øve sin smule vid på dem, der i disse øjeblikke befinder sig inden for hendes synskreds.

En morgen sad hun ved vinduet, just som et menneske gik over gaden, der øjeblikkelig tiltrak sig hendes udelukkende opmærksomhed. Ikke alene mens han passerede forbi, men så længe hun kunne se et glimt af ham, stirrede hun ud af ruden, og da han endelig forsvandt bag hjørnet, satte hun sig stille ned til sit arbejde igen, og hviskede for sig selv:

"Gud! hvor han dog lignede ..."

Moderen hørte hendes udråb, hun spurgte, hvem det gjaldt, men datteren svarede undvigende og indlod sig ikke på nogen forklaring.

Der gik flere dage bort på lignende vis; en indre, uforklarlig uro overfaldt den unge pige hver gang hendes øjne mødte den forbiskridende skikkelse, der hver morgen passerede forbi

huset, uden at have nogen anelse om, hvor meget der blev lagt mærke til ham, eller den interesse, hvormed han ventedes. Vi vil imidlertid dog engang følge lidt efter dette menneske, for måske på den måde at komme til kundskab om, hvo og hvem han var, og gøre hans nøjere bekendtskab.

De fleste københavnere kender uden tvivl et vist stort torv omtrent midt i byen; på den ene side af dette torv ligger en stor gård med et stort billardhold, til hvilket en mængde af denne vor gode stads "gentilere" søger. Didhen så man også den ubekendte, som tildrog sig så megen opmærksomhed af den unge syerske i Prinsensgade, at rette sin gang en tidlig formiddag.

Han var en høj, smuk mand, med et brunligt, karakteristisk ansigt, omgivet af mørke, krøllede hår. Over munden tronede en vældig knebelsbart, hvilken, i forening med hans anstand og imposante holdning, kunne lade ham anses som en militær, hvis man ikke vidste, at denne stand har en sådan prydelse tilfælles med kuske, tjenere og – kunstnere. Ligesom der nu gives en såkaldet fast stok i søetaten, således finder man noget lignende her i byen, i særdeleshed på billarder og keglebaner. Man træffer der idelig mennesker, som har valgt disse steder til en stadig bolig, hvor de underholder med nyheder, slutter bekendtskaber, politiserer og kritiserer, tilbyder de besøgende en kø til billardet eller en kugle til banen, spiller med enhver, som lyster det, lader sig traktere af enhver, som lyster det, giver begyndere information, og tilbringer på den måde et frit og muntert liv. Franskmanden kalder slige subjekter "*taillandiers*" – på dansk derimod tror jeg man simpeltvæk kalder dem plattenslagere.

Et sådant menneske stødte vor ubekendte fremmede på, straks da han kom ind på billardet, hvor han forlangte kaffe og tog fat på et af de utallige blade og tidsskrifter, som oversvømmede alle borde. Den anden gik med en munter, sorgløs mine, nynnende en vaudevillearie, frem og tilbage på gulvet og morede sig ved at balancere med en kø, hvilket tidsfordriv han imidlertid snart opgav, så snart han så kunstneren, tjeneren eller den militære – hvilken af delene han nu var – træde ind i værelset; formodentlig lod hans kenderblik ham opdage, at den ankomne, efter dennes elegante påklædning at slutte, var ved muffen, eller havde mønt på lommen, som det hedder mellem slige personer, og derfor var værd at gøre bekendtskab med, hvilket han også straks forsøgte på.

"Om forladelse, min herre!" udbrød han, med et let buk, efter nogle øjeblikke stiltiende at have betragtet ham og ved sig selv overtænkt en måde til at begynde samtalen på; "jeg synes – det forekommer mig bestemt, som om jeg skulle have den fornøjelse at kende Dem – jeg tror, vi sad sammen i parkettet, eller – lad mig huske mig om – hvor i al verden var det dog, jeg traf dem forleden?"

"De tager uden tvivl fejl!" svarede den tiltalte med en synlig kulde, "jeg kan næppe have den tiltænkte ære, eftersom jeg for ganske kort siden er kommet tilbage her til byen."

"Aha!" vedblev mennesket med den mest ufortrødne fripostighed, "ganske rigtigt – det var altså førend Deres bortrejse, jeg kendte Dem – jeg erindrer Dem særdeles godt – De er militær, ikke sandt?"

"Nej, jeg er kunstner!" ytrede den anden kort, idet han tilkastede spørgeren et blik, der tilkendegav, at han ikke ønskede at fortsætte denne samtale.

Men det lod slet ikke til, at vor *Monsieur Taillandier* forstod dette bliks betydning, for han vedblev i sin forrige tone:

"Kunstner? ah! en lykkelig mand, et misundelsesværdigt lod! jeg er intim med alle vore danske kunstnere. Det skulle dog på min ære være højst forunderligt, om jeg har taget fejl med hensyn til Dem. – Tilgiv mig!" begyndte han efter en lille pause, "anse det endelig ikke som påtrængenhed, at jeg udbeder mig Deres navn – jeg ..."

"Mit navn er Victor Kolner," svarede kunstneren og rejste sig for at gå, "men jeg kan ikke indse, af hvilken årsag De ..."

"Kolner! Kolner!" skreg den anden jublende, mens hans miner ved dette navn antog et virkeligt udtryk af overraskelse; "og De kender mig ikke, det er umuligt!"

Han styrtede hen imod ham og omfavnede ham på det voldsomste. Forundret og halvt uvillig sled Victor sig ud af hans arme.

"Betragt mig!" råbte den fremmede, "se på dette ansigt, læs den glæde, det udtrykker ved synet af Dem, – De må absolut genkende mig – husk Dem blot tilbage, jeg vidste jo nok, at jeg ikke tog fejl."

"Men for Djævelen! hvem er De da?" spurgte Victor utålmodigt; "jeg forsikrer Dem om, at jeg hverken tror at have set eller kendt Dem før."

"Ih! Gud velsigne Dem, kære Kolner! jeg er jo Theodor Steiner, som De malede tilligemed krigsråd Funks familie."

– – Det var altså Theodor, Camillas lykkelige, misundte elsker, som i dette øjeblik stod for kunstneren, der næppe ville tro sine egne øjne, endskønt den anden snart overbeviste ham om sandsynligheden af sit udsagn. Hvor forandret havde ikke seks år gjort ham; hvor var nu hint livlige, indtagende blik, den strålende sundhed, det fine, elegante ydre, som før klædte ham så smukt? Victor kunne længe ikke komme til sig selv af sin forundring. Theodor stod for ham forvandlet i et og alt. En dyb, mørk gløden havde overtrukket hans fyldige kinder med en purpurrødme; dybe folder lå lejret på hans pande og omkring munden; hans øjne svømmede i en mat, sitrende glans, ligesom solen i en tåge. Hans før så smukke holdning var forsvundet, han var blevet uforholdsmæssigt korpulent, og den luvslidte, sorte kjole, tilligemed det just ikke ganske rene linned, han bar, bidrog også sit til at gøre ham ukendelig og forandret.

"*Garçon!*" råbte Theodor, efter at den første overraskelse havde lagt sig, "bring frokost og drikkevarer – men noget ekstra, noget der ret kan kradse, hører du! – Vi vil her celebrere din hjemkomst, kære Kolner, – vi var dog dus, inden du rejste, ikke sandt? Jeg erindrer det ikke så nøje, mit bekendtskab er så udstrakt."

"Mere udstrakt end udvalgt," hviskede opvarteren for sig selv, og tilføjede højt:

"De forlangte frokost, herr Steiner! ret gerne, men De erindrer måske, at ..."

Han kastede et vist, betydningsfuldt blik op til en lille sort tavle på væggen – et blik, som Theodor straks forstod, for han afbrød ham pludselig, uden at lade ham tale ud, fløj hen til ham, og hviskede ham nogle ord i øret, der som det lod,

beroligede opvarteren; for denne gik og kom få minutter efter ind med det forlangte.

"Men så fortæl mig dog, hvorledes det står til hos krigsrådens, og hvorledes De lever," begyndte endelig Victor og satte sig ned ved siden af Theodor; "der er vist foregået adskillige forandringer i de seks år, jeg har været borte."

"Ja, det ved Vorherre der er," svarede denne, idet han bestræbte sig for at give sit ruinerede ansigt så megen alvorlighed, som det lod sig gøre. "Der er passeret meget i den tid. Først og fremmest har skæbnen spillet mig selv adskillige puds, og der hører unægtelig en vis sjælsstorhed til at bære alt med den fatning, den rolighed, du finder hos mig. Min fader kommanderede i sin tid en tønde guld, og måtte inden han kom i sin grav leve den dag, da han kyssede en femhammer [Note 14)]. Det var nu de fordømte tider skyld i, uheldige konjuncturer og så videre; imidlertid vil jeg dog ikke sige andet dermed, end at han jo efterlod mig så meget, at jeg stedse har nok til at leve som en *gentilhomme*, og pleje mine fornøjelser."

"Men frøken Camilla! Deres forlovede! hvad er der blevet af hende?"

"Hvor blev den sne, som faldt i fjor?" replicerede Theodor med komisk patos; "*hun er død*; forlovelsen er endt, og det var det bedste for os begge. Hun var for hidsig, for lidenskabelig for mig; vi passede ikke for hinanden, allermindst siden krigsråden fallerede og hans kreditorer faldt over ham som sultne ravne over et ådsel."

"Og hvorledes gik det dem så?" spurgte Victor med en uro, som han forgæves søgte at skjule.

"Ja, hvorledes gik det, kære!" bemærkede Theodor med et betydningsfuldt skuldertræk. "Funk døde af sorg, og de andre gik bag af dansen. Men det er sandt, De interesserede Dem jo engang flygtigt for frøken Nina – at jeg kunne glemme det! – De var en smule passioneret for hende – måske De endnu bærer godhed for hende? – Aha!" råbte han pludselig og fo'r hen imod en lille, undersætsig person, der i det samme haltede ind af døren; "du kommer vel for at hente mig til det aftalte møde, kære ... Jeg er på øjeblikket til din tjeneste."

Disse ord ledsagede han med en hemmelighedsfuld gebærde til manden, hvorefter han præsenterede ham og Victor for hinanden. Den lille gjorde et dybt buk og greb uden videre kunstnerens hånd, idet han med et underligt, tykt mæle mumlede nogle ord om den glæde det skulle være at gøre herrens nærmere bekendtskab. Derpå skred han med en vis alvorlig tavshed, som i grunden ikke klædte ham så ilde, hen til bordet, skænkede to gange i Theodors glas og stak det to gange ud, uden at give nogen give nogen anden lyd fra sig end en behagelig smækken med tungen.

"Jeg er nu nødt til at forlade dig, min bedste Kolner!" ytrede Theodor, idet han tog hat og stok, "jeg har en nødvendig forretning at afgøre med min ven her; men det skal glæde mig ubeskriveligt at give dig nogle nærmere oplysninger om bemeldte familie. Jeg ville gerne invitere dig op til mig, men jeg ligger just i denne tid i et ækelt roderi med flytning; hvis du derfor vil møde her i aften, så skal jeg komme her i følgeskab med et par gode venner, med hvem vi kan gøre nogle partier sammen, eller om du vil give mig dit kort, så kommer jeg til dig; det er måske bedre: vi er der mere uforstyrrede, og jeg skal da

fortælle dig historien om mig og min salig brud; – den gjorde i sin tid megen opsigt her i byen. Du kan tro, man skånede mig ikke ved den lejlighed – nå! du ved jo nok: Ungt blod har hedt blod, som ordsproget siger, og hermed *vale*, min ven."

Således talende bortfjernede Theodor sig med sin staldbroder, efter at have fået Victors adresse, og man hørte dem udenfor mumle noget om "guldfisk" og "sætte mading for" – inden de arm i arm slentrede over torvet og forsvandt i en af de tilstødende gader.

Der forefaldt nu intet videre mærkeligt denne formiddag, hvad Victor angik, end at han, da han lidt efter ville gå, på den allerhøfligste måde blev affordret betaling for den af Theodor rekvirerede frokost, som denne, formodentlig ved det hastværk, hans vens ankomst voldte, havde glemt at betale.

Vinteren er kommet. Den ulyksalige tid, da pindebrænde og tørvestumper vejes og måles én til, da fattigfolk må fryse og kokkepigerne bander, fordi de ikke længere kan hælde opvaskevandet i renderne, men må bære det ned på gaden. Man under sig måske over en sådan opfattelse af denne årstid, men jeg er absolut tvunget til at beskrive den således, for alt andet, hvad mere poetisk jeg kunne skildre den med, f.eks. om "sneens sommerfugle, naturens liglagen og isens krystalne diamant," – er allerede sunget og skrevet tit og ofte nok til, at læseren blot ved at se de første ord kan den hele beskrivelse udenad, lige så godt som sit Fadervor. Som sagt: Vinteren står for døren og ruderne fryser til. Også hos vore to syersker ude i Prinsensgade på Christianshavn blev vinduerne marmorerede med blomster og alle andre slags underlige figurer i den dristigste stil; kun der, hvor moder og datter sad, havde de opåndet et lille sted, for

at have udsigt til den kære gade. Ikke regn og slud, ikke den knagende frost eller den hvinende nordenvinds barske ånde, afholdt Victor Kolner fra sin gang igennem Prinsensgade. Indhyllet i sin kappe, med huen trykket dybt ned i panden, og lidt rødblå i næsetippen, gik han endnu hver dag forbi den unge piges vinduer, og i den senere tid mødte hans spejdende blik altid det skønne, blege ansigt, som indenfor ruderne smilede ham så venligt i møde. Det var ordentlig ligesom om de hilste og talte med hinanden igennem øjnene, for disse antog hvert sekund et forskelligt udtryk, og således vil man da finde det rimeligt, at der opstod et slags forhold imellem dem, i det mindste et forhold mellem begges øjne. En dag savnede han hende på den sædvanlige plads; vinduet var tomt; ikke heller sad hun der, da han gik forbi om eftermiddagen eller den næste morgen, og Kolner kunne på ingen måde udgrunde årsagen dertil. For altså at skaffe sig nærmere oplysninger, listede han sig om aftenen over mod huset, steg op på stentrappen, hvilket i mørke næsten var et halsbrækkende stykke arbejde, og omendskønt der som gardin var ophængt et forklæde for hvert vindue, var der dog plads nok til under dette at se moderen liggende bleg og dårlig i sengen og datteren siddende ved hendes side med tårer i de dunkle blå øjne, skiftevis betragtende den uroligt slumrende syge og sit sytøj, på hvilket hun arbejdede med en rastløs iver, for det var en trang tid for dem, de stakler! der var lagt to skilling på brødet og otte på smørret. Inderlig rørt var han tilskuer til denne scene; han mærkede hverken til blæsten eller det stærke snefog, som hvirvlede igennem gaderne; hans hu og tanke var blot henvendt på den i sin smerte så yndige datter, over hvem en lille

skillingsprås i blikpladen, der stod foran hende på bordet kastede et tvivlsomt, dunkelt skær. Hun havde lagt sit sytøj fra sig og gik hen til ovnen, ragede gløderne sammen, og lagde de fire sidste tørv, som endnu var tilbage i brændekurven, ovenpå dem. Man kunne se, at hun frøs, for hun gned flere gange hænderne imod hinanden, løsnede bæltet, som holdt den rene, hvide nattrøje, hun stod i, for ar svøbe den tættere sammen over den fulde, jomfruelige barm, og skønt hun troede sig ubemærket, bandt hun dog hurtigt et tørklæde om sin blottede hals, førend hun gik hen til chatolskuffen og hentede en gammel tegnebog, hvorudaf hun, mellem en hel mængde papirer, fremsøgte en rigsdalerseddel, – sikkert den eneste, hun ejede, for hun betragtede den længe med et meget vemodigt blik, og to store tårer rullede fra hendes øjne ned på papiret; derefter svøbte hun den omhyggeligt ind i enden af sit tørklæde, tog kjole og kåbe på og stak en tom medicinflaske til sig; dækkede så den blundende moder til, ikke alene med sengedynen, men hun tog desuden et stort, uldent tæppe, bredte det ud over hende, klappede kærligt hendes hule, indfaldne kind, åndede et svagt kys på de fast sammentrykte læber, pudsede lyset, og listede sig lydløst ud af værelset, som hun lukkede i lås.

Alt dette var Victor et tavst vidne til; han følte sig sælsomt bevæget, hjertet bankede næsten lydeligt i hans bryst; hans tvivl var hævet: *den syge i sengen var fru Funk, Nina hendes datter*.

En smertelig følelse gennemfo'r ham ved tanken om, hvor bittert og tungt de begge måtte føle det trykkende i deres nuværende stilling, just ikke fordi den tilsyneladende indbefattede den yderste grad af armod; men opfødte i rigdom,

og fra barndommen af vante til alle et yppigt livs fornødenheder, måtte savnet nu forekomme dem smerteligere end den, der tidligere var gjort fortrolig med at undvære disse goder. I samme øjeblik Nina lukkede gadedøren op, forlod han sit observatorium, fo'r som et lyn over på den modsatte side af gaden, og derfra i største hast hjem i sin bolig hos justitsråd Kolner, der nu var flyttet ud på Christianshavn og boede i en af de tilstødende gader. Da han var kommet der, tog han de fleste af de rede penge, han for øjeblikket havde hos sig, pakkede dem sammen, og ilede tilbage til det ofte omtalte hus i Prinsensgade. Den syge var nu alene i stuen og Nina formodentlig på apoteket. Efter nogen betænkning stødte han med pakken til en af de små ruder, og det skøre glas dansede i tusind stumper ind i værelset, efterfulgt af den trøstelige pengepakke. Den syge vågnede, hun udstødte et svagt skrig, men Victor agtede ikke derpå; han ilede som en forfulgt rå ned ad gaden.

Jeg har allerede bemærket, at det både sneede og stormede denne aften. Kunstneren syntes ikke at føle noget dertil; også i hans bryst bevægede sig underlige, stormende følelser. Han blev stående udenfor apoteket, efter at have forvisset sig om, at den, han søgte, endnu var derinde. Han oppebiede hendes komme. Ninas forundring og glæde ved at se Victor, lader sig bedre tænke end skildre. Hendes skarpe blik havde allerede længe genkendt ham i den forbigående ved vinduet; han havde jo været genstand for hendes længsler, hendes drømmerier i seks lange, glædeløse år; håbet, tiltroen på ham den eneste stjerne, der lyste for hende i de sorger, som imidlertid omhyllede hende.

O! armod, nød og elendighed er hårde skoler at gå igennem; der hører kraft, en større fasthed og sjælsstyrke, end måske de fleste tror, til at stå fast og ikke lade sig bøje, når de stormer hen over os, men dobbelt tung, dobbelt følelig er altid en sådan lod for den, der stiger ned deri fra lykkelige, glimrende forhold.

Nina havde prøvet den sidste skæbne; hun var en svag, blød kvinde, som ville have bukket under, hvis ikke tanken på den elskede havde givet hende kraft til at tåle alt, finde sig i alt. Nu stod han pludselig for hende; drømmen var blevet til virkelighed, hun kunne græde ved hans bryst, lytte til de kærlige ord, hvormed han talte til hende, hendes ømme, vemodige blik dvælede på ham med et tro, et rørende, tillidsfuldt, kvindeligt udtryk. Hun glemte tiden, stedet, alt, alt omkring sig, glemte de bitre tårer, kummer og længsel havde lært hende at fælde – der var jo ingen kummer, intet savn mere til for hende, han denne ene, var hendes sjæl, hendes liv, hendes alt –

"Og du glemte mig ikke?" spurgte hun med bævende, sitrende læber, og tårerne strømmede ned ad hendes blege kinder, "jeg er dig kær, nu da jeg står fattig og forladt ved din side, kær som dengang lykken smilede til mig?"

Victors svar var ytringer af et overvældet, bevæget hjerte, han formåede kun med største møje at beherske sig selv, hans øje var vådt, hans stemme skælvede, han trykkede Nina heftigt til sit bryst og kyssede hende.

Alt for hurtigt stod de ved hendes dør, og først da den lukkede sig efter hende, faldt alt det ham ind, som han endnu havde tilbage at spørge hende om, og som han havde glemt i hendes nærværelse.

Den scene, som forefaldt, da Nina kom hjem og efter at have hørt fortællingen om den syges angst, ved at opsamle glasstumperne fandt pengepakken fra Victor, var ingen vidne til, undtagen katten, der lå i uldkurven under bordet; men det var et smukt, et rørende syn at se udbruddet af begges fryd. Nina fortalte uforbeholdent og åbent sin moder alt, hvad der angik hendes forhold til kunstneren, og det var et punkt, som hun hidtil kun sjældent havde berørt; hun fortalte hende, at det var fra ham alene, pengene kom, og hun blandede en ros, en glødende varme ind i sin fortælling, som kun en elskende, sværmende kvinde er i stand til.

Fru Funk kom sig da denne gang; så snart doktoren mærkede penge i huset, blev hans ansigt så venligt som solens på en julidag; han gjorde alt, hvad han kunne for at bøde på den mangelfulde natur, ordinerede den ene flaske mikstur efter den anden – manden var nemlig en alløopath [Note 15)] – og det måtte da endelig gøre virkning.

En måned efter hin aften sad hun helbredt oppe ved vinduet og hørte på nybodersdrengene, som nede i gården sang Guldbergs matrosvise af alle livsens kræfter; – og en måned efter hin aften aflagde Victor sin første visit i huset, og blev modtaget både af fruen og Nina på en måde, der tydeligt nok talte for, hvor velkommen han var. Sidenefter kom han jævnligt til dem, og hans nærværelse syntes efterhånden at bevirke undere; ikke alene at han bragte de blegnende roser til atter at blomstre på Ninas kinder, eller hendes store, talende øjne til at stråle livligere, men alting i huset fik efterhånden et bedre udseende; de gamle møbler blev ombyttede med nye, klaveret istandsat, Nina behøvede ikke længere at arbejde om natten,

eller at bryde sig om, at der blev lagt på brød og smør. Hendes bekendte og venner – en sort mennesker, hvilke jeg mit hele liv igennem har troet med skellig grund at kunne sammenligne med ukrudt og snylteplanter i et blomsterbed, fordi de, lig disse, myldrer frem i solskin og derimod pludselig forsvinder i stormens og uvejrets dage – så med forundring, eller rettere sagt: med misundelse, de prægtige klæder, hun bar, og hvori hendes slanke, smukke figur tog sig så yndig ud; de bemærkede det stedsevarende glade, sorgløse udtryk i hendes ansigt, der nu smilede enhver så venligt i møde, i stedet for det forhen nedslagne, sorrigfulde blik, som havde præget sit stempel derpå. Alle måtte tilstå, at hun i den mørke, folderige silkekjole, med den lille, blegrøde hat på hovedet – den tid var nemlig de små hatte endnu i vælten – og nydelige, brune safiansstøvler på fødderne, var ti gange smukkere end forhen. Grunden alene begreb ingen. Victor glædede sig derover; hans kærlighed var det, som omskabte sorg til glæde, gammelt til nyt, armod til velstand, og alt dette kunne han gøre, fordi han tjente betydeligt. Han var ret kommet i mode, siden han kom tilbage fra Italien. De fornemste familiers portrætter udgik fra hans atelier, enhver, der ville lade sig male, måtte sidde for ham; han havde flere bestillinger, end han kunne overkomme. Han hjalp og understøttede Funks på en så fin, delikat og skånende måde, at det var dem umuligt at undslå sig derfor, og sålunde ser man da, at denne fortælling kommer på en måde til at udgøre nok et af de utallige argumenter på, at kærlighed er en alt formående, overvejende og besejrende magt i livet.

Der gik et år bort således. Ved utrættelig flid var Victor nu ejer af en temmelig betydelig kapital; hans udsigter for

fremtiden var lyse og glimrende og den lykke, han overalt gjorde, udbredte sit livlige genskær på Nina. Hendes hjerte bankede af fryd over den ros, de lovtaler, der ødsledes på ham, hun var stolt af den bevidsthed, at han, denne lykkelige, forgudede, tilhørte hende.

Det var om aftenen efter en af de smukke efterårsdage, da enhver endnu søger at benytte den rest af godt vejr, der er blevet tilbage, efter at sommeren har sagt farvel til jorden, og allehånde storme og regnbyger varsler om den råere årstids komme.

Så underlig er vor natur beskaffen, at vi sjældent ret skattet det gode, vi er i fuldkommen besiddelse og uforstyrret nydelse af, førend det begynder at svinde; når tabet vækker os, vækker det tillige frygt og ængstelse for at miste det, og vi erkender og skatter det da, som oftest for sent, i sit fulde værd.

Omtrent midt i Læderstræde ser vi en ungdommelig, kvindelig skikkelse, med armene mageligt hvilende på en blødt udstoppet safians pude, at læne sig ud af et åbentstående vindue på første sal. I det man kunne se af hendes påklædning, herskede en elegance og finhed, som tilkendegav, at hun hørte til den galante klasse af samfundet; også tjente hendes mørkeblå silkekjole ikkun til at fremhæve den skønneste hals og barm. Hendes hår var skævt adskilt i panden – det var nu mode dengang – og faldt i mørke, nydelige lokker ned over de dejlige, rødmende kinder. Hvad den øvrige beskrivelse over hende angår, så vil jeg forskåne læseren derfor, fordi det ideal, jeg tænker mig, meget muligt er såre forskelligt fra de fleste andres; enhver kan derfor tillægge hende alle de ynder man

behager, og de som ikke har fantasi nok dertil, vil jeg blot anbefale en spadseretur

> "På Lange Linje, Esplanaden
> og op til Knirsches under vagtparaden."

Der er Guds velsignelse af damer i de forskelligste dimensioner. Den unge dame i det åbne vindue var altså smuk, og den hele kultiverede verden ved, at alle smukke piger besidder magnetiske virkninger, der til enhver tid trækker, drager til sig, fastholder og lænker, i besynderhed individer af *generis masculini*; af den grund spadserede idelig en sværm af unge liebhavere op og ned ad gaden forbi hendes vindue, forsøgende på alle mulige velbekendte måder at tiltrygle sig blot et blik af den lille trodsige, der, aldeles ligegyldig for dem, bestandig rettede sine øjne ned ad mod Amagertorv, der hvor Israels folk holder vagt på hjørnet, og søger lejlighed til at hjælpe på en og anden nødlidende kristensjæls synkende fond, om det end ikke altid sker på "den allersomuegennyttigste måde". Hun syntes at vente nogen fra den kant af, det tilkendegav hendes længselsfulde blik og den utålmodighed, hvormed hun flere gange så til sit ur; derpå trak hun sig tilbage fra vinduet, idet hun, stampende med den lille, nydelige fod i gulvet, udbrød:

"Men hvor han dog bliver længe borte i aften, den nøler!"

"Nå, nå, barn! giv dig dog tid!" sagde en aldrende kvindeskikkelse, der sad indenfor rørjalousiet i det andet vindue; "han kommer såmænd nok, du er også så forskrækkelig utålmodig."

"Å moder!" svarede den heftige skønne med en klangfuld, men bævende stemme – "du elsker ikke! Du ved ikke, hvad det

er at længes!"

Atter trådte hun hen for vinduet og så ud af det, pillede tankeløs sin lille handske i små stykker og kastede leende stumperne ud af vinduet. Endelig! – en glødende rødme farver hendes kinder, hun klapper i overgiven glæde i hænderne, for nede på gaden kommer en ung mand i en simpel frakke ilende imod huset. To strålende, glinsende blikke møder hinanden – hvilket udtryk af den varmeste kærlighed tolker ikke sit sprog i disse; hvilken ømhed, hvilket overmål af inderlighed har den for alle andre så følelsesløse tryllerinde ikke forbeholdt ham!

Hun flyver ham i møde på trappen; giver ham ingen tid til at gøre undskyldning for sin lange udeblivelse, hun slynger sine bløde arme om hans hals i en halvt knælende stilling, presser sine læber tæt til hans og dækker dem med fyrige, brændende kys, flyver derpå foran ham tilbage, ringer på pigen og befaler hende at dække tebordet, og alt dette sker i et minut, i et øjeblik. Læseren aner vel, at den unge pige og hendes elsker ikke er andre end Victor og Nina, omgivne af al den glans, en varig, fuldkommen nydelse af lykke er i stand til at udbrede over sine yndlinge. Hun var endnu det samme gode, uskyldige væsen som forhen, blot gladere og mere tilfreds. Hvilende ved hinandens bryst sad de længe i en for alle andre tilsyneladende tavshed i sofaen, og man skulle fra heftigheden af deres kærtegn at slutte, tro, at denne sammenkomst var en genforening efter år og måneders forløb, og ikke blot en flygtig dags. Men det var jo også kærligheden i første potens, et afsnit, et snart forsvundet øjeblik, som ingen anden periode, selv ikke den, hvori vi er i fuldkommen, uindskrænket besiddelse af genstanden for vore følelser, kan sættes i lighed med.

Krigsrådinden så smilende til, hun lod de to unge skøtte sig selv og genkaldte sig med velbehag den svundne tid i erindring, hvori også hun havde følt samme fryd og salighed som den henrykte, lykkelige datter nu. En time gik. Der var tændt lys i værelset, gardinerne trukket for vinduerne, og temaskinen snurrede henne på bordet, ved hvilket fruen havde placeret sig. Nina sad på Victors skød, hun gyngede sig leende i hans arme. Foran hende på en stol lå en pragtfuld, hvid silkekjole udbredt – det var hendes brudedragt; hun havde nylig prøvet den for Victor, hun tog sig så yndig, så ubeskrivelig smuk ud i den, at han sig selv ubevidst kunne være sunket på knæ for hende. Endnu stråler det mørke, ømme, sjælfulde øje i en livlig glans, endnu gløder en dyb karmin på hendes kinder, for Kolner taler med hende om det lykkelige liv, de i fremtiden skulle føre med hinanden – "og i morgen! i morgen!" hviskede han med en sagte, blød stemme og trykkede hende fastere op til sig, – "i morgen er du min – ene, ganske og alene min" – for i morgen var det Victors og Ninas bryllupsdag. –

4

To år senere finder vi endnu Victor boende i Læderstræde, i det samme hus, jeg sidst talte om, som mand og fader. Han var gift med Nina. Mangen glad og lykkelig dag havde han set svinde bort ved hendes side, men endnu flere bitre og kummerfulde. Justitsråden havde lige fra begyndelsen, han hørte tale om denne forbindelse, været imod den. Han befalede Victor at hæve den, og studsede ved at opdage, hvor lidet hans befaling frugtede i dette punkt. For første gang trådte ynglingen fast og bestemt op, og ytrede en vilje, en beslutning, afvigende fra plejefaderens. Jomfru Grethe bandede og svor på, at han handlede dumt, som et umælende fæ.

"Næ sikken én!" udbrød hun, "sådan en kylling vil også lægge æg. Hvad nytter det til at gifte sig? Det skaffer ham først én, og sidenhen kanske flere, til at tære på den smule fortjeneste, han kan skrabe sammen. Var han en holden fyr, så var det endda noget, men for en fattig karl at tænke på sligt, det er, vorherredød, det pure galenskab. Se blot til mig, jeg bliver i min jomfrustand alle mine dage, tag eksempel deraf!"

Victor forestillede hende på den allerfineste måde, at han dennesinde ikke kunne tage hendes formaninger til følge, hvor ondt det end gjorde ham, og derved blev det. Brylluppet blev holdt stille og larmløst, ikke som en handling, der skulle bramme og gøre effekt i verdens øjne, men som en stille, inderlig forening af to elskende, der ved at sammenknytte deres skæbne har i sinde at gøre hinanden gensidigt lykkelige. Så snart justitsråd Kolner kom til kundskab herom, trak han sig tilbage, drog sin hånd fra plejesønnen, og denne stod alene.

Han fandt sig tålmodigt deri, flyttede sin bolig til Læderstræde hos Ninas moder, og der boede de.

Jeg talte i forrige kapitel om, at Victor var på mode, at man beundrede ham, roste og erkendte hans talent og fortrinlige evner; men det varede kun kort. Han gjorde lykke for en tid, men lykken er en trækfugl, ustadig som sommerfuglen, der om sommeren flagrer fra blomst til blomst, eller som det fnug, der hvirvles omkring af vindene – et minut hist, et andet her – den er foranderlig, som alt, hvad tidens vinge svæver over. Hans fortjeneste aftog efterhånden som hans udgifter tiltog, og disse sidste var ikke så små endda; for det er virkelig betydeligt kostbart at holde hus og kone her i hovedstaden. Den blege gæst Armod slog sin bolig op i de små værelser, de beboede, men ved siden af denne sad dog en stille trøster, som just ikke altid bygger i rigmandens sale, eller under glimrende forholds solskin, men oftere træffes i den lave, simple hytte, hvor et hjerte, midt under åget af modgang og savn, banker et andet med velvilje og kærlighed i møde; – man kalder den huslig lykke, kære læser! – en ubetydelighed, et lille væsen, som, hvor den savnes, alligevel gør selv den rigeste, mest glimrende forbindelse til et komplet Helvede.

Man måtte se Nina som husmoder for ret at gøre sig et begreb om en kvinde i hendes hele ubeskrivelige værd, være vidne til det henrivende, blide tålmod, hvormed hun fandt sig i enhver indskrænkning, som omstændighederne fordrede, lytte til den rørende stemmes toner, hvormed hun trøstende og opmuntrende talte til ham i den inderligste kærligheds sprog, når han – den stærke – lå ved hendes bryst, følende sig forknyt og kuet af den ublide skæbne, der hvilede over dem. Alt dette,

siger jeg, måtte man se og overbevises om, for som Victor at erkende, at kvinden er skabt til et skønnere lod end det, at være en simpel tidsfordriv for manden, et offer for hans luner og sanselighed.

Det var om aftenen, klokken på Nikolaj havde slået otte for lidt siden. Nina havde hjulpet sin moder i seng, og sad nu bøjet over sit sytøj ved et lille bord, ventende på Victor, som i denne tid havde fået arbejde med at restaurere en del malerier for X.s galleri. Der var foregået en del forandringer med hende, siden hun blev omtalt i sidste kapitel. Tiden, eller vel mere en kummerfuld lod havde blegnet hendes kinder, men endnu besad det hele åsyn et udtryk, der kunne kaldes skønt og yndigt.

Skønt! – ja, jeg gentager det, for ikke blot de ydre formers regelmæssighed, eller en fin teint, tilkommer dette navn, meget mere hin sjælelige ynde, som præger sit stempel på dem, og i Ninas øjne glimtede endnu et liv, en ubeskrivelig talende ømhed, hver gang hun hævede dem op fra sit arbejde, eller lod dem glide hen over bordet til krogen, hvor hendes lille søn lå roligt slumrende i sin vugge.

Gadedøren gik op, der lød trin på trapperne; Nina lyttede, glæden spillede i hendes øjne, hun kendte disse trin, hun tog lyset, ilede ud imod den kommende; hun kunne ikke tage fejl: det var jo Victor, hendes mand, der fulgte ind med hende. Han var bleg. En stille og alvorlig mine havde forjaget den muntre sorgløshed, som forhen lyste ud af alle hans træk, der nu havde antaget mandens skarpe, bestemte karakter. Der lå noget bittert, noget koldt i hans ansigt, blandet med en vis fasthed, en talende kraft, som vidnede om et prøvet, et i modgangens skole

hærdet hjerte, og dog var hans stemme blød og kærlig, hver gang han talte med hende. Han bøjede sig tavs ned mod sin dreng i vuggen og kyssede ham, derpå satte han sig hen for bordet, og blev længe siddende således, hensunken i et mørkt, grublende drømmeri.

"Jeg kan hilse dig fra Theodor Steiner!" udbrød han endelig og vendte sig om mod Nina; "ham, som vanærede din søster og så forlod hende. – Hun er nu fuldkommen hævnet, hvis hun nogensinde har ønsket det – jeg så ham i aften blive transporteret til arresten som overbevist tyv. – Så vidt er det kommet, efter at han næsten var sunket ned til det laveste trin, menneskelig usselhed er i stand til at nå. Hvem skulle vel have anet det, da jeg første gang kom i dine forældres hus og så ham som Camillas forlovede, omgivet af lykkelige, glimrende forhold. Jo, jo! Skæbnen spiller underligt omkring med os alle."

Han bøjede sig ned mod bordet, og talte ikke længere. Nina betragtede ham nogle øjeblikke med et kærlighedsfuldt blik; hun gik hen til ham, drog hans hånd fra øjnene og kyssede ham, idet hun slyngede sine arme om hans hals og strøg hans mørke lokker tilbage fra den høje, blege pande.

"Hvorfor er du så underlig forstemt og nedtrykt i aften, du eneste? – Hvad er der gået dig imod?" spurgte hun med en sagte bekymret stemme, og vedblev, da Victor ikke svarede: "Vær munter, min søde, elskte Victor – forsag ikke – du, som selv lærte mig at bygge på Gud og have tillid til ham; han hjælper os nok, når vi mindst venter det. Ikke sandt, du? – Det gør han!"

"Nej, nej! du kære barnlige Nina!" svarede kunstneren vemodigt, men bestemt, "det nytter ikke, at vi længere hengiver os til denne tro; det er bedre at leve uden drømme end at se

disse forsvinde og kun efterlade tomhed og skuffelse. Husker du for nogle år tilbage, de planer, dit unge, lettroende hjerte byggede på fremtiden? Husker du, hvorledes din levende fantasi udmalede dig billeder af livet ved min side, da du mente, at vi selv kunne skabe os en sand, inderlig og vedvarende lykke, uden at skylde tilfælde eller omstændigheder takken derfor? Du satte din tro til mit talent, mente, at det var tilstrækkeligt til at bane os en vej til lykke; og nu – – den er kommet, denne tid," sagde han alvorligt og hult, idet han hævede sit blege ansigt op fra bordet, som han havde bøjet sig imod, og betragtede sin unge kone med et smerteligt blik; "år har modnet dette talent, verden har set mine arbejder – hvad har det bragt mig? – intet! – spottet, ringeagtet svinder mit liv hen i en armod, der bøjer mig til jorden og røver mig enhver glæde ved din side. Således opfyldes alle vore drømme!"

"Sig ikke det, Victor," udbrød Nina med et begejstret, tindrende blik, idet hun fløj hen til vuggen og tog barnet op i sine arme. "Sig ikke det! – se på ham – kast et blik i denne engels ansigt! – Mand! det er jo din søn – *vi er ikke fattige!*"

Hun rakte den lille, tykkindede dreng hen imod faderen, og barnet vågnede; det smilede kærligt og slog sin spæde, små arme om hans hals med et fornøjet skrig. En tåre dirrede i Victors øje, han trykkede den unge moder tæt op til sit bryst, og lagde barnet igen ned i dets vugge. Lidt efter gik han ind i sit arbejdsværelse og låsede sagte døren efter sig. Han kunne ikke beherske sig længere. Han græd.

"Nej! nej!" hviskede han, "jeg vil ikke fuldføre det begyndte. Det gå, som det vil, jeg vil blive ved at være en ærlig mand og ikke stå som en skurk for denne engels ansigt."

Med disse ord åbnede han sin pult og tog et halvt fuldført arbejde ud af et forborgent gemme i den: det var begyndelsen til – en falsk femdalerseddel.

"Du kunne frelse mig af min øjeblikkelige nød," hviskede han sagte og klangløst, "du kunne for en stund bringe den flygtede lykke tilbage i dette sorgens asyl; men det skal du aldrig! – aldrig! –"

Han sønderrev papiret i små stykker med stedse tiltagende ivrighed.

"Du har frelst mig denne gang, søde, kæreste Nina! og Himlens forbandelse hvile over denne min hånd, når nogen grad af elendighed driver den til et lignende forsøg til at ende den på. Det gå så som Vorherre vil. – Og dog – hunger! – ingen brød! – at se hendes læber smile, mens hjertet græder! – hun under samme skæbne; – og vort barn! – uh, det kvæler mig!"

Det ringede på dørklokken. Hurtigt puttede Victor de iturevne papirstumper i lommen og gik ud i det yderste værelse. Nina kastede et tørklæde om sig og lukkede op. En aldrende, ubekendt mand trådte ind til dem.

"Er De Victor Kolner, min herre?" udbrød han ligefremt, med et umærkeligt lille buk for ham.

"Det er mig," svarede kunstneren forundret.

"Heldigt, at jeg fandt Dem," ytrede den anden tilfreds, idet han af en portefølje fremtog et brev.

"Behag at læse dette brev."

Victor så på udskriften, han kendte den ikke, – han brød seglet, han læste, han blev bleg, vaklede, tårerne strømmede ned ad hans kinder, han græd som et barn og trykkede Nina til sit bryst med det udråb:

"Herre Jesus! Er det muligt!"

Nina var målløs af forundring, den ubekendte betragtede vekselvis dem begge med et rørt og deltagende blik, og kunstneren udbrød med en skælvende stemme:

"Der – der, læs selv! Justitsråden er død – han erkender mig for sin søn – og testamenterer mig 30.000 daler – – glæd dig, du søde, kæreste Nina! Dit ord før var sandt – det er nu sandt i dobbelt betydning: vor nød er endt, *vi er ikke fattige*." –

Om "Første forsøg"

Forfatter: Carit Etlar (1816-1901).

Org.udgaver mm.:

> **De to studenter:** I *De to Studenter og Amors Skærmydsler – Novelle af Carl og novellette af H. Udgivne som Nytaars-Skjærv af Claudius Rosenhoff. Forlagt af A. P. Liunge.* 1838. *(I virkeligheden udkom bogen den 15. december 1837 så den kunne nå at blive solgt som "nytårsgave".)*
>
> **Organisten i Jellinge:** I *Kjøbenhavns Morgenblad* 11. februar 1838 – 11. marts 1838.
>
> **Spilleren og hans ven:** *Spilleren og hans Ven. En Characteerskildring,* i *Kjøbenhavns Morgenblad* 13. maj 1838 – 17. juni 1838.
>
> **Linedanserens børn:** *Liniedandserens Börn*, i *Kjøbenhavns Morgenblad* 9. – 30. september 1838.
>
> **Malerens brud** I *Kjøbenhavns Morgenblad* 28. oktober 1838 – 2. december 1838.

Kjøbenhavns Morgenblad med undertitlen Et æsthetisk Ugeskrift udkom hver søndag fra den 11. februar 1838 til 1. oktober 1838. Bladet blev udgivet af A. P. Liunge og var i det første år, hvor Carl Brosbøll bidrog med fire historier og et digt (Fra Heden; ikke medtaget her) redigeret af J. P. Grüne. De to stod også som hhv. udgiver og redaktør af en selvstændig bogudgave af Organisten i Jellinge (København 1838).

Denne udgave baseret på: ..

Redigeret af: Kim N. Jensen.

Forside: Forsiden: Efter et selvportræt af Carl Brosbøll som 18-årig fra Carl Brosbøll: *Carit Etlars Minder, fortalte af ham selv.* Det

nordiske Forlag / Ernst Bojesen, København 1896.

ISBN 978-87-7628-208-0
1. ebogsudgave

© 2025 eBibliotek 1800
www.ebib1800.dk

Note 1:

Rundekirke: Trinitatis kirke i København. *Red. anm.*.

Note 2:

Blåhammer: En fem-rigsdaler-seddel. *Red.anm.*.

Note 3:

Volente Deo: Om Gud vil. *Red.anm*.

Note 4:

Sit venia verbo: Med forlov at sige … *Red.anm.*

Note 5:

Quæ nocent, docent: ~Af skade bliver man klog. *Red.anm.*

Note 6:

Salver salve, amice: Vær hilset, min ven. *Red.anm.*

Note 7:

Gratias frater: Tak, broder. *Red.anm.*

Note 8:

Omnia suo tempo: ~hver ting til sin tid. Citatet er ikke fra Horats, men snarere en sekvens fra den latinske Bibel (Prædikerens Bog), som Bredahl gengiver forkert. *Red.anm.*

Note 9:

Fader Evan: Bacchus. *Red.anm.*

Note 10:

Benedder: Knoglemarvsbetændelse. *Red.anm.*

Note 11:

Kaffemøller: En åben, hestetrukken udflugtsvogn med plads til flere personer. Blev brugt til udflugter bl.a. til Dyrehaven, før sporvogne og busser blev udbredte. *Red.anm.*

Note 12:

Børnehuset: Oprindelig stiftet som en slags opdragelsesanstalt for gadebørn, man opsamlede over hele landet, på forfatterens tid en del af det københavnske fængselsvæsen – også for voksne. Det lå omtrent, hvor nu "Lagkagehuset" ligger ved Christianshavns Torv. *Red.anm.*

Note 13:

Hoved: En skilling. *Forf.anm.*

Note 14:

Femhammer: Fem-dalerseddel. *Red.anm.*

Note 15:
Alløopath: En læge, som arbejder ud fra et princip om at anvende medikamenter, som frembringer symptomer, der er modsatte sygdommens. *Red.anm.*